

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO

Kotnikova ulica 5, 1000 Ljubljana

T: 01 400 36 00, 01 400 33 11

E: gp.mgrt@gov.si
www.gov.si

Številka IPP: 007-236/2021/~~239~~252

Ljubljana, ~~14. 7~~24. 8. 2022

EVA: 2020-2130-0064

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: NOVO GRADIVO št. ~~13~~ – Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela sklep:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah ter ga pošlje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po nujnem postopku.

Barbara Kolenko Helbl
GENERALNA SEKRETARKA

Priloga:

- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: predlog zakona) obravnava po nujnem postopku, da se tako preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države.

Sprejem predloga zakona je potreben po nujnem postopku zato, ker se s prenosom Direktive (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/789/EU) in Direktive (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92, v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/790/EU) zamuja, rok za prenos je potekel 7. 6. 2021.

Republika Slovenija je dne 23. 7. 2021 v predsodnem postopku prejela uradni opomin Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v pravni red Republike Slovenije. Republika Slovenija je Evropsko komisijo prosila za odobritev dvomesečnega podaljšanja roka za odgovor na uradni opomin, da bi se lahko v dodatnem zaprosenem obdobju še bolj približali sprejemu vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bodo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v celoti prenesene v pravni red Republike Slovenije. Evropska komisija je odobrila prošnjo za podaljšanje roka za odgovor na uradni opomin.

Republika Slovenija je v odgovoru na uradni opomin Evropsko komisijo obvestila o vseh ukrepih za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU ter pojasnila, da je bilo v skladu z načrtovanimi aktivnostmi Republike Slovenije na področju prava intelektualne lastnine predvideno, da bosta Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU v slovenski pravni red v celoti preneseni z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah ter Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Republika Slovenija je pojasnila, da je aktivnosti za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU začela že poleti 2019 ter je bilo prvotno načrtovano, da se spomladi 2020 opravijo vsa večja posvetovanja s strokovno in zainteresirano javnostjo, predloga zakonov pa naj bi posredovala Vladi Republike Slovenije v obravnavo jeseni 2020 s ciljem, da bi bila zakona sprejeta v Državnemu zboru Republike Slovenije do konca leta 2020. Do zamika od načrtovane časovnice je prišlo zaradi:

1. odpovedi javnih posvetov s strokovno in zainteresirano javnostjo zaradi razglasitve epidemije koronavirusa COVID-19 marca 2020;
2. poglobljenih posvetovanj, ki jih je bilo treba opraviti v okviru javne razprave predlogov zakonov in so v večini potekali v pisni obliki, saj srečanja v živo v fizični obliki niso bila dovoljena;
3. podaljšane javnega posvetovanja in medresorskega usklajevanja, do česar je prišlo zaradi večjega števila zaprosil deležnikov za podaljšanje roka za oddajo pripomb;
4. v času usklajevanja in po njem prejetega velikega števila obsežnih pripomb k predlogoma zakonov;
5. aktivnosti v zvezi s pripravo izrednih ekonomskih ukrepov za boj proti negativnim ekonomskim posledicam epidemije koronavirusa COVID-19;
6. aktivnosti v zvezi s predsedovanjem Republike Slovenije Svetu EU;
7. seznanitve s Smernicami o 17. členu Direktive (EU) 2019/790 o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu (v nadaljnjem besedilu: Smernice), objavljenimi šele 4. 6. 2021.

Oba predloga zakonov sta bila nato v medresorskem usklajevanju in javni obravnavi od 24. 5. do 28. 6. 2021. Po preučitvi predlogov in pripomb vseh deležnikov iz medresorskega usklajevanja in javne razprave sta se pripravila nova predloga zakonov, ki sta bila dana v drugo medresorsko usklajevanje in javno obravnavo od 1. do 13. 2. 2022 z namenom, da se oba predloga zakonov predložita v obravnavo na Vlado Republike Slovenije 18. 2. 2022. Zaradi več nasprotujočih si pripomb in predlogov različnih deležnikov iz javne obravnave kot tudi medresorskega usklajevanja, predloga zakonov nista bila predložena v obravnavo na Vlado Republike Slovenije do 18. 2. 2022, kot je to bilo načrtovano.

Zaradi zelo nasprotujočih si interesov različnih deležnikov ter s tem težav pri prenosu določb Direktive 2019/790/EU se je na pobudo Republike Slovenije sklical tudi sestanek z Evropsko komisijo. Ta je potekal 2. 3. 2022, kjer so se preko video konference sestali generalna direktorica Direktorata za notranji trg Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, direktorica Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino in generalni direktor DG Communications, Networks, Content and Technology Evropske komisije. Predstavnici Republike Slovenije sta pojasnili razloge za zamudo pri sprejemanju predlogov zakonov.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije in Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino sta 5. 1. 2022 organizirala tudi javni posvet z zainteresirano strokovno javnostjo z namenom, da deležniki izrazijo in izmenjajo mnenja glede predlogov in pripomb, ki so jih podali v času javne obravnave predlogov zakonov.

Ker ukrepi za prenos obeh navedenih direktiv do dne 19. 5. 2022 niso bili sprejeti, je Republika Slovenija v predhodnem postopku prejela obrazloženo mnenje Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v pravni red Republike Slovenije. Do 19. 7. 2022 mora zato Republika Slovenija sprejeti ukrepe za uskladitev z obrazloženim mnenjem ali pa v istem roku je Evropsko komisijo zaprositi/prosila za odobritev podaljšanja roka za odgovor na uradni opomin, da bi se lahko v dodatnem zaprosenem obdobju še bolj približali sprejemu vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bodo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v celoti prenesene v pravni red Republike Slovenije. Evropska komisija je odobrila prošnjo za podaljšanje roka za uskladitev z obrazloženim mnenjem. Prošnja za podaljšanje roka mora vsebovati realno in natančno časovnico sprejema teh ukrepov, osnutke ukrepov in zahtevke za uvrstitvev teh ukrepov na dnevni red zakonodajne skupščine (tj. odgovor na vladi sprejeto besedilo predloga zakona, poslano v obravnavo v državni zbor). V primeru odobritve navedene prošnje bi bil skrajni uradni opomin. Skrajni rok za sprejem vseh ukrepov za uskladitev z obrazloženim mnenjem je 19. 10. 2022, kar pomeni, da bi do tega datuma morali stopiti v veljavo vsi zakonodajni akti, s katerimi se navedeni

direktivi v celoti prenašata v slovenski pravni red, hkrati bi moral biti opravljen postopek notifikacije, ki se lahko izvede šele po objavi zakonskih aktov v Uradnem listu Republike Slovenije. Če Evropska komisija Republiki Sloveniji prošnje za podaljšanje roka za uskladitev z obrazloženim mnenjem ne odobri, rok za sprejem vseh ukrepov za uskladitev z obrazloženim mnenjem izteče že 19. 7. 2022. V primeru, da Republika Slovenija do tega datuma 19. 10. 2022 ne bo izvedla postopka notifikacije obeh navedenih direktiv, lahko Evropska komisija na Sodišču EU zoper Republiko Slovenijo vloži tožbo.

V skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU pa lahko Evropska komisija, če pred Sodiščem EU vloži tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti države članice glede obveščanja o ukrepih za prenos direktive, določi višino denarne kazni, ki naj jo država članica plača. Evropska komisija denarne kazni predlaga v skladu s sporočilom z dne 11. 11. 2010 o izvajanju tretjega odstavka 260. člena PDEU in s sporočilom Evropske komisije Pravo EU: z boljšo uporabo do boljših rezultatov (UL C št. 18, 19. 1. 2017, str. 10-20), s katerim je Evropska komisija uvedla nov pristop glede denarnih kazni v zadevah, ki jih Sodišču EU predloži na podlagi tretjega odstavka 260. člena PDEU. Če Evropska komisija zaradi nepravočasnega prenosa direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, zadevo predloži Sodišču EU, od Sodišča EU sistematično zahteva, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska, čeprav torej država članica izpolni obveznosti v teku sodnega postopka, Evropska komisija ne umika več zadeve pred Sodiščem EU, kar pomeni, da Sodišče EU kljub izpolnitvi obveznosti države članice v sodbi državi članici naloži plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave. Navedeno prakso Evropske komisije je Sodišče EU potrdilo že v več svojih sodbah, poleg sodbe v zadevi C-534/17, EK proti Belgiji iz julija 2019, je Sodišče EU julija 2020 izdalo še dve sodbi (v zadevi C-549/18, EK proti Romuniji, in v zadevi C-550/18, EK proti Irski), v katerih je prvič v skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU naložilo plačilo pavšalnega zneska zaradi nesprejema ukrepov in neobveščanja o ukrepih za prenos direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, v nacionalni pravni red, navedeno sodno prakso pa je potrdilo še v nekaj nadaljnjih sodbah. To v praksi pomeni, da bo, če bo do vložitve tožb prišlo, Sodišče EU za vsako od navedenih direktiv zagotovo naložilo plačilo pavšalnega zneska kazni. Ob letu dni zamude pri prenosu direktive bi ob srednjem koeficientu resnosti kršitve 10 (na lestvici od 1 do 20) pavšalni znesek kazni za vsako od direktiv znašal okrog 564.000 EUR (dnevni znesek 1.545 EUR x 365 dni zamude).

Zaradi vsega navedenega je nujno, da se skrajšajo roki rednega zakonodajnega postopka, saj bo sicer izgubljena priložnost za čim hitrejši prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, Republiki Sloveniji pa grozi denarna kazen, ki bo vplivala na proračun Republike Slovenije.

Zaradi nastale opisane zamude pri prenosu Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU in opisanih postopkov pred Sodiščem EU, ki jih Evropska komisija lahko sproži, **predlagamo, da se predlog zakona sprejme po nujnem postopku, da se tako preprečijo težko popravljive posledice za Republiko Slovenijo** zaradi nepravočasnega prenosa Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU ter se Evropsko komisijo odvrne od tega, da bi zadevo predložila Sodišču EU, od Sodišča EU pa sistematično zahtevala, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave, ter da bi se Republiki Sloveniji naložilo tudi stroške postopka pred Sodiščem EU in stroške Evropske komisije, kar bo vplivalo na proračun Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, naj predlog zakona obravnava na julijskiavgustovski seji, ki se bo začela konec julijav drugi polovici avgusta 2022.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

Za določbe predloga zakona, razen določb osmega odstavka 47.b člena ter 57.a in 57.b člena:

- mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg
- mag. Karin Žvokelj, direktorica Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Mojca Pečar, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Matjaž Han, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo
- mag. Dejan Židan, državni sekretar
- Matevž Frangež, državni sekretar
- mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg

- mag. Karin Žvokelj, direktorica Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Mojca Pečar, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Ana Krstov, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Saša Ovsenik, višja svetovalka II, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

5. Kratek povzetek gradiva:

S predlogom zakona se v slovenski pravni red delno prenašata Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU. Države članice bi morale prenesti določbe obeh direktiv v svojo nacionalno zakonodajo do 7. junija 2021.

Direktiva 2019/789/EU je bila sprejeta z namenom spodbujanja čezmejnega opravljanja spletnih storitev, ki so pomožne glede na (osnovno) radiodifuzno oddajanje, in sicer z uvedbo načela države izvora za pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij ter s prilagoditvijo pravnega okvira Evropske unije glede digitalne retransmisije televizijskih in radijskih oddaj, ki izvirajo iz drugih držav članic, v zaprtih omrežjih. Direktiva 2019/789/EU na novo ureja tudi neposredno oddajanje. V zvezi s to direktivo so predlagane spremembe določb Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19; v nadaljnjem besedilu: ZASP) o pravici radiodifuzne retransmisije (posodobitev pravice z določitvijo tehnološke nevtralnosti in vključitvijo neposrednega oddajanja) in o načelu države izvora za pomožne spletne storitve ter dodane določbe o nekaterih prehodnih obdobjih.

Direktiva 2019/790/EU je bila sprejeta z namenom uskladitve nacionalnih zakonodaj (harmonizacije avtorskega prava) zaradi digitalne in čezmejne uporabe varovanih vsebin, ki bo zagotovila delovanje enotnega notranjega trga. Direktiva 2019/790/EU ureja ukrepe, ki so namenjeni:

1. prilagoditvi izjem in omejitev avtorske in sorodnih pravic digitalnim in čezmejnem okoljem;
2. boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebine;
3. oblikovanju dobro delujočega trga za avtorske pravice.

V ZASP se prenašajo določbe Direktive 2019/790/EU o novih vsebinskih omejitvah avtorske in sorodnih pravic v primerih besedilnega in podatkovnega rudarjenja, tudi za namene znanstvenega raziskovanja, digitalnega in čezmejnega poučevanja, ohranjanja kulturne dediščine, dovoljene uporabe del izven pravnega prometa, kadar ni reprezentativne kolektivne organizacije, in proste predelave objavljenega dela in uporabe tako predelanega dela, če gre za predelavo v pastiš. V zvezi s prenosom sklopa določb Direktive 2019/790/EU o boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebine se v ZASP urejajo možnost alternativnega reševanja sporov med avtorji in uporabniki ter novi pravici založnikov medijskih publikacij, usklajuje se pravica založnika do nadomestila za uporabo dela v okviru vsebinske omejitve pravic z določbo Direktive 2019/790/EU in ureja priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, pri čemer se določajo obveznosti ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu do avtorjev in drugih imetnikov pravic ter do uporabnikov svojih storitev. V zvezi s prenosom sklopa določb Direktive 2019/790/EU o oblikovanju dobro delujočega trga za avtorske pravice oziroma pravičnega plačila v pogodbah za izkoriščanje del avtorjev in izvajalcev se med drugim uvajajo nove pravice do primerne nadomestila za nekatere najbolj množične načine uporabe del na spletu, in sicer za avtorje del za radiodifuzno retransmisijo in priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, za avtorja prvotnega dela in soavtorje avdiovizualnega dela pa tudi za priobčitev javnosti v okviru storitev videa na zahtevo in za drugo dajanje na voljo javnosti za komercialni namen, ter za izvajalce, katerih izvedbe so na videogramu, za kakršno koli priobčitev javnosti videograma z njihovo izvedbo, s čimer se pravni položaj teh izvajalcev smiselno izenačuje z izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu. Natančneje se ureja poročanje uporabnika avtorju in izvajalcu ter usklajujejo določbe ZASP o možnosti spremembe pogodbe zaradi prikrajšanja avtorja ali izvajalca v primeru uspešnice in o možnosti preklica prenosa pravice, kadar se delo ali izvedba ne uporablja.

Predlagane so tudi nekatere izboljšave sedanje ureditve in odprava nekaterih ugotovljenih pomanjkljivosti določb ZASP: uvedba nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za namen znanstvenega raziskovanja; odprava ugotovljenih pomanjkljivosti pri prenosu obveznih določb Direktive Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 93/83/EGS) z ureditvijo načela države izvora za satelitske oddaje, pri prenosu določb Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28;

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/115/ES) z določitvijo pravice do primerne nadomestila izvajalca tudi v primeru prenosa pravice dajanja v najem videograma s svojo izvedbo in pri prenosu določb Direktive 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12, v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/116/ES), zadnjič spremenjene z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1) z določitvijo trajanja varstva avdiovizualnih del; smiselna izenačitve filmskega producenta s proizvajalcem fonograma; uvedba pojma videogram, ki ga ZASP zdaj ne določa, čeprav je videogram omenjen v več določbah ZASP, in odprava redakcijskih pomanjkljivosti.

V novem vladnem gradivu št. 2 so bili v celoti vključeni predlogi MIZŠ in SDP z dne 19. 8. 2022 glede: novega osmega odstavka 47.b člena (določba o načinu določanja tarife za plačilo nadomestila za uporabo del v okviru vsebinske omejitve pravic za poučevanje z uporabo digitalnih sredstev, na daljavo ali čezmejno).

- 57.a člena (dodatne določbe o vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje v primerjavi z Direktivo 2019/790/EU in Direktivo 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2001/29/ES) – spremenjeni prvi odstavek ter nova četrta in peti odstavek) in

- 57.b člena (dodatne določbe o vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja v primerjavi z Direktivo 2019/790/EU in Direktivo 2001/29/ES – spremenjeni prvi, tretji in četrta odstavek ter nov peti odstavek).

V novo vladno gradivo št. 3 so vključeni nespremenjeni navedeni predlogi MIZŠ in SDP (nov osmi odstavek 47.b člena, spremenjena 57.a in 57. b člen) ter na predlog MIZŠ nova določba 57.c člena, s katero se določa nova vsebinska omejitev pravic za znanstveno raziskovanje.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA/ <u>NE</u>
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	<u>DA</u> /NE
c)	administrativne posledice	DA/ <u>NE</u>
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	<u>DA</u> /NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA/ <u>NE</u>
e)	socialno področje	<u>DA</u> /NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA/ <u>NE</u>

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: /

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	/	/	/	/

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov	/	/	/	/
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva	/	/	/	/
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/	/	/	/	/
/	/	/	/	/
SKUPAJ			/	/
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/	/	/	/	/
/	/	/	/	/
SKUPAJ			/	/
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
/		/	/	
/		/	/	
/		/	/	
SKUPAJ		/	/	
OBRAZLOŽITEV: I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu /				
II. Finančne posledice za državni proračun: /				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene: /				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo: /				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna: /				
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:				
/				
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:				
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:			DA/ <u>NE</u>	
– pristojnosti občin, – delovanje občin,				

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

– financiranje občin.	
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/<u>NE</u> – Združenju občin Slovenije ZOS: DA/<u>NE</u> – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/<u>NE</u> Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: – v celoti, – večinoma, – delno, – niso bili upoštevani. Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani: /	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA/NE
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na portalu E-demokracija.	
Datum objave: od 24. 5. 2021 do 28. 6. 2021 in od 1. 2. 2022 do 13. 2. 2022. Predlagatelj je zainteresirano in strokovno javnost k sodelovanju pri prenosu Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v nacionalno pravo Republike Slovenije pozval že pred oblikovanjem gradiva, in sicer z obvestilom na svoji spletni strani z dne 11. 3. 2020, v katerem je zaradi okoliščin, povezanih s širjenjem novega koronavirusa, odpovedal napovedane javne posvete za prenos obeh omenjenih direktiv ter povabil vso zainteresirano in strokovno javnost, da do 31. 3. 2020 poda svoja pisna stališča. Po podaljšanju roka za oddajo pisnih stališč do 30. 4. 2020 (obvestilo predlagatelja je bilo objavljeno na njegovih spletnih straneh dne 27. 3. 2020), je predlagatelj prejel več kot 50 pisnih stališč zainteresirane in strokovne javnosti (kolektivnih organizacij, osnovnih šol, muzejev, knjižnic, igralcev, itd.), ki jih je dne 5. 6. 2020 objavil na svoji spletni strani ter hkrati objavil poziv k posredovanju komentarjev na objavljena pisna stališča z rokom do 30. 6. 2020. Predlagatelj je na prejeta in objavljena pisna stališča prejel več odzivov in naknadnih predlogov predstavnikov zainteresirane in strokovne javnosti. Po objavi predloga zakona na portalu E-demokracija je predlagatelj prejel številna mnenja, predloge in pripombe, med katerimi so imeli deležniki tudi povsem nasprotujoča si mnenja, predloge in pripombe. Po prvi javni obravnavi predloga zakona je bil dne 5. 1. 2022 organiziran javni posvet prek spletne aplikacije za sestanke, na katerem je sodelovalo približno 100 udeležencev, ki so imeli priložnost, da javno predstavijo svoja stališča in predloge za pripravo izboljšane osnutka predloga zakona. Po javnem posvetu je bil 1. 2. 2022 predlog zakona ponovno objavljen na portalu E-demokracija. Predlagatelj je znova prejel številna mnenja, predloge in pripombe deležnikov. V predlogu zakona so upoštevane nekatere rešitve, ki jih je posredovala zainteresirana in strokovna javnost. V razpravo so bili vključeni: - nevladne organizacije, - predstavniki zainteresirane javnosti, - predstavniki strokovne javnosti.	

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):

Upoštevani so bili delno.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

Pripombe k 2. členu:

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ, Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, AIPA, k.o. in Zveza društev slovenskih filmskih ustvarjalcev ter Telemach d.o.o. predlagajo, da se določi, da se uporabijo enaka pravila za retransmisijo televizijskih in radijskih signalov tudi za slovensko ozemlje, da se uredi paralelno neposredno oddajanje in pri tem določi, da mora operater retransmisije pridobiti dovoljenje imetnikov pravic za pravico radiodifuzne retransmisije, radiodifuzna organizacija pa za pravico radiodifuznega oddajanja. Predlagajo tudi, da se člen dopolni tako, da se ne šteje, da distributer signala sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti, kadar radiodifuznim organizacijam omogoča zgolj »tehnična sredstva«, in da se ne določi, da morata radiodifuzna organizacija in operater retransmisije vsak zase pridobiti dovoljenje imetnikov pravic.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Spremenjeni 31. člen že ureja, da pravica radiodifuzne retransmisije obsega ne le tuje, ampak tudi domače, slovenske televizijske in radijske signale, saj v prvem odstavku spremenjenega 31. člena niso izvzeti domači televizijski in radijski signali oziroma radiodifuzna retransmisija ni omejena le na televizijske in radijske signale iz druge države članice Evropske unije. Enak pristop je že v zdaj veljavnem 31. členu ZASP. Paralelnega neposrednega oddajanja ni treba urejati, saj ga Direktiva 2019/789/EU ne ureja. V 31. členu je med drugim pri neposrednem oddajanju določeno, da se šteje, da radiodifuzna organizacija in operater retransmisije sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase (ker kot izhaja iz 20. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU sodelovanje radiodifuzne organizacije in distributerja signala v enotnem dejanju priobčitve javnosti ne bi smelo povzročiti skupne odgovornosti na strani radiodifuzne organizacije in distributerja signala za to dejanje priobčitve javnosti) pridobiti dovoljenje avtorja glede na svoj prispevek k temu dejanju. V vsakem posameznem primeru je treba ugotoviti, kakšen je prispevek radiodifuzne organizacije in operaterja retransmisije, ki ni radiodifuzna organizacija, v enotnem dejanju priobčitve javnosti. Če bo distributer signala, kot eden od možnih operaterjev retransmisije, radiodifuzni organizaciji omogočal zgolj tehnična sredstva, glede na sodno prakso Sodišča EU ne bo izpolnjen pogoj, da sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti, zato ne bo zavezanec za plačilo nadomestila. Zato ni treba še posebej določati, kdaj se šteje, da distributer signala ne sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti.

Pripombe k 3. členu:

ARNES, Društvo Mlada akademija, Inštitut za primerjalno pravo, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Društvo

knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani ter Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije predlagajo, da se nova vsebinska omejitev uredi skupaj za prosto uporabo pri pouku in znanstvenem raziskovanju s spremembo 49. člena ZASP oziroma, da se določi prosta uporaba za znanstveno raziskovanje, da se dovoli tudi prosto distribuiranje del (vključno s fizičnimi primerki del), da se nova vsebinska omejitev razširi tudi na raziskovalne organizacije, ustanove za varstvo kulturne dediščine in na drugo osebe, ki podpira šolajoče pri izobraževanju, na primer starše. Nasprotujejo temu, da se iz nove vsebinske omejitve izvzamejo določena gradiva, kadar so na voljo licence, ker bi taka ureditev za šole oziroma organizacije pomenila ogromno finančno obremenitev zaradi plačila licenčnih in pogajanj s kolektivnimi organizacijami, šole pa bi pri tem potrebovale tudi strokovno pravno pomoč. Predlagajo tudi, da imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa naj plača globo. Podobno meni **posameznik**, ki pa ne predlaga širitve izjeme tudi na ustanove za varstvo kulturne dediščine in na drugo osebe, temveč le na raziskovalne organizacije, z določitvijo skupne izjeme za vse vrste pouka in za namene znanstvenega raziskovanja.

Univerza v Ljubljana in Inštitut za novejšo zgodovino podobno predlagata širšo opredelitev izobraževalne ustanove (vključuje naj tudi raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine), vključitev drugih oseb in vseh ravni formalnega in neformalnega izobraževanja ter vseživljenjskega učenja in vseh vrst rabe, prosto uporabo pri neposrednem pouku kot tudi za poučevanje na daljavo in čezmejno poučevanje, izjema pa naj ne bo izničena z licencami.

NUK podobno predlaga, da se v okvir izjeme s prosto uporabo vključijo izobraževalne dejavnosti, ki jih ponujajo ustanove za varstvo kulturne dediščine, da izjema ni predmet nadomestil in da se v primeru določenih gradiv izjema ne izniči z licencami, če so na voljo na enostaven način, ali pa naj se določi obseg, do katerega je mogoče tudi v zvezi s temi gradivi koristiti izjemo.

Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani dodatno predlaga, da se v izjemo (s prosto uporabo) vključi vse izobraževalne ravni formalnega in neformalnega izobraževanja ter vseživljenjsko učenje, izjema pa naj ne izključuje možnosti uporabe del pri neposrednem pouku. Podobno predlagata **Zveza bibliotekarskih društev Slovenije** in **Zveza ljudskih univerz Slovenije**.

Državni izpitni center predlaga tudi, da izjema vključuje možnost uporabe avtorskih del pri preverjanjih in ocenjevanjih znanja in da se gradivo v nacionalnih preizkusih znanja in maturitetnih izpitih ne bi štelo za uradno besedilo z upravnega področja, ki po ZASP ni varovano delo.

Piratska stranka Slovenije predlaga, da se nova vsebinska omejitev uredi za prosto uporabo pri pouku, da se razširi na starše in drugo osebe za podporo pri izobraževanju ter da se iz izjeme ne izvzamejo gradiva, za katere založniki ponujajo licence.

ARNES dodatno predlaga, da se v izjemo vnese možnost predelave avtorskih del za namene poučevanja.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU omogoča, da države članice za uporabo v obsegu izjeme in omejitve za ponazoritev pri digitalnem in čezmejnem poučevanju določijo pravično nadomestilo, kar je v primerjavi z določitvijo proste uporabe milejši ukrep za doseg cilja

obogatjenja pouka v digitalnem okolju. Ker se z novo vsebinsko omejitvijo posega v ustavno varovane avtorsko in druge pravice iz ustvarjalnosti, je za doseg cilja obogatjenja pouka v digitalnem okolju v skladu s t. i. ustavnim testom izbran milejši ukrep in se za uporabo v obsegu nove vsebinske omejitve pravic določa, da imetniki pravic prejmejo primerno nadomestilo. Direktiva 2019/790/EU določa v 5. členu novo obvezno izjemo in omejitev določenih pravic le za izobraževalne ustanove, učence ali študente izobraževalne ustanove in učiteljsko osebje, ne pa tudi za druge organizacije in ustanove ali druge osebe. Direktiva 2019/790/EU določa omejitev pravice predelave le za baze podatkov (kar je urejeno v 47.b členu), računalniške programe (kar je urejeno v spremenjenem 114. členu) in za podatkovne baze (kar je urejeno v 141.g členu), ne pa tudi za vsa objavljena dela, zato nadaljnja omejitev pravice predelave ni dovoljena. Reproduciranje in priobčitev javnosti pod odgovornostjo izobraževalne ustanove (v prostorih ali prek varnega elektronskega okolja) je dovoljeno izključno za namen ponazoritve (ilustracije) pri poučevanju. Zato ni dopustno urejanje enake vsebinske omejitve pravic tudi za raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine oziroma določanje skupne izjeme za pouk in znanstveno raziskovanje. Kadar so licence enostavno na voljo na trgu, so iz izjeme izvzeti učbeniki, delovni zvezki, vadbice in druga učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju ter grafične izdaje glasbenih del, kar je milejši poseg v avtorsko in sorodne pravice v primerjavi z zakonito licenco. Ker bo ponudnik take licence o licencah obvestil reprezentativno združenje uporabnikov in ministrstvo, pristojno za šolstvo, bodo izobraževalne ustanove razpolagale s podatki o ponudnikih licenc in s pridobitvijo licenc ne bodo imele posebnih obremenitev. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES ~~Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2001/29/ES)~~, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Predlog, da se gradivo v nacionalnih preizkusih znanja in maturitetnih izpitih ne bi štelo za uradno besedilo z upravnega področja, ni bil upoštevan. Sodišče v posameznem primeru odloči glede na vse okoliščine primera, ali se neko delo šteje za uradno besedilo z upravnega področja in se mu zato odreče avtorskopravno varstvo. Če je neko delo uradno besedilo z upravnega področja, se lahko prosto uporablja.

ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije k.o., IPF, k.o. in AIPA, k.o. predlagajo, da se uredi pravica do nadomestila za avtorje po zgledu pravice do nadomestila za privatno in drugo lastno uporabo v 37. členu in s spremembami 123., 131. in 135. člena ZASP določi pravica do nadomestila tudi za izvajalce, proizvajalce fonograma in filmske producente za reproduciranje za namene poučevanja, če pravice uporabe niso bile prenesene s prosto licenco za namene poučevanja ali znanstvenega proučevanja (nadomestilo se plačuje na udeleženca pri pouku v obliki polletnega pavšala za vsako polletje, zavezanec za plačilo je ministrstvo, pristojno za šolstvo; **ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije k.o.** predlaga delilno razmerje 60 : 20 : 20, če bi bilo nadomestilo skupno za avtorje, izvajalce in producente. Predlagajo tudi, da se določijo dodatni pogoji za uporabo del za namen ponazoritve pri poučevanju: da se reprodukcije avtorskih del hranijo v varnem okolju, ki preprečuje neupravičenim osebam dostop do teh reprodukcij, in sicer največ 30 dni od nastanka reprodukcije, morebitne reprodukcije takšnih reprodukcij pa le do izteka roka hrambe primerka dela, iz katerega je nastala; dajanje na voljo javnosti avtorskih del je dopustno le v varnem okolju, ki preprečuje neupravičenim osebam dostop do teh primerkov, in ob pogoju izvedbe ustreznih tehničnih ukrepov, s katerimi bo zagotovljena

uporaba avtorskega dela izključno v okviru tega varnega elektronskega okolja brez možnosti shranitve reprodukcije v kakršni koli obliki izven tega okolja. Predlagajo tudi, da je treba v primeru reprodukcije dela na fonogram ali videogram pred javno priobčitvijo reprodukcije dela po izteku 15 dni od prve uporabe fonograma ali videograma pridobiti soglasje imetnika moralne avtorske pravice spoštovanja dela, to soglasje pa velja eno leto, če ni drugače določeno. Imetnik moralne avtorske pravice lahko to kadarkoli in poljubno mnogokrat podaljša za največ tri leta. Ne glede na najdaljše obdobje hrambe se ta v primeru soglasja oziroma avtorizacije izteče skupaj z iztekom veljavnosti avtorizacije oziroma njenim podaljšanjem. **ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije k.o** predlaga tudi, da se uredijo pravice v primeru oddajanja v živo in snemanja fonograma ter videograma. **Društvo novinarjev Slovenije** podpira predlog ZAMP – Združenja avtorjev Slovenije k.o.

Predlogi niso bili upoštevani. Ta vsebinska omejitev pravic je določena kot zakonita licenca. Ureditev po zgledu pravice do nadomestila za privatno in drugo lastno uporabo (enotno nadomestilo, ki pripada skupno vsem imetnikom pravic) v 37. členu ZASP terja sodelovanje kolektivnih organizacij, ki zastopajo imetnike pravic, ki so upravičeni do nadomestila za uporabo za ponazoritev pri poučevanju, zato bi taka ureditev lahko povzročila težave pri izvajanju zakona in oviro za vzpostavitev kolektivne organizacije, ki bi zbirala to nadomestilo. Kolektivna organizacija in ministrstvo, pristojno za šolstvo, bosta višino tarife, rok in način plačila ter druge pogoje, uredila v skupnem sporazumu, zato tega ni treba urejati v ZASP. Predlogi za določitev dodatnih pogojev za uporabo del za namen ponazoritve pri poučevanju niso bili upoštevani, ker Direktiva 2019/790/EU teh pogojev ne določa in ker bi se s tako ureditvijo pretirano obremenilo izobraževalne ustanove. To bi bilo v nasprotju z namenom Direktive 2019/790/EU, ki določa obvezno izjemo in omejitev avtorske in sorodnih pravic zato, da se olajša uporaba del in predmetov sorodnih pravic pri poučevanju v digitalnem okolju. Brez dovoljenja avtorja se lahko delo uporabi le v obsegu, kot ga dovoljuje vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic. Za vse ostale načine uporabe, ki niso obseženi z vsebinsko omejitvijo pravic, je treba vselej predhodno pridobiti dovoljenje avtorja, kar ZASP že ureja.

Glasbena šola Škofja Loka, Glasbena šola Vrhnika, Glasbena šola Murska Sobota, Glasbena šola Slavka Osterca Ljutomer, Glasbena šola Slovenske Konjice, Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto, Glasbena šola Tolmin, Zavod Antona Martina Slomška OE Glasbena in baletna šola Antona Martina Slomška, Glasbena šola Kočevje, ZGŠ v samostanu sv. Petra in Pavla Ptuj, Glasbena šola Laško - Radeče, Glasbena šola skladateljev Ipavcev Šentjur, Glasbena šola Brežice, Glasbena šola Ormož, Glasbena šola »Risto Savin« Žalec, Glasbena šola Rogaška, Glasbena šola Kranj, Glasbena šola Trbovlje, Glasbeni atelje Tartini d.o.o., Glasbena šola Celje, Glasbena šola Beltinci, Glasbena šola Ribnica, Glasbena šola Logatec, Glasbena šola Amarilis, Glasbena šola Litija Šmartno, Glasbena šola Zavod sv. Stanislava, Glasbena šola Domžale in Glasbena šola Sežana predlagajo, da se iz uporabe le na podlagi licence izvzamejo grafične izdaje glasbenih del oziroma vsa notna gradiva, ker bi za glasbene šole predstavljala izjemno finančno obremenitev zaradi plačila licenčnin in pogajanj s kolektivnimi organizacijami. Podobno **Zveza bibliotekarskih društev Slovenije** meni, da bo uzakonitev licenc za druga učna gradiva in za grafične izdaje glasbenih del pomenila ogromno finančno obremenitev zaradi plačevanja licenčnin in zaradi pogajanj s kolektivnimi organizacijami.

Predlogi niso bili upoštevani. Določbe četrtega odstavka 47.b člena se ne

nanašajo na osnovno učno gradivo (gرافيčne izdaje glasbenih del, ki so v fizični obliki in jih v glasbenih šolah praviloma kupijo starši), ampak na uporabo gرافيčne izdaje glasbenih del za ponazoritev pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev (na primer prikaz notnega zapisa na elektronski šolski tabli), na daljavo ali čezmejno. Licenca ima prednost le, če omogoča tako uporabo v elektronski obliki in če je enostavno na voljo na trgu. Če pa licenca za tako uporabo ni enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi gرافيčne izdaje glasbenih del, uporabijo brez predhodne pridobitve dovoljenja imetnika pravice (in ob plačilu primerne nadomestila).

Pripombe k 6. členu:

Novi 50.e, 50.f in 50.g člen

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje in NUK menijo, da je treba v ZASP vnesti opredelitev pojma »ustanova za varstvo kulturne dediščine«, ki bi morala biti široka (vključuje naj tudi, kar zadeva njihove arhive in javno dostopne knjižnice, izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije, poleg njih pa tudi javne galerije, ki spadajo pod kategorijo muzeji). Predlagajo, da se za navedbo javno dostopnih knjižnic in muzejev, vključno z javnimi galerijami, doda besedilo »ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih posedujejo v svojih zbirkah« in da se opredelitev pojma »delo izven pravnega prometa« konkretizira tako, da vključuje vsa nekomercialna dela, vključno z neobjavljenimi deli, in dela, ki so izposojena na dolgi rok; da je za določanje statusa kriterij dostopnost dela kot celote, ne njegovih posameznih delov; da tudi, če so dela dostopna v prevedeni obliki, so njene ostale verzije še lahko razprodana dela; da se kriteriji za določanje statusa razprodanega dela lahko razlikujejo glede na različne vrste del in da se izključijo le zbirke del, ki so večinoma sestavljene iz del državljanov neevropskih držav. Menijo tudi, da bi se moralo omogočiti, da lahko uporabniki zahtevajo od imetnika pravic, da odstrani tehnične ukrepe, ki onemogočajo uveljavljanje izjeme.

Predlogi niso bili upoštevani, ker ne prispevajo k jasnejšemu besedilu določb ali ker presegajo okvir Direktive 2019/790/EU, razen konkretizacije pojma delo izven pravnega prometa (za delo izven pravnega prometa šteje tudi neobjavljeno delo, če se z njegovo uporabo ne posega v moralne avtorske pravice). Opredelitev pojma ustanova za varstvo kulturne dediščine ni potrebna, saj ZASP že zdaj v drugih določbah te ustanove izrecno navaja, predlog zakona pa temu sledi. Javno dostopne knjižnice izobraževalnih ustanov, raziskovalnih organizacij in javne radiodifuzne organizacije so obsežene s pojmom javno dostopne knjižnice, s pojmom javno dostopni arhiv pa so obseženi tudi arhivi, izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije. Javna radiodifuzna organizacija je že izrecno navedena. Galerije, ki spadajo med javno dostopne muzeje, so obsežene s pojmom javno dostopni muzeji, zato jih ni treba posebej navajati, poleg tega bi (nepotrebno) navajanje galerij v teh določbah povzročilo zmedo pri razumevanju drugih določb ZASP, na primer glede vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic za osirotela dela, ki jih lahko uporabijo iste ustanove, ter uporabe izraza galerija v 35. členu ZASP o sledni pravici, ki se nanaša na posrednike, ki se ukvarjajo s trženjem umetnin, in ne na galerijo, ki spada med javno dostopne muzeje. Predlagano dodano besedilo »ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih posedujejo v svojih zbirkah« ne prispeva k jasnosti določb, saj je tudi brez njega jasno, da niso določene vrste del, ki jih imajo v svojih zbirkah javno dostopni knjižnice in muzeji. Poleg tega bi tako besedilo omogočilo, da se

neko delo lahko šteje za delo izven pravnega prometa tudi, če ga imajo navedene ustanove za varstvo kulturne dediščine le v kratkotrajni posesti, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki določa pogoj, da je delo trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine (ne le na primer nekaj let, kar je za nekoga že lahko dolgo obdobje). Predlogi glede kriterijev za določanje statusa (dostopnost dela kot celote, dostopnost jezikovnih različic oziroma prevodov del, razlikovanja kriterijev glede na različne vrste del, izključitev zbirk del, ki so večinoma sestavljena iz del državljanov neevropskih držav) niso bili upoštevani, ker tako podrobno urejanje ni potrebno. Iz opredelitve pojma delo izven pravnega prometa je jasno razvidno, da se preverja dostopnost dela kot celote, razen pri zbirkah del (prvi in drugi odstavek 50.f člena). To velja tudi za prevod dela, ki je ločeno delo od izvirnika, zato se za vsakega posebej preveri, ali se šteje za delo izven pravnega prometa. Iz določbe jasno izhaja, da so kriteriji za preverjanje dostopnosti določenega dela lahko drugačni glede na vrsto dela, saj je to odvisno od tega, kateri trgovinski kanal je običajen za določeno vrsto dela, in od možnosti preverjanja dostopnosti dela (zahteva se razumno prizadevanje preverjanja dostopnosti). Dela državljanov iz držav izven Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora niso izključena, saj so izključene le zbirke del, ki so sestavljene pretežno iz teh del, v skladu s kriteriji, ki jih določa sedmi odstavek 8. člena Direktiva 2019/790/EU. Direktiva 2019/790/EU ne zahteva, da se za vsebinsko omejitev pravic za dela izven pravnega prometa določi, da lahko zahteva, da imetnik pravice odstrani tehnični ukrep. To tudi ni smiselno, saj lahko imetnik pravic kadarkoli izključi svoje delo iz uporabe po tej vsebinski omejitvi pravic in ne dovoli uporabe svojega dela kot dela izven pravnega prometa.

NUK dodatno predlaga, da se določi splošni kriterij, kot je presečni datum, pri čemer predlaga, da se za vsa dela, ki so bila izdana pred letom 1996, šteje, da so razprodana oziroma so izven pravnega prometa.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi to pomenilo prevelik in neutemeljen poseg v pravice imetnikov, saj bi se vsa dela katerekoli vrste in predmeti sorodnih pravic, ki so bila izdana pred letom 1996, brez preverjanja, ali so dostopna na trgu, štela za dela izven pravnega prometa, ne glede na to, ali so še vedno dostopna na trgu. Ali je neko delo tudi delo izven pravnega prometa, se lahko ugotavlja na več načinov, predvsem tako, da se ugotovi, ali se ga lahko kupi v redni prodaji oziroma običajnem trgovinskem kanalu za to vrsto del. Pri tem je treba upoštevati tudi na primer naknadne izdaje del, ki še uživajo avtorskopravno varstvo (če je na primer prvotna izdaja knjige pošla, še ne pomeni nujno, da je pošel tudi njen ponatis).

Pripombe k 8. členu:

Novi 57.a člen

ARNES, Inštitut za primerjalno pravo, Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO, Društvo Mlada akademija, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Inštitut za novejšo zgodovino in Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani predlagajo, da se ~~doda, da vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja (podobno NUK), da se omogoči deljenje izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, da se določi,~~

da lahko imetnik pravic uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in zbirk podatkov (enako kot je določeno za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja), da se v besedilu člena navede robots.txt kot primer strojno berljivih sredstev in da se določba o ničnosti pogodbenih določil, ki so v nasprotju s tem členom, uporabi tudi za vsebinsko omejitev pravic v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Predlagajo tudi, da imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo. Predlagajo tudi, da se prenese nezavezujoča vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje po Direktivi 2001/29/ES v besedilu člena navede robots.txt kot primer strojno berljivih sredstev.

Inštitut »Jožef Stefan« delno podobno predlaga, da se med izjeme izrecno poleg digitalnih vključi tudi digitalizirane analogne vsebine, vendar ne na način, da se imetnika nedigitaliziranega materiala zavezuje k digitalizaciji; da naj izjeme veljajo tudi za deljenje izsledkov, ne samo za pridobitev podatkov iz avtorskih materialov; in da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU v drugem odstavku 2. člena določa, da besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v digitalni obliki, da se ustvarijo informacije, ki vključujejo, a niso omejene na, vzorce, trende in korelacije. Iz tega jasno izhaja, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja na tistih vsebinah, ki so že v elektronski obliki, ter da ne vključuje digitalizacije analognih gradiv (na primer skeniranja člankov), zato je predlog, da naj se v okviru besedilnega in podatkovnega rudarjenja določi tudi možnost digitalizacije analognih vsebin v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU. V prvem odstavku 4. člena Direktive 2019/790/EU je jasno določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje na zakonito dostopnih delih, torej delih, do katerih se zakonito dostopa (na primer proti plačilu naročnine in pod geslom, ki ga pridobi posamezni uporabnik). Ker je zakonit dostop pogoj za uporabo dela v okviru te (in katerekoli druge) vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, besedilno in podatkovno rudarjenje (vključno za namene znanstvenega raziskovanja) ne sme obsegati oddaljenega dostopa do del, do katerih raziskovalec nima zakonitega dostopa, torej tudi ne do dela, ki je bilo nezakonito digitalizirano. Če bi sledili predlogu, da se omogoči digitalizacija analognih vsebin in oddaljenega dostopa do teh vsebin, bi se omogočil nezakonit dostop ter besedilno in podatkovno rudarjenje na nezakonito narejenih izvodih, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki izrecno določa pogoj zakonitega dostopa do del, na katerih se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje. Predlog, da se pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju doda možnost, da imetnik pravic uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in zbirk podatkov (enako kot pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja) ni primeren. Bistvena razlika med vsebinsko omejitvijo pravic za splošno besedilno in podatkovno rudarjenje ter vsebinsko omejitvijo pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja je, da lahko imetnik pravic pri splošnem besedilnem in podatkovnem rudarjenju, ki se lahko izvaja tudi komercialno, to prepove in si pridrži pravico uporabe dela, pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja pa ne. Določba o možnosti uporabe ukrepov za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in podatkovnih baz je zato primerna le pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja, ki ga imetnik pravic ne sme prepovedati in ga mora dovoliti. Predlog za vključitev primera strojno berljivega sredstva robots.txt prav

tako ni primeren, saj se tehnologija spreminja tako hitro, da bi določba z navedbo točno določene tehnične rešitve kmalu postala neustrezna. Zato je uporabljena tehnološko nevtralna opisna oblika. Prav tako ni primerno, da se v določbo o splošnem besedilnem in podatkovnem rudarjenju vnese določba o ničnosti pogodbenih določil, ki so v nasprotju s tem členom, saj lahko imetnik pravic v skladu z Direktivo 2019/790/EU pri tej obliki rudarjenja tudi prepove uporabo svojega dela, ker se lahko to rudarjenje izvaja tudi za komercialne namene. Predlog, da se omogoči deljenje izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, presega okvir obveznih določb Direktive 2019/790/EU, njegovo upoštevanje pa bi povzročilo neutemeljen dodaten poseg v pravice imetnikov. Nova enotna vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje ne obsega razširjanja (distribuiranja) rezultatov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, zato taka dejanja pomenijo kršitev pravic. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Globa je že določena, predlagane določbe pa ne onemogočajo oddaljenega dostopa, saj ni določeno, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja v določenih prostorih. Predlog za določitev nove vsebinske omejitve pravic za znanstveno raziskovanje ni bil upoštevan, ker se s predlogom zakona zasleduje cilj prenosa določb Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ne pa tudi Direktive 2001/29/ES. Poleg tega vsebinska omejitev pravic za znanstveno raziskovanje po Direktivi 2001/29/ES ni obvezna.

Predlog ni bil upoštevan. Predlog za vključitev primera strojno berljivega sredstva robots.txt ni primeren, saj se tehnologija spreminja tako hitro, da bi določba z navedbo točno določene tehnične rešitve kmalu postala neustrezna. Zato je uporabljena tehnološko nevtralna opisna oblika.

Novi 57.b člen

ARNES, Inštitut za primerjalno pravo, Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO, Društvo Mlada akademija, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, NUK, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Inštitut za novejšo zgodovino in Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani predlagajo, da se krog koristnikov te vsebinske omejitve pravic v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja razširi (vključi naj se poleg raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine tudi vse osebe, ki spadajo k njim). Predlagajo, da vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, ter da se dovoli deljenje oziroma dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja na kakršen koli način. Predlagajo tudi, da naj imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo.

Inštitut »Jožef Stefan« delno podobno predlaga, da se med izjeme izrecno poleg digitalnih vključi tudi digitalizirane analogne vsebine, vendar ne na način, da se imetnika nedigitaliziranega materiala zavezuje k digitalizaciji; da se določi oddaljen dostop do vsebin; da naj izjeme veljajo tudi za deljenje izsledkov, ne samo za pridobitev podatkov iz avtorskih materialov; bi pravni subjekti, definirani kot izjeme, bi morali imeti tak status v delu izvajanja javne službe oziroma mora biti iz zahteve po

dostopu jasno, da se bo dostop s strani javne raziskovalne organizacije uporabljal izključno za netržni del dejavnosti javne raziskovalne organizacije; in da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Predlog ni bil upoštevan. Pri vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen) je dovoljeno tudi izvajanje raziskav v javno-zasebnem partnerstvu. Že iz opredelitve pojma raziskovalna organizacija izhaja, da je omejeno na raziskovalno organizacijo, ki izvaja dejavnost na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Predlogi niso bili upoštevani. Razširitev kroga koristnikov te vsebinske omejitve pravic na vse osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine, ni potrebna, saj je jasno, da izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine (na primer zaposleni, drugi, ki so pod njihovo odgovornostjo na podlagi civilnopravnega razmerja, lahko tudi v okviru javno-zasebnih partnerstev). Odgovornost za zakonito uporabo v okviru nove omejitve pravic je na organizaciji in ustanovi, ki osebi, ki spada k njej, omogoči zakonit dostop do del v svojem imenu (na primer oseba dostopa do vsebin z geslom, ki ga je dobila raziskovalna organizacija). Predlog za vključitev digitalizacije analognih vsebin in oddaljenega dostopa do njih je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU. Ta v drugem odstavku 2. člena določa, da besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v digitalni obliki, da se ustvarijo informacije, ki vključujejo, a niso omejene na, vzorce, trende in korelacije. Iz tega jasno izhaja, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja na tistih vsebinah, ki so že v elektronski obliki, ter da ne vključuje digitalizacije analognih gradiv (na primer skeniranja člankov). V prvem odstavku 3. člena Direktive 2019/790/EU je jasno določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja na delih ali predmetih varstva, do katerih imajo raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine zakonit dostop (na primer proti plačilu naročnine in pod geslom, ki ga pridobi posamezni uporabnik). Ker je zakonit dostop pogoj za uporabo dela v okviru te (in katerekoli druge) vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja ne sme obsegati oddaljenega dostopa do del, do katerih raziskovalec nima zakonitega dostopa, torej tudi ne do dela, ki je bilo nezakonito digitalizirano. Če bi sledili predlogu, da se omogoči digitalizacija analognih vsebin in oddaljenega dostopa do teh vsebin, bi se omogočil nezakonit dostop ter besedilno in podatkovno rudarjenje na nezakonito narejenih izvodih, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki izrecno določa pogoj zakonitega dostopa do del, na katerih se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje. Predlog, da naj se omogoči deljenje in dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, presega okvir obveznih določb Direktive 2019/790/EU, njegovo upoštevanje pa bi povzročilo neutemeljen dodaten poseg v pravice imetnikov. Nova enotna vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja ne obsega razširjanja (distribuiranja) ali dajanja na voljo javnosti rezultatov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, zato taka dejanja pomenijo kršitev pravic. Direktiva 2019/790/EU v 15. uvodni izjavi napotuje na hranjenje kopij, izdelanih na podlagi izjeme za namene izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, v varnem okolju in na preprečevanje njihove nedovoljene uporabe, iz česar jasno izhaja, da se po novi vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja primerki

~~varovanih del, narejeni v okviru tega rudarjenja, ne bi smeli uporabiti drugače kot za namen določene raziskave, torej tudi ne razširjati ali dajati na voljo javnosti~~

~~– Pri vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen) je dovoljeno tudi izvajanje raziskav v javno zasebnem partnerstvu. Že iz opredelitve pojma raziskovalna organizacija izhaja, da je omejeno na raziskovalno organizacijo, ki izvaja dejavnost na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Globa je že določena, predlagane določbe ne onemogočajo oddaljenega dostopa, saj ni določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje v določenih prostorih.~~

Novi 57.ed člen:

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana in Društvo bibliotekarjev Celje (podobno NUK) predlagajo, da se izraz »delo v trajni zbirki« ustanov za varstvo kulturne dediščine določi široko in naj vključuje tudi dela, do katerih imajo knjižnice dostop za več kot le kratek čas, npr. za dve leti, ali dela, ki so licencirana za več kot eno leto, ter dela, ki so prosto dostopna na spletu, in da naj izjema pokriva tudi spletno žetje (t. i. »web harvesting«). Predlagajo tudi, da se določi, da lahko sodelujejo z drugimi ustanovami za varstvo kulturne dediščine, vključno z ustanovami iz držav EU. Predlagajo tudi, naj imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo. Predlagajo tudi spremembo 37. člena ZASP, da se nadomestilo za lastno reproduciranje ne plačuje v primeru ustanov za varstvo kulturne dediščine.

Predlogi niso bili upoštevani, ker so v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU ali pa niso primerni. Predlagana široka opredelitev izraza »dela v trajni zbirki« je v nasprotju s pogojem, da mora biti delo trajno v zbirki ustanove. Delo, ki je v zbirki le kratek čas, delo, ki je licencirano za več kot eno leto, in delo, ki je dostopno na spletu, ni delo, ki je trajno v zbirki ustanove kulturne dediščine. Namen te vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic je omogočiti ustanovam za varstvo kulturne dediščine prosto reproduciranje le tistih del in predmetov varstva, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, na katerem koli mediju ali v katerem koli formatu in kadar koli je to potrebno, da se ta dela in predmeti sorodnih pravic ohranijo – torej z namenom ohranitve kulturne dediščine (pri tem ni potrebna konkretizacija namena ohranjanja kulturne dediščine). Ta vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic ne obsega reproduciranja za druge namene ali reproduciranja drugih del, ki jih ustanova za varstvo kulturne dediščine nima trajno v svoji zbirki. Dodatno besedilo o sodelovanju z drugimi ustanovami za varstvo kulturne dediščine ni potrebno, saj določba ne preprečuje, da v imenu in pod odgovornostjo ustanove za varstvo kulturne dediščine reproduciranje izvede druga oseba, na primer druga ustanova ali drug pogodbeni izvajalec. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Predlagana sprememba 37. člena ZASP ni smiselna, saj bo morda ustanova za varstvo kulturne dediščine potrebovala uporabo vsebinske omejitve pravic iz 50. člena ZASP ne le za ohranjanje kulturne dediščine, ampak za druge lastne potrebe.

Pripombe k 10. členu:

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ, Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in Telemach d.o.o. menijo, da novi peti in šesti odstavek 76. člena (da ima avtor, če prenese pravico radiodifuzne retransmisije oziroma pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu) nesorazmerno, neprimerno in večkratno obremenjuje zgolj uporabnike, ne pa tudi naročnikov del oziroma producentov. Opozarjajo, da je avtor že dobil plačilo na podlagi prenosa pravic in da bi moral biti zavezanec za plačilo takega nadomestila tisti, na katerega je avtor prenesel svoje pravice – tako, kot je bila v ZASP prenesena določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki je obveznost plačila nadomestila naložila filmskemu producentu. Menijo, da bi se posledično morala znižati plačila, ki jih za vse pravice producentom že plačujejo uporabniki. Predlagajo, da se v 76. členu določi, da ima avtor pravico do primerne nadomestila od sopogodbenika, na katerega je prenesel pravico, ker bo na ta način obveznost plačila obremenila osebo, ki je naročnik dela, ali da se črta določba, ki se nanaša na radiodifuzno retransmisijo. Če se temu predlogu ne sledi, pa predlagajo črtanje novega petega in šestega odstavka spremenjenega 76. člena ter spremembo prvega odstavka 81. člena, v katerem naj se določi, da je avtor upravičen, da od sopogodbenika, na katerega je prenesel materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja, prejme primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo. **Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ, Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, AIPA, k.o. in Zveza društev slovenskih filmskih ustvarjalcev** so pozneje skupaj predlagali, da se v 76. členu doda le odstavek, da avtor obdrži pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, pri prenosu pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, pri čemer se avtor tej pravici ne more odpovedati, razen če je s prosto licenco prenesel pravice za uporabo dela.

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA, Združenje ZAPIS, Zavod AVAP in GIZ SNAV predlagajo črtanje določb, da avtor obdrži (oziroma ima) neodpovedljivo pravico do primerne nadomestila za radiodifuzno retransmisijo in za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, ker Direktiva 2019/790/EU od držav članic tega ne zahteva in ker je ključna svoboda pogajanj o najprimernejšem modelu nadomestil v avtorskih pogodbah.

Združenje fonogramske industrije Slovenije, Facebook Ireland Limited (oziroma **Meta Platforms Ireland Ltd**), **Google, ICMP, IFPI, IMPALA** in **Digital music Europe** iz podobnih razlogov predlagajo črtanje določbe o neodpovedljivi pravici avtorja do primerne nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Piratska stranka Slovenije meni, da bi se morala dodati določba, da posledično producenti prejmejo manjša nadomestila, in opozarja, da bodo v primeru platform na primer odprte licence neučinkovite.

Cultural Creators Friendship Group predlaga prenos 18. člena Direktive 2019/790/EU po vzoru španske ureditve tako, da se avtorjem zagotovijo primerna nadomestila, ki se jim avtorji ne morejo odpovedati.

Predlogi niso bili upoštevani. V predlogu zakona se pravica do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ureja z novim petim in šestim odstavkom 76. člena, ki določata, da če avtor prenese pravico radiodifuzne retransmisije oziroma pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, ima pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Ker je pravica do primerne nadomestila ostanek prenesene izključne pravice (residuum), se pravica do teh nadomestil ureja s spremembo 76. člena (in s spremembami 104. in 107. člena ZASP glede avtorja prvotnega dela in soavtorjev avdiovizualnih del). Pravici do primerne nadomestila se avtor ne more odpovedati. S tako ureditvijo se prenašajo določbe 18. člena Direktive 2019/790/EU in se avtorju zagotovi, da je upravičen do primerne in sorazmernega plačila, kadar je prenesel svoje izključne pravice za izkoriščanje del, s čimer se izboljšuje njegov položaj. Avtor bo, čeprav je prenesel pravice za radiodifuzno retransmisijo oziroma za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, ~~imel pravico~~ **imel pravico** do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo del v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. To nadomestilo bo skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) avtorju zagotovilo primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela, tudi zaradi neopovedljivosti pravici do nadomestila. Glede na to, da ZASP ter Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16; v nadaljnjem besedilu: ZKUASP) zasledujeta načelo, da plača nadomestilo za uporabo praviloma tisti, ki uporablja delo na določen način, je primerno, da plača nadomestilo tisti, ki uporablja delo na tak način: v primeru radiodifuzne retransmisije je to operater retransmisije (oziroma v primeru neposrednega oddajanja radiodifuzna organizacija in operater retransmisije), v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu pa ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu. Taka ureditev ne povzroča dvojnega plačila za isto enkratno uporabo, saj bo imel avtor pravico do nadomestila, imetnik pravic pa izključni (prepovedni) del teh pravic, kar mu bo omogočalo, da bo lahko izkoriščal avtorsko delo. Producent bo lahko še naprej razpolagal s svojo investicijo, saj bo imel izključni (prepovedni) del pravic, ki so bile prenesene nanj. Vsak bo imel svoj zahtevek za plačilo svojih pravic. Na primer Nemčija je pri prenosu Direktive 2019/790/EU določila neopovedljivo pravico do nadomestila avtorjev in imetnikov sorodnih pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, že prej veljavni zakon pa je določal neopovedljivo pravico avtorja in izvajalca do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo. Nekatere druge države, na primer Italija, Španija in Poljska urejajo pravico do nadomestila tudi za druge načine uporabe del.

Institut »Jožef Stefan« predlaga, da se omogoči, na primer v okviru licence Creative Commons, samostojno upravljanje lastne avtorske pravice za nekomercialno uporabo svojega avtorskega dela, ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji.

Predlog ni bil upoštevan, ker individualno upravljanje pravice za nekomercialno uporabo (v sistemu kolektivnega upravljanja pravic) že ureja četrti odstavek 18. člena ZKUASP.

ARNES, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo

bibliotekarjev Celje, Creative Commons Slovenija, Inštitut za intelektualno lastnino in Inštitut za novejšo zgodovino želijo, da se določi izjema glede neodpovedljivosti pravic v primeru prenosa pravic s prosto licenco za uporabo dela za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja, pri čemer naj se odpravi omejitev po namenu, saj avtorji takega namena velikokrat ne bi izrazili ob podelitvi proste licence, ker se proste licence podeljujejo na splošno in ne za točno določen namen uporabe.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi splošno pravilo, ki bi upoštevalo uporabo pod prostimi licencami za katerekoli namene privedlo do razvodenitve neodpovedljivosti pravice do nadomestila. Določba varuje avtorja, ki je šibkejša pogodbeni stranka. S prosto licenco se praviloma avtor v celoti in nepreklicno odpove gospodarskemu izkoriščanju svojega dela (odvisno od vrste proste licence).

Pripombe k 11. členu:

Združenje SAZAS k.o. meni, da bi morale določbe 81. člena veljati za individualno in kolektivno upravljanje avtorske pravice, zato predlaga črtanje četrtega odstavka 81. člena. Meni, da 81. člena ZASP ni treba spreminjati.

Predlog ni bil upoštevan, ker se s četrtem odstavkom 81. člena prenaša obvezna določba drugega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU. Avtor ne more na podlagi 81. člena ZASP zahtevati spremembe skupnega sporazuma, ki ga je sklenila kolektivna organizacija z reprezentativnim združenjem uporabnikov, in tudi ne spremembe pogodbe, ki jo je na podlagi sklenjenega skupnega sporazuma sklenila kolektivna organizacija s posameznim uporabnikom (tega sporazuma oziroma pogodbe ni sklenil avtor, ampak kolektivna organizacija).

Združenje ZAPIS meni, da je treba urediti možnost, da avtor pravic ne prenese in ne licencira ter da sprememba kategorije »dobiček« v »naknadne pomembne prihodke« vnaša dodatne nejasnosti. Predlaga, da se določba zdaj veljavnega drugega odstavka 81. člena ZASP ne spreminja. Opozarja, da je mehanizem prilagoditve plačila pomanjkljiv, ker ne upošteva obstoja kolektivnih avtorskih pogodb, in da se ne sme v celoti izključiti pogodb, ki jih sklenejo kolektivne organizacije oziroma bi se morala taka izključitev omejiti. Meni tudi, da predlog zakona ustvarja razlike v pravicah avtorjev in izvajalcev, ki jih Direktiva 2019/790/EU ne predvideva, ter predlaga, da se pravico do pravičnega in sorazmernega nadomestila avtorjev in izvajalcev združi v en člen in vključi v splošni del ZASP. Ne strinja se s tem, da se zagotavlja pridobitev finančnih podatkov zgolj avtorjem, ki niso v kolektivni organizaciji.

Predlogi niso bili upoštevani. Primera, ko avtor ali izvajalec ne prenese svojih pravic, ni treba urejati, saj v skladu z 21. členom ZASP avtor odloča o uporabi svojega dela (urejanje je potrebno, kadar se pravice prenesejo). Drugi odstavek zdaj veljavnega 81. člena se s predlogom zakona usklajuje, kolikor je to potrebno zaradi prenosa določb Direktive 2019/790/EU. Predlagana sprememba 81. člena ne preprečuje uporabe mehanizma prilagoditve pogodb v kolektivni avtorski pogodbi, ki jo ZASP ureja v 84. členu. V skladu z obvezno določbo Direktive 2019/790/EU so iz uporabe 82. člena izvzeti skupni sporazumi in pogodbe, ki jih z uporabniki (ne z avtorjem) sklepajo kolektivne organizacije in neodvisni subjekti upravljanja, kar ureja ZKUASP. Predlog zakona sledi nomotehnik in sistematiki ZASP ter v 1. in 2. oddelku tretjega poglavja ureja avtorsko pravico v pravnem prometu, te določbe pa se v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP že zdaj smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, saj v petem poglavju ZASP to ni določeno drugače.

Združenje fonografske industrije Slovenije predlaga, da se avtorski honorar ali nadomestilo določi glede na dohodek, ki se ustvari z varovanim delom, in da se upošteva širši nabor prihodkov, ki jih prejme izvajalec in jih vsaj deloma omogočajo naložbe (na primer sponzorski posli ali prihodki od nastopov v živo), ter da morata biti trženje in promocija založbe vključena v oceno »posebne okoliščine vsakega primera« iz 78. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU. Meni, da pravica do dodatnega plačila ne bi smela veljati za avtorje ali izvajalce, katerih prispevek k zadevnemu delu ali posnetku oziroma njegov uspeh ni pomemben ali bi ga lahko nadomestili. Glasbeniki ne bi smeli imeti pravice, da ponovno odprejo dogovorjene dogovore o fiksnih honorarjih, ne glede na komercialni uspeh posnetkov.

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA meni, da 81. člen ZASP že odraža načelo iz 18. člena Direktive 2019/790/EU, zato ni treba uvajati dodatnih določb.

Predlogi niso bili upoštevani. Če bi se sledilo predlogu, da se avtorski honorar ali nadomestilo določi glede na dohodek, bi se lahko zgodilo, da avtor ali izvajalec ne bi prejel ničesar, ker še ni bil ustvarjen dohodek z uporabo dela ali izvedbe. V takem primeru bi avtor ali izvajalec prejel plačilo šele po preteku določenega časa. Ni primerno, da ZASP določa, katere so posebne okoliščine vsakega primera. V primeru spora odločajo o višini avtorskega honorarja ali nadomestila sodišča ob upoštevanju vseh okoliščin primera. Sodišča bodo zavzela stališče, kaj je primerno in sorazmerno nadomestilo avtorju ali izvajalcu. Predlogov, da pravica do dodatnega plačila ne bi smela veljati za avtorje ali izvajalce, katerih prispevek k zadevnemu delu ali posnetku oziroma njegov uspeh ni pomemben ali bi ga lahko nadomestili, in da glasbeniki ne bi smeli imeti pravice po tem členu, so v nasprotju s prvim odstavkom 23. člena Direktive 2019/790/EU. Države članice morajo avtorjem in izvajalcem zagotoviti, da imajo možnost prilagoditve pogodbe, tudi tistim, katerih prispevek ni znaten, kar izhaja tudi iz četrtega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. Določba 81. člena ZASP ne vsebuje določbe, da je avtor, če prenese materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, upravičen do primernega in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila, zato jo je treba vključiti v 81. člen.

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje in Telemach d.o.o. predlagajo, da se v petem odstavku 81. člena določi, da so izvzeti primeri, ko so avtorji ali izvajalci dovolili uporabo svojih del na podlagi licenc Creative Commons. **Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje** predlagata tudi, da se v prvem odstavku 81. člena določi, da je avtor upravičen do prejemanja primernega in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila od sopogodbnika, na katerega je prenesel materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja. Predlagata tudi, da se v petem odstavku, ki določa, da se avtor ne more odpovedati pravici iz tretjega odstavka, da zahteva spremembo pogodbe, če je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz uporabe dela, doda besedilo »razen v primeru t. i. odprtih licenc«.

Predloga nista bila upoštevana. Določba, na podlagi katere bi avtor prejel primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo le od sopogodbnika, na katerega je prenesel svoje pravice, bi bila v nasprotju z določbo prvega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da so avtorji in izvajalci ali njihovi predstavniki upravičeni, da zahtevajo dodatno, primerno in pravično plačilo od stranke, s katero so sklenili pogodbo za izkoriščanje svojih pravic, oziroma od pravnih naslednikov te stranke. Direktiva 2019/790/EU v prvem odstavku 23. člena določa, da države članice zagotovijo, da so vse pogodbene določbe, ki preprečujejo skladnost s členi 19, 20 in 21, neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. Določba, da se avtor ne more odpovedati pravici zahtevanja spremembe pogodbe zaradi prikrajšanja, ni nova, saj jo ZASP vsebuje že od leta 1995. Ko avtor dovoli uporabo dela, določi tudi pogoje za to uporabo, kar velja tudi za različne vrste licenc, česar pa ni treba posebej urejati v ZASP. Predlog, da je avtor upravičen do prejemanja primerne in sorazmerne avtorskega honorarja ali nadomestila od sopogodbnika, ni primeren, ker bi se s tako ureditvijo omejila pogodbena svoboda strank in onemogočilo, da se avtorski honorar ali nadomestilo določi z enkratnim plačilom.

Pripombe k 12. členu:

Združenje SAZAS k.o. meni, da bi morale določbe 82. člena veljati za individualno in kolektivno upravljanje avtorske pravice. Predlaga, da se opredeli pojem uporabnik, ker to ni le uporabnik repertoarja v smislu organizatorjev prireditev ali radijskih postaj, da se črta osmi odstavek spremenjenega 82. člena ter uvede prekršek in določi visoka kazen za primer kršitev določb iz prvega in drugega odstavka 82. člena.

Predlogi niso bili upoštevani. V ZASP je že od njegove uveljavitve uporabljen pojem uporabnik dela, tudi v 82. členu, ki se zdaj spreminja in dopolnjuje, zato ga ni treba posebej opredeliti. Z osmim odstavkom 82. člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, zato ta določba ni bila črtana. Predlog za uvedbo prekrška ni bil upoštevan, saj tudi zdaj veljavni ZASP ne določa prekrška za kršitev določb 82. člena. Če bosta na primer avtor in uporabnik njegovega dela v sporu zaradi poročanja, se bo ta spor zelo verjetno nanašal tudi na višino avtorskega honorarja, ki ga je prejel avtor, in možno zahtevo avtorja za spremembo pogodbe, o čemer bo odločalo sodišče.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se določi, da se informacije posredujejo posredno prek avtorjeve ali izvajalčeve prve pogodbene stranke tudi za podatke, ki jih imajo tretje pogodbene stranke. Meni, da ne bi bilo prav, če bi avtor oziroma izvajalec dobil pravico, da pridobi ustrezne in pomembne informacije od končnega ponudnika, ki izkorišča pravice, medtem ko sopogodbnik avtorja ali izvajalca nima podobne pravice.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se pri obveznosti poročanja avtorju o uporabi dela določi, da lahko zahteva avtor dodatne informacije neposredno od tretje osebe (na katero je sopogodbnik prenesel pravice avtorja) ali prek prvega sopogodbnika. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU)

2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka. Predloga nista bila upoštevana, ker se v 82. člen prenašajo obvezne določbe drugega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. Če avtorjeva prva pogodbená stranka (uporabnik dela), ki je na tretjo osebo prenesla pravice za uporabo dela, nima vseh podatkov o tej uporabi dela, se lahko avtor ali izvajalec sam obrne tudi na to tretjo osebo. Avtorjeva prva pogodbená stranka si lahko pri nadaljnjem prenosu pravic s pogodbo zagotovi, da ji mora njen sopogodbenik posredovati vse potrebne podatke, da jih bo lahko sama dala avtorju ali izvajalcu. Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje in Telemach d.o.o. menijo, da je obveznost poročanja o prihodkih zastavljena bistveno preširoko, saj ne upošteva posebnosti vsakega sektorja oziroma pogostih primerov, ko se prihodka z uporabo posameznega dela ne da ugotoviti z razumnimi sredstvi, in primerov, ko dajalec licence ni v podrejenem položaju in posledično ni potrebe po dodatni zaščiti v odnosu do uporabnikov (na primer radiodifuzne organizacije). Predlagajo, da se v tretjem odstavku v napovednem stavku doda besedilo »kadar je takšne podatke ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja mogoče ugotoviti z razumnimi sredstvi«. Predlog ni bil upoštevan. Direktiva 2019/790/EU omogoča, da se pri poročanju o uporabi in plačilu, ki pripada avtorju, upoštevajo posebnosti vsakega sektorja, kar 82. člen že določa. Določeno je tudi, v katerih primerih ni obveznosti poročanja ali pa se ta zmanjša. Določbe o poročanju se tudi ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija, kar je na primer pri kabelski in drugi retransmisiji avtorskih del, za katero je določeno obvezno kolektivno upravljanje pravic, razen za lastna oddajanja radiodifuznih organizacij. 82. člen že določa, da če obveznost poročanja ni sorazmerna glede na prihodke, dosežene z uporabo dela, se obveznost poročanja omeji na vrste in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati. Društvo novinarjev Slovenije predlaga črtanje šestega odstavka spremenjenega 82. člena, ker je besedna zveza neznatnosti oziroma majhne vplivnosti nedoločena in lahko v praksi povzroči številne težave, obenem pa slabi pravni položaj avtorjev, ki so šibkejše stranke v primerjavi z osebami, na katere prenašajo svoje materialne avtorske pravice. Predlog ni bil upoštevan. Z ohranitvijo te določbe se omogoča zmanjšanje bremena poročanja v primeru, kadar prispevek avtorja glede na celotno delo ni znaten oziroma ima majhen vpliv na celotno delo, razen če avtor dokaže, da potrebuje podatke za spremembo pogodbe (po tretjem odstavku 81. člena). Združenje ZAPIS predlaga, da se črta osmi odstavek 82. člena in da se določbe spremenjenega 82. člena izrecno uredijo tudi za izvajalce. Predloga nista bila upoštevana. Z osmim odstavkom 82. člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, zato določba osmega odstavka ni bila črtana. V primeru kolektivnega upravljanja pravic bo avtor dobil poročilo o uporabi njegovega dela od	
---	--

kolektivne organizacije, ne od posameznega uporabnika. V 82. členu ni treba posebej navajati izvajalca, saj se določbe 1. in 2. oddelka tretjega poglavja ZASP v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP že zdaj uporabljajo tudi za izvajalce, saj v petem poglavju ZASP ni drugače določeno.

Pripombe k 13. členu:

Združenje ZAPIS predlaga, da se alternativno reševanje sporov omogoči samo avtorjem, ne pa tudi uporabnikom, in meni, da je smiselno urediti določena vprašanja, kot so porazdelitev stroškov, imenovanje mediatorja, določitev rokov in druga postopkovna pravila.

Predlog ni bil upoštevan. Z novim 82.a členom se prenašajo tudi določbe 13. in ne le 21. člena Direktive 2019/790/EU (po 13. členu Direktive 2019/790/EU je treba omogočiti pomoč mediatorja katerikoli strani). Vprašanja imenovanja mediatorja, stroškov in druga pravila o mediaciji urejata ZKUASP in uredba vlade, zato teh vprašanj ni treba urejati v ZASP.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se za reševanje sporov ustanovi neodvisni organ za alternativno reševanje sporov, postopek alternativnega reševanja sporov pa naj ureja zakon. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker taka ureditev ni potrebna. ZKUASP že ureja reševanje spora s posredovanjem mediatorja, prav tako so v slovenskem pravnem redu že urejeni drugi postopki alternativnega reševanja sporov.

Pripombe k 14. členu:

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA meni, da bi morala biti na področju avdiovizualnih vsebin omejena pravica avtorjev do preklica prenosa materialnih avtorskih pravic na primere popolne neuporabe, da za avdiovizualni sektor dveletno obdobje, po katerem avtor pridobi pravico do preklica, ni zadostno ter da se opusti kogentnost pravice do preklica, ker Direktiva 2019/790/EU ne predvideva takšne omejitve pogodbene svobode, ko gre za mehanizem preklica. Predlaga, da pravica do preklica (iz spremenjenega 83. člena) ne velja za pogodbe o avdiovizualni produkciji. Ker Direktiva 2019/790/EU za mehanizem preklica pogodbe ne predvideva omejitve pogodbene svobode, meni, da bi morali avtorji prosto razpolagati s svojimi pravicami, vključno s tem, da se jim odpovejo.

Predlogi niso bili upoštevani. ZASP že zdaj določa, da lahko soavtorji avdiovizualnih del odstopijo od pogodbe le pod pogoji, ki jih določa 110. člen ZASP (nedokončanje avdiovizualnega dela v petih letih od sklenitve pogodbe o filmski produkciji ali nedistribuiranje končanega avdiovizualnega dela v enem letu od njegovega dokončanja, možnost dogovora drugega roka), zato se za avdiovizualna dela uporablja 110. člen in ne 83. člen ZASP. Poleg tega za soavtorje avdiovizualnega dela velja 12. člen ZASP, zato odločanje o uporabi avdiovizualnega dela

pripada nerazdelno vsem soavtorjem, pri čemer posamezni soavtor tega ne sme preprečiti v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja. ZASP že od uveljavitve v letu 1995 ureja preklic materialne avtorske pravice in tudi določa, da se avtor preklicu ne more odpovedati. Ta določba se zaradi ohranitve ravni varstva avtorja ohranja. Ker iz sistematične ureditve ZASP izhaja, da so avdiovizualna dela urejena v ločenem poglavju, pojasnjevalna določba ni potrebna.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se uredi možnost preklica materialne avtorske pravice le, če je podano popolno pomanjkanje izkoriščanja pravice.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi se s tem znižala sedanja raven varstva avtorjev in izvajalcev, saj ZASP od sprejema v letu 1995 omogoča preklic materialne avtorske pravice, tudi če jo njen izključni imetnik izvršuje v nezadostni meri.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se v novem členu uredi preklic prenosa pravic za izvajalce v zvezi z videogramom prek skupnega zastopnika po vzoru 122.a člena ZASP in da se v zvezi s tem predlaga tudi podaljšanje trajanja varstva pravic izvajalcev (katerih izvedbe so na videogramu) na 70 let, kot je za izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu, določeno v 127. členu ZASP. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predloga nista bila upoštevana, ker ZASP v 119. členu že določa zastopnika skupine izvajalcev za izvajalce, ki sodelujejo pri izvedbi v skupini, in v 83. členu ZASP preklic materialne avtorske pravice, ki se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP uporabi tudi za izvajalce, zato dodatno urejanje preklica materialne pravice, kot je predlagano, ni potrebno. Podaljšanje trajanja varstva pravic izvajalcev, katerih izvedbe so na videogramu, pa ni dovoljeno, ker Direktiva 2006/116/ES določa, da trajajo pravice teh izvajalcev 50 let od prve izdaje ali prve priobčitve, ki se je pripetila prej, zato bi bilo urejanje trajanja pravic, kot je predlagano, v nasprotju z Direktivo 2006/116/ES.

Pripombe k 15. in 16. členu:

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje in Telemach d.o.o. menijo, da predlog zakona nesorazmerno, neprimerno in večkratno obremenjuje zgolj uporabnike, ne pa tudi naročnikov del oziroma producentov. Predlagajo, da se v 104. in 107. členu v zvezi z novimi pravicami do nadomestila uredi zgolj pravica do nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali določi, da ima avtor oziroma soavtor pravico do nadomestila od sopogodbjenika. Opozarjajo, da so avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela že dobili plačilo na podlagi prenosa pravic ter da bi moral biti zavezanec za plačilo takega nadomestila tisti,

na katerega je avtor prenesel svoje pravice – tako kot je bila v ZASP prenesena določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki je obveznost plačila nadomestila naložila filmskemu producentu.

Združenje ZAPIS, Zavod AVAP, GIZ SNAVP in posameznik nasprotujejo spremembam 104. in 107. člena, ker ustvarjajo negotovosti, ker se v praksi s tem razlastnini filmske producente in ker se onemogoča nadaljnja produkcija avdiovizualnih del.

Piratska stranka Slovenije meni, da se samo v Sloveniji predvideva uvedba neodtujljive pravice do nadomestila za praktično vsako rabo avdiovizualnih avtorskih del na internetu.

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA, Združenje fonogramske industrije Slovenije in Facebook Ireland Limited nasprotujejo spremembam 104. in 107. člena ZASP, ker Direktiva 2019/790/EU od držav članic ne zahteva, da uzakonijo kakršnokoli dodatno pravico avtorjev do nadomestila.

Predlogi niso bili upoštevani. S spremembami 104. in 107. člena se določa, da imajo avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela neodpovedljivo pravico do nadomestila za nekatere najbolj množične načine, s čimer se prenaša 18. člen Direktive 2019/790/EU in zagotavlja, da avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela prejmejo nadomestilo, kadar so prenesli svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del, in sicer za najbolj množične načine uporabe na spletu. Ker ZASP in ZKUASP zasledujeta načelo, da plača nadomestilo za uporabo praviloma tisti, ki uporablja delo na določen način, je primerno, da plača nadomestilo tisti, ki uporablja delo na tak način: v primeru radiodifuzne retransmisije je to operater retransmisije (oziroma v primeru neposrednega oddajanja radiodifuzna organizacija in operater retransmisije), v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev videa na zahtevo ponudnik storitev videa na zahtevo in v primeru druge oblike dajanja na voljo javnosti (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali storitev videa na zahtevo) za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi pa tisti, ki na ta način uporablja avdiovizualno delo. Ker oseba, na katero je avtor prenesel pravice za tak način uporabe, ne uporablja dela na tak način, ni primerno, da se njo določi za zavezanca za plačilo nadomestila. Taka ureditev ne povzroča dvojnega plačila za isto enkratno uporabo, saj bo imel avtor prvotnega dela oziroma soavtor avdiovizualnega dela pravico do nadomestila, imetnik pravic, na primer filmski producent pa izključni (prepovedni) del teh pravic, kar mu bo omogočalo, da bo lahko izkoriščal avdiovizualno delo – vsak bo imel svoj zahtevek za plačilo svojih pravic. Zaradi soavtorstva ni treba dodatno urejati načina uveljavljanja teh pravic, saj položaj soavtorjev že ureja 12. člen ZASP, prav tako zaradi kolektivnega upravljanja pravic ni treba urejati posebnih določb v ZASP, saj kolektivno upravljanje pravic ureja ZKUASP. Nekatere države članice EU že zdaj določajo pravice avtorja in izvajalcev do nadomestil za različne načine uporabe, zlasti na avdiovizualnem področju za uporabo na spletu. Na primer Nemčija je pri prenosu Direktive 2019/790/EU določila neodpovedljivo pravico do nadomestila avtorjev in imetnikov sorodnih pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, že prej veljavni zakon pa je določal neodpovedljivo pravico avtorja in izvajalca do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo.

AIPA, k.o. in Društvo slovenskih režiserjev predlagata, da se v četrtem odstavku 107. člena določi, da imajo soavtorji in avtorji prispevkov pravico

do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitev javnosti avdiovizualnega dela, s čimer bi se rešitve poenostavile in notranje uskladile. Brez predlagane določbe bi izvajalci uživali večje varstvo kot avtorji, kar je nesprejemljivo. Enak predlog je v glasilu Megafon, ki ga je predložila AIPA, k.o. in vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je AIPA, k.o. pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih sta ista predloga, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka. **AIPA, k.o., Društvo slovenskih režiserjev in režiserk (tudi DSR Scenaristi), Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma in posameznik** predlagajo smiselno enako dopolnitev, da avtor prvotnega dela in soavtorji obdržijo oziroma imajo tudi neodpovedljivo pravico do nadomestila za vsako javno predvajanje avdiovizualnega dela z videogrami, javno prikazovanje avdiovizualnega dela, radiodifuzno oddajanje in sekundarno radiodifuzno oddajanje avdiovizualnega dela. **CISAC in SAA** predlagata, da se za avdiovizualne avtorje določi pravica do nadomestila za priobčitev javnosti njihovih del, **AVACI** pa, da se zanje določi tudi pravica javnega prikazovanja, pravica radiodifuznega oddajanja in pravica sekundarnega radiodifuznega oddajanja avdiovizualnega dela. **CISAC in SAA** menita, da je za soavtorje avdiovizualnih del najboljša rešitev, da se jim določi neodpovedljiva in neprenosljiva pravica do nadomestila za priobčitev javnosti njihovih del, ki ga plačujejo uporabniki, ki izkoriščajo dela, pravico pa upravljajo kolektivne organizacije avtorjev. **Cultural Creators Friendship Group** predlaga prenos 18. člena Direktive 2019/790/EU po vzoru španske ureditve tako, da se avtorjem zagotovijo primerna nadomestila, ki se jim avtorji ne morejo odpovedati. Pozneje so **Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ, Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, AIPA, k.o. in Zveza društev slovenskih filmskih ustvarjalcev** skupaj predlagali, da avtor prvotnega dela obdrži pravico do primerne in nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela in da soavtorji obdržijo pravico do primerne in nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela.

Predlogi delno niso bili upoštevani. V dopolnjenem 104. in 107. členu so predvidene neodpovedljive pravice do nadomestila za najpogostejše uporabe na spletu, ker se prenašata direktivi, ki urejata uporabe del na spletu: za radiodifuzno retransmisijo (plača operater retransmisije, v primeru neposrednega oddajanja pa radiodifuzna organizacija oziroma operater retransmisije, ki ni RTV organizacija), za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (plača določena spletna platforma), za priobčitev javnosti v okviru storitev videa na zahtevo (plača ponudnik te storitve) in za dajanje na voljo javnosti za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s storitvami priobčitev javnosti v okviru deljenja vsebin na spletu ali storitev videa na zahtevo (plača tisti, ki daje na voljo javnosti avdiovizualno delo). V delu, ki se nanaša na avtorje prispevkov, predlog ni bil upoštevan, ker ti niso soavtorji avdiovizualnega dela.

Pripombe k 17. členu:

Združenje ZAPIS meni, da filmski producent nastopa kot soustvarjalec avdiovizualnega dela in ga zato ni mogoče šteti med uporabnike ter da je slabost predlagane ureditve, ker predlog filmskemu producentu ne daje ustreznih pravic nasproti uporabnikom avdiovizualnih del, zato je vprašljivo, kako bodo lahko izpolnjevali obveznost do soavtorjev, če nimajo ustreznega upravičenja, da sami pridobijo podatke o prihodkih, ki so nastali z uporabo del. Ker so soavtorji v posebnem položaju, bi veljalo bolj podrobno urediti njihovo pravico do obveščenosti v povezavi z 82. členom, tako da obveznost poročanja ne predstavlja nesorazmernega bremena filmskemu producentu. To bi se lahko izvedlo s podrobnejšo ureditvijo načina obveščanja tako, da bi bili soavtorji skupno oziroma enotno obveščeni o vseh pomembnih informacijah, do katerih so po zakonu upravičeni.

Predlogi niso bili upoštevani. Filmski producent je tudi uporabnik dela, saj je prva pogodbená stranka soavtorjev avdiovizualnega dela. Iz spremenjenega drugega odstavka 108. člena je razvidno, da poroča filmski producent soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena (ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe), kar pomeni, da veljajo za njegovo poročanje soavtorjem avdiovizualnega dela enake določbe kot za poročanje posameznemu avtorju. Soavtorji avdiovizualnega dela lahko podatke, če jih nima filmski producent, pridobijo tudi od pogodbene stranke filmskega producenta. Glede na 12. člen ZASP imajo soavtorji nedeljivo avtorsko pravico na delu, zato jo upravljajo skupaj in ni treba še posebej urejati, kako se poroča soavtorjem avdiovizualnega dela.

Pripombe k 19. členu:

Združenje ZAPIS, GIZ SNAVP, Združenje fonogramske industrije Slovenije in PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. predlagajo črtanje člena (oziroma drugega odstavka 122. člena), ker se poskuša vzpostaviti pravice, ki jih mednarodnopravna skupnost na področju varstva avtorskih pravic ne priznava, oziroma ker je ključna pogodbená svoboda, izvajalci pa že dajo soglasje za uporabo svojih avdiovizualnih izvedb za pošteno plačilo prek pogodb ali kolektivnih pogodb.

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje in Telemach d.o.o. navajajo, da 18. člen Direktive 2019/790/EU državam članicam ne nalaga ustanovitve nove pravice izvajalca do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve videograma s svojo izvedbo, in opozarjajo, da izvajalci že imajo možnost, da izpogajajo primerno nadomestilo ob sklenitvi pogodbe s producentom. Ker Republika Slovenija še ni ratificirala Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah, ki vzpostavlja navedeno pravico, je uzakonitev te pravice brez družbene razprave in tehtanja vseh interesov najmanj preuranjena. Predlagajo, da se člen omeji na izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu, ali da se za zavezanca za plačilo primerne nadomestila določi filmski producent.

ICMP, IFPI in IMPALA menijo, da določba v povezavi s 17. členom Direktive 2019/790/EU ni jasna in ustvarja pravno negotovost, ker je določeno, da je pravica do nadomestila neodpovedljiva in usmerjena na ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, čeprav to iz člena ni razvidno, take določbe pa tudi ni v 17. členu Direktive 2019/790/EU. Tudi **Digital music Europe** nasprotuje neodpovedljivi pravici izvajalcev do nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. **Google** navaja, da 17. in 18. člen Direktive 2019/790/EU ne

določata vzpostavitev novih pravic do nadomestila. 17. člen Direktive 2019/790/EU je ukrep maksimalne harmonizacije, členi 18 – 22 Direktive 2019/790/EU pa se ne nanašajo na ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu. Predlaga, da se nova nadomestila ne uvedejo.

Predlogi niso bili upoštevani. S spremembo 122. člena se prenaša 18. člen Direktive 2019/790/EU in hkrati smiselno izenačuje položaj izvajalcev, katerih izvedbe so na videogramu, z izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, tako da so tudi ti izvajalci upravičeni do nadomestila, kadar se priobči javnosti videogram z njihovo izvedbo. Pekinška pogodba o avdiovizualnih izvedbah, ki jo namerava ratificirati Evropska unija, zagotavlja pravice izvajalcem, katerih izvedbe so na videogramu oziroma uporabljene v avdiovizualnem delu. Tudi evropski pravni red zagotavlja pravice (vsem) izvajalcem. Upoštevati je treba tudi, da bi morali imeti izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu, že zaradi Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a; v nadaljnjem besedilu: Ustava) in načela enakosti pred zakonom pravico do nadomestila za priobčitev javnosti videograma s svojo izvedbo, kot jo že imajo izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, za priobčitev javnosti fonograma s svojo izvedbo. Ker nadomestila za izvajalca, katerega izvedba je na videogramu, ni treba vezati na nadomestilo, ki ga prejme filmski producent, lahko ti izvajalci neposredno naslovijo zahtevek za plačilo na uporabnika, to je tistega, ki priobči javnosti videogram z izvedbo izvajalca. Da se zagotovi, da bo izvajalec prejel primerno nadomestilo tudi, če je prenesel svoje materialne pravice, je določeno, da se izvajalec pravici do nadomestila ne more odpovedati.

Sindikata glasbenikov Slovenije (podobno Združenje ZAPIS) meni, da lahko z lastnino glasbenika upravlja zgolj lastnik glasbenik, ne pa založbe, in da bi morali imeti samostojno izvajalsko pravico.

Predlog ni upoštevan. V skladu z 12. členom Mednarodne konvencije za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij (Uradni list RS-MP, št. 8/96; v nadaljnjem besedilu: Rimska konvencija) se enotno primerno nadomestilo plača izvajalcem ali proizvajalcem fonograma ali obema, v skladu z drugim odstavkom 8. člena Direktive 2006/115/ES pa države članice med drugim zagotovijo, da se pravično nadomestilo razdeli med izvajalce in proizvajalce fonogramov. Določba zdajšnjega prvega odstavka 122. člena ZASP je v skladu z Rimsko konvencijo in Direktivo 2006/115/ES ter se spreminja le glede uporabe primernejšega izraza priobčitev javnosti.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagana sprememba 122. člena ZASP z določitvijo neodpovedljive pravice izvajalca do deleža na nadomestilu, ki ga prejmeta proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo in filmski producent za javno priobčitev videograma z njegovo izvedbo, v obliki javnega predvajanja, javnega prikazovanja, radiodifuznega oddajanja, radiodifuzne retransmisije, sekundarnega radiodifuznega oddajanja in dajanja na voljo javnosti, ki izhaja iz

radiodifuzne retransmisije njegove izvedbe. V zvezi s tem je predlagano tudi, da se v 135. členu ZASP dodata nova odstavka, ki določata obveznost uporabnika, da plača filmskemu producentu primerno nadomestilo za oblike javne priobčitve videograma, ki je bil izdan za komercialne namene (v prvih treh primerih priobčitve javnosti filmski producent nadomestila v celoti izplača izvajalcem, v ostalih treh primerih pa plača filmski producent izvajalcem polovico nadomestila, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži). Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse! je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka. **Cultural Creators Friendship Group** predlaga prenos 18. člena Direktive 2019/790/EU po vzoru španske ureditve tako, da se avtorjem zagotovijo primerna nadomestila, ki se jim izvajalci ne morejo odpovedati.

Predlogi delno niso bili upoštevani, ker za izvajalce, katerih izvedbe so na videogramu, ni treba vezati pravice do nadomestila na delež nadomestila, ki ga prejme filmski producent. Poleg tega je po predlogu zakona nadomestilo določeno za katerokoli obliko priobčitve javnosti, tudi na primer za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali drugo obliko priobčitve javnosti.

Združenje SAZAS k.o. predlaga, da se opredeli pojem uporabnik, saj direktiva govori o strankah oziroma osebah, na katere so prenesene izključne materialne pravice.

Predlog ni bil upoštevan. V ZASP je že od njegove uveljavitve uporabljen pojem »uporabnik«, ki ga ni treba posebej opredeliti. Iz določbe jasno izhaja, da je uporabnik tisti, ki uporabi videogram z izvedbo izvajalca.

Pripombe k 21. členu:

IPF, k.o. (podobno **IFPI** in **AEPO-ARTIS**) predlaga, da se prvi odstavek 130. člena ZASP spremeni tako, da proizvajalec fonograma prejme nadomestilo, kadar se fonogram ali videogram s fonogramom, ki sta bila izdana v komercialne namene, uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti oziroma po vzoru hrvaške ureditve določi, da četudi je delo vgrajeno v avdiovizualno delo, imetniku pravic pripada pravica do nadomestila iz naslova javne priobčitve. Predlaga tudi, da se določi: »če se fonogram, vključno s fonogramom v videogramu, ki je bil izdan za komercialne namene, ali njegov posnetek uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve iz 122. člena tega zakona, je dolžan uporabnik vsakokrat plačati proizvajalcu fonogramov enkratno primerno nadomestilo«.

Predlogi niso povezani s prenosom določb direktiv, ki so povod za ta predlog zakona. Predlagana sprememba 130. člena ZASP bi povzročila, da bi se določila obveznost plačila za priobčitev javnosti fonograma tudi za videogram (avdiovizualni posnetek), čeprav je Sodišče EU v zadevi C-147/19 (Atresmedia v AGEDI) odločilo, da za avdiovizualni posnetek, v katerega je vključen fonogram, ni treba plačati nadomestila.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V

študiji je predlagana sprememba 130. člena v povezavi s predlagano spremembo 122. člena, tako da se v prvem odstavku 130. člena doda sklic na 122. člen. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker ni bil upoštevan predlog spremembe 122. člena, ki je za izvajalce manj ugoden od rešitev, ki so v predlogu zakona.

Pripombe k 25. členu:

Časnik Večer, časopisno založniško podjetje d.o.o., Časnik Finance, časopisno založništvo, d.o.o., Ljubljana, Delo, časopisno založniško podjetje d.o.o., Ljubljana in Društvo novinarjev Slovenije menijo, da besedilo prvega odstavka 139.a člena ni ustrezno, saj iz njega izhaja, kot da ima založnik medijske publikacije izključno pravico reproduciranja in dajanja na voljo medijske publikacije samo, če ponudnik na spletu uporabi medijsko publikacijo, zato predlaga drugačno besedilo. V zvezi s četrtem odstavkom novega 139.a člena predlagajo, da se natančneje opredeli »uporaba posameznih besed in zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije« (ki jih novi pravici ne obsegata), in sicer »pod pogojem, da to ne vpliva na učinkovitost pravic založnika medijskih publikacij. Tak vpliv na učinkovitost je podan zlasti takrat, kadar uporaba kratkih izvlečkov nadomesti samo medijsko publikacijo oziroma ko zaradi tega bralec nima potrebe po tem, da informacije pridobi v taki medijski publikaciji«. Predlagajo tudi, da se v četrtem odstavku določi, da pravice založnika medijskih publikacij ne zajemajo »uporabe dejstev, o katerih se poroča v medijski publikaciji«.

Društvo novinarjev Slovenije tudi predlaga, da se v opredelitev pojma medijske publikacije doda besedilo »zlasti fotografije in videoposnetki« ter da se v zvezi s sedmim odstavkom 139.a člena v ZASP natančno opredeli delež delitve prihodka (nadomestila) med založniki medijskih publikacij in avtorji. Nasprotuje temu, da se zelo kratki izvlečki določijo s številom znakov. Predlaga, da se doda nov osmi odstavek: »Primernega deleža prihodka, ki ga prejme avtor na podlagi sedmega odstavka tega člena, ni mogoče nadomestiti s prihodkom iz delovnega razmerja ali plačilom za prenos materialnih avtorskih pravic«. Predlaga tudi, da se določi, da pravica tudi ne more biti predmet razpolaganja med živimi ali izvršbe (enako **ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije k.o.**).

Predlogi delno niso bili upoštevani. Če bi se sledilo predlogu, bi se novi izključni pravici določili za katerokoli reproduciranje in dajanje na voljo javnosti medijske publikacije, s čimer bi se v nasprotju s prvim odstavkom 15. člena Direktive 2019/790/EU določil večji obseg pravic. Iz opredelitve pojma medijska publikacija jasno izhaja, da je med drugim objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira. Iz tega izhaja, da je taka medijska publikacija v Republiki Sloveniji vpisana v razvid medijev v skladu z Zakonom o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAVMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21). Ker je razvid medijev javno dostopen na spletu (<https://rmsn.ekultura.gov.si/razvid/mediji/>), (<https://rmsn.ekultura.gov.si/r-azvid/mediji/>), se lahko preveri, ali je neka zbirka medijska publikacija ali ne. Prav tako ni bil upoštevan predlog, da se v opredelitev pojma medijske publikacije doda besedilo »zlasti fotografije in videoposnetki«, ker to ne bi prispevalo k jasnejšemu besedilu. Predlog, da se zelo kratek izvleček določi opisno ni bil upoštevan, ker tako besedilo ne bi prispevalo k večji jasnosti besedila in ne bi jasno določilo obsega pravice. Prav tako ni bil

upoštevati predlog, da se pojem zelo kratek izveček opredeli z objektivnim kriterijem 200 znakov brez naslova, ker Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje take opredelitve. Predlog glede uporabe dejstev, o katerih se poroča v medijski publikaciji, ni bil upoštevan, ker to ni potrebno, saj iz opredelitve pojma medijska publikacija ne izhaja, da varstvo obsega dejstva, o katerih se poroča. Dejstvo, da se je na primer nekaj zgodilo, ni predmet varstva avtorske ali sorodne pravice. Navedba omejitev pravic iz 57. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU (dejanja vstavljanja hiperpovezave, uporaba dejstev, uporaba enakih izjem in omejitev, kot za avtorsko in sorodne pravice) v 139.a členu ni potrebna, saj že iz ZASP jasno izhaja, da dejstva, o katerih se poroča, niso varovana, vsebinske omejitve avtorske pravice pa se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, med katere je po predlogu zakona uvrščena tudi pravica založnika medijske publikacije. Novi pravici založnika medijske publikacije lahko trajata le od prve zakonite objave medijske publikacije, ne pa vsakokrat na novo od morebitne večkratne enake objave. V 139.a členu tudi ni treba posebej pojasnjevati pogodbenih svobode strank. V skladu s splošnimi pravili so stranke proste pri urejanju obligacijskih razmerij, ne smejo pa jih urejati v nasprotju z Ustavo, prisilnimi predpisi ali moralnimi načeli, torej tudi ne v nasprotju z določbami ZASP o novih pravicah založnika medijske publikacije. Predlog, da se v ZASP natančno opredeli delež delitve prihodka (nadomestila) med založniki medijskih publikacij in avtorji, ni bil upoštevan, ker je to vprašanje upravljanja pravic. V 139.a členu je že določeno, da se avtor ne more odpovedati pravici do nadomestila, zato ni treba določati, da ta pravica ne more biti predmet razpolaganja med živimi. Če bi avtor prenesel pravico na drugo osebo, bi imelo to enak učinek, kot če bi se ji odpovedal, kar pa ni dovoljeno. ZASP v 71. členu že določa, da na avtorsko pravico ni mogoče seči s prisilno izvršbo, zato tega ni treba določati za vsako posamezno materialno ali drugo pravico avtorja. Neodpovedljiva pravica avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije, je ločena pravica od materialnih pravic, ki se prenesejo na naročnika ali delodajalca, zato je avtor upravičen do tega nadomestila poleg avtorskega honorarja ali prihodka iz delovnega razmerja.

Pripombe k 27. členu:

Novi 163.b, 163.c, 163.d, 163.e, 163.f, 163.g in 163.h člen

Piratska stranka Slovenija meni, da dobivamo eno najostrejših cenzur svobode izražanja v EU, ob deljenju memov in parodij pa bo uporabnik poleg obvestila o odstranitvi prejel še izstavljen račun.

Predlog zakona vsebuje zavezujoče določbe 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki bi morale biti prenesene do 7. junija 2021. Predlog zakona vsebuje določbe, ki zagotavljajo svobodo izražanja in zagotavljajo, da ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga na strežnik naloži uporabnik, ki zakonito uporabi to delo. Zaradi zagotovitve, da se lahko uporabniki zanesejo na uporabo vsebin za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša, je določena tudi nova vsebinska omejitev pravic za pastiš.

Google Poland sp. z o.o. predlaga, da se v prvem odstavku 163.b člena dopolni opredelitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na storitev, ki je pomembna na spletnem trgu, ne na katerem koli trgu, in da naj se v tretjem odstavku novega 163.b člena odraža, da 17. člen Direktive 2019/790/EU ne vključuje vseh imetnikov pravic, temveč izključuje proizvajalce programske opreme in podatkovnih zbirk ter novi pravici založnika medijske publikacije. Predlaga tudi, da se v zvezi s

pritožbo uporabnika (tretji odstavek 163.h člena) odločitve o tem rešujejo v okviru mehanizmov, ki niso povezani s platformo.

Facebook Ireland Limited podobno predlaga, da se preneseta tudi 63. uvodna izjava Direktive 2019/790/EU v delu, ki pojasnjuje, da je za oceno, ali storitev zajema opredelitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu potrebna ocena za vsak primer posebej, in 62. uvodna izjava Direktive 2019/790/EU o opredelitvi ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na spletne storitve, ki so na trgu spletnih vsebin pomembne, ker so konkurenčne drugim storitvam spletnih vsebin, kot so spletne storitve avdio in video prenosov za isto občinstvo.

Predlogi niso bili upoštevani. Pojem ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu je opredeljen enako kot v šestem odstavku 2. člena Direktive 2019/790/EU, iz katerega izhaja, da je to ponudnik storitev informacijske družbe. Ta storitev je na podlagi petega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU opredeljena kot storitev v smislu točke (b) prvega odstavka 1. člena Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1). V drugem odstavku 163.b člena so izključeni določeni ponudniki storitev informacijske družbe, ki pa niso navedeni taksativno, ampak primeroma (kar izhaja iz besedne zveze »kot so«). Zato se bo v vsakem primeru posebej ugotovilo, ali nek ponudnik storitev informacijske družbe izpolnjuje pogoje za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu ali ne. Po prvem odstavku 17. člena Direktive 2019/790/EU je treba zagotoviti, da ponudnik storitev deljenja vsebin izvaja dejanje priobčitve javnosti ali dajanje na voljo javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva, med katere po ZASP spadajo tudi pravice avtorjev računalniških programov, izdelovalcev podatkovnih baz, po predlogu zakona pa tudi založnik medijske publikacije. V vsakem primeru posebej je treba preveriti, kakšne pravice ima imetnik določene pravice (izvirne ali pridobljene) in na kakšen način se avtorsko delo ali predmet sorodne pravice uporabi, da se ugotovi, ali je glede na določbe o priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu treba pridobiti dovoljenje imetnika pravice. Predlog zakona ne omejuje načina pridobivanja dovoljenja za uporabo v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, saj se lahko dovoljenje pridobi na kakršenkoli način (individualno ali kolektivno). V predlogu zakona ni treba navajati različnih načinov pridobivanja dovoljenj imetnikov pravic. Imetnik pravice se (razen v primeru obveznega kolektivnega upravljanja pravic) sam odloči, pod katerimi pogoji bo dovolil uporabo svojega dela oziroma predmeta sorodne pravice. Po devetem odstavku 17. člena Direktive 2019/790/EU mora ponudnik zagotoviti pritožbeni postopek zaradi odstranitve vsebin. Pritožbe, predložene v okviru tega mehanizma, se obravnavajo brez nepotrebnega odlašanja, odločitve o odstranitvi ali onemogočanju dostopa do na strežnik naloženih vsebin pa so predmet pregleda, ki ga izvajajo ljudje. Določbe novega 82.a člena o alternativnem reševanju sporov se lahko uporabijo tudi za reševanje sporov med ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu in uporabnikom njihovih storitev, če tako želita. Lahko se uporabi tudi postopek mediacije, ki ga ureja ZKUASP.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se črta drugi odstavek 163.b člena. Predlaga tudi opredelitev pojma ponudnik storitev spletne izmenjave vsebin (prvi odstavek 163.b člena).

Predlog ni bil upoštevan. Z drugim odstavkom 163.b člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU. Opredelitev pojma ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ustreza

opredelitvi tega pojma v šestem odstavku 2. člena Direktive 2019/790/EU, iz katerega izhaja, da je to ponudnik storitev informacijske družbe.

ARNES, Creative Commons Slovenija in Danes je nov dan predlagajo rešitve po vzoru nemške in avstrijske ureditve ter želijo, da se Smernice natančneje upoštevajo). Menijo, da mora dovoljenje imetnikov pravic zajemati znaten del vsebin, ki jih ponudnik storitev deli na spletu, znaten del repertoarja imetnikov pravic, veljati za celotno območje Republike Slovenije in dovoljevati uporabo na podlagi razumnih pogojev. Predlagajo, da se dodajo določbe o tem, kdaj se šteje, da si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu prizadeval za pridobitev dovoljenja. V 163.c členu naj se uredi situacija, kjer so uporabniki že pridobili dovoljenje za priobčitev javnosti prek ponudnika storitev (na primer s prostimi licencami), tako da to dovoljenje obsega tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvede ponudnik storitve. Določi naj se, kakšne pogoje morajo izpolnjevati dovoljenja za priobčitev javnosti in da se dovoljenje, ki je podeljeno uporabniku, razteza na ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu. Posebej naj se določi, da ponudniki storitev z blokiranjem vsebin ne smejo omejevati zakonitih uporab dela ter se izrecno določi pogoje, pod katerimi lahko imetniki pravic zahtevajo, da se prepreči tudi prihodnja nalaganja kršečih vsebin na strežnik (nemška ureditev razlikuje med enostavnim in kvalificiranim blokiranjem). Zakon naj izrecno določa, da blokiranje vsebin ne sme povzročiti, da vsebine, ki ne kršijo avtorske zakonodaje, niso dostopne zaradi blokiranja. Predlagajo, da se v novem 163.d členu dodatno določi, da majhni ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu nimajo obveznosti odstranjevanja vsebin ali onemogočanja dostopa do njih, pri čemer naj se za majhne ponudnike štejejo ponudniki, ki imajo manj kot 1 milijon eurov letnih prihodkov. Predlagajo, da se dodajo členi, ki bodo prepovedovali blokado vsebin, kadar te izpolnjujejo določene pogoje (na primer neznatne uporabe in predoznačene uporabe), vse dokler o morebitnih zahtevkah imetnikov pravic ni odločeno v pritožbenem postopku). Predlagajo, da se pri Uradu RS za intelektualno lastnino organizira razsodišče za alternativno reševanje sporov, na katerega se bodo stranke lahko obrnile v primerih sporov, določi naj se rok, v katerem mora ponudnik storitev odločiti o pritožbi, pritožba pa naj se omogoči tudi avtorju). Dodajo naj se tudi določbe, ki preprečujejo zlorabe mehanizma za pritožbe ter določajo sankcije za te zlorabe za imetnike pravic (vključno s tem, da sme uporabnik zahtevati odškodnino tudi od imetnika pravic, ki namerno ali iz hude malomarnosti neupravičeno zahteva blokado vsebine) in uporabnike. Obenem naj zakon določa tudi obveznost ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, da kontinuirano zagotavljajo dostopnost vsebin, katerih deljenje je zakonito, ali vsebin, ki so v javni domeni, kljub morebitnim zahtevkom imetnikov pravic za blokado teh vsebin. Določi naj se tudi neveljavnost drugačnih pogodbenih dogovorov, s katerimi bi se zaobšle določbe 163.c – 163.e členov.

Predlogi niso bili upoštevani. Sodišče EU je v zadevi C-401/19 zavzelo stališče, da ureditev po Direktivi 2019/790/EU zagotavlja primerna jamstva za spoštovanje pravice uporabnikov do svobode izražanja in obveščanja ter pravično ravnesje med to pravico in pravico intelektualne lastnine. Direktiva 2019/790/EU vsebuje obveznost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, da za dejanja priobčitve javnosti pridobi dovoljenje imetnikov pravic in da to dovoljenje zajema tudi dejanja uporabnikov njegovih storitev, kadar ne delujejo na komercialni podlagi ali kadar njihova dejavnost ne ustvarja znatnih prihodkov. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določb, kot so predlagane, da mora dovoljenje zajemati znaten del vsebin, ki jih ponudnik storitev deli na spletu, ali znaten del repertoarja imetnikov pravic, da velja za celotno območje Republike Slovenije in da mora dovoljevati uporabo na podlagi razumnih pogojev, predlagane dopolnitve pa tudi ne izboljšujejo ureditve.

Pri urejanju obligacijskih razmerij načeloma velja pogodbeni svoboda strank – ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in imetnik pravic oziroma kolektivna organizacija (kadar se pravice upravljajo kolektivno) se dogovorita za pogoje uporabe varovanih del, zato ni treba določiti pogojev, ki jih mora izpolnjevati dovoljenje. Iz Direktive 2019/790/EU ne izhaja, da je treba določiti, kdaj se šteje, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izpolnjuje svojo obveznost, da si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja. Izpolnjevanje te obveznosti je pravni standard, ki ga glede na okoliščine posameznega primera razlagajo sodišča ali drugi pristojni organi. Iz 66. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da so ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu tisti ponudniki, ki omogočajo dostop do vsebin, ki jih niso naložili sami, ampak so jih naložili uporabniki storitev tega ponudnika. Zato Direktiva 2019/790/EU določa, da naj v tem primeru dovoljenje, dano ponudniku, obsega tudi dejanja uporabnikov. Iz 69. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da lahko v posameznih primerih velja tudi obratno: kadar imetniki pravic izrecno dovolijo uporabnikom, da na strežnik naložijo in dajo javnosti na voljo dela ali druge predmete varstva prek storitve deljenja vsebin na spletu, je dejanje priobčitve javnosti ponudniku storitve dovoljeno v okviru dovoljenja, ki ga da imetnik pravic; vendar pa v korist ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu ne bi smeli domnevati, da so njihovi uporabniki uredili vse ustrezne pravice. Če uporabnik zakonito (z dovoljenjem imetnika pravic ali v obsegu vsebinske omejitve pravic) naloži vsebino na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, je to dovoljena uporaba varovanih del, kar določbe 163.e člena že urejajo. Iz tega izhaja, da ni dovoljeno preprečiti dostopa do vsebin, ki ne kršijo avtorske in sorodnih pravic, zato tega ni treba še posebej urejati. V 163.g členu je že urejena zahteva avtorja (oziroma imetnika pravic), da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstrani določeno njegovo priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogoči dostop do njega. Prav tako ni upoštevan predlog glede majhnih ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, ker taka določba ni potrebna, Direktiva 2019/790/EU pa tudi ne vsebuje takih določb. Po obveznih določbah 17. člena Direktive 2019/790/EU morajo države članice zagotoviti dovoljeno uporabo v okviru izjem in omejitev ter za nekatere obvezne izjeme: citat, kritika, ocena, uporaba v namene karikature, parodije ali pastiša (kar novi 163.e člen že ureja). Obvezne določbe Direktive 2019/790/EU ne urejajo neznatne uporabe ali uporabe predoznačenih vsebin in tudi ne, da se teh vsebin ne sme odstraniti, zato tega ni treba urejati. V 163.e členu je že urejeno, da se ne sme preprečiti dovoljene uporabe varovanih del, to je, kadar delo naloži na strežnik uporabnik, ki zakonito uporabi to delo (tudi na primer v okviru vsebinske omejitve pravic). Če bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu morda odstranil to vsebino ali onemogočil dostop do nje, se bo lahko uporabnik pritožil. Pri Uradu RS za intelektualno lastnino ni treba vzpostaviti razsodišč za alternativno reševanje sporov, saj se z novim 82.a členom omogoča reševanje sporov ne le s posredovanjem mediatorja, ampak tudi s katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določbe o roku za odločitev o pritožbi, ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu pa lahko ta rok sam določi (mora pa zagotoviti učinkovit, hiter in brezplačen postopek pritožbe). Direktiva 2019/790/EU določa obveznost zagotovitve pritožbe uporabniku, ne pa tudi avtorju, saj bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstranil vsebine, ki jih je naložil uporabnik, in ne avtor. Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne bo sledil avtorjevi zahtevi za odstranitev vsebine, lahko avtor dodatno utemelji svojo zahtevo ali pa uporabi druga pravna sredstva. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določb o odškodninski odgovornosti imetnika pravic, ki namerno ali iz hude malomarnosti neupravičeno zahteva blokado vsebine, zato tega ni treba urejati v ZASP. Če uporabnik meni, da mu je z nekim dejanjem nastala

škoda, lahko zahteva povrnitev škode po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti. Direktiva 2019/790/EU tudi ne določa obveznosti ponudnikov storitev, da kontinuirano zagotavljajo dostopnost vsebin, katerih deljenje je zakonito (npr. pod prosto licenco) ali vsebin, ki so v javni domeni, kljub morebitnim zahtevkom imetnikov pravic za blokado teh vsebin. Iz Direktive 2019/790/EU izhaja le, da se z ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne sme preprečiti zakonita uporaba dela (kar 163.e člen določa), ne pa tudi kakšna druga obveznost ponudnika storitev v zvezi z zagotavljanjem vsebin na strežniku. Določbe od 163.c do 163.e so obvezne, zato ni treba še dodatno določati neveljavnosti drugačnih pogodbenih dogovorov.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se v pomoč strankam pri sklepanju sporazumov za prenos pravic za namen dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del in videogramov pri ponudnikih storitev deljenja vsebin na spletu na spletnih platformah ustanovi neodvisni organ za izvajanje te dejavnosti, pri tem pa lahko sodelujejo in pomagajo tudi mediatorji. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker ustanovitev takega organa ni potrebna. ZKUASP že ureja mediacijo, predlog zakona pa omogoča uporabo tudi drugih oblik alternativnega reševanja sporov.

Pripombe k 28. členu:

NUK, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Centralna tehniška knjižnica v Ljubljani, Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije, ZRC SAZU, ARNES, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire, Inštitut za primerjalno pravo, Creative Commons Slovenija, Danes je nov dan, Društvo Mlada akademija, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije in Inštitut za novejšo zgodovino predlagajo, da se za vse vsebinske omejitve pravic omogoči zahteva za odstranitev tehničnih ukrepov za dostop do del in da morajo imetniki pravic osebam, ki lahko uporabijo delo v obsegu vsebinskih omejitev pravic, zagotoviti dostop do del v roku 72 ur. Če tega ne storijo, naj se določi odgovornost imetnikov pravic, da plačajo tem osebam odškodnino, in omogoči zaobid tehničnih ukrepov v obsegu, ki je potreben za uporabo izjem.

Inštitut »Jožef Stefan« predlaga, da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Posameznik predlaga, da se v 166.c členu črta besedilo »vključno z morebitnim plačilom nadomestila«.

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU napotuje na določbe Direktive 2001/29/ES, ki urejajo tehnične ukrepe, ki jih uporablja imetnik pravic, da prepreči ali ovira dejanja, ki jih imetnik pravic ni dovolil, vendar pa ne določa, da je treba omogočiti odpravo tehničnih ukrepov za vse novo določene vsebinske omejitve pravic. Zato je odprava tehničnih ukrepov predvidena le za tiste nove vsebinske omejitve pravic, za katere tako določa Direktiva 2019/790/EU. Tudi Direktiva 2001/29/ES ne določa, da je treba zagotoviti odpravo tehničnih ukrepov za vse vsebinske omejitve pravic, ampak le za nekatere. Uporabnik bo v primeru zahteve za odstranitev tehničnih ukrepov, ki je imetnik pravic ne bo upošteval, lahko zahteval tudi posredovanje mediatorja, kar je v skladu z Direktivo 2001/29/ES primeren ukrep. Predlogi, da se določi imetniku pravic rok za odstranitev tehničnih ukrepov v 72 urah ter v nasprotnem primeru vzpostavi odgovornost imetnikov pravic in predpiše obveznost plačila odškodnine uporabnikom, ki so upravičeni do uporabe v obsegu vsebinske omejitve pravic, niso dopustni, ker niso v skladu s tristopenjskim testom, kot ga določajo mednarodne pogodbe, pravni red EU in ZASP, saj bi se tako pretirano poseglo v legitimne interese imetnika pravic. Zaobid tehničnih ukrepov prav tako ni dopusten, saj morajo države članice v skladu z Direktivo 2001/29/ES zagotoviti varstvo tehničnih ukrepov, ki jih je uporabil imetnik pravice za preprečevanje nedovoljenih dejanj. Predlog za črtanje besedila v 166.c členu o morebitnem plačilu nadomestila ni sprejemljiv, ker je na primer v tretjem odstavku 166.c člena tudi sklic na določbo o privatnem in drugem lastnem reproduciranju, za kar so imetniki pravic upravičeni do nadomestila.

Pripombe k 29. členu:

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA predlaga, da se v novem četrtem odstavku spremenjenega 182. člena črta beseda »oseba«, saj uporaba te besede nakazuje na to, da bi lahko tudi druga oseba poleg radiodifuzne organizacije ponujala pomožne spletne storitve.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi besedilo postalo nejasno. Iz opredelitve pomožne spletne storitve je razvidno, da so to spletne storitve radiodifuzne organizacije, s katerimi radiodifuzna organizacija zagotavlja javnosti televizijske in radijske programe ali se ti zagotavljajo pod njenim nadzorom in odgovornostjo, iz česar izhaja, da lahko te storitve pod nadzorom in odgovornostjo radiodifuzne organizacije zagotovi tudi druga oseba (ne le sama radiodifuzna RTV organizacija).

Pripombe k 30. členu:

Facebook Ireland Limited predlaga črtanje novega prekrška, ki se nanaša na priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Predlog zakona ne vsebuje več te določbe, vendar pa je bila določba črtana zato, ker ZASP že določa prekrške za nezakonito priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti.

Drugo:

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške in NUK predlagajo, da se uredi potek trajanja varstva del vizualne umetnosti, da naj se določba nanaša na vse vrste del in vse oblike dvodimenzionalne ali tridimenzionalne reprodukcije in da se varstvo odreče vsem reprodukcijam (tudi reprodukcijam tistih del, katerim varstvo še ni poteklo).

Aktiv fotoreporterjev in fotografov predlaga, da varstvo primerkov ne poteče za tiste primerke reprodukcij del vizualne umetnosti, katerih avtorskopravno varstvo je že poteklo, pa so ti primerki sami izvirna avtorjeva lastna stvaritev.

Predlogi niso bili upoštevani. Določba 14. člena Direktive 2019/790/EU je že prenesena z 59. členom ZASP, ki ureja trajanje avtorske pravice. Ker ZASP že določa, kdaj preneha trajanje varstva avtorske dela (in na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP tudi predmetov varstva pravic), kar velja tudi za dela vizualne umetnosti, ni treba še enkrat določiti, da je trajanje varstva že poteklo. Za dela, katerih varstvo je že poteklo, je uporaba prosta, torej tudi reprodukcije teh del niso varovane (izjema je le, kadar reprodukcija predstavlja novo originalno delo). ZASP v prvem odstavku 7. člena že ureja predelave avtorskih del.

Društvo slovenskih pisateljev in Javna agencija za knjigo RS predlagata črtanje 1. točke drugega odstavka 36. člena ZASP. V kvoti izposoj za knjižnično nadomestilo naj se upošteva tudi izposoja v šolskih knjižnicah, saj so šolske knjižnice vključene v sistem COBISS in ni več tehničnih ovir za upoštevanje izposoj v šolskih knjižnicah.

Predlog ni bil upoštevan, ker ni povezan s prenosom določb Direktive 2019/789/EU ali Direktive 2019/790/EU. S predlogom zakona se predvsem prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ki pa se ne nanašajo na knjižnično nadomestilo.

Društvo Kopriva k.o. predlaga spremembo drugega in tretjega odstavka 37. člena ZASP, ki določata obveznost plačila nadomestila za tonsko in vizualno snemanje ter za fotokopiranje pri prvi prodaji ali uvozu novih naprav in novih praznih nosilcev zvoka ali slike. Predlaga, da se v obeh določbah črta beseda »novih«. V obrazložitvi predloga navaja, da se na trgu pojavljajo proizvodi, ki so novi, obnovljeni ali predelani tako, da lahko štejejo za nove, proizvajalci in uvozniki pa zanje zagotavljajo garancijo, ti izdelki pa se na slovenski trg sproščajo oziroma vnašajo prvič, nadomestilo pa zanje še ni bilo plačano. Predlaga tudi, da se doda nov drugi odstavek v 38. členu ZASP, s katerim bi se določilo, da so proizvajalci in uvozniki zavezanci za plačilo nadomestila ne glede na to, ali imajo sedež v Republiki Sloveniji.

Predloga nista bila upoštevana, ker nista povezana s prenosom določb Direktive 2019/789/EU ali Direktive 2019/790/EU in ker take spremembe niso potrebne. Če se naprave za tonsko ali vizualno snemanje ali prazni nosilci zvoka ali slike prvič prodajo v Republiki Sloveniji ali prvič sprostijo na trg v Republiki Sloveniji, mora zavezanec plačati nadomestilo, saj je na primer obnovljena naprava drugačna od izvirne (je obnovljena, izboljšana različica prvotne naprave; v taki obliki še ni bila na trgu) in zato šteje za novo napravo. Predlagana dopolnitev 38. člena ZASP ni potrebna, saj ZASP ne vsebuje določbe, ki bi določala, da so zavezanci za plačilo nadomestila le tisti, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji, zato je jasno, da so zavezanci za plačilo nadomestila ne le zavezanci s sedežem v Republiki Sloveniji, ampak tudi tisti, ki imajo sedež izven Republike Slovenije.

IPF, k.o., GLOSA – SINDIKAT KULTURE IN NARAVE SLOVENIJE, ZVEZA SINDIKATOV VSEH GLASBENIKOV SLOVENIJE, Združenje fonogramske industrije Slovenije in SiPA, združenje za zaščito interesov glasbenih založnikov-gospodarsko interesno združenje ter AIPA, k.o. (v izvodu svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije,

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU), predlagajo spremembo drugega odstavka 128. člena ZASP tako, da se določi nova opredelitev pojma fonogram: »fonogram je posnetek zvokov neke izvedbe ali drugih zvokov, ali nadomestka zvokov, razen če gre za posnetek, ki je prvič nastal skupaj z avdiovizualnim delom in je uporabljen sočasno z njim«. Predlagajo tudi, da se v 128. člen doda nov četrti odstavek, v katerem se določi, da se pravni status fonograma ne spremeni z njegovo vključitvijo v videogram (enako predlagata IFPI in AEPO-ARTIS). S predlogom želijo rešiti vprašanje razmerja med fonogramom in videogramom zaradi sodbe sodišča EU v sodbi C-147/19. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih sta ista predloga, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka. Predlog ni bil upoštevan, ker ni povezan s prenosom določb Direktive 2019/789/EU ali Direktive 2019/790/EU. S predlogom zakona se predvsem prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ki pa se ne nanašajo na razmerje fonogram – videogram. Sodišče EU je v sodbi C-147/19 Atresmedia v AGEDI zavzelo stališče, da posnetek zvokov, ki je vključen v kinematografsko ali drugo avdiovizualno delo, ne spada pod pojem fonogram in da avdiovizualnega posnetka, ki vsebuje zapis avdiovizualnega dela, ni mogoče opredeliti kot fonogram v smislu drugega odstavka 8. člena Direktive Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 346 z dne 27.11. 1992, str. 61) in drugega odstavka 8. člena Direktive 2006/115/ES. Pojem fonogram je treba od te sodbe Sodišča EU dalje v vsej EU razlagati enotno. Društvo postproduksijskih ustvarjalcev predlaga, da se montažerja med soavtorje avdiovizualnega dela, in navaja, da je montažer soodgovoren za izgled filmskega dela, saj šele v procesu montaže le-to dobi svojo pravo strukturno in časovno obliko. Predlog ni bil upoštevan ker ni povezan s prenosom določb Direktive 2019/789/EU ali Direktive 2019/790/EU. S predlogom zakona se predvsem prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ki pa se ne nanašajo na položaj montažerja.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	<u>DA</u>/NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	<u>DA</u>/NE
Matjaž Han minister	

PRILOGA 3:

**PREDLOG
NUJNI POSTOPEK
(EVA: 2020-2130-0064)**

**ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O AVTORSKI IN SORODNIH PRAVICAH**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

– ocena stanja na področju urejanja,

Varstvo avtorske in drugih pravic, ki izvirajo iz umetniške dejavnosti, zagotavlja 60. člen Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99 in 75/16 – UZ70a; v nadaljnjem besedilu: Ustava). Republika Slovenija je spomladi leta 1995 sprejela svoj prvi Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 21/95), ki je bil do zdaj večkrat dopolnjen in spremenjen, zadnjič v letu 2019 s sprejemom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah – ZASP-H (Uradni list RS, št. 59/19). Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19; v nadaljnjem besedilu: ZASP) ureja materialnopravna vprašanja o avtorski pravici (pravici avtorjev na njihovih delih s področja književnosti, znanosti in umetnosti) in sorodnih pravicah (pravice izvajalcev, proizvajalcev fonogramov, filmskih producentov, radijskih ali televizijskih (RTV) organizacij, založnikov in izdavalcev podatkovnih baz). S sprejemom Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16; v nadaljnjem besedilu: ZKUASP) v letu 2016 so bile iz ZASP izvzete določbe o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic.

Z razvojem digitalnih tehnologij se je spremenil način, kako se razvija, razširja in dostopa do ustvarjalnih vsebin. Pojavili so se tudi novi akterji in novi poslovni modeli. V digitalnem okolju se je okrepila čezmejna uporaba avtorsko varovanih vsebin, potrošnikom pa so se ponudile nove priložnosti za dostopanje do njih.

Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/789/EU) in Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2019/790/EU) sta dva od štirih zakonodajnih aktov v zvezi z reformo avtorskega prava, ki jih je predlagala Evropska komisija septembra 2016 za prilagoditev avtorskega prava digitalnim tehnologijam. Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU sta začeli veljati 7. junija 2019. Države članice Evropske unije bi morale prenesti določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v svojo nacionalno zakonodajo do 7. junija 2021.

Direktiva 2019/789/EU dopolnjuje rešitve Direktive Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 93/83/EGS).

Cilj Direktive 2019/789/EU je izboljšati čezmejno razpoložljivost televizijskih in radijskih programov na enotnem trgu Evropske unije z olajšanim urejanjem avtorske in sorodnih pravic za določene spletne storitve radiodifuznih organizacij ter urediti retransmisijo televizijskih in radijskih programov tudi z drugimi sredstvi (ne le s kabelsko retransmisijo). Direktiva 2019/789/EU uvaja:

1. pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij in zanje glede urejanja pravic z odstopom od načela teritorialnosti določa načelo države izvora,
Poleg tradicionalnih oblik radiodifuznega oddajanja radiodifuzne organizacije vse pogostejše ponujajo hkratne prenose svojih radijskih in televizijskih programov po spletu (simultano oddajanje) ter možnost,

da si uporabniki te programe ogledajo ali poslušajo v določenem času po oddajanju (storitve časovnega zamika), in možnost ogleda dodatnih informacij o predvajanih vsebinah. Po novem načelu države izvora pridobi radiodifuzna organizacija za vključitev nekaterih programov v svoje pomožne spletne storitve (ki jih ponuja čezmejno) dovoljenje imetnikov pravic za uporabo varovanih del in predmetov sorodnih pravic v teh programih zgolj v državi članici Evropske unije, kjer ima svoj sedež, uporablja pa jih lahko v okviru teh storitev kjerkoli v Evropski uniji. To načelo države izvora velja za vse radijske programe in določene televizijske programe: novice, aktualni informativni programi in v celoti financirane lastne produkcije, razen televizijskih prenosov športnih dogodkov in vanje vključenih varovanih vsebin. Te določbe se bodo za obstoječe pogodbe začele uporabljati šele po preteku štirih let od začetka veljavnosti direktive (od 7. junija 2023 dalje).

2. novo opredelitev retransmisije,

Nova opredelitev retransmisije sledi vzoru ureditve kabelske retransmisije v Direktivi 93/83/EGS – sočasna, nespremenjena, neskrajšana retransmisija prvotnega signala (razen kabelske retransmisije), vključno z retransmisijo po spletu, vendar le, kadar ta poteka v varnem okolju in je namenjena pooblaščenim uporabnikom. Pri tem ni pomembno, kako operater retransmisije pridobi programske signale za namen retransmisije. Direktiva 2019/789/EU določa obvezno kolektivno upravljanje pravic za retransmisijo radijskih in televizijskih programov, saj lahko imetniki pravic izvršujejo svojo pravico podelitve ali zavrnitve dovoljenja za retransmisijo le prek kolektivne organizacije, z izjemo pravic, ki jih radiodifuzne organizacije že imajo (lastna oddajanja radiodifuznih organizacij). Tako je uporabnikom olajšano pridobivanje dovoljenj imetnikov avtorske in sorodnih pravic za retransmisijo televizijskih ali radijskih programov iz drugih držav članic Evropske unije.

3. neposredno oddajanje,

Direktiva 2019/789/EU na novo ureja uporabo varovanih del, ki se oddajajo s pomočjo neposrednega oddajanja, to je tehničnega postopka, s katerim radiodifuzna organizacija prenaša svoje nosilne signale z radijskim in televizijskim programom distributerju signala tako, da ta signal med tem prenosom ni dostopen splošni javnosti (ni priobčen javnosti), nato pa distributer signala javnosti priobči ustrezne programe. V tem primeru se za radiodifuzno organizacijo in distributerja signala šteje, da sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje za tako priobčitev javnosti. Te določbe se bodo za obstoječe pogodbe začele uporabljati po preteku šestih let od začetka veljavnosti direktive (od 7. junija 2025 dalje).

Direktiva 2019/790/EU dopolnjuje rešitve iz Direktive 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L št. 77 z dne 27. 3. 1996, str. 20; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 96/9/ES), Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2001/29/ES), Direktive 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/115/ES), Direktive 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 111 z dne 5. 5. 2009, str. 16; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2009/24/ES), Direktive 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del (UL L št. 299 z dne 27. 10. 2012, str. 5; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2012/28/EU) ter Direktive 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL L št. 84 z dne 20. 3. 2014, str. 72; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2014/26/EU), ki so bile sprejete na področju avtorske in sorodnih pravic. Direktiva 2019/790/EU dopolnjuje tudi rešitve iz Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL L št. 178 z dne 17. 7. 2000, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2000/31/ES).

Direktiva 2019/790/EU ureja ukrepe, ki so namenjeni:

1. prilagoditvi izjem in omejitev avtorske in sorodnih pravic digitalnim in čezmejnimi okoljem,

V tem okviru Direktiva 2019/790/EU ureja več priložnosti za prosto uporabo varovanih vsebin pri raziskavah, poučevanju in pri ohranjanju kulturne dediščine. Cilj je, da se za raziskave, podatkovno analitiko, poučevanje in ohranjanje kulturne dediščine zagotovi izkoriščanje potenciala digitalnih tehnologij, vključno s spletno in čezmejno uporabo varovanih del. Izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic, ki dopuščajo tako uporabo brez predhodnega dovoljenja imetnika pravice, so posodobljene in

prilagojene tehnološkim spremembam, da je omogočena uporaba na spletu in prek meja. Direktiva 2019/790/EU uvaja štiri obvezne izjeme za:

- besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja,
Izjema oziroma vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje pod določenimi pogoji omogoča raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine prosto uporabo varovanih vsebin v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja. Ta izjema bo navedenim subjektom zagotovila pravno varnost pri uporabi avtomatiziranih tehnologij za analizo velikih sklopov podatkov za znanstvene namene. Izjema se nanaša tudi na javno-zasebna partnerstva.
- besedilno in podatkovno rudarjenje,
Dodatna splošna izjema za besedilno in podatkovno rudarjenje, ki se uporablja, če si imetniki pravic niso izrecno in na ustrezen način pridržali uporabe, bo prispevala k razvoju podatkovne analitike in umetne inteligence v Evropski uniji.
- digitalno in čezmejno poučevanje,
Nova izjema za izobraževalne ustanove zajema digitalno in čezmejno uporabo varovanih vsebin za namen ponazoritve pri poučevanju. Izobraževalne ustanove bodo lahko na primer študentom ali učencem na daljavo tudi v drugih državah članicah Evropske unije dale na voljo določeno gradivo prek varnega elektronskega okolja (na primer prek intraneta univerze ali šolskega virtualnega učnega okolja). Pri tej izjemi je dovoljeno iz take uporabe izključiti gradivo, ki je namenjeno predvsem izobraževalnemu trgu, in notne zapise, če so ustrezne licence na enostaven način na voljo na trgu. Dovoljeno je tudi določiti pravično nadomestilo za imetnike pravic za uporabo njihovih del in predmetov sorodnih pravic v okviru te izjeme.
- ohranjanje kulturne dediščine,
Ustanove za varstvo kulturne dediščine (na primer arhivi in muzeji) bodo lahko naredile kopije del ali predmetov sorodnih pravic, ki so trajno v njihovih zbirkah, za namene ohranjanja teh del, in sicer tudi z novimi tehnologijami. Ta izjema bo omogočila ohranjanje kulturne dediščine z digitalizacijo.

2. boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebin,

V tem okviru Direktiva 2019/790/EU pod določenimi pogoji olajšuje ustanovam za varstvo kulturne dediščine digitalizacijo in razširjanje razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove, na podlagi neizključne licence, sklenjene s kolektivno organizacijo, ali če te ni, na podlagi izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic. Države članice Evropske unije zagotovijo, da se lahko z licencami dovoli uporabo teh del ustanovam za varstvo kulturne dediščine v vsaki državi članici Evropske unije, torej tudi čezmejno. Direktiva 2019/790/EU vsebuje tudi ukrepe za spodbujanje kolektivnega licenciranja, saj kot možnost ureja kolektivno licenciranje z razširjenim učinkom (t. i. razširjeno kolektivno upravljanje pravic oziroma kolektivno upravljanje pravic z razširjenim učinkom). Vsebuje tudi določbe o mehanizmu pogajanj, ki bo pripomogel k večji razpoložljivosti avdiovizualnih del na spletnih platformah videa na zahtevo, in določbe, ki bodo omogočile, da bo vsem uporabnikom zagotovljena pravna varnost pri razširjanju kopij del vizualne umetnosti, ki niso več varovana z avtorsko pravico.

3. oblikovanju dobro delujočega trga za avtorske pravice,

V tem okviru Direktiva 2019/790/EU ureja novi pravici za založnike medijskih publikacij v zvezi s spletno uporabo njihovih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev informacijske družbe, zahtevke založnika za pravično nadomestilo, uporabo varovanih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu (spletnih platform, ki omogočajo svojim uporabnikom, da na njene strežnike naložijo varovane vsebine), pri čemer krepi položaj imetnikov pravic pri pogajanjih o plačilu za njihove vsebine, ki jih na spletne platforme naložijo uporabniki. Direktiva 2019/790/EU ureja tudi pravila o primernem in sorazmernem plačilu avtorjem in izvajalcem, določbe o preglednosti, ki zagotavljajo, da avtorji in izvajalci prejmejo posodobljene, relevantne in celovite informacije o izkoriščanju njihovih del in izvedb, za avtorje in izvajalce mehanizem prilagoditve pogodbe o izkoriščanju pravic, če je prvotno dogovorjeno plačilo nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, postopek alternativnega reševanja sporov v zvezi s prejemanjem informacij o izkoriščanju del in izvedb ter mehanizmom prilagoditve pogodb oziroma pravico avtorja in izvajalca, da prekliče izključno licenco ali izključen prenos pravic, kadar delo ali izvedba ni izkoriščena.

Obe direktivi veljata tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

ZASP vsebuje v 31. členu določbe o pravici radiodifuzne retransmisije, ki jih je treba posodobiti v skladu z določbami Direktive 2019/789/EU. ZASP ne vsebuje določb o pomožnih spletnih storitvah

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

radiodifuznih organizacij in o novem načelu države izvora za pomožne spletne storitve, ki se uporabi za urejanje avtorske in sorodnih pravic. Prav tako ne vsebuje določb o neposrednem oddajanju. ZASP je treba zato spremeniti in dopolniti z ustreznimi določbami za prenos določb Direktive 2019/789/EU.

ZASP ne ureja takšnih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, ki jih kot enotne in obvezne določa Direktiva 2019/790/EU (besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, besedilno in podatkovno rudarjenje, digitalno in čezmejno poučevanje). Pod določenimi pogoji pa ZASP že omogoča reproduciranje del za ohranjanje kulturne dediščine po določbi 50. člena o privatnem in drugem lastnem reproduciranju. Ker vsebuje 50. člen ZASP omejitve, ki jih nova obvezna vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za ohranjanje kulturne dediščine nima, bo treba uvesti še posebno vsebinsko omejitev pravic za ohranjanje kulturne dediščine. ZASP ne vsebuje določb o digitalizaciji in razširjanju razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine, in tudi ne ustrezne vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic zaradi uporabe teh del. ZASP tudi ne ureja pravic založnikov medijskih publikacij v zvezi s spletno uporabo njihovih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev informacijske družbe in uporabe varovanih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu. V ZASP tudi ni določbe o možnosti alternativnega reševanja sporov. Zato je v ZASP treba ustrezno prenesti določbe Direktive 2019/790/EU o navedenih vprašanjih.

ZASP vsebuje nekatere določbe, ki zagotavljajo avtorjem in izvajalcem primerno plačilo za nekatere primere uporabe, in splošne določbe o avtorskem honorarju ter nadomestilu, vključno z določbami o uspešnici, evidenci dohodka in preklicu materialne avtorske pravice. Te določbe je treba ustrezno spremeniti in dopolniti glede na zahteve Direktive 2019/790/EU.

Poleg tega se je izkazalo, da je treba odpraviti nekatere pomanjkljivosti in izboljšati sedanjo ureditev:

– za znanstveno raziskovanje je treba uvesti novo vsebinsko omejitev avtorske in sorodnih pravic, ki jo omogoča Direktiva 2001/29/ES;

- določiti je treba neodpovedljivo pravico izvajalca do nadomestila za dajanje v najem videogramov s svojo izvedbo, kadar je izvajalec prenesel pravico dajanja v najem videogramov na filmskega producenta, ker je to obvezna določba Direktive 2006/115/ES, ki v ZASP ni bila prenesena;
- določiti je treba trajanje varstva avdiovizualnih del, ker je to obvezna določba Direktive 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2006/116/ES), zadnjič spremenjene z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1), ki v ZASP ni bila prenesena;
- določbe o radiodifuznem oddajanju s satelitom (182. člen ZASP) so pomanjkljive in v nasprotju z obveznimi določbami Direktive 93/83/EGS, ker ne urejajo načela države izvora za radiodifuzno oddajanje s satelitom, vključno z izvorom signala iz države nečlanice Evropske unije z nižjo ravno varstva, zato je treba te določbe prenesti v ZASP;
- nujna je opredelitev pojma videogram, ki ga ZASP nima, čeprav je ta pojem uporabljen v več določbah;
- zaradi spremembe 122. člena in uporabe pravilnega izraza priobčitev javnosti (namesto javna priobčitev) je nujna uporaba tega izraza tudi v 130. členu, saj je 122. člen povezan s 130. členom;
- zaradi izenačitve položaja filmskega producenta s položajem proizvajalca fonograma se po vzoru ureditve pravice do nadomestila pri javni priobčitvi fonogramov za proizvajalca fonogramov ureja pravica filmskega producenta do nadomestila pri priobčitvi javnosti videograma;
- v določbi drugega in tretjega odstavka 50.č člena ZASP je sklic na urad, pristojen za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije, kar ni več ustrezno, ker se je ta urad preimenoval v Urad Evropske unije za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: EUIPO);
- v četrtem odstavku 114. člena ZASP je določen sklic na določbo 39. člena, ki je v ZASP ni več, kar se zdaj odpravlja.

– navedba predpisov, ki urejajo to področje,

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a)

Zakoni in podzakonski akti:

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

1. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15, 63/16 – ZKUASP in 59/19);
2. Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (Uradni list RS, št. 63/16);
3. Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAVMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21);
4. Zakon o elektronskem poslovanju na trgu (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo, 19/15 in 189/21 – ZDU-1M);
5. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21, 172/21 ~~in~~, 207/21 in 105/22 - ZZNŠPP);
6. Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (Uradni list RS, št. 186/21);
7. Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo in 177/20);
8. Uredba o mediaciji v sporih v zvezi z avtorsko ali sorodnimi pravicami (Uradni list RS, št. 56/17).

– ugotovitve pri spremljanju izvajanja veljavnega predpisa (predstavitev ciljev predpisa, ocena doseženih ciljev, metode oziroma merila, po katerih je pripravljena ta ocena, vzroki, zakaj cilji niso bili ali niso bili v celoti doseženi),

– poglobitveni problemi oziroma vprašanja na področju urejanja (jasna opredelitev, velikost in obseg, vzrok za njihov nastanek),

– kako so bili problemi ugotovljeni,

– predpisi Evropske unije, ki vplivajo na področje urejanja,

1. Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
2. Direktiva 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L št. 077 z dne 27. 3. 1996, str. 20), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
3. Direktiva 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu (UL L št. 178 z dne 17. 7. 2000, str. 1);
4. Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
5. Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32);
6. Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L št. 157 z dne 30. 4. 2004, str. 45);
7. Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28);
8. Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12), zadnjič spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1);
9. Direktiva 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 111 z dne 5. 5. 2009, str. 16);
10. Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del (UL L št. 299 z dne 27. 10. 2012, str. 5);

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

11. Direktiva 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu (UL L 84, 20. 3. 2014, str. 72);
12. Direktiva (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1);
13. Direktiva (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščitene z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 242 z dne 20. 9. 2017, str. 6);
14. Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
15. Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
16. Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L št. 119 z dne 4. 5. 2016, str. 1);
17. Uredba (EU) 2015/2120 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o določitvi ukrepov v zvezi z dostopom do odprtega interneta in spremembi Direktive 2002/22/ES o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami ter Uredbe (EU) št. 531/2012 o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Uniji (UL L št. 310 z dne 26. 11. 2015, str. 1).

– mednarodni sporazumi, ki vplivajo na področje urejanja,

1. Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (Uradni list RS-MP, št. 10/95);
2. Bernska konvencija za varstvo književnih in umetniških del (Uradni list SFRJ-MP, št. 14/75 in 4/86, Uradni list RS št. 24/92, Uradni list RS-MP, št. 9/92 in 3/07);
3. Svetovna konvencija o avtorski pravici (Uradni list SFRJ-MP, št. 54/73, Uradni list RS-MP, št. 15/92);
4. Konvencija o razdelitvi signalov za prenos programa po satelitu (Uradni list SFRJ-MP, št. 13/77, Uradni list RS-MP, št. 15/92);
5. Konvencija za varstvo proizvajalcev fonogramov pred nedovoljenim presnemavanjem njihovih fonogramov (Uradni list RS-MP, št. 8/96);
6. Mednarodna konvencija za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij (Uradni list RS-MP, št. 8/96);
7. Pogodba Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o avtorski pravici (Uradni list RS-MP, št. 25/99);
8. Pogodba Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o izvedbah in fonogramih (Uradni list RS-MP, št. 25/99);
9. Pekinška pogodba o avdiovizualnih izvedbah¹.

– odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev,

Ustavno sodišče Republike Slovenije ni ugotovilo neskladja določb ZASP z Ustavo (sklep št. U-I-149/98 (Uradni list RS, št. 85/01), odločba št. U-I-200/02 (Uradni list RS, št. 58/04), sklep št. U-I-191/09 (Uradni list RS, št. 85/10) in odločba št. U-I-240/10 (Uradni list RS, št. 47/13)).

¹ EU je podpisala to pogodbo, vendar ta še ne obvezuje EU ali Republike Slovenije – Sklep Sveta z dne 10. junija 2013 o podpisu Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah v imenu Evropske unije (UL L št. 160 z dne 12. 6. 2013, str. 1). Iz Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Čim boljše izkoriščanje inovacijskega potenciala EU Akcijski načrt za pravice intelektualne lastnine v podporo okrevanju in odpornosti EU <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13354-2020-INIT/sl/pdf>, str. 20, izhaja, da si bo Evropska komisija prizadevala za ratifikacijo te pogodbe.

– odločbe Sodišča Evropske unije, ki obravnavajo področje urejanja oziroma primerljivo ureditev,

Sodišče Evropske unije še ni razsojalo o skladnosti nacionalnih zakonodaj z Direktivo 2019/789/EU in Direktivo 2019/790/EU.

Za področje, ki ga ureja Direktiva 2019/789/EU, so med drugim pomembne sodbe Sodišča Evropske unije v zadevah C-325/2014 (SBS Belgium NV v SABAM), C-403/08 in C-429/08 (Football Association Premier League in drugi), C-431/09 in C-432/09 (Airfield in Canal Digitaal). Iz sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-325/2014 izhaja, da radijska in televizijska organizacija ne opravlja priobčitve javnosti, če svoje signale s programsko vsebino posreduje izključno distributerjem signalov, ne da bi bili ti signali med prenosom ali zaradi njega na voljo javnosti, ti distributerji pa te signale nato posredujejo svojim naročnikom tako, da si lahko ti ogledajo te programske vsebine, razen če je posredovanje zadevnih distributerjev zgolj tehnično sredstvo. Kot izhaja iz 20. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU in sodne prakse Sodišča Evropske unije (npr. sodbi Football Association Premier League in drugi, C-403/08 in C-429/08, ter Airfield in Canal Digitaal, C-431/09 in C-432/09), se, kadar distributerji signalov RTV organizacijam omogočajo zgolj tehnična sredstva, da bi zagotovili ali izboljšali sprejem oddaj, ne bi smelo šteti, da sodelujejo pri dejanju priobčitve javnosti.

Za področje, ki ga ureja Direktiva 2019/790/EU, so med drugim pomembne sodbe v zadevah C-401/19 (Republika Poljska), C-360/10 (SABAM v Netlog), C-70/10 (SABAM v Scarlet Extended), C-160/15 (GS Media), C-466/12 (Svensson), C-348/13 (BestWater International) in C-572/13 (Hewlett-Packard Belgium SPRL v Reprobel SCRL). Sodišče Evropske unije je s sodbo v zadevi C-401/19 zavrnilo tožbo Republike Poljske za ničnost 17. člena Direktive 2019/790/EU, ker je ugotovilo, da je zakonodajalec določil primerna jamstva, da je v skladu z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah (UL C št. 326 z dne 26. 10. 2012, str. 391; v nadaljnjem besedilu: Listina) zagotovil spoštovanje pravice uporabnikov do svobode izražanja in obveščanja ter pravično ravnovesje med to pravico in pravico do intelektualne lastnine, ki je tudi varovana z Listino. Sodbi v zadevah C-70/10 in C-360/10 sta vplivali na določbo 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da uporaba člena 17 ne sme privedi do zavezujoče splošne obveznosti spremljanja vsebin (tj. sistema za filtriranje podatkov, ki so shranjeni na platformi ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, ki se uporabi brez razlikovanja za vse njegove uporabnike, preventivno, na izključne stroške takega ponudnika in je časovno neomejeno. Na podlagi sodbe C-466/12, v kateri je Sodišče Evropske unije odločilo, da kadar eno spletno mesto vsebuje klikljive povezave do del, ki so prosto dostopna na drugem spletnem mestu (t. i. hiperpovezava), to (v okoliščinah tega primera) ne predstavlja dejanja priobčitve javnosti, za katero bi bilo treba pridobiti dovoljenje imetnika pravic na takih delih (podobno v sodbi C-160/15), zato 13. člen Direktive 2019/790/EU izrecno izključuje hiperpovezave iz opredelitve pojma medijska publikacija. V sodbi v zadevi C-572/13 je Sodišče Evropske unije zavzelo stališče, da založniki niso naštet med imetniki pravice reproduciranja, kot je določena v 2. členu Direktive 2001/29/ES, zato njim ne nastane nobena škoda v smislu izjem za razmnoževanje in privatno reproduciranje (iz točk a) in b) drugega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES) ter ne smejo dobiti nadomestila iz naslova navedenih izjem, če bi bili zaradi tega imetniki pravic reproduciranja v celoti ali deloma prikrajšani za pravično nadomestilo, do katerega so iz naslova teh istih izjem upravičeni. Ker je več držav članic Evropske unije v svoji zakonodaji uredilo pravico založnika do nadomestila za razmnoževanje in za privatno reproduciranje, Direktiva 2019/790/EU v 16. členu omogoča ohranitev (ali uvedbo) take ureditve.

– razlogi, s katerimi se utemeljuje potreba po novem predpisu ali spremembi in dopolnitvi veljavnega predpisa,

Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU sta začeli veljati dvajseti dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije, države članice pa bi morale uveljaviti zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s tema direktivama, do 7. junija 2021.

ZASP ne vsebuje vseh določb, ki jih urejata Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU, zato je nujna njegova sprememba in dopolnitev, da se v slovenski pravni red prenesejo določbe teh direktiv. V zvezi z novo vsebinsko omejitvijo pravic za poučevanje z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno je treba zagotoviti jasno razmejitev med plačljivo in brezplačno uporabo del in predmetov varstva za ponazoritev pri poučevanju ter zdajšnjo določbo 49. člena ZASP uskladiti z Direktivo 2001/29/ES. Odpraviti je treba tudi ugotovljene pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 93/83/EGS glede radiodifuznega oddajanja s satelitom, prenosu določb Direktive 2006/115/ES glede neodpovedljive pravice izvajalca do nadomestila za dajanje v najem videogramov s svojo izvedbo, kadar

je izvajalec prenesel pravico dajanja v najem na filmskega producenta, in prenosu določb Direktive 2006/116/ES glede trajanja varstva avdiovizualnih del.

Z namenom olajšanja izvajanja znanstvenega raziskovanja je predlagana uvedba nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje, ki jo omogoča Direktiva 2001/29/ES.

Treba je tudi opredeliti pojem videogram, ki ga ZASP ne ureja, čeprav je uporabljen v več določbah, kar lahko povzroča zmedo pri izvajanju ZASP v praksi. Poleg tega se smiselno izenačuje položaj filmskega producenta s položajem proizvajalca fonograma tako, da se tudi za filmskega producenta ureja pravica do nadomestila pri priobčitvi javnosti (videograma). V ZASP je treba odpraviti tudi nekatere druge pomanjkljivosti redakcijske narave (uporaba pravilnega izraza priobčitev javnosti, sprememba sklica na urad, pristojen za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije, črtanje sklica na neobstoječ 39. člen).

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilji predlaganega zakona so:

- uskladitev s pravnim redom Evropske unije,
- izboljšanje ureditve z odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

2.2 Načela

Načela predlaganega zakona so:

- spodbujanje ustvarjalnosti, inovacij in naložb,
- zagotavljanje visoke ravni varstva pravic imetnikov pravic,
- pravično ravnovesje med pravicami avtorjev in drugih imetnikov pravic ter interesi uporabnikov varovanih del in predmetov sorodnih pravic,
- enakopravna obravnava imetnikov pravic v primerljivih okoliščinah,
- večja pravna varnost, zlasti v zvezi z nekaterimi načini uporabe avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v digitalnem okolju,
- s širšim dostopom do televizijskih in radijskih programov iz držav članic spodbujati kulturno in jezikovno raznovrstnost, socialno kohezijo in večji dostop do informacij.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

- konkreten opis predlaganih rešitev,

S tem predlogom zakona se prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ki urejajo materialnopravna vprašanja o avtorski in sorodnih pravicah, ne pa tudi tiste določbe obeh direktiv, ki se nanašajo na kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic. Te določbe prenaša Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (EVA: 2020-2130-0065; v nadaljnjem besedilu: predlog ZKUASP-A).

1. prenos določb Direktive 2019/789/EU in odprava pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 93/83/EGS

S predlogom zakona se urejajo:

- pomožne spletne storitve in odprava pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 93/83/EGS (29. člen in prvi odstavek 33. člena predloga zakona)

Ob prenosu določb Direktive 2019/789/EU je bilo ugotovljeno, da 182. člen ZASP ne ureja načela države izvora za radiodifuzno oddajanje s satelitom, vključno z izvorom signala iz države nečlanice Evropske unije z nižjo ravno varstva, kot to določa Direktiva 93/83/EGS. Z 29. členom predloga zakona se zato spreminja 182. člen ZASP, v katerem se odpravljajo te ugotovljene pomanjkljivosti, in prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU, ki se nanašajo na pomožne spletne storitve. Za radiodifuzno oddajanje s satelitom in za nove pomožne spletne storitve je določeno načelo države izvora (z odstopom od načela teritorialnosti, ki sicer velja za urejanje avtorske in sorodnih pravic), kar omogoča, da se v eni državi članici Evropske unije pridobijo pravice za vse države članice Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora, s čimer je radiodifuznim organizacijam olajšano pridobivanje avtorske in sorodnih pravic. ZASP v petem odstavku 176. člena že določa, da določbe ZASP, ki se nanašajo na

države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Zaradi odprave pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 93/83/EGS je določeno načelo države izvora za radiodifuzno oddajanje s satelitom: radiodifuzno oddajanje s satelitom nastane le v državi članici Evropske unije, v kateri se pod nadzorom in odgovornostjo radiodifuzne organizacije (RTV organizacije) vnesejo programski signali, namenjeni javnosti, v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na Zemljo. Kadar radiodifuzno oddajanje s satelitom nastane v državi nečlanici Evropske unije z nižjo ravno varstva, se šteje, da je nastalo le v državi članici Evropske unije, v kateri:

1. se nahaja usmerjevalna postaja, iz katere se pošiljajo programski signali, pri čemer se pravice uveljavijo zoper operaterja te postaje;
2. ima svoj glavni sedež RTV organizacija, ki je naročila oddajanje s satelitom, če ni bila uporabljena usmerjevalna postaja iz prejšnje točke, pri čemer se pravice uveljavijo zoper to RTV organizacijo.

Določa se, katere storitve so pomožne spletne storitve RTV organizacije in zanje novo načelo države izvora. To so spletne storitve RTV organizacije ali osebe pod njenim nadzorom in odgovornostjo, s katerimi zagotavlja javnosti svoje televizijske in radijske programe sočasno z oddajanjem (na primer, da se lahko RTV program gleda istočasno na televiziji in tudi na drugih napravah, na primer računalniku ali tablici) ali z določenim časovnim zamikom, kakor tudi vsa temu oddajanju pomožna gradiva (na primer možnost ogleda podatkov o predvajani vsebini). Pomožne spletne storitve so v podrejenem razmerju z radiodifuznim oddajanjem in obsegajo priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti in potrebnim reproduciranjem: 1. radijskih programov, in 2. določenih televizijskih programov, ki so novice in aktualni informativni programi, ali v celoti financirane lastne produkcije RTV organizacije. Določba o pomožnih spletnih storitvah pa se ne uporablja za radiodifuzno oddajanje športnih dogodkov in predmetov varstva, ki so vanje vključeni, v televizijskih programih. Tudi za pomožne spletne storitve je določeno načelo države izvora: pomožne spletne storitve RTV organizacije nastanejo le v državi članici Evropske unije, v kateri ima RTV organizacija svoj glavni sedež. Ta določba RTV organizaciji omogoča, da v eni državi članici Evropske unije – tisti, v kateri ima RTV organizacija svoj glavni sedež – pridobi pravice za vse države članice Evropske unije.

Pogodbene stranke (imetniki pravic in RTV organizacije) se lahko dogovorijo, da omejijo načelo države izvora (za radiodifuzno oddajanje s satelitom oziroma za pomožne spletne storitve) in uredijo pravice le za nekatere države članice Evropske unije. Pogodbene stranke pri določitvi zneska primerne nadomestila za pridobitev pravice (za radiodifuzno oddajanje s satelitom oziroma za pomožne spletne storitve) upoštevajo vse vidike, kot so značilnosti in čezmejni obseg uporabe, njeno trajanje, dejansko in potencialno občinstvo, razpoložljive jezikovne različice, izračun po prihodkih RTV organizacije in podobno.

Za prilagoditev obstoječih pogodb, ki že urejajo pomožne spletne storitve, je določeno prehodno obdobje za pomožne spletne storitve do 7. junija 2023 (prvi odstavek 33. člena predloga zakona). Po tem datumu velja nova ureditev tudi za tiste obstoječe pogodbe, ki se iztečejo po 7. juniju 2023.

- pravica radiodifuzne retransmisije, vključno z neposrednim oddajanjem (2. člen in drugi odstavek 33. člena predloga zakona)

ZASP v 31. členu že ureja pravico radiodifuzne retransmisije, ki pa jo je treba zaradi prenosa določb Direktive 2019/789/EU posodobiti. S predlogom zakona se posodablja pravica radiodifuzne retransmisije, tako da se celovito združi področji, ki ju urejata Direktiva 93/83/EGS in Direktiva 2019/789/EU, in se hkrati upošteva relevantno določbo 2. točke prvega odstavka 11.bis člena Bernske konvencije za varstvo književnih in umetniških del² (Uradni list SFRJ-MP, št. 14/75 in 4/86, Uradni list RS št. 24/92, Uradni list RS-MP, št. 9/92 in 3/07; v nadaljnjem besedilu: Bernska konvencija).

Z 2. členom predloga zakona se spreminja 31. člen ZASP in na novo ureja materialna avtorska pravica radiodifuzne retransmisije, tako da je tehnološko nevtralna. Pravica radiodifuzne retransmisije je določena kot izključna pravica do sočasnega, nespremenjenega in neskrajšanega nadaljnjega oddajanja prvotno radiodifuznih oddajanih programskih signalov z delom, če to retransmisijo izvaja

² 11.bis člen Bernske konvencije določa:

Avtorji književnih in umetniških del imajo izključno pravico dovoljevati: 1. oddajanje svojih del po radiodifuziji ali njihovo priobčitev javnosti s katerikoli sredstvom za brezžični prenos znakov, zvokov ali slik; 2. vsako žično ali brezžično priobčitev po radiu oddajane dela, če naj ga priobči javnosti kakšna druga ustanova, ne pa tista, ki ga je izvirno oziroma prva oddajala; 3. priobčitev po radiu oddajane dela javnosti po zvočniku ali kakršnikoli drugi podobni napravi za prenos znakov, zvokov ali slik.

druga oseba od prvotne RTV organizacije (operater retransmisije), ne glede na to, kako ta operater pridobi od nje programske signale za ta namen. Jasneje je določeno razlikovanje med prvo (prvotni prenos) in drugo (retransmisija) fazo tega načina uporabe del. Uveden je tudi nov pojem »operater retransmisije«, ki je druga oseba od prvotne RTV organizacije, kar vključuje druge RTV organizacije in druge osebe, ki izvajajo retransmisijo (na primer kabelski operaterji, ponudniki IP TV, ponudniki storitev dostopa do interneta, distributerji signala). Bistvena je nadgradnja Direktive 93/83/EGS in veljavnega ZASP, tj. razširitev retransmisije na razna omrežja oziroma na storitev dostopa do interneta, kot je določena v Uredbi (EU) 2015/2120 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o določitvi ukrepov v zvezi z dostopom do odprtega interneta in spremembi Direktive 2002/22/ES o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami ter Uredbe (EU) št. 531/2012 o gostovanju v javnih mobilnih komunikacijskih omrežjih v Uniji (UL L št. 310 z dne 26. 11. 2015, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2015/2120). Prvotno oddajanje prek spleta (interneta) (kot prva faza retransmisije – prvotni prenos) se ne šteje za radiodifuzno retransmisijo. Kot radiodifuzna retransmisija pa se šteje retransmisija prek storitve dostopa do interneta (kot druga faza retransmisije – retransmisija), kadar ta poteka v upravljanem okolju, v katerem operater zagotavlja varno retransmisijo izključno upravičenim uporabnikom. Pomembna je splošna določba o »upravljanem okolju, v katerem operater retransmisije zagotavlja varno retransmisijo izključno pooblaščenim uporabnikom«, ki pokrije vse vrste zdaj znanih in prihodnjih neznanih tehnologij za retransmisije varovanih vsebin, kot izhaja iz 14. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU. Med značilnostmi prvotnega prenosa ni zahtevano, da ta prenos prihaja iz druge države članice, s čimer je prenesen 7. člen Direktive 2019/789/EU, saj pravila prenovljene pravice radiodifuzne retransmisije veljajo tako za razmerja med državami članicami kot tudi znotraj posamezne države članice (slednje je v Republiki Sloveniji veljalo že doslej). Tako se ohranja sedanja raven varstva imetnikov avtorske in sorodnih pravic.

V pravico radiodifuzne retransmisije je umeščeno tudi neposredno oddajanje, ker izpolnjuje znake retransmisije. Pri neposrednem oddajanju RTV organizacija prvotno in brez dostopa javnosti prenaša svoje programske signale operaterju retransmisije (ki ni RTV organizacija), slednji pa te signale retransmitira javnosti (torej distribuira javnosti). V tem primeru prvotni prenos RTV organizacije ni dostopen javnosti (je pa namenjen za sprejem s strani javnosti) in ga javnosti retransmitira operater retransmisije (ta je glede na to, da daje signal v javnost, v položaju distributerja signala). Šteje se, da RTV organizacija in operater retransmisije sodelujeta v tem enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje avtorja. RTV organizacija in operater retransmisije bosta vsak zase v sorazmerju glede na njuno uporabo del pridobila dovoljenje avtorja oziroma drugih imetnikov pravic in jim poravnala primerno nadomestilo. Višina primerne nadomestila bo odvisna od tega, kakšen je prispevek vsakega od njiju v enotnem dejanju priobčitve javnosti (kot izhaja iz sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-325/14). Če bo operater retransmisije RTV organizaciji omogočal zgolj tehnična sredstva, da bi zagotovil sprejem oddaj ali ga izboljšal, ne bo potreboval dovoljenja avtorja in mu tudi ne bo ničesar plačal.

Pravica radiodifuzne retransmisije pa ne obsega več omejitve iz 2. točke dosedanjega 31. člena ZASP (pri številu do 100 kabelskih priključkov ta pravica ni obstajala), ker ta pri retransmisiji iz drugih držav ni dopustna (kar je upoštevano že do sedaj) in ker je sporna glede na določbo o) točke tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES in določbo drugega odstavka 9. člena Bernske konvencije.

Za prilagoditev dovoljenj, ki že urejajo neposredno oddajanje, je določeno prehodno obdobje do 7. junija 2025 (drugi odstavek 33. člena predloga zakona). Po tem datumu velja nova ureditev tudi za ta dovoljenja (obstoječe pogodbe), če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu oziroma bi še veljala po tem datumu.

2. prenos določb Direktive 2019/790/EU

- nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic

Ustava v 60. členu določa, da je zagotovljeno varstvo avtorskih in drugih pravic, ki izvirajo iz umetniške, znanstvene, raziskovalne in izumiteljske dejavnosti (varstvo avtorske pravice, pravice izvajalcev), v 33. členu pa, da je zagotovljena pravica do zasebne lastnine in dedovanja (pravice proizvajalcev fonogramov, filmskih producentov in založnikov). ZASP v 15. členu določa avtorsko pravico kot enovito pravico na avtorskem delu, iz katere izvirajo izključna osebna upravičenja (moralne avtorske pravice), izključna premoženjska upravičenja (materialne avtorske pravice) in druga upravičenja avtorja (druge pravice avtorja). Materialne avtorske pravice varujejo premoženjske interese avtorja s tem, da

avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje uporabo svojega dela in primerkov svojega dela, uporaba avtorskega dela pa je, če ni z ZASP drugače določeno, dopustna le, če je avtor v skladu z ZASP in pod pogoji, ki jih je določil, prenesel ustrezno materialno avtorsko pravico (21. člen ZASP). V izključne avtorske pravice se lahko poseže le v izjemnih primerih, vsebinske omejitve avtorske pravice pa se razlagajo ozko.

Predlog zakona dopolnjuje zdajšnje vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za pouk (novi 47.b člen in spremenjeni 49. člen ZASP) tako, da se dodajajo nove določbe o poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno (zakonita licenca) in se te določbe razmejujejo od proste uporabe za namen ponazoritve pri neposrednem poučevanju. Zdajšnja določba (49. člen ZASP) se tudi uskladi z Direktivo 2001/29/ES. Predlog zakona uvaža nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic v primerih dovoljene uporabe del izven pravnega prometa (novi 50.e, 50.f in 50.g člen), besedilnega in podatkovnega rudarjenja (novi 57.a člen) ter besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen). ZASP v 50. členu med drugim že omogoča javnim arhivom, javnim knjižnicam in muzejem, da za lastne potrebe reproducirajo delo na kateremkoli nosilcu, če to storijo iz lastnega primerka in če pri tem nimajo namena dosega neposredno ali posredno gospodarsko korist, kar tem subjektom omogoča tudi na primer digitalizacijo del za namene ohranjanja kulturne dediščine. Ker Direktiva 2019/790/EU določa enotno obvezno izjemo za ohranjanje kulturne dediščine in ker 50. člen ZASP določa še nekatere pogoje, ki jih Direktiva 2019/790/EU nima, se 50. člen ZASP ohranja v nespremenjeni obliki ter se posebej določa vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za ohranjanje kulturne dediščine (novi 57.e člen). Ker so računalniški programi in podatkovne baze urejeni v posebnih določbah, so ustrezne vsebinske omejitve avtorske pravice predlagane tudi pri računalniških programih (sprememba 114. člena ZASP) in sorodni pravici ~~razdelovalcev~~ podatkovnih ~~bazah~~ ~~baz~~ (sprememba 141.g člena ZASP). Dodatni posegi v avtorske in sorodne pravice so legitimni, nujni, sorazmerni in primerni ter so ustavno dopustni, saj se v te pravice posega zaradi pravic drugih in v primerih, ki jih določa Ustava, kot to izhaja iz tretjega odstavka 15. člena Ustave.

Predlagane nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic so legitimne. V skladu z drugim odstavkom 9. in drugim odstavkom 10. člena Bernske konvencije³ in 13. členom Sporazuma o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine⁴ (Uradni list RS-MP, št. 10/95; v nadaljnjem besedilu: Sporazum TRIPS) lahko države pogodbenice določijo omejitve ali izjeme izključnih avtorskih pravic, vendar le v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z običajnim izkoriščanjem dela in ne posegajo nerazumno v legitimne interese imetnika pravice. Ta t. i. tristopenjski test določa tudi Direktiva 2001/29/ES v petem odstavku 5. člena⁵. ZASP vsebuje določbo o tristopenjskem testu v 46. členu⁶, ki določa splošno pravilo o dopustnosti vsebinskih omejitev avtorske pravice. Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP⁷ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače. Direktiva 2019/790/EU določa kot obvezne in enotne vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic v primerih digitalnega in čezmejnega poučevanja, dovoljene uporabe del izven pravnega prometa, besedilnega in podatkovnega rudarjenja, besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja ter ohranjanja kulturne dediščine, in sicer v okviru nezavezujočih dovoljenih

³ Drugi odstavek 9. člena Bernske konvencije določa:

Državam unije je prepuščena pravica, da v svojih zakonih dovolijo reproduciranje omenjenih del v določenih posebnih primerih toda le, če to reproduciranje ni v škodo redni uporabi dela in ne prizadene neopravičene škode zakonitim interesom avtorja. Drugi odstavek 10. člena Bernske konvencije določa:

Glede možnosti, da se na dovoljen način uporabljajo književna ali umetniška dela za ponazarjanje pouka z objavljanjem, oddajanjem po radiodifuziji ali z zvočnimi in vizualnimi snemanji, če tako uporabo opravičuje namen, ki ga je treba doseči, so odločilni zakoni v državah unije in posebni sporazumi, ki so sklenjeni ali ki bodo sklenjeni med njimi, pri čemer mora biti takšna uporaba v skladu z dobrimi običaji.

⁴ 13. člen Sporazuma TRIPS določa:

Članice postavljajo omejitve ali izjeme pri izključnih pravicah v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z običajnim izkoriščanjem dela in nerazumno ne ogrožajo legitimnih interesov imetnika pravice.

⁵ Peti odstavek 5. člena Direktive 2001/29/ES določa:

Izjeme in omejitve iz odstavkov 1, 2, 3 in 4 naj se uporabijo le v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z normalnim izkoriščanjem dela ali drugega predmeta in ne vplivajo pretirano na legitimne interese imetnika pravice.

⁶ 46. člen ZASP določa:

Vsebinske omejitve avtorske pravice so dopustne v primerih, ki so določeni v tem oddelku, s tem, da je obseg take uporabe avtorskih del omejen glede na namen, ki ga je treba doseči, da je v skladu z dobrimi običaji, da ne nasprotuje običajni uporabi dela in da ni v nerazumni meri v nasprotju z zakonitimi interesi avtorja.

⁷ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

izjem in omejitev, ki jih določa že Direktiva 2001/29/ES.

a) poučevanje (3., 4, 18., 26. in 28. člen predloga zakona)

ZASP v prvem odstavku 49. člena⁸ že določa vsebinsko omejitev avtorske pravice za namene pouka: prosto je javno izvajanje in priobčitev javnosti (uporaba dela v netelesni obliki, kot to določa drugi odstavek 22. člena ZASP) objavljenih del v obliki neposrednega pouka, javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila, in sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj. Za navedene načine uporabe del za namene pouka ni potrebno predhodno dovoljenje imetnika pravice in ni obveznosti plačila avtorskega honorarja ali nadomestila imetniku pravice, treba pa je navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Te določbe se spreminjajo zaradi prenosa 5. člena Direktive 2019/790/EU in uskladitve z Direktivo 2001/29/ES. Z novim 47.b členom (3. člen predloga zakona) se zasleduje cilj izboljšanja in oplemenitenja digitalnega poučevanja z uporabo elektronskih sredstev ter poučevanjem oseb, ki so na oddaljenih lokacijah (torej na daljavo ali čezmejno), lahko tudi v drugih državah članicah Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora. Za doseg tega cilja se za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno omogoči digitalno uporabo varovanih del in predmetov sorodnih pravic, in sicer brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice, vendar ob plačilu primerne nadomestila za tako uporabo (t. i. zakonita licenca). Če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno, vključno s preverjanjem znanja, dopustno reproduciranje v elektronski obliki in priobčitev javnosti objavljenih del (na primer učitelj bo lahko reproduciral odlomek knjige v elektronski obliki in ga v elektronski obliki pokazal učencem pri poučevanju na daljavo ali ga shranil na spletišču spletne učilnice tako, da bodo lahko učenci do njega dostopali). Za isti namen in če ni namenjena doseganju neposredne ali posredne gospodarske koristi, je dovoljena tudi predelava (avtorsko varovane) baze podatkov (na primer enciklopedije) ter v elektronski obliki reproduciranje, distribuiranje in priobčitev javnosti predelane baze podatkov (na primer učitelj bo reproduciral odlomek iz enciklopedije v elektronski obliki in ga shranil na spletišču spletne učilnice tako, da bodo lahko učenci do njega dostopali na daljavo). Navedeni načini uporabe del za ponazoritev pri poučevanju (iz prvega odstavka novega 47.b člena) so dovoljeni le, če se izvajajo pod odgovornostjo izobraževalne ustanove v njenih prostorih ali drugih prostorih oziroma prek varnega elektronskega okolja, ki je dostopno, zlasti prek avtentikacijskih postopkov (na primer dostop z geslom), le učencem, dijakom ali študentom, vpisanim v ta program, ter učiteljem in drugim osebam, ki izvajajo pouk. Kadar se taka uporaba del izvaja prek varnega elektronskega okolja, se šteje, da poteka izključno v državi članici Evropske unije, v kateri ima izobraževalna ustanova sedež. Taka uporaba je dovoljena v obsegu do 15% posameznega dela, v celoti pa se lahko uporabi posamezna fotografija, ilustracija ali zelo kratko delo (kot je na primer kratek članek). Dela se ne sme uporabiti tako, da bi se z njegovo uporabo nadomestil nakup tega dela, na primer s postopnim reproduciranjem odlomkov istega dela.

Učbeniki, delovni zvezki, vadnice in druga učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, ter grafične izdaje glasbenih del (notni zapisi) pa se lahko uporabijo le na podlagi licence, ki omogoča uporabo dela za ponazoritev pri poučevanju po prvem odstavku 47.b člena (na primer če licenca omogoča reproduciranje odlomka notnega zapisa v elektronski obliki in prikaz tega odlomka na zaslonu pri poučevanju na daljavo), pod pogojem, da so te licence enostavno na voljo na trgu. Če so te licence enostavno na voljo na trgu, mora ponudnik teh licenc objaviti pogoje uporabe na dobro vidnem mestu na svoji spletni strani ter o tem obvestiti reprezentativno združenje izobraževalnih ustanov in ministrstvo, pristojno za šolstvo. Če pa licence niso enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi ta dela uporabijo v okviru nove vsebinske omejitve.

Pri uporabi del bo treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu. Pogodbena določila, ki so v nasprotju z novim 47.b členom, so nična, zato avtor ali drug imetnik pravic s pogodbo ne bo mogel preprečiti uporabe del v obsegu te vsebinske omejitve pravic za poučevanje. Ker lahko

⁸ 49. člen ZASP določa:

(1) Za namene pouka je prosto:

1. javno izvajanje in priobčitev javnosti objavljenih del v obliki neposrednega pouka;
2. javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila;
3. sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (28. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, omogoči uveljavitev te omejitve pravic in uporabo dela v tem obsegu.

Zaradi razmejitve zakonite licence (novi 47.b člen) in proste uporabe (49. člen ZASP) se spreminja tudi 49. člen ZASP. Ta določba se tudi usklajuje z Direktivo 2001/29/ES, ki dovoljuje vsebinsko omejitev pravic izključno za ponazoritev pri poučevanju in v obsegu, ki ga upravičuje nekomercialni namen. V 1. točki spremenjenega 49. člena se ohrani prosta uporaba (brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice in brez plačila primerne nadomestila), vendar pa je zdaj izrecno določeno, da je priobčitev javnosti, razen dajanja na voljo javnosti, objavljenih del za namen ponazoritve pri neposrednem poučevanju (vključno s preverjanjem znanja) dovoljena, če ni namenjena doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi in če se izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove. Ker je dajanje na voljo javnosti možno le v digitalni obliki, je ta način uporabe del urejen v prvem odstavku novega 47.b člena, ki ureja digitalne načine uporabe za namen ponazoritve pri poučevanju (z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno).

S spremenjenim napovednim stavkom prvega odstavka 49. člena je izrecno določeno, da je uporaba v okviru 2. (javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila) in 3. točke (sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj) dovoljena le, če ni namenjena doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi in je pod odgovornostjo izobraževalne ustanove.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP⁹ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato bo ta nova vsebinska omejitev avtorske pravice omogočila enak način uporabe tudi za predmete sorodnih pravic.

Pri uporabi del v okviru vsebinskih omejitev pravic za poučevanje bo treba enako kot do zdaj navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (28. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, omogoči uveljavitev te omejitve pravic in uporabo dela v tem obsegu.

Nova, dodatna vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za poučevanje z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno (prvi odstavek novega 47.b člena) je legitimna in ustavno dopustna, saj se z njo dosegajo cilji, ki izhajajo iz tretjega odstavka 57. člena Ustave¹⁰, ki med drugim določa, da država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo. Je tudi nujna, saj cilja, ki ga zasledujeta tretji odstavek 57. člena Ustave (ustvarjanje možnosti za pridobitev ustrezne izobrazbe) in 5. člen Direktive 2019/790/EU (izboljšanje, oplemenitenje digitalnega poučevanja, vključno s poučevanjem na daljavo ali čezmejno), ni mogoče doseči z drugimi ukrepi ali na drugačen način kot s posegom v avtorsko pravico. Brez predlagane nove vsebinske omejitve pravic (47.b člen) bi moral učitelj, zato da bi s kakšnim primerom dodatno pojasnil neko snov, ki jo podaja pri poučevanju v digitalnem okolju, na primer z odlomkom iz neke knjige, najprej poiskati imetnika avtorske pravice (avtorja oziroma njegovega pravnega naslednika) na knjigi, ga prositi za ustrezno dovoljenje za uporabo dela in se z njim dogovoriti za ustrezno plačilo nadomestila, šele nato bi lahko to delo reproduciral v elektronski obliki in ga priobčil javnosti v prostorih izobraževalne ustanove oziroma prek varnega elektronskega okolja (na primer dal na voljo javnosti, to je učencem, v spletni učilnici). Za izobraževalne ustanove je iskanje imetnikov pravic in urejanje pridobitve avtorske in sorodnih pravic oteženo, saj praviloma nimajo potrebnih podatkov in kadrov za urejanje pravic, zato se v izogib kršitvam pravic raje odločajo, da pri poučevanju ne uporabljajo del za ponazoritev učne snovi oziroma za podporo, oplemenitenje ali dopolnitev poučevanja, zato je okrnjena kakovost izobraževanja v digitalnem okolju.

⁹ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

¹⁰ 57. člen Ustave določa:

Izobraževanje je svobodno.

Osnovnošolsko izobraževanje je obvezno in se financira iz javnih sredstev.

Država ustvarja možnosti, da si državljani lahko pridobijo ustrezno izobrazbo.

Da bi zagotovili, da se lahko varovana dela in predmeti sorodnih pravic izključno za ponazoritev pri poučevanju reproducirajo v elektronski obliki in priobčijo javnosti v varnem elektronskem okolju (na primer objavijo na spletišču spletne učilnice), v nekaterih primerih pa tudi predelajo in v tako predelani v elektronski obliki reproducirajo, distribuirajo in priobčijo javnosti v varnem elektronskem okolju, je nujna uvedba take nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic.

Predlagana dodatna vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za poučevanje z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno je sorazmerna in primerna, saj se v pravice posega le toliko, kolikor je to nujno za doseg cilja izboljšanja pouka v digitalnem okolju. Predlagane rešitve vsebujejo v skladu s 5. členom Direktive 2019/790/EU varovala, ki preprečujejo nesorazmerne posege v avtorsko in sorodne pravice.

Vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic se nanaša izključno na uporabo del in predmetov varstva za namen ponazoritve pri poučevanju. Namen ponazoritve pri poučevanju je, da se učencem prikaže na primer avtorsko delo kot dodatno pojasnilo učne snovi, ki je obravnavana pri pouku (na primer odlomek iz knjige ali filma), ki ni obsežen v učbeniku, ki ga učenec ali učitelj uporablja kot osnovno učno gradivo, in ne, da se uporabi neko delo v celoti kot nadomestek učnega gradiva. Zato na primer reproduciranje celotne knjige v elektronski obliki in njena shranitev v spletni učilnici ali dajanje na voljo javnosti v spletni učilnici nekega filma presega namen ponazoritve pri poučevanju. Da bi se preprečila taka uporaba, je določeno, da je uporaba dovoljena v obsegu do 15 % dela, v celoti pa se lahko uporabi fotografija, ilustracija ali zelo kratko delo, kot je na primer kratek članek. Prav tako presega namen ponazoritve pri poučevanju skeniranje posameznih vaj iz različnih delovnih zvezkov, zlasti če bi bila posledica takega postopnega skeniranja posameznih vaj iz različnih delovnih zvezkov to, da bi imel učitelj v daljšem časovnem obdobju skeniran ves delovni zvezek ali celo več delovnih zvezkov v celoti ali v takem obsegu, da bi mu to več let zadostovalo za uporabo za ponazoritev in mu zato ne bi bilo več treba kupiti teh delovnih zvezkov. Na tak način bi se v okviru te vsebinske omejitve pravic nadomestil nakup dela, kar je v nasprotju z namenom te vsebinske omejitve pravic. Zato je določeno, da se dela ne sme uporabiti tako, da bi se nadomestil njegov nakup, na primer s postopnim reproduciranjem odlomkov istega dela. Upoštevati je treba, da se vsebinske omejitve pravic vedno razlagajo ozko in da mora biti vsaka uporaba v okviru vsebinske omejitve pravic vedno tudi v skladu s 46. členom ZASP, ki ureja t. i. tristopenjski test. Če niso izpolnjeni pogoji iz tristopenjskega testa, uporaba del v okviru vsebinske omejitve pravic ni dovoljena. Uporaba del v okviru nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za poučevanje je dovoljena le, če ni namenjena doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi in če se digitalno poučevanje (z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno) izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove v njenih prostorih ali v drugih prostorih oziroma prek varnega elektronskega okolja. Varno elektronsko okolje je tisto elektronsko okolje, ki je dostopno, zlasti prek avtentikacijskih postopkov, kot je na primer dostop z geslom, le tistim učencem, dijakom ali študentom (kamor sodijo tudi na primer vajenci), ki se udeležujejo poučevanja pri posameznem predmetu (v okviru programa, v katerega so vpisani oziroma vključeni), in le tistim učiteljem, ki izvajajo pouk. S tako ureditvijo je omejen dostop do varovanih del v obsegu, ki je nujno potreben za doseg cilja (izboljšano, obogateno izobraževanje v digitalnem okolju) in ki v najmanjši možni meri vpliva na interese imetnikov pravic na varovanih delih. Spoštovane bodo tudi moralne pravice, saj bo treba pri uporabi del v obsegu nove vsebinske omejitve pravic navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu. [Dodane so določbe o določitvi tarif za plačilo nadomestila za uporabo del v okviru te vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic.](#)

Predlagana ureditev je sorazmerna in primerna tudi zato, ker so v skladu z drugim odstavkom 5. člena Direktive 2019/790/EU učbeniki, delovni zvezki, vadnice in druga učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, in grafične izdaje glasbenih del (notni zapisi), izključeni iz te vsebinske omejitve pravic, pod pogojem, da so ustrezne licence za ta način uporabe enostavno na voljo na trgu (če so licence enostavno na voljo na trgu, se lahko ta dela uporabijo le pod pogoji iz licence; če pa licence niso enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi ta dela prosto uporabijo pod pogoji iz 47.b člena). Da bi se zagotovila obveščenost izobraževalnih ustanov o teh licencah, je določeno, da ponudnik take licence objavi pogoje uporabe na dobro vidnem mestu na svoji spletni strani ter o tem obvesti reprezentativno združenje izobraževalnih ustanov in ministrstvo, pristojno za šolstvo. Cilj, ki ga zasleduje nova vsebinska omejitev pravic za ponazoritev pri poučevanju, je izboljšanje in obogatitev digitalnega poučevanja (z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno), kar se lahko doseže tako, da se v pravice imetnikov avtorske in sorodnih pravic na učnih gradivih, ki so namenjena za uporabo pri poučevanju, poseže le takrat, kadar na trgu ni mogoče kupiti licence za tako uporabo. Če bi se dovolilo reproduciranje v elektronski obliki drugih učnih gradiv, ki so namenjena predvsem za

uporabo pri poučevanju, in notnih zapisov, ter njihovo priobčitev javnosti, tudi takrat, kadar na trgu ponudniki takih gradiv in notnih zapisov ponujajo licence za ta način uporabe (in so te enostavno na voljo na trgu), bi se nesorazmerno in prekomerno poseglo v ustavno varovane avtorske pravice. Taka rešitev ni nujna ali edina primerna, saj je mogoče zasledovani cilj obogatitja digitalnega poučevanja (z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno) doseči tudi tako, da se kupi ustrezna licenca, in ne da se imetnikom pravic za namen takega pouka v celoti odvzamejo določene materialne avtorske pravice. Kot izhaja iz 21. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU vsebinska omejitev pravic v primeru digitalnega poučevanja, vključno s poučevanjem na daljavo ali čezmejno, ne bi smela nadomestiti nakupa materialov, namenjenih predvsem izobraževalnemu trgu. Gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, so ustvarjena za poseben namen (izobraževanje) in za določen del trga (za osebe, ki se šolajo, in za izobraževalne ustanove), zato je krog kupcev teh del omejen. Morebitno prosto reproduciranje v elektronski obliki za ponazoritev pri poučevanju, na primer postopno reproduciranje delov drugega učnega gradiva v elektronski obliki tako dolgo, da bi se reproduciralo to drugo učno gradivo v celoti oziroma v želenem delu, in dajanje na voljo javnosti elektronske oblike tega drugega učnega gradiva (učencem, dijakom, študentom in učiteljem, ki izvajajo pouk), bi lahko privedlo do tega, da bi se prodaja tega učnega gradiva v celoti ustavila, saj učenci in izobraževalne ustanove ne bi imeli interesa za nakup tega učnega gradiva, ker bi že imeli dostop do njega v elektronski obliki. V takem primeru imetniki avtorske in sorodnih pravic ne bi več prejeli sredstev iz prodaje tega učnega gradiva, zato ne bi imeli sredstev, ki bi jih lahko namenili razvoju novih gradiv za izobraževanje. Taka ureditev bi negativno vplivala na razvoj založništva z gradivi, namenjenimi predvsem za uporabo pri poučevanju, saj bi se ta zelo zmanjšal in posledično ne bi zmožal razvoja novih gradiv za izobraževanje, negativne posledice pa bi utrpeli tudi avtorji takih gradiv.

b) dela izven pravnega prometa (6., 18. in 26. člen predloga zakona)

Zaradi prenosa določb Direktive 2019/790/EU je nujno, da se uredi status »dela izven pravnega prometa« za varovana dela in predmete sorodnih pravic, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine trajno v svojih zbirkah, ter da se določijo prosti načini uporabe teh del v obsegu nove obvezne omejitve avtorske in sorodnih pravic.

Predlog zakona določa, katero delo šteje za delo izven pravnega prometa (na primer knjiga, ki ni več v redni prodaji, ali delo, ki ni bilo nikoli na trgu) in v katerih primerih zbirke del ne štejejo za delo izven pravnega prometa.

V 50.e členu (6. člen predloga zakona) je določena nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic. V skladu s tretjim odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU so določene ustanove za varstvo kulturne dediščine: javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije. Te pravne osebe bodo lahko, če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, prosto (brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) dale na voljo javnosti na nekomercialni spletni strani dela izven pravnega prometa, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, in jih za ta namen reproducirale, vključno z bazami podatkov, ki jih bodo lahko za ta namen predelale. Pri tem bodo morale navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu. Šteje se, da se v obsegu te omejitve pravic dela izven pravnega prometa uporabljajo izključno v državi članici Evropske unije, v kateri ima ustanova za varstvo kulturne dediščine sedež. Avtor bo lahko kadar koli (tudi če na primer muzej že uporablja njegovo delo kot delo izven pravnega prometa), izključil uporabo svojega dela kot delo izven pravnega prometa. V 50.g členu (6. člen predloga zakona) je določena obveznost poročanja. Ustanove za varstvo kulturne dediščine bodo vsaj šest mesecev preden bodo dale delo izven pravnega prometa na voljo javnosti posredovale podatke o nameravani uporabi dela izven pravnega prometa na javno dostopni spletni portal EUIPO, in sicer bodo navedle podatke, ki so nujni za namen identifikacije dela, ki se po preverjanju iz 50.f člena šteje za delo izven pravnega prometa; podatke o možnosti avtorja, da izključi uporabo svojega dela po tej novi vsebinski omejitvi pravic; in podatke o načinu uporabe dela izven pravnega prometa. Ustanove za varstvo kulturne dediščine bodo morale pred vsako uporabo preveriti, ali je delo razprodano oziroma ali delo, ki že šteje za delo izven pravnega prometa, tudi ob vsaki poznejši uporabi še vedno ohranja status dela izven pravnega prometa.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP¹¹

¹¹ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato se bo ta nova vsebinska omejitev avtorske pravice smiselno uporabljala tudi za predmete sorodnih pravic. Zaradi sistematične umestitve določb ZASP o računalniških programih in o podatkovnih bazah v druge dele ZASP je pri določbah o računalniških programih in določbah o podatkovnih bazah določena navezava na novo vsebinsko omejitev pravic za dela izven pravnega prometa.

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic se bo lahko uporabila le, kadar ni reprezentativne kolektivne organizacije, pri kateri bi lahko ustanova za varstvo kulturne dediščine pridobila pravice za reproduciranje, distribuiranje, priobčitev javnosti ali dajanje na voljo javnosti del izven pravnega prometa za nekomercialne namene. V pravice imetnikov se bo z uporabo vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic poseglo le takrat, kadar imetniki pravic ne bodo imeli reprezentativne kolektivne organizacije.

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za dela izven pravnega prometa je legitimna in ustavno dopustna, saj se avtorske in sorodne pravice omejujejo zaradi svobode znanosti in umetnosti, ki je zagotovljena z 59. členom Ustave, ki določa, da je zagotovljena svoboda znanstvenega in umetniškega ustvarjanja. Ustavnopravno varstvo svobode umetniškega ustvarjanja zajema proces umetniškega ustvarjalnega oblikovanja ter umetnino samo kot rezultat (produkt) tega ustvarjalnega procesa, poleg tega pa tudi posredovanje, predstavitev ter širjenje umetnine javnosti, občinstvu¹². Iz navedenega izhaja, da je z 59. členom Ustave obseženo tudi razširjanje različnih znanstvenih in umetniških del širši javnosti, kar je namen 8. in 9. člena Direktive 2019/790/EU, ki ju delno prenašajo določbe 6., 18. in 26. člena predloga zakona (novi 50.e, 50.f in 50.g člen, 2. točka novega četrtega odstavka 114. člena in 1. točka novega drugega odstavka 141.g člena). S predlagano ureditvijo se zasleduje cilj, da se ustanovam za varstvo kulturne dediščine (javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine, javne RTV organizacije), kadar ni reprezentativne kolektivne organizacije imetnikov pravic, s katero bi lahko uredile avtorske in sorodne pravice, omogoči, da lahko v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic nekomercialno (»če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske korist«) reproducirajo v elektronski obliki in omogočijo širši javnosti dostop do del izven pravnega prometa, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, in sicer z dajanjem na voljo javnosti na nekomercialnih spletnih straneh. Širša javnost bo imela zato lažji dostop do del izven pravnega prometa, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine trajno v svojih zbirkah.

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic v primeru del izven pravnega prometa je nujna, saj cilja, ki ga zasledujejo 59. člen Ustave ter 8. in 9. člen Direktive 2019/790/EU, ni mogoče doseči z drugimi ukrepi ali na drugačen način. Do del izven pravnega prometa, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine trajno v svojih zbirkah, ni mogoče dostopati na trgu, saj jih na trgu ni več ali pa nikoli niso bila na trgu. Zato lahko širša javnost do njih dostopa le v prostorih teh ustanov in kadar so ta dela razstavljena. Brez predlaganih določb o vsebinskih omejitvah avtorske in sorodnih pravic za dela izven pravnega prometa ni mogoče doseči cilja, da se ustanovam za varstvo kulturne dediščine olajša razširjanje del izven pravnega prometa z njihovim dajanjem na voljo javnosti (objavo na spletu), in širši javnosti omogoči lažji dostop do del izven pravnega prometa, ki jih imajo te ustanove trajno v svojih zbirkah. Če ni reprezentativne kolektivne organizacije imetnikov pravic, s katero bi lahko ustanove za varstvo kulturne dediščine uredile avtorske in sorodne pravice, morajo pravice za željeno uporabo del izven pravnega prometa urejati individualno, z vsakim posameznim imetnikom pravic posebej, saj brez pridobitve dovoljenja imetnikov pravic del ne sme dati na voljo javnosti in jih reproducirati za ta namen. Za ustanovo za varstvo kulturne dediščine individualno urejanje avtorske in sorodnih pravic in iskanje imetnikov pravic na vsakem posameznem delu ali predmetu sorodnih pravic v praksi ni izvedljivo, saj če delo ni več dostopno na trgu, ne more vzpostaviti stika niti s prodajalci ali distributerji, ki imajo praviloma podatke o imetnikih pravic na takem delu (na primer o založbi, ki je izdala knjigo), in tudi ne z imetnikom pravic.

Predlagane rešitve so primerne in sorazmerne, saj se posega v avtorske in sorodne pravice le toliko, kot je to potrebno, da se doseže cilj olajšanega dostopa širše javnosti do del izven pravnega prometa, ki jih imajo ustanove za varstvo kulturne dediščine trajno v svojih zbirkah, in sicer z možnostjo

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

¹² Avbelj, Matej et al. Komentar Ustave Republike Slovenije, Nova Gorica: Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 504 (opomba 13)

virtualnega ogleda del izven pravnega prometa na spletu. Vsebinska omejitev pravic se lahko uporabi le, če ni reprezentativne kolektivne organizacije, pri kateri bi lahko ustanova za varstvo kulturne dediščine uredila avtorske in sorodne pravice. Omejena je na ozek krog ustanov za varstvo kulturne dediščine ter na tista avtorska dela in predmete sorodnih pravic, ki imajo status dela izven pravnega prometa, pri čemer ne obsega del in predmetov varstva oseb iz tretjih držav (razen če je kolektivna organizacija reprezentativna zanje). Omejena je na reproduciranje del v elektronski obliki in dajanje na voljo javnosti, vključno s predelavo baz podatkov za ta namen, vendar le na nekomercialni spletni strani in nekomercialno (»če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi«). Ustanove za varstvo kulturne dediščine zato ne bodo pridobivale premoženjske koristi. Ker se omejitev nanaša na dela, ki niso v pravnem prometu, in jih imetniki pravic gospodarsko ne izkoriščajo, se s predlagano ureditvijo ne posega nesorazmerno v pravice imetnikov avtorske in sorodnih pravic. Poleg tega lahko avtor kadarkoli, tudi če se njegovo delo že uporablja kot delo izven pravnega prometa, prepove tako uporabo in svoje delo izključi iz uporabe kot delo izven pravnega prometa, s čimer je varovan njegov interes, da odloča o uporabi svojih del, vključno s tem, da gospodarsko izkorišča svoje delo. Z določbami o obveznosti ustanove za varstvo kulturne dediščine, da obvešča o nameravani uporabi na javno dostopnem spletnem portalu EUIPO, se zagotavlja, da lahko avtor ali drug imetnik pravice na enem mestu preveri, ali namerava kdo uporabiti njegovo delo kot delo izven pravnega prometa, in prepreči tako uporabo.

c) besedilno in podatkovno rudarjenje, vključno z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem za namene znanstvenega raziskovanja (8., 18., 26. in 28. člen predloga zakona)

V 8. členu predloga zakona se z novim 57.a členom ureja nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, z novim 57.b členom pa nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja.

V 57.a členu je določen pojem besedilno in podatkovno rudarjenje ter vsebinska omejitev pravic za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v elektronski obliki, da se ustvarijo informacije, kot so na primer vzorci, trendi in korelacije. Za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja je prosto (brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) reproduciranje del, do katerih se zakonito dostopa. Besedilno in podatkovno rudarjenje v obsegu vsebinske omejitve pravic je zato dovoljeno le na tistih delih in predmetih sorodnih pravic, do katerih se zakonito dostopa (na primer, če je dostop do baze podatkov omejen proti plačilu in z geslom, je za zakonit dostop potrebno plačilo imetniku pravic in dostopanje z geslom). V primerjavi z določbami Direktive 2019/790/EU se dodatno določa pojem zakonit dostop in dodatno določa, da se šteje, da besedilno in podatkovno rudarjenje vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. V novem 57.a členu je določena splošna vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, ki jo lahko pod pogoji, ki so določeni v 57.a členu, uporabi kdorkoli, tudi če jo uporabi za komercialne namene. Primerki del, ki so narejeni v obsegu te vsebinske omejitve pravic, se lahko hranijo, dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja (nato se izbrišejo oziroma uničijo). Pri tej vsebinski omejitvi pravic si lahko avtor oziroma imetnik pravice pridrži pravico do uporabe dela oziroma izrecno in na ustrezen način navede, da ne dovoli besedilnega in podatkovnega rudarjenja, kot je uporaba strojno berljivih sredstev v primeru dela, ki je javno dostopno na spletu. Če je avtor prepovedal besedilno in podatkovno rudarjenje, se ne sme uporabiti vsebinska omejitev pravic za (splošno) besedilno in podatkovno rudarjenje. Enako kot pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen) se v primerjavi z Direktivo 2019/790/EU dodatno določa, da imetniki pravic lahko uporabljajo ustrezne ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete svojih omrežij in zbirke podatkov, vendar takšni ukrepi ne smejo biti nesorazmerni in ne smejo preprečiti učinkovitega izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja (kot ga ureja prvi odstavek 57.a člena). Če uporaba kakršnih koli varnostnih zaščitnih ukrepov preprečuje osebi, da izvaja dejanja, ki so v skladu s tem členom dovoljena, mora imetnik pravic tej osebi zagotoviti dostop do del ali drugih predmetov varstva in uporabo v skladu s tem (57.a) členom v roku, ki ni daljši od 72 ur. Enako kot pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen) se v primerjavi z Direktivo 2019/790/EU dodatno določa, da so pogodbeno določila, ki so v nasprotju s tem (57.a) členom, nična (avtor lahko sicer prepove besedilno in podatkovno rudarjenje po 57.a členu).

V novem 57.b členu so določeni pogoji za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, ki ga lahko izvajajo samo raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne

dediščine (to so javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije), ter osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in sicer pod strožjimi pogoji iz 57.b člena ustanovam za varstvo kulturne dediščine. Za raziskovalno organizacijo po predlogu zakona 57.b členu štejejo univerze, vključno s svojimi knjižnicami, raziskovalne organizacije, javne raziskovalne organizacije in druge pravne osebe, ki po predpisih, ki urejajo znanstveno, raziskovalno ali izobraževalno dejavnost, kot glavni cilj izvajajo znanstvene raziskave ali izobraževalne dejavnosti, ki vključujejo tudi izvajanje znanstvenih raziskav, na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Za raziskovalno organizacijo pa se ne šteje raziskovalna organizacija, na katero ima pravna oseba zasebnega prava odločilen vpliv, ki ji omogoča prednostni dostop do teh rezultatov raziskav. Enako kot pri splošni vsebinski omejitvi pravic besedilnega in podatkovnega rudarjenja, je nujno, da raziskovalna organizacija ali ustanova za varstvo kulturne dediščine zakonito dostopa do besedil in podatkov, na katerih izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje za namene posamezne znanstvene raziskave. Le če zakonito dostopa do del, lahko ta dela prosto reproducira za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Tudi v 57.b členu se ureja pojem zakonit dostop in v primerjavi z določbami Direktive 2019/790/EU dodatno določa, da besedilno in podatkovno rudarjenje vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Tudi pri tej vsebinski omejitvi pravic se lahko primerki del, ki so narejeni v obsegu te vsebinske omejitve pravic, hranijo v varnem okolju in se lahko zadržijo tako dolgo, dokler je to potrebno ~~za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, in sicer vključno~~ za namene preverjanja rezultatov raziskave, za katero je bilo besedilno in podatkovno rudarjenje izvedeno (nato se izbrišejo oziroma uničijo). ~~Vendar pa so pri tej vsebinski omejitvi pravic določeni strožji pogoji hrambe teh primerkov del, saj jih morajo raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine hraniti v varnem okolju, ki preprečuje neupravičenim osebam dostop do teh primerkov. Da se uporaba (na podlagi prvega odstavka 57.b člena) ne bi neupravičeno omejevala, bi morala biti hramba primerkov v varnem okolju zagotovljena z ustrežno ravno varnosti, ki mora biti sorazmerna in omejena na to, kar je potrebno za varno hrambo kopij in preprečevanje nedovoljene uporabe.~~ Pri tej vsebinski omejitvi pravic si avtor ne more pridržati pravic za uporabo dela ter ne sme prepovedati besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja, lahko pa uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in ~~celovitosti omrežij in podatkovnih baz, na katerih so naložena dela. Taki ukrepi ne smejo presežati tistega, kar je potrebno za dosego tega cilja: integritete svojih omrežij in zbirk podatkov, vendar takšni ukrepi ne smejo biti nesorazmerni in ne smejo preprečiti učinkovitega izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, kot ga ureja prvi odstavek tega (57.b) člena. Če uporaba kakršnih koli varnostnih zaščitnih ukrepov preprečuje osebi, da izvaja dejanja, ki so v skladu s tem členom dovoljena, mora imetnik pravic tej osebi zagotoviti dostop do del ali drugih predmetov varstva in uporabo v skladu s tem členom v roku, ki ni daljši od 72 ur.~~ Avtor pa ne more s pogodbo določiti pogojev, ki so v nasprotju z novim 57.b členom – taka pogodbeno določila so nična. V primerjavi z določbami Direktive 2019/790/EU se tudi dodatno določa, da deljenje in dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja na kakršen koli način in v potrebnem obsegu ne pomeni kršitve avtorskih pravic ali pravic na podatkovnih zbirkah, če ne posega nerazumno v legitimne interese imetnika pravic.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP¹³ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato se bosta obe novi vsebinski omejitvi avtorske pravice za besedilno in podatkovno rudarjenje smiselno uporabljali tudi za predmete sorodnih pravic. Zaradi sistematične umestitve določb ZASP o računalniških programih in podatkovnih bazah v druge dele ZASP je pri določbah o računalniških programih in določbah o podatkovnih bazah določena navezava na ti novi vsebinski omejitvi pravic.

Predlagani novi vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje sta legitimni in ustavno dopustni, saj se avtorska in sorodne pravice omejujejo zaradi svobode izražanja (39. člen Ustave¹⁴), pa tudi zaradi svobodne gospodarske pobude oziroma podjetništva (74. člen

¹³ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

¹⁴ 39. člen Ustave določa:

Zagotovljena je svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja. Vsakdo lahko svobodno zbira, sprejema in širi vesti in mnenja.

Ustave¹⁵), ker se besedilno in podatkovno rudarjenje lahko izvaja tudi za komercialne namene, ter svobode znanosti in umetnosti (59. člen Ustave¹⁶), ki zajema tako znanstvene objave kot tudi znanstveno poučevanje, sam postopek znanstvenega raziskovanja, pa tudi njegov rezultat¹⁷. Kot izhaja iz Komentarja Ustave Republike Slovenije¹⁸, ustavno pravo svobode izražanja ne dovoljuje, da bi se ljudem preprečevalo govoriti, pisati ali drugače komunicirati, dostopati do informacij, izmenjevati mnenja ter svobodno oblikovati stališča in prepričanja, končno pa na njihovem temelju svobodno in demokratično odločati o vseh skupnih zadevah družbenega življenja. Iz Komentarja Ustave Republike Slovenije¹⁹ izhaja tudi: »Svoboda izražanja izhaja iz svobode misli (mišljenja), idej, mnenj in svobode vesti. Zajema pisano in govorjeno besedo, radio, televizijo (avdiovizualne medije), slike, risbe, podobe, umetnost, satiro ter vse oblike (medijske, tehnične) posredovanja sporočil v okviru zasebnega in javnega sporočanja, naslavljanja in komuniciranja. Vključuje tako sprejemanje kot posredovanje informacij (ta beseda bo uporabljena tudi kot skupna za izjave, sporočila, ideje, mnenja, stališča, ipd.).«. Kot izhaja iz 18. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, tehnike besedilnega in podatkovnega rudarjenja pogosto uporabljajo zasebni in javni subjekti za analiziranje velikih količin podatkov na različnih področjih življenja in za različne namene, tudi za vladne službe, zapletene poslovne odločitve in razvoj novih aplikacij ali tehnologij. Namen vsebinskih omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje je zagotoviti večjo pravno varnost in spodbuditi inovacije, in sicer tudi v zasebnem sektorju. Z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem se iščejo in sprejemajo različni podatki ter reproducirajo gradiva, ki jih vsebujejo (med njimi so lahko tudi varovana dela, na primer baze podatkov), zato da se jih uporabi za izražanje svoje ideje in ugotovitev.

Predlagani novi vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje sta nujni, saj brez posega v avtorsko in sorodne pravice ali z drugimi ukrepi ali na drug način ni mogoče doseči cilja, da se lahko besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja (avtomatizirano) na delih, do katerih se zakonito dostopa (na primer dostop proti plačilu in pod geslom do baze podatkov z znanstvenimi članki). Uvedba novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic je nujna, da se zagotovi pravna varnost tistim, ki izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje, saj ti ne morejo pridobivati dovoljenj za uporabo vseh del, ki so na spletu, od posameznih imetnikov pravic. Dodatno je pojasnjeno, kaj obsega zakonit dostop do del in kaj se šteje za besedilno in podatkovno rudarjenje.

Predlagane rešitve so primerne in sorazmerne, saj se v avtorsko in sorodne pravice posega le toliko, kot je to nujno potrebno za dosego cilja – pravne varnosti tistih, ki izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje (splošno ali za namene znanstvenega raziskovanja), da se lahko svobodno izrazijo o svojih idejah in ugotovitvah o podatkih, pridobljenih z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem. Pri vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za (splošno) besedilno in podatkovno rudarjenje je omogočeno, da avtor prepove besedilno in podatkovno rudarjenje (na določenem delu ali vseh delih), vendar mora to storiti na ustrezen način, na primer s strojno berljivimi sredstvi v primeru dela, ki je javno dostopno na spletu, da se lahko z avtomatizirano analitično tehniko zazna ta prepoved. Primerki del, narejeni v obsegu novih vsebinskih omejitev pravic, se lahko hranijo le, ~~dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja~~ določen čas, potem pa se morajo izbrisati oziroma uničiti in se ne smejo uporabiti za kakšno drugo analizo ali raziskavo. S tako ureditvijo se varuje interes imetnikov pravic, saj morajo biti za uporabo podatkov za drugo raziskavo ponovno izpolnjeni pogoji za besedilno in podatkovno rudarjenje, vključno z zakonitim dostopom do teh del in predmetov varstva. Poleg tega je treba pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja primerke del hraniti v varnem okolju, pri čemer mora biti ta zagotovljena z ustrežno ravno varnosti, ki preprečuje mora biti sorazmerna in omejena na to, kar je potrebno za varno hrambo kopij in preprečevanje nedovoljene uporabe (kar obsega tudi preprečevanje neupravičenim osebam dostop do teh primerkov, s čimer). S

Vsakdo ima pravico dobiti informacijo javnega značaja, za katero ima v zakonu utemeljen pravni interes, razen v primerih, ki jih določa zakon.

¹⁵ 74. člen Ustave določa:

Gospodarska pobuda je svobodna.

Zakon določa pogoje za ustanavljanje gospodarskih organizacij. Gospodarska dejavnost se ne sme izvajati v nasprotju z javno koristjo.

Prepovedana so dejanja nelojalne konkurence in dejanja, ki v nasprotju z zakonom omejujejo konkurenco.

¹⁶ 59. člen Ustave določa:

Zagotovljena je svoboda znanstvenega in umetniškega ustvarjanja.

¹⁷ Povzeto po Komentar Ustave Republike Slovenije, Matej Avbelj et al, uredil Matej Avbelj, Nova Gorica : Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 505 (tč. 16)

¹⁸ Komentar Ustave Republike Slovenije, Matej Avbelj et al, uredil Matej Avbelj, Nova Gorica : Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 373 (del tč. 9)

¹⁹ Komentar Ustave Republike Slovenije, Matej Avbelj et al, uredil Matej Avbelj, Nova Gorica : Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 374 (tč. 14)

tem se varuje interes imetnika pravice za preprečitev neupravičene uporabe besedil in podatkov, pridobljenih z besedilnim in podatkovnim rudarjenjem. Ker avtor ne sme prepovedati besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja, je to dovoljeno le v obsegu, ki ga zahteva namen znanstvenega raziskovanja, ki ga izvajajo le raziskovalne organizacije (kot so določene v drugem odstavku 57.b člena 8. člena predloga zakona) in ustanove za varstvo kulturne dediščine, ter če se izvaja na nepridobitni osnovi (znanstvene raziskave, izvedene na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave). Avtor pa lahko pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in celovitosti integritete svojih omrežij in podatkovnih zbirk, na katerih so naložena dela, podatkov, ki pa ne smejo presegajo tistega, kar je potrebno za dosego tega cilja biti nesorazmerni in ne smejo preprečiti učinkovitega izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja kot ga ureja prvi odstavek 57.b člena.

č) ohranjanje kulturne dediščine (8., 18., 26. in 28. člen predloga zakona)

Čeprav ZASP v 50. členu²⁰ pod določenimi pogoji že omogoča javnim arhivom, javnim knjižnicam in muzejem (ter izobraževalnim in znanstvenim ustanovam) prosto digitalizacijo del za lastne potrebe (torej tudi za ohranjanje kulturne dediščine), pa vsebuje ta določba nekatere omejitve, ki jih Direktiva 2019/790/EU nima. Ker 50. člen ZASP ureja privatno in drugo lastno reproduciranje, se ta ohranja v nespremenjeni obliki, vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za ohranjanje kulturne dediščine pa se posebej ureja v 8. členu predloga zakona z novim 57.ed členom. Ta vsebinska omejitev avtorske pravice omogoča ustanovam za varstvo kulturne dediščine (to so javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije), da za namen ohranjanja kulturne dediščine in, kolikor je to za tako ohranjanje potrebno, prosto (brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) reproducirajo dela, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah. Ker določba ne vsebuje omejitev glede oblike reproduciranja, se lahko za namen ohranjanja kulturne dediščine reproducira delo v katerikoli obliki in na kateremkoli mediju. Pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem, so nična.

Določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP²¹ smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP, ki ureja sorodne pravice, določeno drugače, zato se bo nova vsebinska omejitev avtorske pravice za ohranjanje kulturne dediščine uporabljala tudi za predmete sorodnih pravic. Zaradi sistematične umestitve določb ZASP o računalniških programih in podatkovnih bazah v druge dele ZASP, je pri določbah o računalniških programih in določbah o podatkovnih bazah določena navezava na to novo vsebinsko omejitev pravic.

Predlagana nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za ohranjanje kulturne dediščine je legitimna in ustavno dopustna, saj se avtorske in sorodne pravice omejujejo zaradi ohranjanja kulturne dediščine. Ustava v 5. členu²² med drugim določa, da država skrbi za ohranjanje naravnega bogastva

²⁰ 50. člen ZASP ureja privatno in drugo lastno reproduciranje:

(1) Ob upoštevanju 37. člena tega zakona je reproduciranje že objavljenega dela prosto, če je izvršeno v največ treh primerkih in če so izpolnjeni pogoji iz drugega ali tretjega odstavka tega člena.

(2) Fizična oseba lahko prosto reproducira delo

1. na papirju ali podobnem nosilcu z uporabo fotokopiranja ali druge fotografske tehnike s podobnimi učinki,

2. na katerem koli drugem nosilcu, če to stori za privatno uporabo, če primerki niso izročeni ali priobčeni v javnosti in če pri tem nima namena dosežati neposredne ali posredne gospodarske koristi.

(3) Javni arhivi, javne knjižnice, muzeji ter izobraževalne in znanstvene ustanove lahko za lastne potrebe prosto reproducirajo delo na kateremkoli nosilcu, če to storijo iz lastnega primerka in če pri tem nimajo namena dosežati neposredne ali posredne gospodarske koristi.

(4) Reproduciranje po prejšnjih odstavkih tega člena ni dovoljeno glede pisanih del v obsegu celotne knjige, grafičnih izdaj glasbenih del, elektronskih baz podatkov in računalniških programov ter v obliki izvedbe arhitekturnega objekta, če ni s tem zakonom ali s pogodbo drugače določeno.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek je pod pogoji iz prvega odstavka tega člena prosto:

1. reproducirati pisano delo v obsegu celotne knjige, če je njena naklada izčrpana že najmanj dve leti;

2. reproducirati grafično izdajo glasbenega dela z ročnim prepisovanjem.

²¹ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

²² 5. člen Ustave določa:

Država na svojem ozemlju varuje človekove pravice in temeljne svoboščine. Varuje in zagotavlja pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti. Skrbi za avtohtone slovenske narodne manjšine v sosednjih državah, za slovenske izseljence in zdomce, ter pospešuje njihove stike z domovino. Skrbi za ohranjanje naravnega bogastva in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije.

Slovenci brez slovenskega državljanstva lahko uživajo v Sloveniji posebne pravice in ugodnosti. Vrsto in obseg teh pravic in ugodnosti določa zakon.

in kulturne dediščine ter ustvarja možnosti za skladen civilizacijski in kulturni razvoj Slovenije. Ustava v 73. členu²³ med drugim določa, da država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje kulturne dediščine. Za namen ohranjanja kulturne dediščine se zato lahko poseže v ustavno varovane avtorske in sorodne pravice, saj se s tem zasleduje cilj, da se dela, ki tvorijo kulturno dediščino, ohranijo za nadaljnje rodove in da se tudi prihodnjim generacijam omogoči, da se z njo seznani.

Predlagana rešitev je nujna, saj brez posega v avtorske in sorodne pravice ni mogoče zagotoviti ohranjanja kulturne dediščine, zlasti kadar ustanove za varstvo kulturne dediščine, med katere spadajo javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije, hranijo trajno v svojih zbirkah novejša dela. Ustanove za varstvo kulturne dediščine hranijo trajno v svojih zbirkah različna avtorska dela in predmete sorodnih pravic. Če je trajanje varstva že poteklo, jih lahko prosto uporabljajo. Če trajanje varstva še ni poteklo, pa se lahko delo uporablja v skladu z dovoljenjem imetnika ali v obsegu vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic. Ustanove za varstvo kulturne dediščine imajo lahko trajno v svojih zbirkah več tisoč del in iz različnih držav, zato je uporaba avtorskih del in predmetov sorodnih pravic v obsegu, ki je širši od obstoječih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, zanje zelo otežena, saj morajo za to pridobiti ustrezno dovoljenje imetnikov pravic. Izrecno določena vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic zagotavlja ustanovam za varstvo kulturne dediščine, da lahko za namen ohranjanja kulturne dediščine in, kolikor je to za tako ohranjanje potrebno, prosto reproducirajo katerakoli dela (tudi na primer računalniški program) in predmete sorodnih pravic, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, v katerikoli obliki in na kateremkoli mediju. Taka določba zagotavlja, da se kulturna dediščina reši oziroma ohrani tudi v primeru, ko bi se zaradi materiala ali tehnološke zastarelosti izvirnega nosilca lahko tako delo izgubilo (na primer računalniški programi, shranjeni na disketah).

Predlagana rešitev je primerna in sorazmerna, saj posega v avtorsko in sorodne pravice le toliko, kot je to potrebno, da se doseže cilj, ki ga zasledujeta Ustava in Direktiva 2019/790/EU, to je ohranjanje kulturne dediščine za naslednje rodove. V avtorsko in sorodne pravice se posega le toliko, da se za namen ohranjanja kulturne dediščine omogoča prosto reproduciranje in v potrebnem obsegu, ki bo omogočal ohranjanje kulturne dediščine tudi z novimi tehnologijami, ki omogočajo pretvorbo v druge formate in oblike, ter v obsegu, potrebnem za namen ohranjanja kulturne dediščine. Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic bo omogočala prosto reproduciranje le ustanovam za varstvo kulturne dediščine ter le za tista dela in predmete sorodnih pravic, ki jih imajo te ustanove trajno v svojih zbirkah. Prosto reproduciranje je omejeno le na obseg, ki ga upravičuje javni interes ohranjanja kulturne dediščine za naslednje rodove, in ne omogoča drugačnih načinov uporabe varovanih del, zato je taka omejitev pravic primeren in sorazmeren poseg v avtorske in sorodne pravice. Če bodo ustanove za varstvo kulturne dediščine želele uporabljati varovana dela na druge načine, ki niso obseženi z vsebinskimi omejitvami pravic, bodo za tako uporabo še naprej potrebovale predhodno in ustrezno dovoljenje imetnikov pravic.

d) pastiš (7. člen v povezavi s 27. členom predloga zakona (163.e člen))

S 7. členom se spreminja 53. člen ZASP tako, da se v določbo o prosti predelavi kot vsebinski omejitvi avtorske pravice doda, da je prosta predelava dela tudi v pastiš, ne le v parodijo ali karikaturu (če to ne ustvari ali utegne ustvariti zmede glede izvora dela). Predlagana sprememba je povezana s 27. členom predloga zakona (novi 163.e člen), s katerim se prenašajo določbe 17. člena Direktive 2019/790/EU o priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Določba je nujna zaradi prenosa določbe b) točke sedmega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU, saj morajo države članice zagotoviti, da se lahko uporabniki pri nalaganju na strežnik in dajanju na voljo vsebin, ki jih ustvarijo uporabniki na področju storitev deljenja vsebin na spletu, zanesejo na izjeme ali omejitve v namene karikature, parodije ali pastiša.

S tako ureditvijo se zagotavlja uporabnikom avtorskih del svobodo izražanja in svobodo umetnosti. Določbe 60. člena Ustave zagotavljajo varstvo pravic iz ustvarjalnosti (zagotovljeno je varstvo avtorskih in drugih pravic, ki izvirajo iz umetniške, znanstvene, raziskovalne in izumiteljske dejavnosti). Hkrati pa določbe 39. člena Ustave zagotavljajo svobodo izražanja ter določbe 59. člena Ustave svobodo znanosti in umetnosti. Tudi 11. in 13. člen Listine zagotavljata svobodo izražanja in obveščanja ter svobodo umetnosti in znanosti. S predlagano spremembo se omogoča predelava nekega avtorskega dela ali več del (brez dovoljenja in brez plačila avtorju) v pastiš, ki je delo, ki posnema stil ali značilnosti drugega

²³ Vsakdo je dolžan v skladu z zakonom varovati naravne znamenitosti in redkosti ter kulturne spomenike. Država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine.

dela ali več drugih del. Predlagana dodatna vsebinska omejitev avtorske pravice je legitimen, sorazmeren, primeren in nujen poseg, da se zagotovi uporabnikom svoboda izražanja in svoboda umetnosti. Direktiva 2001/29/ES dovoljuje to omejitev avtorske pravice v k) točki tretjega odstavka 5. člena ZASP v 53. členu že določa, da je predelava (v parodijo ali karikaturu) prosta le, če to ne ustvari ali utegne ustvariti zmede glede izvora dela, to pa velja tudi za predlagano predelavo v pastiš. Poleg tega ZASP vsebuje določbo o tristopenjskem testu v 46. členu, ki določa splošno pravilo o dopustnosti vsebinskih omejitev avtorske pravice, ki ga je treba upoštevati v vsakem posameznem primeru uporabe vsebinske omejitve avtorske pravice, tudi v primerih iz 53. člena ZASP. Poseg v avtorsko in sorodne pravice (določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice se v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP določeno drugače) je zato sorazmeren in primeren, saj se posega v avtorsko in sorodne pravice le toliko, kot je nujno potrebno, da se zagotovi svoboda izražanja in svoboda umetnosti. Poseg v avtorsko in sorodne pravice je nujen, ker brez njega ni mogoče zagotoviti svobode izražanja in svobode umetnosti.

- prenos drugih določb o boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebin ter o nekaterih ukrepih za oblikovanje dobro delujočega trga za avtorsko pravico

a) alternativno reševanje sporov (13. člen predloga zakona)

Določa se možnost, da lahko avtorji in uporabniki rešijo spor s posredovanjem mediatorja ali katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov. Primeroma (»zlasti« – odprt krog) so naštetih nekateri spori glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, avtorskega honorarja in nadomestila ter evidence prihodka in poročanja. Na predlog avtorja lahko te postopke začne tudi reprezentativno združenje avtorjev. Drugačna pogodbena določila so nična.

b) novi pravici založnika medijske publikacije (25. in 32. člen predloga zakona)

Določeni sta novi sorodni pravici založnika medijske publikacije, ki ima sedež v Evropski uniji. Tak založnik medijske publikacije ima za uporabo medijske publikacije v okviru storitev ponudnika storitev informacijske družbe izključno pravico reproduciranja in dajanja na voljo javnosti svoje medijske publikacije.

Določen je nov pojem »medijska publikacija«: za medijsko publikacijo po tem zakonu se šteje zbirka, sestavljena pretežno iz literarnih del novinarske narave, ki lahko vključuje tudi druga avtorska dela ali predmete sorodnih pravic, in ki: 1. predstavlja posamezni del v periodični ali redno posodabljeni publikaciji pod enakim naslovom, kot je časopis ali revija splošnega ali posebnega interesa; 2. ima namen splošno javnost obveščati o novicah ali drugih temah ter 3. je objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira. Za medijske publikacije ne štejejo periodične publikacije, ki se objavijo v znanstvene ali akademske namene, kot so znanstvene revije. Ker so te periodične publikacije izključene, založnik, na primer znanstvene revije, na tej reviji nima nove sorodne pravice.

Določen je obseg pravic: novi pravici se ne uporabljata za zasebne ali nekomercialne uporabe medijskih publikacij, kadar jih uporabljajo posamezni uporabniki, dejanja vstavljanja hiperpovezave in tudi ne uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije. Založnik medijske publikacije tudi ne more uveljavljati novih pravic zoper avtorja, katerega avtorsko delo je vključeno v medijsko publikacijo, ali imetnika sorodne pravice, katerega predmet sorodne pravice je vključen v medijsko publikacijo, in tudi ne preprečiti avtorju ali imetniku sorodne pravice, da isto avtorsko delo ali isti predmet sorodne pravice uporablja neodvisno od založnikove medijske publikacije, v katero je to delo ali predmet sorodne pravice vključen. Založnik medijske publikacije svojih novih pravic ne more uveljavljati zoper drugega uporabnika, ki je na podlagi neizključnega prenosa pridobil pravice za uporabo istega dela ali predmeta sorodne pravice, ki je na podlagi neizključnega prenosa pravic vključeno v založnikovo medijsko publikacijo (če je na primer založnik medijske publikacije z neizključnim prenosom pravic od avtorja pridobil pravice za uporabo fotografije v medijski publikaciji, ne more preprečiti drugemu uporabniku, da na podlagi neizključnega prenosa pravic od istega avtorja uporabi isto fotografijo). Založnik medijske publikacije tudi ne more uveljavljati novih pravic tako, da prepove uporabo dela ali predmeta sorodne pravice, ki je vključen v njegovo medijsko publikacijo, če to delo ali predmet sorodne pravice ni več varovan (ker je poteklo trajanje varstva).

Pravici trajata dve leti od prve zakonite objave medijske publikacije, pri čemer ta rok začne teči prvega

januarja tistega leta, ki sledi datumu, na katerega je objavljena medijska publikacija. Nova pravica se ne uporablja za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene pred 6. junijem (32. člen predloga zakona).

Avtor, katerega delo je vključeno v medijsko publikacijo, ima neodpovedljivo pravico do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik od ponudnika storitev informacijske družbe za uporabo medijske publikacije na podlagi novih pravic. Imetnik sorodne pravice te pravice nima, tudi če je predmet njegove sorodne pravice vključen v medijsko publikacijo.

c) pravica založnika do nadomestila za uporabo v okviru izjeme (24. člen predloga zakona)

ZASP v 139. členu²⁴ že določa, da imajo založniki pravico do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena ZASP. Ta določba se zaradi sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-572/13 in uskladitve z Direktivo 2019/790/EU spreminja tako, da je založnik upravičen do deleža tega nadomestila takrat, kadar so avtorji nanje prenesli svoje pravice, s čimer se ohranja dosedanja raven varstva pravic založnikov v skladu z evropskim pravnim redom. V praksi to ne bo povzročilo bistvenih sprememb, saj avtorji v delu ali v celoti prenesejo materialne avtorske pravice na založnika, da lahko izda na primer knjigo.

č) priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (27. člen predloga zakona)

Določa se novo šesto a poglavje (ter členi 163.b, 163.c, 163.d, 163.e, 163.f, 163.g in 163.h), v katerem se ureja uporaba varovanih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu (t. i. spletnih platform, ki omogočajo uporabnikom svojih storitev, da na njen strežnik naložijo vsebine, ki si jih lahko ogledajo drugi, pri čemer platforme te vsebine organizirajo in promovirajo zato, da z njimi služijo, na primer z oddajanjem oglasnega prostora). Uveden je nov pojem »ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu«: za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu šteje ponudnik storitve informacijske družbe (po določbah zakona, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu), katere glavni namen ali eden od glavnih namenov je shranjevanje in javnosti ponujati dostop do večje količine avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo uporabniki njegovih storitev, ter ki jih ta ponudnik organizira in promovira za namene ustvarjanja dobička. Ta pojem ne obsega ponudnikov storitev informacijske družbe, kot so nepridobitne spletne enciklopedije, nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze, platforme za razvoj in skupno rabo odprtokodnih računalniških programov, izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev iz zakona, ki ureja elektronske komunikacije, spletne tržnice in storitev v oblaku med podjetji ter storitev v oblaku, ki uporabnikom omogočajo nalaganje vsebin za lastno uporabo na strežnik.

Določeno je, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izvaja dejanje priobčitve javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, za kar mora pridobiti dovoljenje avtorja (in drugih imetnikov pravic). To dovoljenje mora obsegati tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvajajo uporabniki njegovih storitev (torej tisti, ki naložijo vsebine na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu). Dovoljenje obsega le takšno uporabo vsebin, ki ni namenjena komercialni uporabi (kadar uporabnik naloži vsebine na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu brez namena doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi ali kadar dejavnost tega uporabnika ne ustvarja znatnih prihodkov).

Urejena je odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za kršitve avtorske pravice in sorodnih pravic, saj se ponudnik teh storitev, kadar izvaja dejanje priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti varovanih vsebin, ne more razbremeniti odgovornosti na podlagi določb 11. člena Zakona o elektronskem poslovanju na trgu (Uradni list RS, št. 96/09 – uradno prečiščeno besedilo in 19/15; v nadaljnjem besedilu: ZEPT), ker z namenom ustvarjanja dobička aktivno organizira oziroma ureja vsebine, ki jih naložijo uporabniki na njegov strežnik. Če pa ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ponuja tudi še kakšne druge storitve informacijske družbe, se za njegova ravnanja v tem obsegu uporabljajo tudi določbe ZEPT.

Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu nima ustreznega dovoljenja avtorja, je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti avtorskega dela. Te odgovornosti se lahko razbremeni, če dokaže izpolnjevanje vseh (kumulativno) določenih okoliščin: 1. da si je po najboljših močeh prizadeval

²⁴ 139. člen ZASP določa:

(1) Založniki imajo pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena tega zakona.
(2) Pravica iz prejšnjega odstavka traja 50 let od zakonite izdaje dela.

za pridobitev dovoljenja avtorja, 2. da si je po najboljših močeh in v skladu s skrbnostjo dobrega strokovnjaka (torej z večjo skrbnostjo od skrbnosti dobrega gospodarja) prizadeval, da bi zagotovil nerazpoložljivost določenega avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, in 3. da je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglášeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega, in si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti njegova prihodnja nalaganja na strežnik. Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne bo dokazal vseh teh okoliščin, bo odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti. Pri ugotavljanju, ali ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izpolnjuje te navedene obveznosti, se glede na načelo sorazmernosti upoštevajo zlasti: 1. vrsta, občinstvo in obseg storitev ter vrsta avtorskih del, ki so jih na strežnik naložili uporabniki storitve, in 2. razpoložljivost ustreznih in učinkovitih sredstev (na primer sredstev ali tehnologij, ki omogočajo ponudniku teh storitev poiskati nedovoljene vsebine in preprečiti njihovo razpoložljivost, na primer tehnologija, ki prepoznavna in odstranjuje določene vsebine s spletnega mesta) ter stroškov teh sredstev za ponudnika storitev.

Za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (to je tisti, katerega storitve so bile javnosti v Evropski uniji na voljo manj kot tri leta in katerega čisti prihodki od prodaje na bilančni presečni dan letne bilance stanja ne presegajo 10 milijonov evrov) so določeni manj strogi pogoji za razbremenitev njegove odgovornosti: če nima dovoljenja avtorja, je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, razen če dokaže, da: 1. si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja in 2. je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglášeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega. Če povprečno število njegovih enkratnih obiskovalcev v enem mesecu presega 5 milijonov, izračunano na podlagi prejšnjega koledarskega leta, mora dokazati tudi, da si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti prihodnja nalaganja določenega priglásenega avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, na strežnik. Novi ponudnik storitev deljenja se prav tako ne more razbremeniti svoje odgovornosti na podlagi določb 11. člena ZEPT. Druge obveznosti novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu so enake kot za ostale ponudnike, ki ponujajo te storitve že dalj kot tri leta.

Ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga je na strežnik naložil uporabnik, ki zakonito uporabi to delo (to je uporaba v skladu z dovoljenjem avtorja ali uporaba v obsegu vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, ki jih določa ZASP). Zagotovljeno je, da se bodo vsi uporabniki storitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu v Evropski uniji lahko zanesli na nekatere vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, saj ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne sme preprečiti uporabnikom, da na strežnik naložijo in priobčijo javnosti vsebine, ki jih ustvarijo za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša (to je tudi razlog za uvedbo nove vsebinske omejitve pravic za pastiš). Tako se uporabnikom storitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu zagotavlja svoboda izražanja in obveščanja. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu o tem obvesti uporabnike svojih storitev v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu. Obveznosti ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu (iz tretjega odstavka 163.c in tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena) pa ne pomenijo obveznosti splošnega spremljanja vsebin, ki jih uporabniki naložijo na strežnik.

Urejeni sta pravica avtorja, da je obveščen o uporabi svojih del na podlagi dovoljenja avtorja in o ukrepih, ki jih izvaja ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu za preprečitev nedovoljene uporabe, ter pravica avtorja, da zahteva, da se njegovo delo odstrani s strežnika ali onemogoči dostop do njega, kadar je bilo delo naloženo na strežnik in priobčeno javnosti brez njegovega dovoljenja. Urejena je tudi možnost pritožbe uporabnika, ker je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstranil vsebino, ki jo je uporabnik naložil na strežnik, ali onemogočil dostop do nje. Postopek pritožbe mora biti učinkovit, hiter in brezplačen. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu mora nemudoma obvestiti uporabnika o odstranitvi vsebine oziroma onemogočanju dostopa do nje, navesti razloge za to in ga opozoriti na možnost pritožbe. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu določi postopek pritožbe v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu tudi zagotovi, da o pritožbi uporabnika brez odlašanja odloči človek. Tudi če bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu sprva uporabil sredstva ali tehnologijo, ki bi samodejno onemogočila dostop do neke vsebine ali jo odstranila, bo o pritožbi uporabnika zaradi odstranitve vsebine ali onemogočanja dostopa do nje odločil človek. Ne glede na postopek s pritožbo se lahko ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in uporabnik njegovih storitev dogovorita za reševanje sporov glede storitev deljenja vsebin na spletu, odstranitve vsebine (ki jo je naložil uporabnik) ali onemogočanja dostopa do njih na način iz 82.a člena (alternativno reševanje sporov – 13. člen predloga zakona).

- pravično plačilo avtorjem in izvajalcem v pogodbah za izkoriščanje njihovih del
- a) nove pravice avtorjev in izvajalcev do primerne in sorazmerne nadomestila (10., 15., 16. in 19. člen predloga zakona ter z 19. členom povezan 21. člen predloga zakona zaradi uporabe izraza priobčitev javnosti in drugi odstavek 31. člena predloga zakona)

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU izrecno določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesajo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primerne in sorazmerne plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnesje med pravicami in interesi.

Eden od možnih mehanizmov je določitev prejemanja primerne nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) zagotovi avtorju primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela. Avtor v takem primeru prenese svoje izključne materialne avtorske pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe avtorskega dela, vendar ima kljub prenosu izključnih pravic neodpovedljivo pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena²⁵ Direktive 2006/115/ES.

Zaradi prenosa določb 18. člena Direktive 2019/790/EU se določajo nove pravice avtorja in izvajalca do primerne in sorazmerne nadomestila, kadar je prenesel izključne materialne avtorske pravice. Zavezanec za plačilo nadomestila je tisti, ki uporablja delo na določen način, saj ima zaradi uporabe dela finančno korist. Avtor se tej pravici do nadomestila ne more odpovedati. Ne glede na to, da je (v celoti) prenesel izključne pravice, bo imel avtor pravico do primerne nadomestila za najbolj množične uporabe del na spletu, kar mu bo zagotovilo prejemanje primerne nadomestila za nekatere uporabe dela, ki ga je ustvaril. Pravica do primerne nadomestila ne ovira izkoriščanja avtorskega dela, saj je oseba, na katero je avtor prenesel svoje izključne pravice, pridobila te pravice, vključno s prepovednim delom pravice, kar ji omogoča neovirano izkoriščanje avtorskega dela.

Če avtor prenese pravico radiodifuzne retransmisije, ima pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije (peti odstavek 76. člena – 10. člen predloga zakona). Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja delo v obsegu pravice radiodifuzne retransmisije, kot je določena s spremenjenim 31. členom (2. člen predloga zakona), to je operater retransmisije (na primer kabelski operater), v primeru neposrednega oddajanja pa sta zavezanca za plačilo nadomestila radiodifuzna organizacija in operater retransmisije (ki ni RTV organizacija) glede na svoj prispevek k temu enotnemu dejanju priobčitve javnosti.

Če avtor prenese pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, ima pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (šesti odstavek 76. člena – 10. člen predloga zakona). Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja delo pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, in je določen s prvim odstavkom 163.b člena (27. člen predloga zakona), to je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu.

Avtor prvotnega dela, ki je predelano ali vključeno v avdiovizualno delo, ima poleg prej navedenih dveh novih pravic do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela in za priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu tudi novo pravico do nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitve videa na zahtevo in novo pravico do nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi (torej za komercialni namen), ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo (15. člen predloga zakona). Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja delo na ta način: pri radiodifuzni retransmisiji operater retransmisije (na primer kabelski operater), v primeru neposrednega oddajanja pa radiodifuzna

²⁵ Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

organizacija in operater retransmisije (ki ni RTV organizacija) glede na svoj prispevek k temu enotnemu dejanju priobčitve javnosti, pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, pri priobčitvi javnosti v okviru storitev videa na zahtevo ponudnik storitev videa na zahtevo in pri drugem dajanju na voljo javnosti za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali v okviru storitev videa na zahtevo) tisti, ki na ta način daje na voljo javnosti avdiovizualno delo.

Enako kot za avtorja prvotnega dela, ki je predelano ali vključeno v avdiovizualno delo, je predlagano tudi za soavtorje avdiovizualnega dela: imajo pravico do primernega nadomestila za radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitve videa na zahtevo in dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali v okviru storitev videa na zahtevo (16. člen predloga zakona). Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja delo na ta način.

Izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu (na primer filmski igralci), imajo novo pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo (to vključuje tudi na primer priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu; priobčitev javnosti sicer že vključuje tudi radiodifuzno oddajanje) – drugi odstavek spremenjenega 122. člena (19. člen predloga zakona). Položaj izvajalcev, katerih izvedbe so na videogramu, se tako smiselno izenačuje s položajem izvajalcev, katerih izvedbe so na fonogramu, saj bodo tudi ti izvajalci prejeli nadomestilo za uporabo videograma s svojo izvedbo. Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja videogram na tak način. Za vse izvajalce (katerih izvedbe so na fonogramu ali videogramu) se določa, da se pravici do nadomestila ne morejo odpovedati. Ker se izvajalci pravici do nadomestila ne morejo odpovedati, bodo upravičeni do nadomestila tudi, kadar so prenesli svoje izključne pravice, s čimer se jim zagotavlja prejemanje primernega nadomestila.

ZASP že določa nadomestilo za javno priobčitev fonograma v 122. členu ZASP²⁶ (pravilno: priobčitev javnosti fonograma). Zaradi vključitve nove pravice do nadomestila za priobčitev javnosti videograma v določbo 122. člena in nujne uporabe pravilnega izraza priobčitev javnosti (namesto javna priobčitev) je nujna tudi sprememba določbe o pravici proizvajalca fonograma do nadomestila iz 130. člena ZASP²⁷ (21. člen predloga zakona), saj je pravica izvajalcev določena kot pravica do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za javno priobčitev (pravilno priobčitev javnosti) fonograma, sicer bodo pri izvajanju zakona nastale težave.

Poleg tega se z 11. členom predloga zakona v prvem odstavku 81. člena določa splošno pravilo, da če avtor prenese materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, je upravičen do primernega in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila. Ta določba se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP²⁸ uporablja tudi za sorodne pravice, torej tudi za izvajalca.

- b) poročanje avtorju in izvajalcu o prihodku, doseženem z uporabo dela (12. in 17. člen predloga zakona)

ZASP v 82. členu že vsebuje določbo o evidenci dohodka in obveznosti poročanja avtorju o ustvarjenem dohodku, ki se smiselno ohranja. Določba o evidenci prihodka in poročanju se spreminja tako, da se

²⁶ 122. člen ZASP določa:

Izvajalec ima pravico do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo.

²⁷ 130. člen ZASP določa:

(1) Če se fonogram, ki je bil izdan za komercialne namene, ali njegov posnetek uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve, je dolžan uporabnik vsakokrat plačati proizvajalcu fonogramov enkratno primerno nadomestilo.

(2) Polovico nadomestila iz prejšnjega odstavka mora proizvajalec fonogramov izplačati izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na uporabljenem fonogramu, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži.

(3) Za namen tega člena se fonogrami, ki so bili dani na voljo javnosti na način, ki omogoča posameznikom dostop do njih s kraja in v času, ki ju sami izberejo, štejejo kot fonogrami, ki so bili izdani v komercialne namene.

²⁸ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

dodatno določajo obveznosti uporabnika, da vodi ustrezne knjige ali drugo evidenco, da lahko zadosti obveznosti poročanja avtorju, da avtorju na njegovo zahtevo vsaj enkrat letno pošlje posodobljeno, relevantno in celovito poročilo o vseh načinih uporabe dela, vseh prihodkih, doseženih z uporabo dela, vključno s prihodki iz trženja blaga ali storitev, ki vsebujejo to delo, in avtorskem honorarju ali nadomestilu, ki pripada avtorju. Avtor lahko zahteva te informacije tudi od tistega uporabnika dela, ki je pridobil pravice za uporabo dela od avtorjeve prve pogodbene stranke, če jih nima njegova prva pogodbeni stranka. Na zahtevo avtorja mu njegova prva pogodbeni stranka pošlje kontaktne podatke oseb, ki so od prve pogodbene stranke z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela.

Z namenom zmanjšanja obremenitve uporabnika pri poročanju avtorju se določa, da:

- se obveznost poročanja nanaša na obdobje dejanske uporabe dela za doseganje gospodarske koristi, torej za obdobje, ko se delo dejansko trži;
- ni obveznosti poročanja, če prispevek avtorja ali izvajalca glede na celotno delo ali izvedbo ni znaten, razen če dokaže, da zahteva informacije za namen spremembe pogodbe zaradi prikrajšanja (kar ureja 11. člen predloga zakona);
- se obveznost poročanja omeji na vrste in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati, če obveznost poročanja ni sorazmerna glede na prihodke, dosežene z uporabo dela.

Določbe o poročanju se ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja po določbah ZKUASP. Drugačna pogodbeni določila, ki so v škodo avtorja, so nična. Določbe o evidenci dohodka in obveznosti poročanja pa se ne uporabljajo za uporabo računalniških programov, kar je urejeno pri določbah o računalniških programih (18. člen predloga zakona).

Zdaj obstoječa obveznost poročanja filmskega producenta se usklajuje z novo ureditvijo, zato se določba drugega odstavka 108. člena ZASP o poročanju filmskega producenta spreminja tako, da napotuje na novo ureditev poročanja (17. člen predloga zakona).

- c) sprememba pogodbe zaradi prikrajšanja avtorja ali izvajalca in preklic prenosa pravice, če se delo ali izvedba ne uporablja (11. in 14. člen predloga zakona)

ZASP v drugem odstavku 81. člena²⁹ že vsebuje t. i. določbo o uspešnici, ki omogoča avtorju (ter ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP³⁰ tudi izvajalcu in drugim imetnikom sorodnih pravic), da lahko zahteva spremembo pogodbe in določitev pravičnejšega deleža pri dohodku, če se z uporabo avtorskega dela doseže dobiček, ki je očitno v nesorazmerju z dogovorjenim ali določenim honorarjem. Ta institut se zato z 11. členom predloga zakona predvsem usklajuje z določbami Direktive 2019/790/EU. Ta institut se ne uporablja za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja z uporabniki del v skladu z ZKUASP.

ZASP v 83. členu³¹ prav tako že ureja preklic materialne avtorske pravice, ki avtorju (in ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP tudi izvajalcu in drugim imetnikom sorodnih pravic) omogoča, da prekliče materialno avtorsko pravico zaradi nezadostnega izvrševanja prenesenih pravic oziroma nezadostnega izkoriščanja dela. Te določbe se zato usklajujejo z določbami Direktive 2019/790/EU in

²⁹ Drugi odstavek 81. člena ZASP določa:

(2) Če se z uporabo avtorskega dela doseže dobiček, ki je očitno v nesorazmerju z dogovorjenim ali določenim honorarjem ali nadomestilom, lahko avtor zahteva spremembo pogodbe tako, da se mu določi pravičnejši delež pri dohodku.

³⁰ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

³¹ 83. člen ZASP določa:

(1) Avtor lahko prekliče materialno avtorsko pravico, če jo njen izključni imetnik izvršuje v nezadostni meri ali sploh ne in so zaradi tega avtorjevi upravičeni interesi znatno prizadeti. Avtor preklica ne more uveljaviti, če vzroki za neizvrševanje ali nezadostno izvrševanje pretežno izvirajo iz njegove sfere.

(2) Preklica iz prejšnjega odstavka ni mogoče uveljaviti pred potekom dveh let od prenosa materialne avtorske pravice na delu. Pri prispevku za dnevni časopis znaša ta rok tri mesece, za drug periodični tisk pa eno leto.

(3) Avtor lahko uveljavi preklic po tem členu samo, če ponudi imetniku primeren dodatni rok za zadostno izvrševanje pravice.

(4) Z uveljavitvijo preklica materialna avtorska pravica imetnika ugasne.

(5) Avtor se preklicu po tem členu ne more odpovedati.

(6) Če to zahteva pravičnost, mora avtor povrniti imetniku primerno odškodnino.

prenašajo se tiste določbe, ki jih ZASP še ne vsebuje: avtor lahko prekliče materialne avtorske pravice v celoti ali delno; avtor ne more uveljaviti preklica, če je mogoče razumno pričakovati, da bo avtor odpravil vzroke za neizvrševanje ali nezadostno izvrševanje, ki pretežno izvirajo iz njegove sfere; avtor lahko namesto preklica materialne avtorske pravice prekliče (le) izključnost prenosa pravic.

3. odprava drugih ugotovljenih pomanjkljivosti

- nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje (8. in 28. člen predloga zakona)

Pri 2. točki o prenosu določb Direktive 2019/790/EU je v prvi alineji o novih vsebinskih omejitvah avtorske in sorodnih pravic navedeno, pod katerimi pogoji se lahko poseže v ustavno varovane avtorsko in druge pravice iz ustvarjalnosti.

ZASP v tretjem odstavku 50. člena že omogoča znanstvenim ustanovam, da za lastne potrebe prosto reproducirajo delo na kateremkoli nosilcu, če to storijo iz lastnega primerka in če pri tem nimajo namena dosega neposredne ali posredne gospodarske koristi. Ta vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic ne zadostuje za potrebe znanstvenega raziskovanja, zato se v 8. členu predloga zakona z novim 57.c členom predlaga nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje: za namen znanstvenega raziskovanja v okviru posamezne ali skupne znanstvene raziskave ali pregleda kakovosti znanstvene raziskave, in v obsegu, ki ni namenjen doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je prosto reproduciranje v obsegu do 15 % objavljenega dela ter distribuiranje in priobčitev javnosti objavljenega dela tistim osebam, ki se ukvarjajo s to znanstveno raziskavo, in tretjim osebam za pregled kakovosti znanstvene raziskave. Reproduciranje za svoje lastno znanstveno raziskovanje je omejeno na obseg do 75 % dela. Posamezna fotografija, ilustracija ali zelo kratko delo, kot je na primer kratek članek, se lahko uporabi v celoti. V teh primerih je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu, pogodbeni določila, ki so v nasprotju s tem, pa so nična.

Dodatna vsebinska omejitev pravice reproduciranja in nova omejitev pravic za priobčitev javnosti objavljenega dela za znanstveno raziskovanje je legitimna, saj jo kot dovoljeno izjemo in omejitev pravice reproduciranja in priobčitve javnosti objavljenih del dopušča a) točka tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES³². Četrty odstavek 5. člena Direktive 2001/29/ES³³ dopušča, da se lahko, kadar se omeji pravica reproduciranja, omeji tudi pravica distribuiranja. Zato je legitimna tudi omejitev pravice distribuiranja objavljenega dela za znanstveno raziskovanje.

V tem primeru se avtorska (in sorodne) pravice omejujejo zaradi pravic drugih in v primerih, ki jih določa Ustava, kot to izhaja iz tretjega odstavka 15. člena Ustave, in sicer zaradi svobode znanosti in umetnosti (59. člen Ustave³⁴), ki zajema tako znanstvene objave kot tudi znanstveno poučevanje, sam postopek znanstvenega raziskovanja, pa tudi njegov rezultat³⁵. Namen nove vsebinske omejitve pravic je olajšati uporabo objavljenih del. Tako se lahko ta dela tudi brez dovoljenja avtorja in brez plačila nadomestila avtorju uporabijo pri znanstvenem raziskovanju za izražanje idej in ugotovitev. Znanstveniki potrebujejo olajšan dostop do objavljenih del, da dobijo čim hitreje in čim več podatkov, ki bi lahko vplivali na njihove ugotovitve za potrebe določene posamezne raziskave.

Dodaten poseg v avtorsko pravico je nujen, ker brez tega posega ni mogoče zagotoviti hitrega in učinkovitega pretoka informacij med raziskovalci, ki skupaj sodelujejo pri posamezni raziskavi. Brez dodatnih vsebinskih omejitev pravic si ne smejo med seboj na primer reproducirati in izmenjati člankov, v katerih so informacije, ki jih nujno potrebujejo pri svoji raziskavi, in tudi ne priobčiti javnosti na primer

³² a) točka tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/ES določa:

Države članice lahko predvidijo izjeme in omejitve pravic iz členov 2 in 3 v naslednjih primerih:

(a) uporaba izključno v namen ilustracije pri poučevanju ali znanstvenem raziskovanju, če se navede vir, vključno z imenom avtorja, razen če se to izkaže za nemogoče, in v obsegu, ki ga upravičuje nekomercialni namen, ki naj se doseže, brez poseganja v izjeme in omejitve iz Direktive (EU) 2019/790;

³³ Četrty odstavek 5. člena Direktive 2001/ES določa:

Kadar države članice lahko predvidijo izjemo ali omejitev pravice reproduciranja v skladu z odstavkom 2 in 3, lahko na podoben način dopustijo izjemo ali omejitev pravice distribuiranja iz člena 4 v obsegu, ki ga opravičuje namen dovoljenega dejanja reproduciranja.

³⁴ 59. člen Ustave določa:

Zagotovljena je svoboda znanstvenega in umetniškega ustvarjanja.

³⁵ Povzeto po Komentar Ustave Republike Slovenije, Matej Avbelj et al, uredil Matej Avbelj, Nova Gorica : Nova univerza, Evropska pravna fakulteta, 2019, str. 505 (tč. 16)

na internem spletišču te raziskovalne skupine, saj potrebujejo za dejanja reproduciranja (ki niso obsežena že s tretjim odstavkom 50. člena ZASP), distribuiranja in priobčitve javnosti dovoljenje avtorja, delo pa lahko uporabijo le pod pogoji, ki jih določi avtor.

Dodaten poseg v avtorsko pravico je primeren in sorazmeren, saj se lahko dejanja reproduciranja, distribuiranja in priobčitve javnosti objavljenega dela izvedejo le za namen znanstvenega raziskovanja v okviru posamezne ali skupne znanstvene raziskave ali pregleda kakovosti znanstvene raziskave, ki se izvaja v nekomercialnem obsegu (»v obsegu, ki ni namenjen doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi«), pri čemer je reproduciranje omejeno v obsegu do 15 % objavljenega dela, v primeru lastnega znanstvenega raziskovanja pa do 75% (lahko pa se v celoti reproducira posamezna fotografija, ilustracija ali zelo kratko delo, kot je na primer kratek članek), distribuiranje in priobčitev javnosti objavljenega dela pa sta omejena na tiste osebe, ki se ukvarjajo s to znanstveno raziskavo, in tretje osebe za pregled kakovosti znanstvene raziskave. Pri taki uporabi pa je treba tudi navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu, s čimer se zagotavlja spoštovanje moralnih pravic avtorja. V avtorsko pravico se posega le toliko, kolikor je to potrebno, da se omogoči uporaba dela za nekomercialno znanstveno raziskovanje. V vsakem posameznem primeru je treba ugotoviti, ali so glede na t. i. tristopenjski test, ki ga določa poleg mednarodnih pogodb in Direktive 2001/29/ES tudi 46. člen ZASP, izpolnjeni pogoji za uporabo vsebinske omejitve pravic, in pri tem upoštevati, da se vsebinske omejitve pravic razlagajo ozko. Nove vsebinske omejitve avtorske pravice za znanstveno raziskovanje je zato treba razlagati ozko in z vidika nekomercialne uporabe za namen posamezne raziskave, v kateri sodeluje določeno število oseb, in za uporabo med temi osebami. Ta omejitev pravic se ne more razlagati tako, da bi se lahko na primer reproducirali katerikoli članki (tisti, ki z ničemer niso povezani z nobeno raziskavo posamezne raziskovalne skupine) in distribuirali ali priobčili javnosti vsakomur, tudi tistemu, ki ne sodeluje pri posamezni raziskavi, saj bi bilo to v nasprotju s pogojem nekomercialne narave uporabe dela. Upoštevati je tudi treba, da je za kakršnokoli reproduciranje vedno potreben zakonit dostop do dela, na primer zakonit dostop do baze znanstvenih člankov.

- odprava pomanjkljivosti pri prenosu določb Direktive 2006/115/ES in Direktive 2006/116/ES (20. in 9. člen predloga zakona)

V 20. členu predloga zakona se s spremembo 123. člena odpravlja pomanjkljivost pri prenosu določb Direktive 2006/115/ES in se določa neodpovedljiva pravica izvajalca do nadomestila za dajanje v najem videogramov s svojo izvedbo, kadar je izvajalec prenesel pravico dajanja v najem videogramov na filmskega producenta (za izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu, je pravica do nadomestila že določena). Hkrati se odpravlja redakcijska pomanjkljivost, da prvi odstavek 123. člena ZASP ni oštevilčen.

V 9. členu predloga zakona se z novim tretjim odstavkom 60. člena odpravlja pomanjkljivost pri prenosu določb Direktive 2006/116/ES in se določa trajanje varstva avdiovizualnih del, ki preneha 70 let po smrti zadnjega preživelega od naslednjih soavtorjev: pisec scenarija, avtor dialogov, glavni režiser in skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu.

- opredelitev pojma videogram (22. člen predloga zakona)

V 22. členu predloga zakona se dodaja opredelitev pojma videogram, ki je do zdaj ZASP nima, čeprav je ta pojem uporabljen v več določbah: videogram pomeni prvi posnetek avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik, z zvokom ali brez, ali njihovega nadomestka, s katerega se ti lahko zaznajo, reproducirajo ali priobčujejo s pomočjo naprave.

- pravica do nadomestila pri priobčitvi javnosti videograma (23. člen predloga zakona)

Z novim 134.a členom (23. člen predloga zakona) se po vzoru ureditve pravice do nadomestila pri javni priobčitvi fonogramov (oziroma priobčitvi javnosti fonogramov) za proizvajalca fonogramov ureja pravica filmskega producenta do nadomestila pri priobčitvi javnosti videograma. Določa se, da ima filmski producent pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma. Taka ureditev odpravlja neenako obravnavo filmskega producenta v primerjavi s proizvajalcem fonograma v enakih okoliščinah.

- drugi redakcijski popravki (5. in 18. člen predloga zakona)

V 5. členu predloga zakona se odpravlja redakcijska pomanjkljivost, ki je nastala zaradi preimenovanja Urada za usklajevanje na notranjem trgu (znamke in modeli) v EUIPO, v 18. členu predloga zakona pa se odpravlja sklic na neobstoječo določbo 39. člena.

– variantne rešitve, ki so bile proučevane, in utemeljitev predlagane rešitve

Variantne rešitve so bile preučene predvsem glede prenosa nezavezujočih določb Direktiv 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU. Ker bi lahko neupoštevanje nekaterih nezavezujočih določb obeh direktiv privedlo do nižje ravni varstva, kot ga zdaj določa ZASP, je predlagano, da se prenesejo tudi tiste nezavezujoče določbe direktiv, ki ohranjajo sedanjo raven varstva (na primer pri radiodifuzni retransmisiji, pravici založnika do deleža nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena ZASP).

Preučevane so bile variantne rešitve glede ureditve nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za poučevanje v digitalnem okolju, in sicer ali se ta uredi kot zakonita licenca ali prosta uporaba. Ker je bilo ugotovljeno, da prosta uporaba za poučevanje v digitalnem okolju ni v skladu s t. i. ustavnim testom (tolikšen poseg v avtorsko pravico ni nujen za doseg zasledovanega cilja oplemenitenja poučevanja v digitalnem okolju in tudi ni sorazmeren v ožjem pomenu, ker se lahko uporabi milejši ukrep tj. plačilo nadomestila avtorju), je ta vsebinska omejitev pravic določena kot zakonita licenca (za uporabo ni treba predhodno pridobiti dovoljenja avtorja, vendar pa avtor še vedno prejme nadomestilo).

Preučevane so bile variantne rešitve glede ureditve vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje (splošno in za namene znanstvenega raziskovanja). Prvotno je bilo predvideno, da se prenesejo le določbe Direktive 2019/790/EU, ki urejajo obvezno in enotno vsebinsko omejitev pravic za obe obliki besedilnega in podatkovnega rudarjenja.

b) Način reševanja:

– vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom,

S predlogom zakona se urejajo materialnopravna vprašanja, ki jih urejata Direktiva 2019/790/EU in Direktiva 2019/789/EU, o avtorski in sorodnih pravicah: nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, možnost alternativnega reševanja sporov med imetniki pravic in uporabniki, pravici založnika medijskih publikacij, pravica založnika do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje (po tretjem odstavku 37. člena ZASP), uporaba varovanih del v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, primerno in sorazmerno plačilo avtorjem in izvajalcem, vključno z novimi pravicami do nadomestila, pravila poročanja uporabnika, mehanizem prilagoditve pogodbe zaradi prikrajšanja, preklic materialne pravice zaradi neizkoriščanja, posodobitev pravice radiodifuzne retransmisije, vključno z ureditvijo neposrednega oddajanja, pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij in načelo države izvora za pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij. Določen je nov prekršek. S prehodnimi določbami je urejen prehodni režim, predvsem glede obstoječih pogodbenih razmerij. Predlagajo se tudi nekatere izboljšave in odprave ugotovljenih pomanjkljivosti, ki niso povezane z navedenima direktivama: nova vsebinska omejitev pravic za znanstveno raziskovanje, ki jo dovoljuje Direktiva 2001/29/ES, odprava pomanjkljivosti pri prenosu drugih direktiv, uvedba opredelitve pojma videogram, nova pravica filmskega producenta do nadomestila pri priobčitvi javnosti videograma in odprava napak redakcijske narave.

S predlogom zakona se ne ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, ker ta vprašanja ureja ZKUASP.

– vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi, in seznam izvršilnih predpisov, ki bodo prenehali veljati,

Ni takih vprašanj.

Z osmim odstavkom novega 47.b člena je predvidena izdaja uredba Vlade Republike Slovenije, s katero bodo določeni metodologija za določanje vrednosti in razpona tarif za posamezen način uporabe avtorskih del pri poučevanju ter zgornjo vrednost tarife za plačevanje nadomestila iz prvega odstavka 47.b člena (za uporabo del v okviru nove vsebinske omejitve pravic za poučevanje z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno).

– vprašanja, ki se bodo urejala drugače, navedite kako (npr. s kolektivnimi pogodbami),

Ni takih vprašanj.

- vprašanja, v katera ni mogoče poseči s predpisi,

S predpisi ni mogoče poseči v tista vprašanja, ki jih kot obvezna že urejajo mednarodne pogodbe, ki obvezujejo Republiko Slovenijo, in evropski pravni red.

- vprašanja, ki jih ni treba več urejati s predpisi,

Ni takih vprašanj.

- vprašanja, ki se bodo urejala s predpisi ter v zvezi s katerimi so bili predhodno opravljeni poskusi in testi, da se ugotovi, ali je ukrepanje primerno,

Ni takih vprašanj.

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

- z veljavnim pravnim redom,

~~Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom.~~

- s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo,

~~Predlog zakonov je usklajen s splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava ter mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.~~

- s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati,

Predlaga se obravnava predloga zakona skupaj s predlogom ZKUASP-A.

č) Usklajenost predloga zakona:

- s samoupravnimi lokalnimi skupnostmi,

Predlog zakona ne posega v lokalno samoupravo, zato dodatno usklajevanje ni potrebno.

- s civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša (navedba neusklajenih vprašanj),
- s subjekti, ki so na poziv predlagatelja neposredno sodelovali pri pripravi predloga zakona oziroma so dali mnenje (znanstvene in strokovne institucije, nevladne organizacije in posamezni strokovnjaki ter predstavniki zainteresirane javnosti).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

- ocena finančnih sredstev za državni proračun,

ZASP že od leta 1995 določa, da materialne avtorske pravice varujejo premoženjske interese avtorja s tem, da avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje uporabo svojega dela in primerkov svojega dela, in da, če ni s tem zakonom drugače določeno, je uporaba avtorskega dela dopustna le, če je avtor v skladu s tem zakonom in pod pogoji, ki jih je določil, prenesel ustrezno materialno avtorsko pravico (21. člen). Za uporabo avtorskega dela je zato treba predhodno pridobiti dovoljenje avtorja in mu, če to avtor zahteva, plačati avtorski honorar za vsako preneseno materialno avtorsko pravico. Le v primerih vsebinskih omejitev avtorske pravice, ki jih določa ZASP, in ob upoštevanju splošnega pravila iz 46. člena ZASP, se lahko avtorsko delo uporabi brez predhodnega dovoljenja avtorja, v nekaterih primerih pa tudi brez plačila avtorju. Ta ureditev velja smiselno tudi za sorodne pravice (drugi odstavek 4. člena ZASP). Za tiste načine uporabe, ki jih ZASP ne določa kot vsebinske omejitve pravic, morajo zato uporabniki pridobiti dovoljenje imetnika pravic in mu plačati avtorski honorar oziroma nadomestilo.

Če bodo proračunski uporabniki uporabljali avtorska dela in predmete sorodnih pravic na način, ki ni obsežen z vsebinskimi omejitvami avtorske in sorodnih pravic, bodo zanje enako kot do zdaj nastale

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

finančne posledice, saj bodo morali imetnikom avtorske in sorodnih pravic plačati za uporabo avtorskih del in predmetov sorodnih pravic.

Ker predlog zakona uvaja nekatere nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, se bo v primerjavi z zdajšnjo ureditvijo omogočila še dodatna uporaba avtorskega dela in predmetov sorodnih pravic brez dovoljenja imetnika pravice ter brez plačila avtorskega honorarja ali nadomestila, razen za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno (novi 47.b. člen določa zakonito licenco).

Zdajšnja vsebinska omejitev pravic za pouk (49. člen ZASP) dovoljuje prosto priobčitev javnosti varovanih del, kar vključuje tudi dajanje na voljo javnosti teh del. Za dajanje na voljo javnosti varovanih del je predpogoj pridobitev pravice reproduciranja dela v elektronski obliki. Zato izobraževalne ustanove dajanja na voljo javnosti niso mogle izvajati, če niso predtem pridobile dovoljenja imetnika pravic za reproduciranje dela v elektronski obliki za uporabo pri pouku (in mu plačale zahtevano nadomestilo). Po predlagani ureditvi bo dajanje na voljo javnosti izvzeto iz sedanje proste uporabe in bo vključeno v zakonito licenco za uporabo del za ponazoritev pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno (novi 47.b. člen). Ker morajo izobraževalne ustanove za reproduciranje del v elektronski obliki že zdaj plačati nadomestilo imetnikom pravic, navedena sprememba zanje ne bo pomenila novih finančnih posledic, jim bo pa dajanje na voljo javnosti olajšano, ker ne bodo več potrebovale predhodnega dovoljenja imetnikov pravic za reproduciranje del v elektronski obliki. Izobraževalne ustanove bodo enako kot do zdaj morale plačevati tudi za uporabo učbenikov, delovnih zvezkov, vadnic in drugih učnih gradiv, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, ter grafičnih izdaj glasbenih del, če so ustrezne licence za ta način uporabe enostavno na voljo na trgu.

Predlog zakona zato nima finančnih posledic za državni proračun.

Ker so določene tudi nekatere nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, ki omogočajo uporabo varovanih del in predmetov sorodnih pravic brez dovoljenja imetnika pravic in brez plačila imetniku pravic, bodo lahko določeni uporabniki zato prosto uporabili dela in predmete sorodnih pravic, če bodo to želeli. Če so ti uporabniki do zdaj uporabljali dela na način, ki ni obsežen s katero od novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, bodo zanje lahko nastali manjši prihranki. Ni znano, koliko so uporabniki do zdaj plačevali za uporabo avtorskega dela ali predmetov sorodnih pravic za te načine uporabe, saj so se pravice upravljale individualno, kar pomeni, da se je višina plačila dogovorila med posameznim imetnikom pravice in posameznim uporabnikom za vsak posamezen način uporabe. Zato ni mogoče oceniti višine možnih prihrankov.

– ocena drugih javnih finančnih sredstev,

Predlog zakona ima lahko zaradi možnosti uporabe vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, ki jih ZASP ni urejal, ~~manjše~~ pozitivne učinke za uporabnike varovanih del, ki so financirani iz drugih javnofinančnih sredstev (na primer raziskovalne organizacije, javno dostopni arhivi, muzeji, knjižnice). Za tiste primere, v katerih ZASP ni urejal vsebinskih omejitev pravic, ki jih uvaja predlog zakona, so uporabniki morali za uporabo varovanih del do zdaj imetnikom pravic plačati avtorski honorar ali nadomestilo.

Predlog zakona nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva, razen če bodo uporabniki, ki so financirani iz drugih javnofinančnih sredstev, uporabljali varovana dela ali predmete sorodnih pravic na način, ki je obsežen z novimi pravicami avtorja (vključno z avtorjem prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela), izvajalca, katerega izvedba je na videogramu, ali filmskega producenta do primerne nadomestila. V tem primeru lahko za te uporabnike nastanejo finančne posledice.

- predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna,
- predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva,
- predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva,
- sredstva bodo zagotovljena z zadolževanjem (poroštvu),
- v naslednjem proračunskem obdobju bodo sredstva zagotovljena ...

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih sredstev v že sprejetem državnem proračunu.

- sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na naslednjih proračunskih postavkah ...,
- sredstva bodo zagotovljena s prerazporeditvijo v okviru sprejetega državnega proračuna s postavke ... na postavko ...,
- sredstva bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

- prikaz ureditve v pravnem redu EU,

Direktiva 2019/789/EU³⁶ dopolnjuje rešitve Direktive 93/83/EGS.

Cilj Direktive 2019/789/EU je izboljšati čezmejno razpoložljivost televizijskih in radijskih programov na enotnem trgu EU z olajšanim urejanjem avtorske in sorodnih pravic za določene spletne storitve radiodifuznih organizacij ter urediti retransmisijo televizijskih in radijskih programov tudi z drugimi sredstvi (ne le s kabelsko retransmisijo).

Direktiva 2019/789/EU uvaža:

1. pomožne spletne storitve radiodifuznih organizacij in zanje glede urejanja pravic z odstopom od načela teritorialnosti določa načelo države izvora

Poleg tradicionalnih oblik radiodifuznega oddajanja radiodifuzne organizacije vse pogosteje ponujajo hkratne prenose svojih radijskih in televizijskih programov po spletu (simultano oddajanje) in možnost, da si uporabniki te programe ogledajo ali poslušajo v določenem času po oddajanju (storitve časovnega zamika), ter možnost ogleda dodatnih informacij o predvajanih vsebinah. Po novem načelu države izvora pridobi radiodifuzna organizacija za vključitev nekaterih programov v svoje pomožne spletne storitve (ki jih ponuja čezmejno) dovoljenje imetnikov pravic za uporabo varovanih del in predmetov sorodnih pravic v teh programih zgolj v državi članici Evropske unije, kjer ima svoj sedež, uporablja pa jih lahko v okviru teh storitev kjerkoli v Evropski uniji. To načelo države izvora velja za vse radijske programe in določene televizijske programe: novice, aktualni informativni programi in v celoti financirane lastne produkcije, razen televizijskih prenosov športnih dogodkov in vanje vključenih varovanih vsebin. Te določbe se bodo za obstoječe pogodbe začele uporabljati šele po preteku štirih let od začetka veljavnosti direktive (od 7. junija 2023 dalje).

2. novo opredelitev retransmisije

Nova opredelitev retransmisije sledi vzoru ureditve kabelske retransmisije v Direktivi 93/83/EGS – sočasna, nespremenjena, neskrajšana retransmisija prvotnega signala (razen kabelske retransmisije), vključno z retransmisijo po spletu, vendar le, kadar ta poteka v varnem okolju in je namenjena pooblaščenim uporabnikom. Pri tem ni pomembno, kako operater retransmisije pridobi programske signale za namen retransmisije. Direktiva 2019/789/EU določa obvezno kolektivno upravljanje pravic za retransmisijo radijskih in televizijskih programov, saj lahko imetniki pravic izvršujejo svojo pravico podelitve ali zavrnitve dovoljenja za retransmisijo le prek kolektivne organizacije, z izjemo pravic, ki jih radiodifuzne organizacije že imajo (lastna oddajanja radiodifuznih organizacij). Tako je uporabnikom olajšano pridobivanje dovoljenj imetnikov avtorske in sorodnih pravic za retransmisijo televizijskih ali radijskih programov iz drugih držav Evropske unije.

3. neposredno oddajanje

Direktiva 2019/789/EU na novo ureja uporabo varovanih del, ki se oddajajo s pomočjo neposrednega oddajanja, to je tehničnega postopka, s katerim radiodifuzna organizacija prenaša svoje nosilne signale z radijskim in televizijskim programom distributerju signala tako, da ta signal med tem prenosom ni dostopen splošni javnosti (ni priobčen javnosti), nato pa distributer signala javnosti priobči ustrezne programe. V tem primeru se za radiodifuzno organizacijo in distributerja signala šteje, da sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase pridobiti dovoljenje za tako priobčitev javnosti. Te določbe se bodo za obstoječe pogodbe začele uporabljati po preteku šestih let od začetka veljavnosti direktive (od 7. junija 2025 dalje).

Direktiva 2019/790/EU dopolnjuje rešitve iz Direktive 96/9/ES, Direktive 2001/29/ES, Direktive 2006/115/ES, Direktive 2009/24/ES, Direktive 2012/28/EU in Direktive 2014/26/EU, ki so bile sprejete

³⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32019L0789>

na področju avtorske in sorodnih pravic. Direktiva 2019/790/EU dopolnjuje tudi rešitve iz Direktive 2000/31/ES.

Direktiva 2019/790/EU³⁷ ureja ukrepe, ki so namenjeni:

1. prilagoditvi izjem in omejitev avtorske in sorodnih pravic digitalnim in čezmejnem okoljem, V tem okviru Direktiva 2019/790/EU ureja več priložnosti za prosto uporabo varovanih vsebin pri raziskavah, digitalnem in čezmejnem poučevanju ter pri ohranjanju kulturne dediščine. Cilj je, da se za raziskave, podatkovno analitiko, digitalno poučevanje in ohranjanje kulturne dediščine zagotovi izkoriščanje potenciala digitalnih tehnologij, vključno s spletno in čezmejno uporabo varovanih del. Izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic, ki dopuščajo tako uporabo brez predhodnega dovoljenja imetnika pravice, so posodobljene in prilagojene tehnološkim spremembam, da je omogočena uporaba na spletu in prek meja. Direktiva 2019/790/EU uvaja štiri obvezne izjeme za:

- besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, Vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje pod določenimi pogoji omogoča raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine prosto uporabo varovanih vsebin v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja. Ta izjema bo navedenim subjektom zagotovila pravno varnost pri uporabi avtomatiziranih tehnologij za analizo velikih sklopov podatkov za znanstvene namene. Izjema se nanaša tudi na javno-zasebna partnerstva.
- besedilno in podatkovno rudarjenje, Dodatna splošna izjema za besedilno in podatkovno rudarjenje, ki se uporablja, če si imetniki pravic niso izrecno in na ustrezen način pridržali uporabe, bo prispevala k razvoju podatkovne analitike in umetne inteligence v Evropski uniji.
- digitalno in čezmejno poučevanje, Nova izjema za izobraževalne ustanove zajema digitalno in čezmejno uporabo varovanih vsebin za namen ponazoritve pri poučevanju. Izobraževalne ustanove bodo lahko na primer študentom ali učencem na daljavo tudi v drugih državah članicah Evropske unije, dale na voljo določeno gradivo prek varnega elektronskega okolja (na primer prek intraneta univerze ali šolskega virtualnega učnega okolja). Pri tej izjemi je dovoljeno iz take uporabe izključiti gradivo, ki je namenjeno predvsem izobraževalnemu trgu, in notne zapise, če so ustrezne licence na enostaven način na voljo na trgu. Dovoljeno je tudi določiti pravično nadomestilo za imetnike pravic za uporabo njihovih del in predmetov sorodnih pravic v okviru te izjeme.
- ohranjanje kulturne dediščine (6. člen), Ustanove za varstvo kulturne dediščine (na primer arhivi in muzeji) bodo lahko naredile kopije del ali predmetov sorodnih pravic, ki so trajno v njihovih zbirkah, za namene ohranjanja teh del, in sicer tudi z novimi tehnologijami. Ta izjema bo olajšala ohranjanje kulturne dediščine z digitalizacijo.

2. boljši praksi licenciranja in zagotovitvi širšega dostopa do vsebin,

- V tem okviru Direktiva 2019/790/EU pod določenimi pogoji olajšuje ustanovam za varstvo kulturne dediščine digitalizacijo in razširjanje razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa, ki so trajno v zbirki ustanove, na podlagi neizključne licence, sklenjene s kolektivno organizacijo, ali če te ni, na podlagi izjeme in omejitev avtorske in sorodnih pravic. Avtor lahko kadarkoli izključi svoja dela iz ureditve uporabe del izven pravnega prometa. Določeno je, kdaj se šteje delo za razprodano (oziroma delo izven pravnega prometa). Države članice Evropske unije zagotovijo, da se lahko z licencami dovoli uporabo teh del ustanovam za varstvo kulturne dediščine v vsaki državi članici Evropske unije, torej tudi čezmejno. Določena je tudi vzpostavitev portala, ki ga upravlja EUIPO, na katerem bo objavljen seznam del izven pravnega prometa, ki se v okviru te ureditve namerava uporabiti, in ustanove za varstvo kulturne dediščine, ki bodo navedena dela uporabljale.
- Direktiva 2019/790/EU vsebuje tudi ukrepe za spodbujanje kolektivnega licenciranja, saj kot možnost ureja kolektivno licenciranje z razširjenim učinkom (t. i. razširjeno kolektivno upravljanje pravic oziroma kolektivno upravljanje pravic z razširjenim učinkom). Direktiva 2019/790/EU vsebuje tudi določbe o mehanizmu pogajanj (pomoč nepristranskega organa ali mediatorjev), ki bo pripomogel k večji razpoložljivosti in raznolikosti avdiovizualnih del (zlasti evropskih) na spletnih platformah videa na zahtevo.
- Direktiva 2019/790/EU vsebuje tudi določbe, ki bodo omogočile, da bo vsem uporabnikom zagotovljena pravna varnost pri razširjanju kopij del vizualne umetnosti, ki niso več varovana z avtorsko pravico.

³⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L0790&from=SL>

3. oblikovanju dobro delujočega trga za avtorske pravice,

- Direktiva 2019/790/EU ureja novi pravici za založnike medijskih publikacij, ki krepita pogajalski položaj založnikov v zvezi s spletno uporabo njihovih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev informacijske družbe (kot so zbiratelji novic oziroma združevalniki virov ali ponudniki storitev spremljanja medijev). Pri tem so izvzete nekomercialne uporabe teh publikacij posameznih uporabnikov, uporabe posameznih besed in zelo kratkih izvlečkov medijskih publikacij ter objava hiperpovezave. Direktiva 2019/790/EU zagotavlja avtorjem, da bodo na podlagi teh pravic založnikov prejeli ustrezen delež ustvarjenih prihodkov.
- Direktiva 2019/790/EU ureja zahteve založnika za pravično nadomestilo in omogoča založniku, da ima pravico do deleža nadomestila za uporabo dela na podlagi izjeme ali omejitve pravice, ki jo je avtor prenesel ali licenciral na založnika.
- Direktiva 2019/790/EU ureja uporabo varovanih vsebin v okviru storitev ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu (določenih spletnih platform, ki omogočajo svojim uporabnikom, da na njihov strežnik naložijo varovane vsebine), pri čemer krepí položaj imetnikov pravic pri pogajanjih glede plačila za njihove vsebine, ki jih na spletne platforme naložijo uporabniki. Določa se odgovornost teh ponudnikov, če bodo dela uporabljali brez dovoljenja imetnika pravic, in pogoje za izključitev njihove odgovornosti (ti so za nove ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu milejši). Direktiva 2019/790/EU določa, da ti ponudniki svojim uporabnikom zagotovijo zakonito uporabo del, še posebej, da bodo dela lahko uporabili v okviru vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic za namene citata, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu bodo morali zagotoviti tudi pritožbeni mehanizem, v primeru ko bo odstranjena vsebina, ki jo je naložil uporabnik, ali bo onemogočen dostop do nje. O pritožbi mora odločiti človek.
- Direktiva 2019/790/EU ureja tudi pravila o primernem in sorazmernem plačilu avtorjem in izvajalcem, določbe o preglednosti, ki zagotavljajo, da avtorji in izvajalci prejmejo posodobljene, relevantne in celovite informacije o izkoriščanju njihovih del in izvedb, za avtorje in izvajalce mehanizem prilagoditve pogodbe o izkoriščanju pravic, če je prvotno dogovorjeno plačilo nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, postopek alternativnega reševanja sporov v zvezi s prejemanjem informacij o izkoriščanju del in izvedb ter mehanizmom prilagoditve pogodb oziroma pravico avtorja in izvajalca, da prekliče izključno licenco ali izključen prenos pravic, kadar delo ali izvedba ni izkoriščeno.

Obe direktivi veljata tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Evropska komisija je 4. 6. 2021 objavila Smernice o členu 17 Direktive (EU) 2019/790 o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu³⁸ (v nadaljnjem besedilu: Smernice), katerih cilj je podpreti pravilen in usklajen prenos 17. člena v nacionalno zakonodajo vseh držav članic, pri čemer je posebna pozornost namenjena potrebi po ravnovesju med temeljnimi pravicami ter uporabo izjem in omejitev. Hkrati bi Smernice lahko bile v pomoč tudi akterjem na trgu pri spoštovanju nacionalne zakonodaje, ki izvaja 17. člen. Smernice sicer niso pravno zavezujoč dokument, vendar jih je Komisija formalno sprejela kot sporočilo in izpolnjujejo nalogo, ki jo Komisiji podeljuje zakonodajalec EU v skladu z desetim odstavkom 17. člena Direktive 2019/790/EU.

Predlog zakona je prilagojen pravnemu redu EU.

– prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU:

Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU določata za prenos določb v nacionalne pravne rede rok 7. junij 2021. Večje število držav članic določb Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU še ni preneslo v svojo nacionalno zakonodajo. Predlogi sprememb obstoječe avtorskopravne zakonodaje so obravnavani v različnih fazah nacionalnih zakonodajnih postopkov.

Francija³⁹ je prenesla določbe 15. člena Direktive 2019/790/EU v svoj pravni red (nova sorodna pravica tiskovnih agencij in založnikov). Zakon, ki je na podlagi Direktive 2019/790/EU v Kodeks o intelektualni lastnini uvedel to novo sorodno pravico, je začel veljati 24. oktobra 2019. Na podlagi te nove sorodne pravice lahko izdajatelji spletnih novic ali tiskovne agencije zahtevajo, da ponudnik spletnih storitev pridobi njihovo dovoljenje pred kakršnim koli reproduciranjem, priobčitvijo javnosti celotne njihove publikacije ali njenega dela v digitalni obliki. To pravico imetniki upravljajo kolektivno. Nadomestilo, ki

³⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52021DC0288>

³⁹ Zakon je objavljen na spletni strani https://www.wipo.int/news/en/wipolex/2019/article_0013.html.

ga tiskovne agencije ali založniki prejmejo, temelji na neposrednih ali posrednih prihodkih, povezanih z izkoriščanjem teh pravic, in je lahko določeno v obliki pavšalnega zneska. Nova rešitev ureja tudi načine nagrajevanja avtorjev, ki ne spadajo pod opredelitev »profesionalnih novinarjev«.

Za prenos ostalih določb Direktive 2019/790/EU in prenos določb Direktive 2019/789/EU je Francija 18. novembra 2020 sprejela zakon⁴⁰, da se bo prenos teh določb izvedel s podzakonskimi akti. Francija je tako z odlokom št. 2021-580⁴¹, ki ga je sprejela 12. maja 2021 (v nadaljnjem besedilu: Odlok 2021-580), prenesla en sklop členov Direktive 2019/790/EU, in sicer določbe šestega odstavka 2. člena, 17. člena in 18. do 23. člena, drug sklop členov te direktive (preostali še nepreneseni členi) pa naj bi prenesla v roku enega leta od sprejema omenjenega zakona. Direktivo 2019/789/EU je Francija prenesla z odlokom št. 2021-798⁴², ki ga je sprejela 23. junija 2021 (v nadaljnjem besedilu: Odlok 2021-798).

Francija z Odlokom 2021-580 ureja ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu v skladu z določbami 17. člena Direktive 2019/790/EU. Vsebinsko enako rešitev določa ločeno za avtorska dela in ločeno za predmete sorodnih pravic. Imetnik pravice lahko zahteva, da se prepreči dostop do njegovih varovanih del ali da se tako delo odstrani. Če se v tem primeru uporabnik pritoži v okviru pritožbenega mehanizma, ki je namenjen uporabnikom, lahko imetnik pravice zahteva, da se kljub pritožbi še nadalje prepreči uporaba takega dela ali se tako delo odstrani, vendar mora svojo zahtevo utemeljiti. O taki pritožbi odloča fizična oseba. Uporabnik lahko – poleg sodnega varstva – predloži ponudnikovo odločitev o njegovi pritožbi v obravnavo tudi Visoki oblasti za razširjanje del in varstvo pravic na internetu (v nadaljnjem besedilu: HADOPI). Ta jo obravnava v skladu s svojimi obstoječimi pravili, pri čemer Odlok 2021-580 za obravnavo teh pritožb določa nekatera odstopanja, na primer krajše roke: če do sprave (koncilijacije) ne pride v enem mesecu od prejema zadeve, mora HADOPI sam sprejeti odločitev v enem mesecu (torej v dveh mesecih od prejema zadeve); v nujnih primerih ali zaradi same narave zadeve lahko predsednik HADOPI-ja določi krajše roke, v primeru zahtevane začasne odredbe pa določi ustrezne ukrepe, s katerimi se zagotovi preprečitev uporabe ali odstranitev objavljenih varovanih del. Za razliko od obstoječe ureditve je določeno, da v sporih, ki jih ureja ta Odlok 2021-580, pritožba zoper HADOPI-jevo odločitev ne zadrži izvršbe njegove odločitve.

Francoski zakon o intelektualni lastnini je za avtorje že pred sprejemom Odloka 2021-580 določal, da je avtor upravičen do sorazmernega deleža prihodkov od prodaje ali izkoriščanja avtorskega dela, plačilo avtorskega honorarja v obliki pavšalnega zneska pa je bilo dovoljeno le v taksativno določenih primerih. Odlok 2021-580 v to rešitev ne posega, na novo pa določa smiselno enako določbo tudi za izvajalce: izvajalec je upravičen do sorazmernega deleža dejanskih ali potencialnih prihodkov iz pravic, ki jih je izključno prenesel, pri čemer se upošteva izvajalčev prispevek k delu kot celoti in vse ostale okoliščine (na primer običajna praksa izkoriščanja izvedbe); plačilo honorarja v obliki pavšalnega zneska je dovoljeno le v taksativno določenih primerih.

Francoski zakon o intelektualni lastnini je pred zadnjo spremembo že urejal klavzulo o uspešnici, s katero je določal, da je avtor upravičen do spremembe pogodbenih določb o plačilu, kadar je avtor za prenos pravic na avtorskem delu zaradi pomanjkljivo predvidenih prihodkov oškodovan za več kot sedem dvanajstin. Odlok 2021-580 to klavzulo dopolnjuje z določbo, da je avtor upravičen do dodatnega nadomestila, kadar se prvotno dogovorjeno sorazmerno plačilo izkaže za pretirano nizkega glede na prihodke vseh načinov izkoriščanja avtorskega dela, ki jih je prejel pridobitelj njegovih izključnih pravic, pri čemer se lahko upošteva avtorjev prispevek (pri oceni avtorjeve situacije). Taka ureditev se uporabi, če tega posebej ne ureja pogodba, sklenjena med imetnikom pravic in pridobiteljem izključnih pravic, ali profesionalni sporazum posameznega sektorja. V primeru nesorazmerno dogovorjenega plačila lahko spremembo pogodbe zahteva avtor ali oseba, ki jo avtor posebej pooblasti za ta namen. Te določbe se ne uporabljajo za avtorje računalniških programov. Smiselno enako rešitev Odlok 2021-580 določa tudi za izvajalce.

Odlok 2021-580 v zvezi z dolžnostjo poročanja določa, da v primeru, ko je avtor delno ali v celoti prenesel svoje pravice, mu mora pridobitelj teh pravic vsaj enkrat letno poslati ali mu dati na voljo prek elektronskega komunikacijskega procesa izrecne in transparentne podatke o vseh prihodkih izkoriščanja njegovega dela, ločeno za vsako vrsto uporabe posebej (za založnike in filmske producente se sklicuje na že obstoječe določbe zakona o intelektualni lastnini, ki določajo, katere podatke se

⁴⁰ Zakon je objavljen na spletni strani <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000042607095> (Zakon v 34. členu ureja prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU).

⁴¹ Odlok 2021-580 je objavljen na spletni strani: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043496429>

⁴² Odlok 2021-798 je objavljen na spletni strani: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000043694659>

sporoča). Pri tem se Odlok 2021-580 sklicuje tudi na veljavne določbe zakona o intelektualni lastnini o sklepanju profesionalnih sporazumov med založniki in avtorji literarnih del ter na določbe zakona o kinematografih in gibljivih slikah o sklepanju profesionalnih sporazumov v avdiovizualnem sektorju. V omenjenih sporazumih se določijo pogostost in obdobja poročanja za posamezni sektor ali dejavnost, lahko pa se določijo tudi podrobnejši pogoji te dolžnosti poročanja avtorju, katerega prispevek k avtorskemu delu ni pomemben, ter drugih dolžnosti glede poročanja, ki so že določene v zakonu o intelektualni lastnini. Če takega sporazuma ni, mora biti ta dolžnost poročanja določena v individualni pogodbi. Avtor lahko pridobi podatke o izkoriščanju svojih del od tistih, ki na podlagi nadaljnega prenosa pravic uporabljajo delo, kadar teh podatkov ni v celoti dobil od prvega sopogodbnika. Pogoji, pod katerimi lahko avtor pridobi te podatke, se določijo v zgoraj omenjenih profesionalnih sporazumih, ki jih lahko sklenejo združenja avtorjev ali kolektivne organizacije na eni strani in združenja uporabnikov na drugi strani. V teh sporazumih se lahko določi, ali lahko avtor pridobi manjkajoče podatke prek prvega sopogodbnika ali neposredno od tistega, ki je pridobil pravice z nadaljnjim prenosom. Na podlagi odredbe ministra za kulturo lahko ti sporazumi pridobijo veljavo za vse enake deležnike. Če v enem letu od objave Odloka 2021-580 ne bo sklenjen sporazum, v katerem bodo določeni pogoji, pod katerimi lahko avtor pridobi podatke, ki jih imajo tisti, ki so pridobili pravice z nadaljnjim prenosom, bo te pogoje določil francoski državni svet z odredbo. Ta odredba bo veljala do začetka veljavnosti odredbe ministra, s katero določi, da novo sklenjeni profesionalni sporazum zavezuje celotni sektor. Z Odlokom 2021-580 se na novo določajo smiselno enake določbe glede dolžnosti poročanja tudi za izvajalce. Na podlagi sklenjene splošne zastopniške pogodbe o avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo Odlok 2021-580 določa, da morajo biti avtorju sporočeni na primer podatki o številu prenosov (t. i. »downloads«), poslušanj ali ogledov del periodično, prilagojeno pravicam distribuiranja, in sicer vsaj enkrat letno. Te podatke lahko posameznemu avtorju glede njegovih uporabljenih del sporoči kolektivna organizacija, katere član je. Podobno mora pogodba, na podlagi katere je dovoljeno priobčiti javnosti avdiovizualna dela v okviru storitev videa na zahtevo, zagotavljati prenos zgoraj navedenih podatkov periodično, prilagojeno distribuiranju del, in sicer vsaj enkrat letno.

Odlok 2021-580 določa tudi, da izključni prenos pravic, v celoti ali deloma, avtomatsko preneha veljati, kadar izključni pridobitelj pravic (uporabnik) dela ne izkorišča. Smiselno enako ureditev določa Odlok 2021-580 tudi za izvajalce. Postopek in časovni okvir, od katerega dalje lahko avtor izvede preklic prenosa pravic, so določeni v profesionalnem sporazumu, za katerega veljajo enake določbe kot za profesionalne sporazume, s katerimi se določi dolžnost poročanja (tak sporazum skleneta združenje avtorjev ali kolektivna organizacija in združenje uporabnikov). Minister lahko z odredbo določi, da tak sporazum velja za vse zainteresirane strani. Če sporazum ni sklenjen v roku 12 mesecev od objave tega Odloka 2021-580, lahko pogoje preklica prenosa izključnih pravic določi francoski državni svet z odredbo in če se pozneje tak sporazum sklene, odredba francoskega državnega sveta velja do odredbe ministra, s katero določi, da novi sporazum velja za vse zainteresirane strani. Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se glede pravice preklica dogovorijo v medsebojnem dogovoru. Izvajalci se lahko dogovorijo o pogojih za preklic tudi z (individualno) pogodbo o izvedbi. Pravica preklica se ne uporablja za avtorje računalniških programov ter za soavtorje in izvajalce avdiovizualnih del.

Odlok 2021-580 dopolnjuje ureditev avdiovizualnih del z določbo, da dogovor med filmskim producentom in skladateljem filmske glasbe za uporabo skladateljevega dela na francoskem ozemlju ne more odstopati od določb, ki določajo plačilo avtorskega honorarja v sorazmernem deležu od prihodkov, ustvarjenih z izkoriščanjem njegovega dela (in kjer je le v taksativno določenih primerih dovoljeno plačilo pavšalnega zneska), od določb klavzule o uspešnici in od določbe glede dolžnosti poročanja o uporabi del, kadar bi bil odstop od teh določb na škodo skladatelja. Za spore o teh vprašanjih je pristojno francosko sodišče ne glede na to, kje ima filmski producent sedež, in ne glede na dogovor, katero pravo naj se uporablja.

Odlok 2021-580 dopolnjuje določbe o avdiovizualnih delih tudi glede enega ali več sporazumov o avtorskem honorarju avtorjev, sklenjenih med profesionalnimi avtorskimi organizacijami, kolektivnimi organizacijami, profesionalnimi združenji filmskih producentov in morebitnimi reprezentativnimi organizacijami drugih sektorjev dejavnosti. Tak sporazum ureja podrobne pogoje za določitev in izplačilo sorazmernega avtorskega honorarja glede na način izkoriščanja in, po potrebi, pogoje za morebitno dodatno plačilo avtorjem po zmanjšanju stroškov (avtorskega) dela, natančna pravila za izračun takega zmanjšanja stroškov in opredelitev čistega dobička, ki k temu prispeva. Tak dogovor se sklene za obdobje od enega do pet let in tudi zanj velja, da lahko minister z odredbo določi, da tak sporazum velja za vse zainteresirane strani, in če sporazum ni sklenjen v roku 12 mesecev od objave Odloka 2021-580, lahko te podrobne pogoje določi francoski državni svet z odredbo. Če se po njenem sprejemu

sklene tak sporazum, ta velja do odredbe ministra, s katero določi, da novi sporazum velja za vse zainteresirane strani.

Odlok 2021-580 dopolnjuje tudi določbe Zakona o intelektualni lastnini o pravicah izvajalcev. Izvajalec ima izključno pravico snemanja svoje žive izvedbe, reproduciranja in priobčitve javnosti fonogramov in videogramov s svojo izvedbo in vsake ločene uporabe svoje slike ali zvoka njegove izvedbe, kadar je bila izvedba posneta tako za zvok kot sliko. Za določbe, ki urejajo prenos pravic in honorar izvajalca, se uporabljajo določbe francoskega zakona o delovnih razmerjih. Izvajalec lahko prenese svoje pravice deloma ali v celoti. Tak prenos mora vključevati honorar izvajalca, ki je sorazmeren dejanski ali potencialni gospodarski vrednosti prenesenih pravic, pri čemer se upošteva prispevek izvajalca k delu kot celoti in vse ostale okoliščine primera, na primer gospodarska praksa ali dejansko delovanje storitve. Odlok 2021-580 določa za izvajalce smiselno enako določbo, kot jo imajo avtorji, in sicer da je izvajalec upravičen do sorazmernega deleža dejanskih ali potencialnih prihodkov iz pravic, ki jih je izključno prenesel, pri čemer se upošteva izvajalčev prispevek k delu kot celoti in vse ostale okoliščine (na primer običajna praksa izkoriščanja izvedbe); plačilo honorarja v obliki pavšalnega zneska je dovoljeno le v taksativno določenih primerih.

Francoski zakon o intelektualni lastnini je že pred sprejemom Odloka 2021-580 zagotavljal, da se izvajalcem za dajanje fonograma na voljo tako, da vsak dostopa do njega v okviru pretočnega oddajanja, zajamči minimalno nadomestilo. Odlok 2021-580 to določbo dopolnjuje in določa, da se podrobnosti jamstva minimalnega nadomestila dogovori s pogodbo, ki jo skleneta profesionalno združenje izvajalcev in kolektivna organizacija izvajalcev na eni strani ter profesionalno združenje proizvajalcev fonogramov in kolektivna organizacija proizvajalcev fonogramov na drugi strani. Minister za kulturo lahko z odredbo določi, da tak sporazum velja za vse izvajalce in proizvajalce fonogramov. Če sporazum ni sklenjen v roku 12 mesecev od objave Odloka 2021-580, lahko te podrobnosti in višino zajamčenega minimalnega nadomestila določi komisija, ki ji predseduje predstavnik države, pri čemer eno polovico članov imenujejo združenja izvajalcev, drugo polovico pa združenja proizvajalcev fonogramov. Pri določitvi višine tega nadomestila se upošteva vključitev izvajalca pri izkoriščanju fonograma in je sorazmerna ekonomski vrednosti pravic (kot se določi na podlagi prenosa pravic izvajalca). Izvedbena pravila delovanja te komisije določi francoski državni svet z odredbo.

Francija je imela že pred prenosom Direktive 2019/790/EU določbe, na podlagi katerih je uporaba varovanih del v okviru vsebinske omejitve za pouk dovoljena za učence, študente, učitelje in raziskovalce, ki izvajajo pouk. Iz te vsebinske omejitve pravic so izvzeta učna gradiva in notni zapisi, določeno je plačilo nadomestila za uporabo ostalih varovanih del (ne glede na prenos pravice za privatno in drugo lastno fotokopiranje na kolektivno organizacijo).

Francoski Zakon o intelektualni lastnini določa, da so na primer dovoljene analize in kratki citati, ki jih utemeljuje kritična, polemična, pedagoška, znanstvena ali informacijska narava dela, v katerega so vključeni. Dovoljena je tudi predstavitev ali reprodukcija odlomkov iz del, namenjenih za izobraževalne namene, in notnih zapisov, izključno za namen ponazoritve v okviru raziskave, pod pogojem, da je taka predstavitev ali reprodukcija namenjena (zlasti s sredstvi digitalnega delovnega okolja) javnosti, sestavljeni iz tistih raziskovalcev, katerih ta predstavitev ali reprodukcija neposredno zadeva njihovo raziskovalno aktivnost in je zanjo nujna, in ni namenjena doseganju gospodarske koristi; te predstavitve ali reprodukcije pa ni dovoljeno objavljati ali širiti (posredovati) tretji osebi. Ta način uporabe je dovoljen le, če uporabnik plača ustrezno nadomestilo, ki se dogovori v pavšalnem znesku (pri tem se ne upošteva določb glede prenosa pravice reproduciranja v primeru reprografije). Za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, ki ga izključno za namen znanstvenih raziskav izvajajo raziskovalne organizacije, javno dostopne knjižnice, muzeji, arhivi ali ustanove, ki hranijo kinematografsko, avdiovizualno ali zvočno dediščino, so dovoljene kopije ali digitalne reprodukcije tistih del, do katerih se zakonito zastopa. Tako rudarjenje lahko izvajajo v njihovem imenu in na njihovo zahtevo tudi druge osebe, tudi v okviru neprofitnega partnerstva z zasebnimi akterji. Izvaja se pod enakimi pogoji, kot jih določa Direktiva 2019/790/EU, v sporazumu, sklenjenem med temi osebami, ki izvajajo tako rudarjenje, in reprezentativnimi organizacijami imetnikov avtorskih pravic pa se lahko opredeli dobre prakse pri izvajanju teh določb. Besedilno in podatkovno rudarjenje na delih, do katerih se zakonito dostopa, lahko izvajajo tudi druge osebe, ne glede na namen, razen če je avtor nasprotoval na ustrezen način (zlasti s pomočjo strojno berljivih postopkov za vsebino, ki je na voljo javnosti na spletu); kopije in reprodukcije morajo biti shranjene z ustrežno stopnjo varnosti ter se nato po iskanju besedila in podatkov uničijo.

V obsegu, ki ga upravičuje nekomercialni namen, in ob plačilu pavšalnega nadomestila je dovoljena

predstavitev ali reprodukcija odlomkov varovanih del izključno za ponazoritve v okviru izobraževanja in strokovnega usposabljanja, vključno z vajeništvom, ter za razvoj in distribucijo predmetov za izpite ali tekmovanja, organizirana kot razširitev poučevanja (vendar ne za te aktivnosti, ki se izvajajo v rekreacijske namene). Ta predstavitev ali reprodukcija poteka pod odgovornostjo izobraževalne ustanove v njenih prostorih ali na drugih mestih, in je namenjena javnosti, ki je sestavljena predvsem iz učencev, študentov ali učiteljev, ki jih dejanje poučevanja ali usposabljanja s to predstavitvijo ali reprodukcijo neposredno zadeva, ali v varnem digitalnem okolju, ki je dostopno samo učencem, študentom in pedagoškemu osebju te ustanove. Kadar se taka uporaba izvaja čezmejno znotraj Evropske unije, je določeno, da se šteje, da poteka le na ozemlju države, kjer ima ta ustanova svoj sedež. Te določbe se ne uporabljajo za reproduciranje in predstavitve v digitalni obliki, če obstajajo ustrezne licence, ki dovoljujejo ta dejanja za ponazoritev v okviru izobraževanja in strokovnega usposabljanja ter ustrezajo potrebam in posebnostim ustanov, in če so te licence na viden način na razpolago izobraževalnim ustanovam. Francoski državni svet z odredbo določi pogoje, pod katerimi se šteje, da so te licence na viden način na razpolago izobraževalnim ustanovam, in določi seznam ustanov, za katere so take licence dane na razpolago pristojnim ministrom. Ta vsebinska omejitev se ne uporablja za reprodukcije in predstavitve učnih gradiv in notnih zapisov, ki se izvajajo v obliki, ki ni digitalna.

Francoski Zakon o intelektualni lastnini za vse vsebinske omejitve pravic določa, da ima avtor za reprodukcije ali predstavitve, ki zlasti po svojem številu ali formatu niso v strogem sorazmerju z izključnim zasledovanim namenom posamezne take omejitve ali niso neposredno povezane s slednjim, pravico do plačila na podlagi sporazumov ali tarif, veljavnih v zadevnih poklicnih sektorjih.

Direktivo 2019/789/EU je Francija prenesla z Odlokom 2021-798 in se uporablja od 1. septembra 2021 dalje (z izjemo določb, za katere Direktiva 2019/789/EU določa, da se začnejo uporabljati pozneje). Odlok 2021-798 velja tako za avtorsko kot tudi za sorodne pravice. Odlok 2021-798 opredeljuje pomožne spletne storitve enako kot Direktiva 2019/789/EU (radiodifuzno oddajanje radijskih programov in tistih televizijskih programov, ki predvajajo novice in aktualne zadeve ali lastna oddajanja, iz česar je izključena neodvisna produkcija). Prav tako določa, da se šteje, da se pomožne spletne storitve uporabljajo samo v Franciji, če ima RTV organizacija tam svoj sedež, pri tem pa ohranja svobodo strank, da se lahko same dogovorijo drugače (za geografsko omejena področja uporabe). Pri določanju nadomestila se upošteva dejanska (ali približna) vrednost uporabe varovanih del. Z Odlokom 2021-798 se v Zakonu o intelektualni lastnini prvič ureja prenos programov z neposrednim oddajanjem (t. i. direct injection). Ta ureditev je enaka kot v Direktivi 2019/789/EU: RTV organizacija in distributer signala sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za kar morata pridobiti dovoljenje imetnika pravic in mu plačati nadomestilo, vendar pa ta dolžnost ne pomeni njune skupne odgovornosti za to dejanje priobčitve javnosti (v skladu z 20. uvodno izjavo Direktive 2019/789/EU). Poleg tega Odlok 2021-798 razširja obvezno kolektivno upravljanje s kabelske retransmisije na vse oblike retransmisije, vključno s prenosom programov z neposrednim oddajanjem.

Nizozemska⁴³ je prenesla zavezujoče določbe Direktive 2019/790/EU med drugim s spremembo zakona o avtorski pravici, zakona o sorodnih pravicah in zakona o podatkovnih bazah (v nadaljnjem besedilu: nizozemska novela). Spremembe omenjenih treh zakonov se uporabljajo od 7. junija 2021 dalje, razen določb o poročanju (te se bodo v skladu z 19. členom Direktive 2019/790/EU začele uporabljati leto pozneje).

Nizozemska je določala nadomestilo za uporabo del v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic že pred uveljavitvijo nizozemske novele, s to novelo pa je to rešitev razširila na novo izjemo na podlagi 5. člena Direktive 2019/790/EU. Nizozemska pri vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za namen pouka na daljavo in čezmejnega pouka ni prenesla nezavezujoče določbe, da se izjema uporablja samo v primeru, ko licence niso enostavno dostopne.

Nizozemska ni prenesla določbe 14. člena Direktive 2019/790/EU, saj zakon o avtorski pravici pred uveljavitvijo nizozemske novele ni priznaval pravnega varstva neoriginalnim reprodukcijam avtorskih del.

Pri prenosu 15. člena Direktive 2019/790/EU Nizozemska ni podrobneje opredelila pojma »uporabe

⁴³ Zakon je objavljen na spletni strani <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-558.html>. Začetek veljavnosti tega zakona je določen s kraljevo uredbo, ki je dostopna na spletni strani <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2020-559.html>.

posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije».

Nizozemska ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu ureja v skladu z določbami 17. člena Direktive 2019/790/EU, dopušča pa možnost podrobnejše ureditve z vladno uredbo, če bi bilo to potrebno zaradi uskladitve s Smernicami ali zaradi prihodnje evropske sodne prakse.

Določbe 18. in 21. člena Direktive 2019/790/EU je imela Nizozemska že pred uveljavitvijo nizozemske novele. Glede obveznosti poročanja je z nizozemsko novelo dodatno določeno, da če je upravno breme zagotavljanja informacij očitno nesorazmerno glede na prihodke, pridobljene z uporabo dela, je obveznost zagotavljanja informacij omejena na informacije, ki jih je glede na okoliščine razumno mogoče pričakovati. Če pa je avtorjev delež v realizaciji celotnega dela neznaten, se določbe glede obveznosti zagotavljanja informacij ne uporabljajo, razen če avtor dokaže, da potrebuje informacijo zaradi prilagoditve pogodbe.

Madžarska⁴⁴ je aprila 2021 sprejela zakon, s katerim prenaša v svoj pravni red Direktivo 2019/789/EU in Direktivo 2019/790/EU (v nadaljnjem besedilu: madžarska novela). S to novelo se spreminjata zakon o avtorski pravici in zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Madžarska novela razširja obseg obstoječih vsebinskih omejitev avtorske pravice za uporabo v izobraževalne namene (v okviru zakonsko določenega učnega načrta) tako, da se omogoči digitalna uporaba del tako v prostorih izobraževalne ustanove kot tudi prek varnih elektronskih okolij. Madžarska novela iz te vsebinske omejitve izključuje notne zapise. Madžarska novela ni uvedla licenčnih shem, ki bi nadomestile to izjemo, in plačila primerne nadomestila za uporabo v okviru te izjeme. S to novelo Madžarska prvič ureja vsebinsko omejitev avtorske pravice citiranja za namen kritike ali ocene oziroma za namen parodije, karikature in pastiša.

Madžarska novela določa, da se za dela izven pravnega prometa štejejo tista literarna dela, ki so bila nazadnje objavljena na Madžarskem pred ali na dan 31. 8. 1999. Literarno delo, pri katerem je preteklo manj kot osem let od zadnje objave, ne šteje za delo izven pravnega prometa. Razpoložljivost varovanega dela na trgu preverja ustanova za varstvo kulturne dediščine sama. Če bi ustanova za varstvo kulturne dediščine uporabljala dela izven pravnega prometa (v okviru vsebinske omejitve avtorske pravice ali v okviru dovoljenja, ki bi ji ga podelila kolektivna organizacija) v pridobitne namene, bi te prihodke lahko porabila le za plačilo nadomestila kolektivni organizaciji oziroma za pokritje stroškov digitalizacije in distribuiranja del, ki jih obsega licenca. Ustanova za varstvo kulturne dediščine mora hraniti evidenco načinov uporabe del izven pravnega prometa in o tem obvestiti Nacionalni urad za intelektualno lastnino (madžarska novela določa seznam podatkov o tej uporabi). Nacionalni urad za intelektualno lastnino te podatke, skupaj z možnostjo imetnikove pravice o izključitvi svojih del, posreduje na portal EUIPO in o teh podatkih vodi informativno evidenco (register), ki jo objavlja tudi na svoji spletni strani. Ustanova za varstvo kulturne dediščine v skladu s temi določbami poroča o dejanski uporabi del izven pravnega prometa.

Za izključitev odgovornosti ponudnikov storitev deljenja na spletu madžarska novela sicer določa enake pogoje, kot so določeni v Direktivi 2019/790/EU, hkrati pa določa, da samo neizpolnjevanje katerega od teh pogojev ni dovolj za ponudnikovo odgovornost, pač pa je treba predhodno oceniti celotno obnašanje takega ponudnika v luči dejanskega primera in skladno z načelom proporcionalnosti.

Skladno z Direktivo 2019/790/EU madžarska novela določa, da za avtorje računalniških programov ne veljajo več določbe klavzule o uspešnici, prav tako ne veljajo več določbe o sodni prilagoditvi pogodbe v primeru nesorazmernega avtorskega honorarja in ne določbe o mediaciji za spore iz licenčnih pogodb za uporabo računalniškega programa.

Za nekatere načine uporabe madžarska novela ne zahteva več obvezne pisne oblike pogodbe za dajanje na voljo javnosti medijskih publikacij, za neizključno pravico uporabe računalniškega programa in podatkovne baze, ki predstavljata združeno delo, ali za osebe, ki sprejmejo avtorjevo neizključno ponudbo nedoločenemu številu oseb, da njegovo delo uporabljajo brezplačno. Uporabnik lahko s kolektivno organizacijo sklene licenčno pogodbo v elektronski obliki, če se vnaprej dogovorita za elektronsko komuniciranje. Za tako pogodbo se šteje, da je sklenjena v pisni obliki.

Madžarska novela prenaša tudi določbe Direktive 2019/789/EU. Med drugim določa, da v okviru pomožne spletne storitve RTV organizacija javnosti omogoči dostop do radijskega programa in

⁴⁴ Zakon je objavljen na spletni strani <https://njt.hu/jogszabaly/1999-76-00-00.45>

televizijskih novic ali aktualnega programa in televizijskega programa, narejenega izključno z lastnimi sredstvi, pri tem pa se šteje, da se tak način priobčitve javnosti izvede samo v državi članici Evropskega gospodarskega prostora, v kateri ima RTV organizacija glavno poslovno enoto. Ta določba se ne uporablja za športne prireditve ali TV programe, ki jih vsebujejo. Gre za storitve, ki jih izvaja RTV organizacija (ali druga oseba pod njeno odgovornostjo) in omogočajo dajanje na voljo javnosti zgoraj omenjenih RTV programov sočasno z radiodifuznim oddajanjem ali določen čas po samem oddajanju in na zahtevo dajanje na voljo javnosti vsebin, ki dopolnjujejo radiodifuzno oddajanje.

Madžarska novela ureja retransmisijo v skladu z Direktivo 2019/789/EU, in sicer določa, da ima avtor izključno pravico sočasne, nespremenjene in neskrajšane retransmisije javnosti njegovega dela, ki je bilo radiodifuzno oddajano v okviru programa RTV organizacije (ki se izvaja po žici ali zraku ali na drug način, razen prek storitve odprtega dostopa do interneta), ki jo izvaja organizacija, ki ni prvotna RTV organizacija (operater), pod pogojem, da se izvaja v nadzorovanem okolju. Nadzorovano okolje je opredeljeno kot okolje, v katerem je retransmisija dostopna samo osebam, ki so pooblaščen za uporabo storitev tega operaterja.

V okviru prenosa Direktive 2019/789/EU madžarska novela določa čisto neposredno oddajanje (kot ga ureja prvi odstavek 8. člena Direktive 2019/789/EU) kot eno od oblik radiodifuznega oddajanja. Dovoljenje za to obliko radiodifuznega oddajanja morata pridobiti RTV organizacija in operater (t. i. javna organizacija ali organizacija javnega dostopa), vendar slednji le pod pogojem, da njegove dejavnosti presegajo zagotavljanje tehničnih sredstev za uporabo.

Malta⁴⁵ je junija 2021 sprejela Uredbo o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu (v nadaljnjem besedilu: uredba), s katero prenaša Direktivo 2019/789/EU in Direktivo 2019/790/EU.

Z uredbo Malta med drugim ureja vsebinske omejitve avtorske pravice, dela izven pravnega prometa, kolektivno upravljanje z razširjenim učinkom, pogajalski mehanizem za vsebine videa na zahtevo, pravico založnika na medijski publikaciji, uporabo varovanih del v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, načelo primerne in sorazmerne nadomestila, določbe glede poročanja, klavzulo o uspešnici, mehanizem prilagoditve pogodbe, alternativno reševanje sporov ter preklık pravice.

Uredba med drugim določa, da je raziskovalnim organizacijam in ustanovam kulturne dediščine za namen besedilnega in podatkovnega rudarjenja dovoljeno reproduciranje avdiovizualnega dela, baze podatkov, literarnega dela, glasbenega ali umetniškega dela, podatkovne baze ali medijske publikacije. To je dovoljeno pod pogojem, da so kopije shranjene za namen znanstvenega raziskovanja (vključno s preverjanjem rezultatov teh preiskav) in z ustrezno ravni varnosti, ter pod pogojem, da lahko imetniki pravic uporabijo ustrezne ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete svojih omrežij in zbirke podatkov, ko se dela ali drugi predmeti varstva nahajajo v njihovih sistemih. Splošna vsebinska omejitev za besedilno in podatkovno rudarjenje pa določa, da je za namen takega rudarjenja dovoljeno reproduciranje avdiovizualnega dela, baze podatkov, literarnega dela, glasbenega ali umetniškega dela, podatkovne baze ali medijske publikacije, pri čemer se kopije lahko zadrži toliko časa, kot je potrebno za namen takega rudarjenja. Imetniki lahko na ustrezen način prepovejo besedilno in podatkovno rudarjenje (če je delo javno dostopno na spletu, s strojno berljivimi sredstvi). Za namen ponazoritve pri pouku je dovoljena digitalna uporaba avdiovizualnega dela, baze podatkov, literarnega dela, glasbenega ali umetniškega dela, podatkovne baze ali medijske publikacije, kadar se ta izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove (v njenih ali drugih prostorih ali v varnem elektronskem okolju), kadar jo uporabljajo njeni učenci ali študenti in njeno učiteljsko osebje. Dodatni pogoj je, da se uporablja za nepridobitni namen, da se navede vir in avtorstvo dela. Uredba določa plačilo nadomestila za uporabo del za namen ponazoritve pri pouku, za gradiva, ki so namenjena primarno za izobraževalni trg, pa morajo izobraževalne ustanove pridobiti ustrezne licence. Za namen ohranjanja kulturne dediščine lahko ustanove za varstvo kulturne dediščine reproducirajo dela v svojih stalnih zbirkah, v obsegu, ki je potreben za tako ohranjanje. Uredba med drugim določa tudi, da mora imetnik pravic omogočiti uporabo dela osebi v okviru vsebinske omejitve pravic (če to ni omogočeno v okviru prostovoljnega dogovora med njima), in sicer v obsegu, nujnem za uživanje takšne omejitve, ter hkrati

⁴⁵ Uredba je objavljena na spletni strani https://s3.us-west-2.amazonaws.com/secure.notion-static.com/b086d651-5a85-456c-a9bd-b46d4c8cf16f/210618dsm-implementation-decree-en.pdf?X-Amz-Algorithm=AWS4-HMAC-SHA256&X-Amz-Credential=AKIAT73L2G45O3KS52Y5%2F20211021%2Fus-west-2%2Fs3%2Faws4_request&X-Amz-Date=20211021T142524Z&X-Amz-Expires=86400&X-Amz-Signature=d59d5e25722d414e5e47694d3fb93900507139f4b5f31f56a9976b626cce7614&X-Amz-SignedHeaders=host&response-content-disposition=filename%20%3D%22210618dsm-implementation-decree-en.pdf%22

določa, da je nezakonito zaobiti tehnične ukrepe, ki so jih uporabili imetniki pravic za varstvo svojih del.

Nemčija⁴⁶ prenaša obe direktivi (Direktivo 2019/789/EU in Direktivo 2019/790/EU) z zakonom, s katerim spreminja zakon o avtorski pravici in zakon o kolektivnem upravljanju pravic ter sprejema nov zakon, s katerim se prenaša določba 17. člena Direktive 2019/790/EU (v nadaljnjem besedilu: nemška novela). Spremenjene določbe zakona o avtorski pravici in zakona o kolektivnem upravljanju pravic veljata od 7. junija 2021 dalje. Novi Zakon o avtorskopravni odgovornosti ponudnikov deljenja vsebin na spletu, s katerim se prenaša 17. člen Direktive 2019/790/EU, pa velja od 1. 8. 2021 dalje.

Nemška zakonodaja je že pred nemško novelo vsebovala določbe avtorskega pogodbenega prava (te urejajo pogodbe med ustvarjalci in uporabniki), ki so v veliki meri že urejale ta vprašanja na način, kot ga ureja Direktiva 2019/790/EU. Nemčija s to novelo ohranja določbo, da avtorji in izvajalci, ki so prenesli izključne pravice kabelske retransmisije na RTV organizacijo, proizvajalca fonograma ali filmskega producenta, obdržijo neodpovedljivo pravico do primernega nadomestila za kabelsko retransmisijo, po novem se bo to nanašalo na vse oblike retransmisije (v skladu z novo opredelitvijo retransmisije). Nemčija ohranja tudi določbo, da je filmski producent upravičen do nadomestila za kabelsko retransmisijo (oziroma po novem za vse oblike retransmisije). Določbe o primernih nadomestilih za kabelsko retransmisijo se smiselno uporabljajo tudi za neposredno oddajanje.

Nemška novela vsebuje vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, ki je ključna tehnologija za strojno učenje in umetno inteligenco. Poleg tega predlog vsebuje izjeme za digitalno in čezmejno poučevanje in učenje ter za ohranjanje kulturne dediščine. Uvaja tudi nove vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za namene karikature, parodije in na novo tudi za namen pastiša. Za vse omenjene vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic nemška novela določa plačilo nadomestila. Nemčija ohranja vsebinsko omejitev avtorske in sorodnih pravic za izobraževalne namene (dela se lahko uporabljajo za vse digitalne in nedigitalne oblike poučevanja v izobraževalnih ustanovah, pri čemer se večina del lahko uporablja omejeno: največ v obsegu 10% posameznega učnega gradiva ali do 15 % objavljenega dela, le določena dela se lahko uporabljajo v celoti (na primer manjša dela, izolirani članki), ter se nanaša na učitelje in navzoče učence, učitelje in izpraševalce iz iste izobraževalne ustanove ter tretje osebe, kadar predavajo v izobraževalni ustanovi). Nemška novela ohranja plačilo nadomestila imetnikom pravic, ki pa se v nekaterih primerih za uporabo v šolah ne plača; to nadomestilo se plačuje v okviru nadomestila, ki se plačuje od praznih nosilcev in naprav, torej v okviru njihove vsebinske omejitve za privatno in drugo lastno reproduciranje, ter vključuje tudi uporabo v okviru omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, znanstveno raziskovanje in uporabo ustanov za varstvo kulturne dediščine. Nemška novela pa dodatno določa, da se dela v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic za namen digitalnega in čezmejnega poučevanja lahko uporabljajo le pod pogojem, da na trgu ne obstajajo enostavno dostopne licence za ta dela, učna gradiva pa so izvzeta iz te vsebinske omejitve pravic in jih ni dovoljeno uporabljati brez dovoljenja imetnikov pravic. Nemčija ohranja vsebinsko omejitev pravic za namene znanstvene raziskave nespremenjeno, in sicer določa, da je za namen nekomercialne znanstvene raziskave dovoljeno reproducirati, distribuirati in javno dostopati do 15 % dela; upravičene osebe so: določena skupina ljudi za lastno znanstveno raziskavo in posamezne tretje osebe, v kolikor jim to služi za preverjanje kakovosti znanstvene raziskave. Za lastno znanstveno raziskovanje je dovoljeno reproducirati do 75 % dela. V okviru vsebinske omejitve pravic za namen znanstvene raziskave pa ni dovoljeno avdio ali video snemanje varovanih del, ki se priobčijo javnosti v okviru javnega predavanja, izvedbe ali predstavitve teh del, in teh posnetkov pozneje priobčiti javnosti.

Nemška novela določbe o uspešnici v okviru založniške pogodbe spreminja tako, da založnik kot prva pogodbeni stranka avtorja odgovarja za svoj poslovni uspeh, povezan z uporabo avtorjevega dela, njegovi pridobitelji (pod)licence pa (enako kot do zdaj) odgovarjajo za svoj poslovni uspeh tega dela.

Nemčija je imela že pred uveljavitvijo nemške novele sorodno pravico za založnike, ki zdaj varuje gospodarska, organizacijska in tehnična prizadevanja založnikov tiska pri izdelavi tiskovin. Nemška novela v skladu z določbo prvega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU določa, da medijska publikacija ne obsega »uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije«, pri čemer ti kratki izvlečki niso podrobneje opredeljeni.

V skladu z nemško novelo so založniki skupaj z avtorji udeleženi pri nadomestilu za zakonite načine

⁴⁶ Nemška novela zakona je objavljena na spletni strani https://www.bmjv.de/SharedDocs/Gesetzgebungsverfahren/Dokumente/Bqbl_UrhDaG.pdf?__blob=publicationFile&v=2

uporabe, kadar je avtor nanje prenesel svoje pravice; soudeležbi pri tem nadomestilu se je možno odpovedati le v skladu s splošnimi pravili, ki urejajo nadomestila, ali s kolektivno pogodbo. S tem se zagotavlja nadaljnji obstoj kolektivne organizacije VG Wort.

Nemška novela ukinja sorodne pravice na reprodukcijah del, saj določa, da za dela vizualne umetnosti, ki niso več avtorskoppravno varovana, preneha tudi varstvo reprodukcij teh del.

Nemška novela obveznost poročanja določa tako, da morajo uporabniki na zahtevo avtorja prvič poročati po koncu prvega leta uporabe varovanih del, pri čemer se poročanje nanaša le na obdobje bistvene uporabe del. Obveznosti poročanja ni v primeru, ko prispevek avtorja ni bil bistven (razen, če bi te podatke potreboval v okviru mehanizma prilagoditve pogodbe v primeru klavzule o uspešnici) ali če bi bila obveznost poročanja nesorazmerna (ker na primer prihodki iz uporabe dela niso tako visoki). Avtor lahko te podatke pridobi tudi od uporabnika, ki delo uporablja na podlagi nadaljnjega prenosa pravic. Teh določb s pogodbo ni dovoljeno spremeniti v škodo avtorja.

Zakon o avtorskoppravni odgovornosti ponudnikov deljenja vsebin na spletu, s katerim Nemčija prenaša 17. člen Direktive 2019/790/EU, med drugim določa, da so ti ponudniki z avtorskoppravnega vidika odgovorni za vso vsebino, ki jo njihovi uporabniki naložijo na njihove platforme, in do katere ti ponudniki javnosti omogočijo dostop. To pomeni, da morajo ti ponudniki po svojih najboljših močeh poskrbeti, da pridobijo licenco, ali zagotoviti, da avtorsko varovane vsebine niso dostopne na spletu (na njihovih platformah), s čimer je ojačan pogajalski položaj imetnikov pravic napram tem ponudnikom. Na podlagi sklenjenih licenčnih pogodb imetniki pravic dobijo pravičen delež vrednosti njihovih ustvarjenih vsebin. V okviru svoje obveznosti »po najboljših močeh pridobiti dovoljenja imetnikov pravic« morajo ponudniki preveriti, ali imajo mogoče kolektivne organizacije ali zastopniki imetnikov pravic (na primer glavne glasbene založbe) že na voljo določene licenčne pogoje za ta način uporabe. Ta zakon določa tudi, da je v primeru uporabe varovanih vsebin v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (17. člen Direktive 2019/790/EU) avtor upravičen do nadomestila, čeprav je avtor prenesel pravice za dajanje na voljo javnosti na tretjo osebo. Tako je avtor upravičen do nadomestila za uporabo vsebin, ki se uporabljajo na teh platformah v okviru vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic ter tudi za vse začasno dovoljene uporabe del, za katere se v okviru pritožbenega postopka izkaže, da so bile nedovoljene.

Zakon o avtorskoppravni odgovornosti ponudnikov deljenja vsebin na spletu uvaja avtomatski način blokiranja, t. i. »rdeči gumb«, pri čemer določa izjemo »domnevno dovoljene uporabe«. V primeru, ko uporabnik naloži delo na platformo, lahko imetnik pravice na tem delu v pritožbenem postopku zahteva blokado objave (rdeči gumb) v primeru nezakonite uporabe. Zato domnevno dovoljene uporabe ne morejo biti avtomatsko blokirane (z uporabo avtomatiziranih postopkov pri nalaganju na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu ali t. i. »upload filters«). Kriteriji za domnevno dovoljene uporabe so, da se lahko uporabi manj kot polovico dela, ki mora biti vključeno v drugo delo (ali uporabnikovo delo), pri čemer je uporaba tujega dela označena kot t. i. »manjša uporaba« (ali »de minimis uporaba« – zanjo dovoljenje imetnika ni potrebno, platforma pa mora za tako uporabo plačati), ali kot »dovoljena«. Ponudnik (platforma) o uporabi dela obvesti njegovega imetnika pravic, ki se glede te uporabe lahko pritoži. Ponudnik mora odločiti o pritožbi najpozneje v roku enega tedna in do odločitve mora sporno delo ostati objavljeno na platformi. Ponudniki lahko prenesejo odločitve o pritožbah na priznane zunanje pisarne, ki se ukvarjajo s pritožbami, pri čemer je ohranjena možnost sodnega varstva. Če uporaba dela presega domnevno dovoljeno uporabo, se objava takega dela blokira na podlagi zahteve imetnika pravice. Uporabnika se o tem obvesti in ta se lahko pritoži pri ponudniku in zahteva priobčitev javnosti (da delo ponovno postane dostopno javnosti), če je njegova zahteva utemeljena. To mora storiti v roku 48 ur (označiti, da je objava »dovoljena«) ali pa mora v tem roku odstraniti objavljeno delo iz spleta. V določenih izjemnih primerih, ko imetnik pravice ne more čakati na odločitev glede njegove pritožbe, lahko takoj zahteva blokado objave (rdeči gumb). To je možno na primer, ko gre za očitno nezakonito nalaganje na platformo (torej, kadar je vsebina, ki jo naloži uporabnik, v več kot 90 % enaka delu, o katerem poroča imetnik pravic), ki hkrati povzroči precejšnjo gospodarsko škodo, o čemer mora presojati človek (ta možnost je rezervirana za zanesljive imetnike pravic). Imetnik pravice lahko prepove uporabo tudi v primeru kršitev svojih moralnih pravic. Uporabniki, ki večkrat nepravilno označijo naloženo vsebino kot »dovoljeno«, izgubijo možnost uporabe tega postopka za določeno obdobje; enako velja za imetnike pravic, ki so večkrat zlorabili možnost rdečega gumba. V praksi se bodo ta pravila nanašala predvsem na avdiovizualna dela. Zakon o avtorskoppravni odgovornosti ponudnikov deljenja vsebin na spletu tako vsebuje določbe, ki preprečujejo zlorabo pravic uporabnikov in imetnikov pravic, vsebuje pa tudi določbe, ki preprečujejo pretirano blokiranje (s strani ponudnikov). Prav tako izrecno določa, da se za uporabo medijske publikacije (nalaganje na platformo) šteje, da besedilo, ki je

daljše od 160 znakov, presega manjšo uporabo.

V Nemčiji avtorji in izvajalci, ki so prenesli izključne pravice kabelske retransmisije na RTV organizacijo, proizvajalca fonograma ali filmskega producenta, obdržijo neodpovedljivo pravico do primerne nadomestila za kabelsko retransmisijo. Nemška novela to pravico razširja na vse oblike retransmisije (v skladu z novo opredelitvijo retransmisije, kot je določena v Direktivi 2019/789/EU).

Pri prenosu Direktive 2019/789/EU nemška novela opredelitev kabelske retransmisije razširja tako, da poleg kabelskih operaterjev obsega tudi ostale ponudnike storitev retransmisije. Ta opredelitev ni omejena samo na signale iz drugih držav članic, ampak se nanaša na vse signale enako (tuje in domače; s tem vse ponudnike storitev retransmisije obravnava enako). Nemška novela obravnava neposredno oddajanje (8. člen) kot eno od oblik retransmisije.

Hrvaška⁴⁷ je sprejela nov zakon o avtorski in sorodnih pravicah, ki je začel veljati 22. 10. 2021 (z izjemo nekaterih določb). Ta naj bi predvsem prilagodil obstoječi pravni okvir tehnološkemu razvoju, ki je spremenil način ustvarjanja, proizvodnje, distribucije in izkoriščanja avtorsko varovanih del in predmetov sorodnih pravic, ter formalno uskladi nacionalne predpise, ki urejajo področje avtorske in sorodnih pravic, z določbami Direktive 2019/790/EU in Direktive 2019/789/EU, ki uvajata novosti na tem pravnem področju.

Hrvaški zakon določa, da je dovoljeno, brez dovoljenja imetnika in brez plačila, javno izvajanje in javno prikazovanje varovanih del v obliki neposrednega poučevanja ali na predstavah, povezanih s poučevanjem, v obsegu, ki ga upravičuje izobraževalni namen, če se to varovano delo ne uporablja v komercialne namene, če izvajalci ne prejmejo nadomestila za izvedbo avtorskih del in če se ne zaračunava vstopnine. Prav tako je dovoljeno, brez dovoljenja imetnika in brez plačila, uporabljati varovana dela za ponazoritev pri poučevanju ali znanstvenem raziskovanju, ki ni namenjeno pridobivanju gospodarske koristi ter z navedbo avtorstva in vira. Ponazoritev pri poučevanju vključuje uporabo praviloma posameznih delov ali odlomkov varovanih del za podporo, obogatitev ali dopolnjevanje poučevanja v prostorih izobraževalnih ustanov in zunaj njih. Vsebinska omejitev pravic pri uporabi varovanih del pri digitalnem in spletnem poučevanju, poučevanju na daljavo in čezmejnem poučevanju dopušča, brez dovoljenja avtorja in brez plačila nadomestila, reproduciranje in priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, varovanih del za njihovo digitalno uporabo z namenom ponazoritve pri poučevanju, v obsegu, upravičenem za nekomercialne namene, in pod pogojem, da se taka uporaba izvaja v izobraževalni ustanovi, v njenih prostorih ali v drugih prostorih ali prek varnega elektronskega okolja, do katerega lahko dostopajo samo učenci ali študentje in učitelji tega izobraževalnega zavoda. Uporaba v okviru te vsebinske omejitve pravic ne sme zamenjati nakupa učnih gradiv. Vsebinske omejitve pravic za omenjene namene poučevanja oziroma ponazoritve pri poučevanju se uporabljajo za vse ravni izobraževanja ter vključujejo dejavnost vseživljenjskega učenja, ki jo izvajajo državni zavodi, javni zavodi in drugi subjekti, pooblaščen za opravljanje te dejavnosti.

V obliki zbirke, ki vsebuje prispevke več avtorjev ali drugih imetnikov pravic ter je po svoji vsebini in sistemizaciji namenjena izključno poučevanju ali znanstvenoraziskovalnemu delu, je (brez dovoljenja imetnika pravic) dovoljeno reproduciranje in distribuiranje odlomkov avtorskih del ter kratkih celotnih del s področij znanosti, književnosti in glasbe, posamičnih del s področij vizualne umetnosti, arhitekture, uporabne umetnosti in industrijskega oblikovanja, fotografskih ali kartografskih del in prikazov znanstvene ali tehnične narave, posameznih odlomkov zakonito objavljenih umetniških del, fonogramov ali videogramov ali celotnih kratkih umetniških del, fonogramov ali videogramov. Treba je navesti vir. Avtor ali drug imetnik pravice lahko to izrecno prepove. Za tako reproduciranje in distribuiranje se imetnikom pravic na teh delih plačuje nadomestilo v okviru obveznega kolektivnega upravljanja.

Brez dovoljenja imetnika pravic in brez plačila nadomestila se lahko te zbirke priobči javnosti z namenom digitalne uporabe pri poučevanju, kadar se izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove, v njenih ali drugih prostorih ali prek varnega elektronskega okolja, do katerega imajo dostop učenci in učiteljsko osebje.

Ureditev vsebinske omejitve pravic za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja sledi določbam Direktive 2019/790/EU. Določa kaj pomeni zakonit dostop ter da lahko imetniki pravic v okviru ukrepov za zagotavljanje varnosti in celovitosti omrežij in baz podatkov (kjer se nahajajo varovana dela) preverjajo IP-naslov ali uvedejo postopke avtentikacije uporabnikov. Imetniki pravic, znanstvene

⁴⁷ Zakon je objavljen na spletni strani https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_10_111_1941.html.

organizacije in ustanove kulturne dediščine morajo sodelovati pri dogovoru o najboljših praksah glede varne hrambe narejenih kopij ter glede ukrepov za zagotavljanje varnosti in celovitosti omrežij in baz podatkov. V zvezi z zakonitim dostopom med drugim določa, da se šteje, da imajo vse osebe, ki jih zajemajo naročnine in pogodbe o uporabi del (sklenjene med imetnikom pravice ter znanstvenimi organizacijami in ustanovami kulturne dediščine), zakonit dostop zaradi povezanosti s temi znanstvenimi organizacijami in ustanovami za varstvo kulturne dediščine.

Tudi določbe vsebinske omejitve pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za druge namene sledijo Direktivi 2019/790/EU. Primeroma so naštetni ustrezni načini, s katerimi si imetniki pravic svoje pravice pridržijo (to so lahko: strojno berljiv način, ki vključuje metapodatke, splošni pogoji spletne strani in storitev, pogodbeno določila ali enostranske izjave imetnika pravice). V primeru, ko gre za varovana dela, ki so dana na voljo javnosti na spletu, pa si imetnik pravic pridrži pravice na ustrezen način le na strojno berljiv način, ki vključuje metapodatke in splošne pogoje, ki se nanašajo na spletno stran ali storitev.

Vsebinska omejitev pravic za dela s statusom dela, ki ni dostopno na tržišču (t. i. razprodano delo oziroma delo izven pravnega prometa), dopušča ustanovam za varstvo kulturne dediščine, da (brez dovoljenja imetnika pravic in brez plačila) na nekomercialnih spletnih straneh reproducirajo in priobčijo javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, varovana dela, ki niso dostopna na tržišču, in jih imajo te ustanove trajno v svojih zbirkah, za nekomercialne namene in z navedbo avtorstva dela. V skladu z določbami Direktive 2019/790/EU so izključene zbirke del, katerih imetniki niso državljani države članice EU. Taka uporaba je možna samo za tista dela in predmete sorodnih pravic, za katera v Republiki Hrvaški ni kolektivne organizacije.

V okviru oblikovanja dobro delujočega trga avtorske pravice hrvaški zakon določa nove pravice založnika medijskih publikacij in ureja uporabo varovanih del v okviru storitev, ki jih ponujajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu. Za založnika medijskih publikacij, razen v primeru, ko medijsko publikacijo uporabljajo ponudniki storitev informacijske družbe, hrvaški zakon določa nekatere nove pravice (pravico reproduciranja, pravico distribuiranja (vključno s pravico dajanja v najem in pravico do ustreznega nadomestila, če so njegove medijske publikacije, v zvezi s katerimi je dovoljena nadaljnja distribucija, izposojene prek splošnih knjižnic), pravico priobčitve javnosti (vključno z dajanjem na voljo javnosti) ter pravico predelave). V primeru, ko medijsko publikacijo uporabljajo ponudniki storitev informacijske družbe, pa hrvaški zakon za založnika medijskih publikacij določa pravici reproduciranja in dajanja na voljo javnosti medijske publikacije. Ti pravici veljata za izdajatelje medijskih publikacij s sedežem v eni od držav članic Evropske unije, ne veljata pa za ponudnike storitev informacijske družbe. Založnik medijskih publikacij je opredeljen kot časopisni založnik, izdajatelj medija ali ponudnik medijskih storitev, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja medije, in zakon, ki ureja elektronske medije (na primer izdajatelj novic ali tiskovna agencija), ko objavlja medijske publikacije. Založnik medijskih publikacij lahko uveljavi svoji pravici zoper uporabnika, ki je ponudnik storitev informacijske družbe s sedežem v Evropski uniji. Ti dve pravici pa se ne uporabljata za posameznike, ki uporabijo medijsko publikacijo in njihove dele v zasebne in nekomercialne namene, za dejanja hiperpovezave in za uporabo posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov, ki ne obsegajo več kot nekaj besed in ne vsebujejo fotografij ali video vsebin, iz medijske publikacije, pod pogojem, da taka uporaba ne vpliva na učinkovitost obeh pravic založnika medijske publikacije; na učinkovitost teh dveh pravic vpliva, če uporaba zelo kratkih odlomkov nadomesti samo medijsko publikacijo ali ko bralca odvrne od napotitve nanjo. Kadar medijsko publikacijo uporabljajo ponudniki storitev informacijske družbe, so poklicni novinarji in fotoreporterji, katerih dela so vključena v to publikacijo, upravičeni do ustreznega deleža prihodkov, ki jih prejmejo ti založniki, pri čemer se ta delež ne šteje za plačo, pravico do tega deleža pa se upravlja obvezno kolektivno.

V zvezi z uporabo varovanih del v okviru storitev, ki jih ponujajo ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu, novi hrvaški zakon sledi ureditvi v Direktivi 2019/790/EU. Sodelovanje med ponudnikom storitve deljenja vsebin na spletu in avtorjem v okviru pridobitve dovoljenja avtorja za ta način uporabe ne sme povzročiti onemogočanja dostopnosti del, ki so jih naložili uporabniki storitve za deljenje vsebin na spletu, če s tem ni kršena avtorska pravica ali če so dela uporabljena v skladu z vsebinskimi omejitvami pravic. Hrvaški zakon za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu določa pogoje za oprostitve odgovornosti enako, kot to določa Direktiva 2019/790/EU. V okviru sodelovanja za pridobitev dovoljenja mora ponudnik teh storitev avtorju na njegovo zahtevo zagotoviti ustrezne informacije o delovanju njegovih praks, na podlagi katerih se lahko oprosti odgovornosti za kršitev avtorske in sorodnih pravic. Zakon za nove ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu določa milejše pogoje za oprostitve

odgovornosti (v skladu s šestim odstavkom 17. člena Direktive 2019/790/EU) in hkrati določa, da teh določb ni dovoljeno zlorabljati, da bi se s tem izognili odgovornostim ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu ali da bi si podaljšali ugodnejši režim odgovornosti za obdobje, daljše od 3 let. V zvezi s pritožbo uporabnikov zakon določa, da mora ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu vzpostaviti učinkovite in hitre pritožbene in druge postopke pravnega varstva za uporabnike njegovih storitev, ki so na voljo v primeru sporov o zavrnitvi dostopa ali odstranitvi del, ki so jih uporabniki naložili. Pritožbe uporabnika se morajo obravnavati takoj po prejemu, odločitve o zavrnitvi dostopa ali onemogočanju dostopa do varovanih del pa morajo biti predmet človeške presoje. Uporabniki lahko sprožijo postopke pred Strokovnim svetom za honorarje na področju avtorske in sorodnih pravic (Strokovni svet), postopke alternativnega reševanja sporov in tudi sodne postopke, še posebej glede vprašanj o zakoniti uporabi del v okviru vsebinskih omejitev pravic.

Hrvaški zakon za avtorje, izvajalce, proizvajalce fonogramov, avdiovizualne producente in RTV organizacije določa izključne pravice za nekatere nove oblike priobčitve javnosti, kot sta pravica priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, v okviru pomožnih spletnih storitev in pravica priobčitve javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, kadar so uporabniki dela naložili na platformah za deljenje vsebin prek spleta. Izključna pravica prenosa z neposrednim pretokom je določena za avtorje, izvajalce in RTV organizacije. Izključna pravica javne priobčitve v primeru oddajanja, retransmisije, prenosa z neposrednim pretokom in dajanja na voljo javnosti je določena za avtorje, izvajalce in proizvajalce fonogramov, za RTV organizacije pa pod pogojem, če je taka priobčitev javnosti predmet plačila. Tako izvajalec kot proizvajalec fonogramov imata pravico do deleža na enotnem nadomestilu za priobčitev javnosti fonograma z izvajalčevo izvedbo.

Hrvaški zakon določa, da je pravica dajanja v najem ena od oblik distribuiranja. Določa neopovedljivo pravico do plačila primerne nadomestila, kadar je bila prenesena izključna pravica dajanja v najem proizvajalcu fonograma ali avdiovizualnemu producentu, in sicer pravico avtorja za dajanje v najem svojega dela, pravico avtorja izvirnega dela v primeru avdiovizualne priredbe za dajanje v najem videograma, ki vsebuje izvirno delo, pravico soavtorja avdiovizualnega dela za dajanje v najem svojega avdiovizualnega dela ter pravico izvajalca za dajanje v najem fonogramov ali videogramov z njegovo izvedbo. Pravica do tega nadomestila se upravlja obvezno kolektivno, zavezanec za plačilo je oseba, ki tako varovano delo najame. Zakon za pravico javnega posojanja določa zakonito licenco, izvajalec, proizvajalec fonogramov, avdiovizualni producent, založnik medijske publikacije pa imajo pravico do primerne nadomestila za javno posojanje, ki se upravlja obvezno kolektivno.

V skladu z Direktivo 2019/789/EU je pomožna spletna storitev v hrvaškem zakonu opredeljena kot spletna storitev, ki jo zagotavlja RTV organizacija, ali se zagotavlja pod njenim nadzorom in odgovornostjo, in je sestavljena iz zagotavljanja televizijskih ali radijskih programov javnosti hkrati z radiodifuznim oddajanjem (linearno) ali v določenem obdobju po njem (storitve časovnega zamika) in vse spremljajoče vsebine, ki spremljajo tako oddajanje, kot so obvestila, razširitve, dodatki ali ocene vsebine ustreznega programa. RTV organizacija pomožno spletno storitev uporabnikom zagotavlja skupaj s storitvijo radiodifuznega oddajanja, pri čemer je pomožna spletna storitev v jasnem in podrejenem odnosu s tem oddajanjem. Uporabniki lahko do pomožne spletne storitve dostopajo ločeno od radiodifuznega oddajanja brez posebnih predpogojev. Med pomožne spletne storitve ne sodi omogočanje dostopa do avtorskih del, vključenih v televizijski ali radijski program, ali del, ki niso povezana z nobenim oddajanim programom RTV organizacije, kot je dostop do nekaterih glasbenih ali avdiovizualnih del ali glasbenih albumov ali videoposnetkov, na primer v okviru storitev videa na zahtevo.

Hrvaška pravico retransmisije opredeljuje kot pravico priobčitve javnosti na način, da je prvotno oddajanje, po žici ali zraku, vključno s satelitom, razen prek interneta, avtorskega dela, ki je vsebovan v televizijskem ali radijskem programskem signalu iz Republike Hrvaške kot tudi iz drugih držav, ki je namenjeno sprejemu javnosti, hkrati v nespremenjeni obliki in v celoti priobčeno javnosti; in sicer kadar to izvaja oseba, ki ni RTV organizacija, ki je izvedla prvotno oddajanje, ne glede na to, kako operater storitve retransmisije od nje pridobi signal za namen retransmisije in pod pogojem, da se retransmisija v okviru storitev dostopa do interneta izvaja v urejenem okolju. V okviru retransmisije je posebej opredeljena tudi kabelska retransmisija, in sicer kot izključna pravica do priobčitve javnosti na način, da prvo oddajanje, izvedeno po žici ali zraku, vključno s satelitom, iz Republike Hrvaške ali druge države, avtorskega dela, ki je vsebovan v televizijskem ali radijskem programskem signalu, hkrati v nespremenjeni obliki in v celoti priobči javnosti z retransmisijo prek kabelskega sistema, ne glede na to, kako operater storitve kabelske retransmisije prejema programske signale od RTV organizacije za

namen retransmisije.

Hrvaška čisto neposredno oddajanje (kot ga ureja prvi odstavek 8. člena Direktive 2019/789/EU) ureja kot novo pravico za nov način priobčitve javnosti, vzporedno neposredno oddajanje pa šteje med oblike retransmisije.

Danska je zadnjič spremenila danski Zakon o avtorski pravici iz leta 2014 z Zakonom št. 1121 z dne 4. junija 2021, ki je začel veljati 7. junija 2021 (Zakon o dopolnitvah Zakona o avtorski pravici; v nadaljnjem besedilu: danski zakon)⁴⁸.

Z danskim zakonom so bile zaradi prenosa določb Direktive 2019/789/EU spremenjene določbe o retransmisiji, in sicer predvsem glede retransmisije prek ponudnika storitev interneta, pri čemer se določbe o retransmisiji prek storitve dostopa do interneta uporabljajo le, če se tak način retransmisije zagotavlja v nadzorovanem okolju in pod pogojem, da sporazum o retransmisiji z imetniki pravic sklne tudi ponudnik storitve. Dodane so določbe o pomožnih spletnih storitvah za določene programe in okoliščine, ki se upoštevajo pri določitvi nadomestila za uporabo v okviru pomožnih spletnih storitev.

Z danskim zakonom se prenašajo tudi določbe Direktive 2019/790/EU. Določbe Zakona o avtorski pravici so že pred tem dovoljevale javnim ali zasebnim ustanovam, organizacijam in podjetjem, da lahko za interno uporabo pri svojih dejavnostih s fotokopiranjem ali podobno izdelujejo ali imajo kopije strokovnih člankov iz časopisov, periodike in zbirk, kratke odlomke drugih objavljenih del strokovne narave, glasbenih del in ilustracij, ki so reproducirane v povezavi z besedilom, pod pogojem, da je sklenjena pogodbeno licenca v okviru razširjenega kolektivnega upravljanja pravic (torej ob plačilu nadomestila imetnikom pravic). Take kopije se lahko uporabljajo samo pri dejavnostih, ki so obsežene s to pogodbeno licenco. Danski zakon te ureditve ne spreminja.

Izjema in omejitev avtorske pravice za reproduciranje na področju izobraževanja je že pred sprejemom danskega zakona omogočala reproduciranje objavljenih del za uporabo v izobraževalni dejavnosti in reproduciranje s snemanjem del, ki so radiodifuzno oddajana na radiu ali televiziji, pod pogojem, da je sklenjena pogodbeno licenca v okviru razširjenega kolektivnega upravljanja pravic. V okviru te izjeme in omejitve avtorske pravice avtorji prejmejo nadomestilo, ki ga zbere kolektivna organizacija od uporabnikov (na primer šol), ki uporabljajo dela v skladu s pogodbeno licenco. Kopije del se lahko uporabijo pri učnih dejavnostih, ki so obsežene s to pogodbeno licenco. Določba o snemanju ne velja za kinematografska dela, ki so del splošnega repertoarja celovečernih filmov kinematografov, razen če so bili v televizijski oddaji uporabljeni le manjši deli takega dela. Določba o reproduciranju objavljenih del ne velja za računalniške programe v digitalni obliki. Učitelji in učenci lahko, kot del učne dejavnosti, posnamejo lastne izvedbe del, razen če se to naredi za komercialne namene. Posnetkov ni dovoljeno uporabljati na noben drug način. Določbe Zakona o avtorski pravici tudi dopuščajo, da se lahko manjši deli literarnih in glasbenih del ali del manjšega obsega reproducirajo za uporabo pri učni dejavnosti v zbirkah, ki so sestavljene iz prispevkov večjega števila avtorjev, ko preteče pet let po letu, ko je bilo delo objavljeno. Avtor je upravičen do nadomestila. Te določbe ne veljajo za dela, ki so narejena za uporabo pri učnih dejavnostih, ali če se reproduciranje izvaja za komercialne namene. Danski zakon te ureditve ne spreminja.

Zakon o avtorski pravici je že pred tem dovoljeval javnim arhivom, javnim knjižnicam in drugim knjižnicam, ki jih v celoti ali delno financirajo javne oblasti, državnim muzejem in muzejem, ki so odobreni po zakonu o muzejih, da lahko reproducirajo in distribuirajo kopije del za uporabo pri svojih dejavnostih pod določenimi pogoji in če tega ne naredijo za komercialne namene. To ne velja za računalniške programe v digitalni obliki, razen za računalniške igre. Te ustanove lahko naredijo kopije za namene varnosti in varstva. Če je kopija v zbirki ustanove nepopolna, lahko ustanova naredi kopije manjkajočih delov, razen če je delo mogoče dobiti po običajnih trgovinskih kanalih ali pri založniku. Knjižnice lahko naredijo kopije objavljenih del, ki bi morale biti na voljo v zbirkah knjižnice, če jih ni mogoče dobiti po običajnih trgovinskih kanalih ali pri založniku. Kopije, ki so narejene v skladu s temi pogoji ali izročene v skladu z zakonom o obvezni izročitvi izvoda, in v izjemnih primerih kopije, ki so narejene za namene varnosti in varstva, se lahko posojajo uporabnikom, kar pa ne velja za posnetke slik in kopije, narejene v digitalni obliki ali v obliki zvočnih posnetkov. Za pravico do nadaljnje uporabe kopij, ki so bile narejene pod temi pogoji, veljajo veljavna pravila. Zakon o avtorski pravici med drugim dovoljuje uporabo kopij določenih del za raziskovalne namene, če dela ni mogoče dobiti po običajnih trgovinskih kanalih. Javne knjižnice in druge knjižnice, ki jih v celoti ali delno financirajo javne oblasti, lahko v digitalni obliki

⁴⁸ <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2021/1121>

reproducirajo članke iz časopisov, periodike in zbirk, krajše odlomke knjig in druga objavljena literarna dela ter ilustracije in notne zapise, ki so reproducirani v povezavi z besedilom, če so izpolnjeni pogoji za pogodbeno licenco v okviru razširjenega kolektivnega upravljanja pravic.

Z danskim zakonom so bile dodane določbe o novi pravici založnika medijske publikacije. Medijske publikacije in dela, ki so vključena vanjo, se lahko reproducirajo na spletu ali dajo na voljo javnosti s strani ponudnikov storitev informacijske družbe, če so izpolnjeni pogoji za pogodbeno licenco v okviru razširjenega kolektivnega upravljanja pravic. Avtor lahko prepove strankam licenčne pogodbe uporabo medijske publikacije. Medijskih publikacij se brez soglasja založnika ne sme reproducirati na spletu ali dati na voljo s strani ponudnika storitev informacijske družbe na način, ki javnosti omogoča dostop do njih na individualno izbranim kraju in času, preden potečeta dve leti po koncu leta, v katerem je bila objavljena publikacija. Te določbe se ne uporabljajo za zasebno ali nekomercialno uporabo posameznih uporabnikov; hiperpovezave; posamezne besede ali zelo kratke izvlečke iz medijske publikacije. Pravice založnika ne vplivajo na pravice avtorjev in drugih imetnikov pravic glede varovanih del, ki so v medijski publikaciji. Pravice založnika se ne smejo uporabiti zoper avtorje in druge imetnike pravic in jim ne smejo odvzeti pravice do izkoriščanja njihovih varovanih del neodvisno od medijske publikacije, katere del so. Avtorji varovanih del, ki so vključena v medijsko publikacijo, so upravičeni do ustreznega deleža prihodkov, ki jih prejme založnik za uporabo svojih medijskih publikacij. Določbe se uporabljajo za medijske publikacije, ki jih objavijo založniki, ki imajo sedež v državi znotraj Evropskega gospodarskega prostora. Za medijske publikacije, izdane ali objavljene pred 6. junijem 2019, veljajo prejšnja pravila.

Danski zakon v novem poglavju ureja priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Opredeljen je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, obveznost pridobitve dovoljenja imetnikov pravic za uporabo v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, in sicer tudi za dejanja, ki jih izvede uporabnik storitve deljenja vsebin na spletu. To dovoljenje se ne uporablja, če uporabnik izvaja dejanja za komercialne namene ali če njegova dejavnost prinaša pomemben dohodek. Določeno je, v katerih primerih ponudnik storitev deljenja vsebin odgovarja za kršitev pravic, dolžnost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, da zagotovi učinkovit postopek pritožbe za uporabnike svojih storitev, kadar se ne strinjajo s preprečitvijo dostopa do dela ali stvaritve oziroma njeno odstranitvijo, ki so jo naložili, in kadar menijo, da je taka uporaba dovoljena v okviru izjem in omejitev pravic. Pritožbo je treba obravnavati brez odlašanja in je predmet človeškega nadzora. Spori med imetniki pravic, ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu in njihovimi uporabniki se lahko rešujejo pred Odborom za licenciranje avtorske pravice. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu na zahtevo imetnika pravic zagotovijo informacije, kako preprečujejo nedovoljeno uporabo del. Če je med ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu in imetniki pravic sklenjena licenčna pogodba, ponudnik storitev zagotovi imetnikom pravic informacije o uporabi varovanih del in stvaritev, ki so obseženi z licenčno pogodbo. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu v svojih splošnih pogojih seznanijo uporabnike, da lahko uporabljajo varovana dela in stvaritve v skladu z izjemami in omejitvami avtorske pravice. Uporabniki storitev deljenja vsebin na spletu lahko naložijo vsebino, ki vsebuje varovana dela in stvaritve, ter jo dajo na voljo javnosti v storitvi deljenja vsebin na spletu, če to storijo za namene karikature, parodije ali pastiša.

Študija avtorice Raquel Xalabarder z naslovom »Načelo primerne in sorazmerne nadomestila za avtorje in izvajalce v 18. členu Direktive o avtorski pravici na enotnem digitalnem trgu: Nekaj misli o njegovem prenosu v nacionalne zakonodaje«⁴⁹ se nanaša na 18. člen Direktive 2019/790/EU. Iz te študije med drugim izhaja, da več držav članic Evropske unije daje avtorju ali izvajalcu pravico do primerne in sorazmerne nadomestila v primeru, ko ta svoje pravice prenese na tretjo osebo. Tako na primer Italija za avdiovizualne avtorje in izvajalce določa: če prenesejo izključne pravice na producenta, obdržijo neodpovedljivo pravico do nadomestila za katerokoli dejanje uporabe njihovih del in izvedb (tudi za dajanje na voljo javnosti). V Nemčiji avtorji in izvajalci, ki so prenesli izključne pravice kabelske retransmisije na RTV organizacijo, proizvajalca fonograma ali filmskega producenta, obdržijo neodpovedljivo pravico do primerne nadomestila za kabelsko retransmisijo. Na Poljskem in v Španiji avtorji in izvajalci (predvsem v avdiovizualni in fonogramski produkciji) po prenosu izključnih pravic obdržijo neodtujljivo pravico do nadomestila za dajanje v najem in priobčitev javnosti, vključno na spletu.

Poljski zakon o avtorski in sorodnih pravicah⁵⁰ določa, da imajo soavtorji avdiovizualnega dela in

⁴⁹ Xalabarder, Raquel, The Principle of Appropriate and Proportionate Remuneration of ART.18 Digital Single Market Directive: Some Thoughts for Its National Implementation (September 1, 2020). Končna verzija študije je bila objavljena kot: Raquel Xalabarder, «The Principle of Appropriate and Proportionate Remuneration for Authors and Performers in Art.18 Copyright in the Digital Single Market Directive», InDret 4.2020, str. 1-51 <https://indret.com/wp-content/uploads/2020/10/1591.pdf>, dostopno na SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3684375> ali <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3684375>

⁵⁰ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20210001062/T/D20211062L.pdf>

izvajalci pravico do nadomestila, ki je sorazmeren glede na prihodke iz predvajanja avdiovizualnega dela v kinematografih, primerne nadomestila za dajanje v najem avdiovizualnega dela in njegovo javno predvajanje (javno reproduciranje), primerne nadomestila za radiodifuzno oddajanje avdiovizualnega dela na televiziji ali prek drugih sredstev, ki omogočajo dajanje na voljo javnosti in primerne nadomestila za reproduciranje za privatno ali drugo lastno uporabo (70. člen). Proizvajalec videograma pa ima izključne pravice uporabe videograma za njegovo reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem ali posojanje in dajanje na voljo javnosti (94. člen). V primeru radiodifuznega oddajanja ali radiodifuzne retransmisije ali predvajanja videograma ima proizvajalec videograma pravico do primerne nadomestila. Podobno ureditev za soavtorje avdiovizualnih del in izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v videogramih ima **Italija** (zakon o avtorski pravici⁵¹).

– Izjava o skladnosti predloga zakona s pravnimi akti Evropske unije in korelacijska tabela pri prenosu direktiv

Izjava o skladnosti (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

Korelacijska tabela (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

– razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes, ki naj bi se s tem dosegel,

Predlog zakona ne uvaja novega upravnega postopka.

Predlog zakona uvaja za javno dostopne arhive, knjižnice, muzeje, ustanove filmske ali avdio dediščine ter javne RTV organizacije v zvezi z uporabo del izven pravnega prometa obveznosti preverjanja, ali delo lahko šteje za delo izven pravnega prometa, in obveščanja o nameravani uporabi dela izven pravnega prometa na portalu, ki ga bo vzpostavil EUIPO, vsaj šest mesecev pred nameravano uporabo. Obveščanje je pomembno zato, da lahko imetnik pravice izključi uporabo svojega dela kot delo izven pravnega prometa.

- ukinitve postopka ali odprava administrativnih bremen,
- spoštovanje načela »vse na enem mestu« ter organ in kraj opravljanja dejavnosti oziroma izpolnjevanja obveznosti,
- podatki oziroma dokumenti, ki so potrebni za izvedbo postopka in jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti, ter način njihovega pridobivanja,
- ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitve obstoječih organov,
- ali bodo zaradi izvajanja postopkov in dejavnosti potrebne nove zaposlitve, ali so izvajalci primerno usposobljeni, ali bodo potrebna dodatno usposabljanje ter finančna in materialna sredstva,
- ali se bodo zaradi ukinitve postopkov in dejavnosti zmanjšala število zaposlenih ter finančna in materialna sredstva;

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

- dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti, povečanje ali zmanjšanje obsega dokumentacije z navedbo razlogov,
- stroški, ki jih bo imela stranka, ali razbremenitev stranke,
- čas, v katerem bo stranka lahko uredila zadevo.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne bo imel posledic za okolje, prostorske in varstvene vidike.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

- poslovne stroške in poslovanje,

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje bo lahko prispevala k znižanju stroškov, če bodo podjetja, ki izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje za

⁵¹ <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:1941-04-22:633>

komercialne namene, to izvajala v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, saj jim za to ne bo treba pridobiti dovoljenja imetnikov pravic in tudi ne plačati. Pri tem je treba upoštevati, da si lahko imetnik pravic pridrži pravice za ta način uporabe ter ne dovoli besedilnega in podatkovnega rudarjenja.

Za uporabnike, ki bodo uporabljali varovana dela na določene načine, obsežene z novimi pravicami, bodo nastale nove obveznosti in stroški zaradi novih pravic imetnikov avtorske in sorodnih pravic (novi pravici založnika medijskih publikacij; obveznost ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu za pridobitev dovoljenja imetnikov pravic za izvajanje dejanj priobčitve javnosti varovanih vsebin v okviru storitev deljenja vsebin na spletu; spremenjena pravica radiodifuzne retransmisije, nove pravice avtorja do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo in za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, nove pravice avtorja prvotnega dela in soavtorjev avdiovizualnega dela do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo, priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo in za drugo dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in storitev videa na zahtevo; pravica izvajalca do nadomestila pri priobčitvi javnosti videograma s svojo izvedbo; pravica izvajalca, katerega izvedba je na videogramu, do neodpovedljive pravice do nadomestila za dajanje v najem videograma in pravica filmskega producenta do primerne nadomestila za priobčitev javnosti videograma). Če uporabnik ne uporablja varovanih del na način, kot je določen s posamezno pravico, zanj obveznosti ne nastanejo. Za tiste pravne osebe, ki izkoriščajo avtorska dela in predmete sorodne pravice, bodo lahko nastale dodatne obveznosti ter stroški zaradi poročanja avtorjem in izvajalcem o izkoriščanju avtorskih del in izvedb. Obveznost poročanja sicer ZASP že določa, vendar ne tako natančno in za vse primere uporabe.

– premoženjske pravice,

Predlog zakona bo pozitivno vplival na položaj avtorjev (vključno z avtorjem prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela), izvajalcev, katerih izvedbe so posnete na videogramu, in filmskih producentov, ker se jim zagotavljajo nekatere nove pravice do nadomestila. Predlog zakona pa bo vplival negativno na položaj avtorjev glede tistih načinov uporabe del, ki so določeni kot nove omejitve pravic brez plačila nadomestila, ker imetniki pravic ne bodo več prejemali avtorskih honorarjev za te načine uporabe.

– inovacije in raziskave,

Novi vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, tudi za namene znanstvenega raziskovanja, bosta pozitivno vplivali na razvoj podatkovne analitike in umetne inteligence v Republiki Sloveniji.

Če bodo gospodarski subjekti izvajali besedilno in podatkovno rudarjenje v okviru vsebinske omejitve pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje, jim za to ne bo treba pridobiti dovoljenja imetnikov pravic in tudi ne plačati (tudi če bodo izvajali besedilno in podatkovno rudarjenje za komercialne namene). Pri tem je treba upoštevati, da si lahko imetnik pravic pridrži pravice za ta način uporabe ter ne dovoli besedilnega in podatkovnega rudarjenja.

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja bo pozitivno vplivala na izvajanje raziskav v raziskovalnih organizacijah, vključno z javno-zasebnimi partnerstvi. Če bo besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja potekalo v okviru vsebinske omejitve pravic, bodo lahko izvajali rudarjenje brez dovoljenja imetnikov pravic in brez plačila. Imetnik pravic si po tej novi vsebinski omejitvi ne more pridržati pravic.

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje bo pozitivno vplivala na izvajanje raziskav nekomercialne narave, saj bo raziskovalcem olajšala dostop do znanstvenih virov.

– potrošnike in gospodinjstva,

Verjetno je, da bodo gospodarski subjekti, ki bodo uporabljali avtorska dela in druge predmete varstva na način, ki je obsežen z novimi pravicami do nadomestil, poskušali prevaliti del finančnega bremena na končne uporabnike, med katerimi so tudi potrošniki.

- določene regije in sektorje,
- druge države in mednarodne odnose,
- makroekonomsko okolje,
- mala in srednja podjetja:
 - število podjetij in njihova velikost,
 - število podjetij in delovnih mest, na katera se nanaša predlagani predpis,
 - pomen različnih kategorij malih in srednjih podjetij v panogah,
 - povezanost z drugimi panogami in mogoči vplivi na podizvajalce,

Nova vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje lahko pozitivno vpliva na nova zagonska podjetja ter druga mala in srednja podjetja, ki izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje za komercialne namene. Če bodo izvajala besedilno in podatkovno rudarjenje v okviru vsebinske omejitve pravic, jim ne bo treba pridobivati dovoljenj imetnikov pravic ter tudi ne plačati za uporabo varovanih del in predmetov sorodnih pravic.

- konkurenčnost podjetij:
 - omejevanje dostopa na trg dobaviteljem,
 - omejevanje konkurenčnosti dobaviteljev,
- zmanjševanje spodbud dobaviteljem za učinkovito konkurenčnost.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona bo pozitivno vplival na položaj avtorjev (vključno z avtorjem prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela), izvajalcev, katerih izvedbe so posnete na videogramu, in filmskih producentov, ker se jim zagotavljajo nekatere nove pravice do nadomestil, in bodo predvidoma dobili dodatna finančna sredstva, ki bodo lahko vplivala na izboljšanje njihovega gmotnega položaja in prispevala k njihovem nadaljnjemu ustvarjanju. Ker se določa neodpovedljiva pravica do nadomestila za vse izvajalce, se lahko izboljša tudi položaj izvajalcev, katerih izvedbe so na fonogramu.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

- nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja,
- razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna,
- razvojne dokumente EU in mednarodnih organizacij.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona ne bo imel posledic na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:
 - ciljnim skupinam (seminarji, delavnice),
 - širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve).
- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:
 - zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa,
 - organi, civilna družba,
 - metode za spremljanje doseganja ciljev,
 - merila za ugotavljanje doseganja ciljev,
 - časovni okvir spremljanja za pripravo poročil,
 - roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- spletni naslov, na katerem je bil predpis objavljen,

Predlog zakona je bil objavljen na spletnem portalu e-demokracija in na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo od 24. 5. 2021 do 28. 6. 2021, dopolnjen predlog zakona pa od 1. 2. 2022 do 13. 2. 2022.

- čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe,

– datum in kraj morebitne javne obravnave ali druge oblike sodelovanja,

Predlagatelj je zainteresirano in strokovno javnost k sodelovanju pri prenosu Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v nacionalno pravo Republike Slovenije pozval že pred oblikovanjem gradiva, in sicer z obvestilom na svoji spletni strani z dne 11. 3. 2020, v katerem je zaradi okoliščin, povezanih s širjenjem novega koronavirusa, odpovedal napovedane javne posvete za prenos obeh omenjenih direktiv ter povabil vso zainteresirano in strokovno javnost, da do 31. 3. 2020 poda svoja pisna stališča. Po podalšanju roka za oddajo pisnih stališč do 30. 4. 2020 (obvestilo predlagatelja je bilo objavljeno na njegovih spletnih straneh dne 27. 3. 2020), je predlagatelj prejel več kot 50 pisnih stališč zainteresirane in strokovne javnosti (kolektivnih organizacij, osnovnih šol, muzejev, knjižnic, igralcev, itd.), ki jih je dne 5. 6. 2020 objavil na svoji spletni strani ter hkrati objavil poziv k posredovanju komentarjev na objavljena pisna stališča z rokom do 30. 6. 2020. Predlagatelj je na prejeta in objavljena pisna stališča prejel več odzivov in naknadnih predlogov predstavnikov zainteresirane in strokovne javnosti.

Po objavi predloga zakona na portalu E-demokracija je predlagatelj prejel številna mnenja, predloge in pripombe, med katerimi so imeli deležniki tudi povsem nasprotujoča si mnenja, predloge in pripombe.

Po prvi javni obravnavi predloga zakona je bil dne 5. 1. 2022 organiziran javni posvet prek spletne aplikacije za sestanke, na katerem je sodelovalo približno 100 udeležencev, ki so imeli priložnost, da javno predstavijo svoja stališča in predloge za pripravo izboljšane osnutka predloga zakona.

Po javnem posvetu je bil 1. 2. 2022 predlog zakona ponovno objavljen na portalu E-demokracija. Predlagatelj je znova prejel številna mnenja, predloge in pripombe deležnikov.

V predlogu zakona so upoštevane nekatere rešitve, ki jih je posredovala zainteresirana in strokovna javnost.

- seznam subjektov, ki so sodelovali (imen in priimkov fizičnih oseb, ki niso poslovni subjekti, ne navajajte):
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti
- bistvena mnenja, predloge in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, in razlogi za neupoštevanje:

Pripombe k 2. členu:

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ, Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, AIPA, k.o. in Zveza društev slovenskih filmskih ustvarjalcev ter Telemach d.o.o. predlagajo, da se določi, da se uporabijo enaka pravila za retransmisijo televizijskih in radijskih signalov tudi za slovensko ozemlje, da se uredi paralelno neposredno oddajanje in pri tem določi, da mora operater retransmisije pridobiti dovoljenje imetnikov pravic za pravico radiodifuzne retransmisije, radiodifuzna organizacija pa za pravico radiodifuznega oddajanja. Predlagajo tudi, da se člen dopolni tako, da se ne šteje, da distributer signala sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti, kadar radiodifuznim organizacijam omogoča zgolj »tehnična sredstva«, in da se ne določi, da morata radiodifuzna organizacija in operater retransmisije vsak zase pridobiti dovoljenje imetnikov pravic.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Spremenjeni 31. člen že ureja, da pravica radiodifuzne retransmisije obsega ne le tuje, ampak tudi domače, slovenske televizijske in radijske signale, saj v prvem odstavku spremenjenega 31. člena niso izvzeti domači televizijski in radijski signali oziroma radiodifuzna retransmisija ni omejena le na televizijske in radijske signale iz druge države članice Evropske unije. Enak pristop je že v zdaj veljavnem 31. členu ZASP. Paralelnega neposrednega oddajanja ni treba urejati, saj ga Direktiva 2019/789/EU ne ureja. V 31. členu je med drugim pri neposrednem oddajanju določeno, da se šteje, da radiodifuzna organizacija in operater retransmisije sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase (ker kot izhaja iz 20. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU sodelovanje radiodifuzne organizacije in distributerja signala v enotnem dejanju priobčitve javnosti ne bi smelo povzročiti skupne odgovornosti na strani radiodifuzne organizacije in distributerja signala za to dejanje priobčitve javnosti) pridobiti dovoljenje avtorja glede na svoj prispevek k temu dejanju. V vsakem posameznem primeru je treba ugotoviti, kakšen je prispevek radiodifuzne organizacije in operaterja retransmisije, ki ni radiodifuzna organizacija, v enotnem dejanju priobčitve javnosti. Če bo distributer signala, kot eden od možnih operaterjev retransmisije, radiodifuzni organizaciji omogočal zgolj tehnična sredstva, glede na sodno prakso Sodišča EU ne bo izpolnjen pogoj, da sodeluje

pri dejanju priobčitve javnosti, zato ne bo zavezanec za plačilo nadomestila. Zato ni treba še posebej določati, kdaj se šteje, da distributer signala ne sodeluje pri dejanju priobčitve javnosti.

Pripombe k 3. členu:

ARNES, Društvo Mlada akademija, Inštitut za primerjalno pravo, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani ter Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije predlagajo, da se nova vsebinska omejitev uredi skupaj za prosto uporabo pri pouku in znanstvenem raziskovanju s spremembo 49. člena ZASP oziroma, da se določi prosta uporaba za znanstveno raziskovanje, da se dovoli tudi prosto distribuiranje del (vključno s fizičnimi primerki del), da se nova vsebinska omejitev razširi tudi na raziskovalne organizacije, ustanove za varstvo kulturne dediščine in na drugo osebje, ki podpira šolajoče pri izobraževanju, na primer starše. Nasprotujejo temu, da se iz nove vsebinske omejitve izvzamejo določena gradiva, kadar so na voljo licence, ker bi taka ureditev za šole oziroma organizacije pomenila ogromno finančno obremenitev zaradi plačila licenčnin in pogajanj s kolektivnimi organizacijami, šole pa bi pri tem potrebovale tudi strokovno pravno pomoč. Predlagajo tudi, da imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa naj plača globo. Podobno meni **posameznik**, ki pa ne predlaga širitve izjeme tudi na ustanove za varstvo kulturne dediščine in na drugo osebje, temveč le na raziskovalne organizacije, z določitvijo skupne izjeme za vse vrste pouka in za namene znanstvenega raziskovanja.

Univerza v Ljubljana in Inštitut za novejšo zgodovino podobno predlagata širšo opredelitev izobraževalne ustanove (vključuje naj tudi raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine), vključitev drugih oseb in vseh ravni formalnega in neformalnega izobraževanja ter vseživljenjskega učenja in vseh vrst rabe, prosto uporabo pri neposrednem pouku kot tudi za poučevanje na daljavo in čezmejno poučevanje, izjema pa naj ne bo izničena z licencami.

NUK podobno predlaga, da se v okvir izjeme s prosto uporabo vključijo izobraževalne dejavnosti, ki jih ponujajo ustanove za varstvo kulturne dediščine, da izjema ni predmet nadomestil in da se v primeru določenih gradiv izjema ne izniči z licencami, če so na voljo na enostaven način, ali pa naj se določi obseg, do katerega je mogoče tudi v zvezi s temi gradivi koristiti izjemo.

Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani dodatno predlaga, da se v izjemo (s prosto uporabo) vključi vse izobraževalne ravni formalnega in neformalnega izobraževanja ter vseživljenjsko učenje, izjema pa naj ne izključuje možnosti uporabe del pri neposrednem pouku. Podobno predlagata **Zveza bibliotekarskih društev Slovenije in Zveza ljudskih univerz Slovenije**.

Državni izpitni center predlaga tudi, da izjema vključuje možnost uporabe avtorskih del pri preverjanjih in ocenjevanjih znanja in da se gradivo v nacionalnih preizkusih znanja in maturitetnih izpitih ne bi štelo za uradno besedilo z upravnega področja, ki po ZASP ni varovano delo.

Piratska stranka Slovenije predlaga, da se nova vsebinska omejitev uredi za prosto uporabo pri pouku, da se razširi na starše in drugo osebje za podporo pri izobraževanju ter da se iz izjeme ne izvzamejo gradiva, za katere založniki ponujajo licence.

ARNES dodatno predlaga, da se v izjemo vnese možnost predelave avtorskih del za namene poučevanja.

Predlogi delno niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU omogoča, da države članice za uporabo v obsegu izjeme in omejitve za ponazoritev pri digitalnem in čezmejnim poučevanju določijo pravično nadomestilo, kar je v primerjavi z določitvijo proste uporabe milejši ukrep za doseg cilja obogatitja pouka v digitalnem okolju. Ker se z novo vsebinsko omejitvijo posega v ustavno varovane avtorske in druge pravice iz ustvarjalnosti, je za doseg cilja obogatitja pouka v digitalnem okolju v skladu s t. i. ustavnim testom izbran milejši ukrep in se za uporabo v obsegu nove vsebinske omejitve pravic določa, da imetniki pravic prejmejo primerno nadomestilo. Direktiva 2019/790/EU določa v 5. členu novo obvezno izjemo in omejitev določenih pravic le za izobraževalne ustanove, učence ali študente

izobraževalne ustanove in učiteljsko osebje, ne pa tudi za druge organizacije in ustanove ali druge osebe. Direktiva 2019/790/EU določa omejitve pravice predelave le za baze podatkov (kar je urejeno v 47.b členu), računalniške programe (kar je urejeno v spremenjenem 114. členu) in za podatkovne baze (kar je urejeno v 141.g členu), ne pa tudi za vsa objavljena dela, zato nadaljnja omejitev pravice predelave ni dovoljena. Reproduciranje in priobčitev javnosti pod odgovornostjo izobraževalne ustanove (v prostorih ali prek varnega elektronskega okolja) je dovoljeno izključno za namen ponazoritve (ilustracije) pri poučevanju. Zato ni dopustno urejanje enake vsebinske omejitve pravic tudi za raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine oziroma določanje skupne izjeme za pouk in znanstveno raziskovanje. Kadar so licence enostavno na voljo na trgu, so iz izjeme izvzeti učbeniki, delovni zvezki, vadnice in druga učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju ter grafične izdaje glasbenih del, kar je milejši poseg v avtorsko in sorodne pravice v primerjavi z zakonito licenco. Ker bo ponudnik take licence o licencah obvestil reprezentativno združenje uporabnikov in ministrstvo, pristojno za šolstvo, bodo izobraževalne ustanove razpolagale s podatki o ponudnikih licenc in s pridobitvijo licenc ne bodo imele posebnih obremenitev. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Predlog, da se gradivo v nacionalnih preizkusih znanja in maturitetnih izpitih ne bi štelo za uradno besedilo z upravnega področja, ni bil upoštevan. Sodišče v posameznem primeru odloči glede na vse okoliščine primera, ali se neko delo šteje za uradno besedilo z upravnega področja in se mu zato odreče avtorskopravno varstvo. Če je neko delo uradno besedilo z upravnega področja, se lahko prosto uporablja.

ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije k.o., IPF, k.o. in AIPA, k.o. predlagajo, da se uredi pravica do nadomestila za avtorje po zgledu pravice do nadomestila za privatno in drugo lastno uporabo v 37. členu in s spremembami 123., 131. in 135. člena ZASP določi pravica do nadomestila tudi za izvajalce, proizvajalce fonograma in filmske producente za reproduciranje za namene poučevanja, če pravice uporabe niso bile prenesene s prosto licenco za namene poučevanja ali znanstvenega proučevanja (nadomestilo se plačuje na udeleženca pri pouku v obliki polletnega pavšala za vsako polletje, zavezanec za plačilo je ministrstvo, pristojno za šolstvo; **ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije k.o.** predlaga delilno razmerje 60 : 20 : 20, če bi bilo nadomestilo skupno za avtorje, izvajalce in producente. Predlagajo tudi, da se določijo dodatni pogoji za uporabo del za namen ponazoritve pri poučevanju: da se reprodukcije avtorskih del hranijo v varnem okolju, ki preprečuje neupravičenim osebam dostop do teh reprodukcij, in sicer največ 30 dni od nastanka reprodukcije, morebitne reprodukcije takšnih reprodukcij pa le do izteka roka hrambe primerka dela, iz katerega je nastala; dajanje na voljo javnosti avtorskih del je dopustno le v varnem okolju, ki preprečuje neupravičenim osebam dostop do teh primerkov, in ob pogoju izvedbe ustreznih tehničnih ukrepov, s katerimi bo zagotovljena uporaba avtorskega dela izključno v okviru tega varnega elektronskega okolja brez možnosti shranitve reprodukcije v kakršni koli obliki izven tega okolja. Predlagajo tudi, da je treba v primeru reprodukcije dela na fonogram ali videogram pred javno priobčitvijo reprodukcije dela po izteku 15 dni od prve uporabe fonograma ali videograma pridobiti soglasje imetnika moralne avtorske pravice spoštovanja dela, to soglasje pa velja eno leto, če ni drugače določeno. Imetnik moralne avtorske pravice lahko to kadarkoli in poljubno mnogokrat podaljša za največ tri leta. Ne glede na najdaljše obdobje hrambe se ta v primeru soglasja oziroma avtorizacije izteče skupaj z iztekom veljavnosti avtorizacije oziroma njenim podaljšanjem. **ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije k.o.** predlaga tudi, da se uredijo pravice v primeru oddajanja v živo in snemanja fonograma ter videograma. **Društvo novinarjev Slovenije** podpira predlog ZAMP – Združenja avtorjev Slovenije k.o.

Predlogi niso bili upoštevani. Ta vsebinska omejitev pravic je določena kot zakonita licenca. Ureditve po zgledu pravice do nadomestila za privatno in drugo lastno uporabo (enotno nadomestilo, ki pripada skupno vsem imetnikom pravic) v 37. členu ZASP terja sodelovanje kolektivnih organizacij, ki zastopajo imetnike pravic, ki so upravičeni do nadomestila za uporabo za ponazoritev pri poučevanju, zato bi taka ureditev lahko povzročila težave pri izvajanju zakona in oviro za vzpostavitev kolektivne organizacije, ki bi zbiral to nadomestilo. Kolektivna organizacija in ministrstvo, pristojno za šolstvo, bosta višino tarife, rok in način plačila ter druge pogoje, uredila v skupnem sporazumu, zato tega ni treba urejati v ZASP. Predlogi za določitev dodatnih pogojev za uporabo del za namen ponazoritve pri poučevanju niso bili upoštevani, ker Direktiva 2019/790/EU teh pogojev ne določa in ker bi se s tako ureditvijo pretirano obremenilo izobraževalne ustanove. To bi bilo v nasprotju z namenom Direktive 2019/790/EU, ki določa obvezno izjemo in omejitev avtorske in sorodnih pravic zato, da se olajša uporaba del in predmetov sorodnih pravic pri poučevanju v digitalnem okolju. Brez dovoljenja avtorja se lahko delo uporabi le v obsegu, kot ga dovoljuje vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic. Za vse ostale načine uporabe, ki niso obseženi z vsebinsko omejitvijo pravic, je treba vselej predhodno pridobiti dovoljenje avtorja, kar

ZASP že ureja.

Glasbena šola Škofja Loka, Glasbena šola Vrhnika, Glasbena šola Murska Sobota, Glasbena šola Slavka Osterca Ljutomer, Glasbena šola Slovenske Konjice, Glasbena šola Marjana Kozine Novo mesto, Glasbena šola Tolmin, Zavod Antona Martina Slomška OE Glasbena in baletna šola Antona Martina Slomška, Glasbena šola Kočevje, ZGS v samostanu sv. Petra in Pavla Ptuj, Glasbena šola Laško - Radeče, Glasbena šola skladatelj Ivancov Šentjur, Glasbena šola Brežice, Glasbena šola Ormož, Glasbena šola »Risto Savin« Žalec, Glasbena šola Rogaška, Glasbena šola Kranj, Glasbena šola Trbovlje, Glasbeni atelje Tartini d.o.o., Glasbena šola Celje, Glasbena šola Beltinci, Glasbena šola Ribnica, Glasbena šola Logatec, Glasbena šola Amarilis, Glasbena šola Litija Šmartno, Glasbena šola Zavod sv. Stanislava, Glasbena šola Domžale in Glasbena šola Sežana predlagajo, da se iz uporabe le na podlagi licence izvzamejo grafične izdaje glasbenih del oziroma vsa notna gradiva, ker bi za glasbene šole predstavljala izjemno finančno obremenitev zaradi plačila licenčnih in pogajanj s kolektivnimi organizacijami. Podobno **Zveza bibliotekarskih društev Slovenije** meni, da bo uzakonitev licenc za druga učna gradiva in za grafične izdaje glasbenih del pomenila ogromno finančno obremenitev zaradi plačevanja licenčnih in zaradi pogajanj s kolektivnimi organizacijami.

Predlogi niso bili upoštevani. Določbe četrtega odstavka 47.b člena se ne nanašajo na osnovno učno gradivo (grafične izdaje glasbenih del, ki so v fizični obliki in jih v glasbenih šolah praviloma kupijo starši), ampak na uporabo grafične izdaje glasbenih del za ponazoritev pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev (na primer prikaz notnega zapisa na elektronski šolski tabli), na daljavo ali čezmejno. Licenca ima prednost le, če omogoča tako uporabo v elektronski obliki in če je enostavno na voljo na trgu. Če pa licenca za tako uporabo ni enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi grafične izdaje glasbenih del, uporabijo brez predhodne pridobitve dovoljenja imetnika pravice (in ob plačilu primerne nadomestila).

Pripombe k 6. členu:

Novi 50.e, 50.f in 50.g člen

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje in NUK menijo, da je treba v ZASP vnesti opredelitev pojma »ustanova za varstvo kulturne dediščine«, ki bi morala biti široka (vključuje naj tudi, kar zadeva njihove arhive in javno dostopne knjižnice, izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije, poleg njih pa tudi javne galerije, ki spadajo pod kategorijo muzeji). Predlagajo, da se za navedbo javno dostopnih knjižnic in muzejev, vključno z javnimi galerijami, doda besedilo »ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih posedujejo v svojih zbirkah« in da se opredelitev pojma »delo izven pravnega prometa« konkretizira tako, da vključuje vsa nekomercialna dela, vključno z neobjavljenimi deli, in dela, ki so izposojena na dolgi rok; da je za določanje statusa kriterij dostopnost dela kot celote, ne njegovih posameznih delov; da tudi, če so dela dostopna v prevedeni obliki, so njene ostale verzije še lahko razprodana dela; da se kriteriji za določanje statusa razprodanega dela lahko razlikujejo glede na različne vrste del in da se izključijo le zbirke del, ki so večinoma sestavljene iz del državljanov neevropskih držav. Menijo tudi, da bi se moralo omogočiti, da lahko uporabniki zahtevajo od imetnika pravic, da odstrani tehnične ukrepe, ki onemogočajo uveljavljanje izjeme.

Predlogi niso bili upoštevani, ker ne prispevajo k jasnejšemu besedilu določb ali ker presegajo okvir Direktive 2019/790/EU, razen konkretizacije pojma delo izven pravnega prometa (za delo izven pravnega prometa šteje tudi neobjavljeno delo, če se z njegovo uporabo ne posega v moralne avtorske pravice). Opredelitev pojma ustanova za varstvo kulturne dediščine ni potrebna, saj ZASP že zdaj v drugih določbah te ustanove izrecno navaja, predlog zakona pa temu sledi. Javno dostopne knjižnice izobraževalnih ustanov, raziskovalnih organizacij in javne radiodifuzne organizacije so obsežene s pojmom javno dostopne knjižnice, s pojmom javno dostopni arhiv pa so obseženi tudi arhivi, izobraževalne ustanove, raziskovalne organizacije in javne radiodifuzne organizacije. Javna radiodifuzna organizacija je že izrecno navedena. Galerije, ki spadajo med javno dostopne muzeje, so obsežene s pojmom javno dostopni muzeji, zato jih ni treba posebej navajati, poleg tega bi (nepotrebno) navajanje galerij v teh določbah povzročilo zmedo pri razumevanju drugih določb ZASP, na primer glede vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic za osirotela dela, ki jih lahko uporabijo iste ustanove, ter uporabe izraza galerija v 35. členu ZASP o sledni pravici, ki se nanaša na posrednike, ki se ukvarjajo s trženjem umetnin, in ne na galerijo, ki spada med javno dostopne muzeje. Predlagano dodano besedilo »ne glede na vrsto del ali drugih predmetov varstva, ki jih posedujejo v svojih zbirkah« ne

prispeva k jasnosti določb, saj je tudi brez njega jasno, da niso določene vrste del, ki jih imajo v svojih zbirkah javno dostopni knjižnice in muzeji. Poleg tega bi tako besedilo omogočilo, da se neko delo lahko šteje za delo izven pravnega prometa tudi, če ga imajo navedene ustanove za varstvo kulturne dediščine le v kratkotrajni posesti, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki določa pogoj, da je delo trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine (ne le na primer nekaj let, kar je za nekoga že lahko dolgo obdobje). Predlogi glede kriterijev za določanje statusa (dostopnost dela kot celote, dostopnost jezikovnih različic oziroma prevodov del, razlikovanja kriterijev glede na različne vrste del, izključitev zbirk del, ki so večinoma sestavljena iz del državljanov neevropskih držav) niso bili upoštevani, ker tako podrobno urejanje ni potrebno. Iz opredelitve pojma delo izven pravnega prometa je jasno razvidno, da se preverja dostopnost dela kot celote, razen pri zbirkah del (prvi in drugi odstavek 50.f člena). To velja tudi za prevod dela, ki je ločeno delo od izvirnika, zato se za vsakega posebej preveri, ali se šteje za delo izven pravnega prometa. Iz določbe jasno izhaja, da so kriteriji za preverjanje dostopnosti določenega dela lahko drugačni glede na vrsto dela, saj je to odvisno od tega, kateri trgovinski kanal je običajen za določeno vrsto dela, in od možnosti preverjanja dostopnosti dela (zahteva se razumno prizadevanje preverjanja dostopnosti). Dela državljanov iz držav izven Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora niso izključena, saj so izključene le zbirke del, ki so sestavljene pretežno iz teh del, v skladu s kriteriji, ki jih določa sedmi odstavek 8. člena Direktiva 2009/790/EU. Direktiva 2019/790/EU ne zahteva, da se za vsebinsko omejitev pravic za dela izven pravnega prometa določi, da lahko zahteva, da imetnik pravice odstrani tehnični ukrep. To tudi ni smiselno, saj lahko imetnik pravic kadarkoli izključi svoje delo iz uporabe po tej vsebinski omejitvi pravic in ne dovoli uporabe svojega dela kot dela izven pravnega prometa.

NUK dodatno predlaga, da se določi splošni kriterij, kot je presečni datum, pri čemer predlaga, da se za vsa dela, ki so bila izdana pred letom 1996, šteje, da so razprodana oziroma so izven pravnega prometa.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi to pomenilo prevelik in neutemeljen poseg v pravice imetnikov, saj bi se vsa dela katerekoli vrste in predmeti sorodnih pravic, ki so bila izdana pred letom 1996, brez preverjanja, ali so dostopna na trgu, štela za dela izven pravnega prometa, ne glede na to, ali so še vedno dostopna na trgu. Ali je neko delo tudi delo izven pravnega prometa, se lahko ugotavlja na več načinov, predvsem tako, da se ugotovi, ali se ga lahko kupi v redni prodaji oziroma običajnem trgovinskem kanalu za to vrsto del. Pri tem je treba upoštevati tudi na primer naknadne izdaje del, ki še uživajo avtorskopravno varstvo (če je na primer prvotna izdaja knjige pošla, še ne pomeni nujno, da je pošel tudi njen ponatis).

Pripombe k 8. členu:

Novi 57.a člen

~~ARNES, Inštitut za primerjalno pravo, Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO, Društvo Mlada akademija, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Inštitut za novejšo zgodovino in Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani~~ predlagajo, da se doda, da vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja (podobno **NUK**), da se omogoči deljenje izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, da se določi, da lahko imetnik pravic uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in zbirk podatkov (enako kot je določeno za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja), da se v besedilu člena navede robots.txt kot primer strojno berljivih sredstev in da se določba o ničnosti pogodbenih določil, ki so v nasprotju s tem členom, uporabi tudi za vsebinsko omejitev pravic v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Predlagajo tudi, da imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo. Predlagajo tudi, da se prenese nezavezujoča vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic za znanstveno raziskovanje po Direktivi 2001/29/ES.

~~Inštitut »Jožef Stefan«~~ delno podobno predlaga, da se med izjeme izrecno poleg digitalnih vključi tudi digitalizirane analogne vsebine, vendar ne na način, da se imetnika nedigitaliziranega materiala zavezuje k digitalizaciji; da naj izjeme veljajo tudi za deljenje izsledkov, ne samo za pridobitev podatkov iz avtorskih materialov; in da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU v drugem odstavku 2. člena določa, da besedilno

in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v digitalni obliki, da se ustvarijo informacije, ki vključujejo, a niso omejene na, vzorce, trende in korelacije. Iz tega jasno izhaja, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja na tistih vsebinah, ki so že v elektronski obliki, ter da ne vključuje digitalizacije analognih gradiv (na primer skeniranja člankov), zato je predlog, da naj se v okviru besedilnega in podatkovnega rudarjenja določi tudi možnost digitalizacije analognih vsebin v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU. V prvem odstavku 4. člena Direktive 2019/790/EU je jasno določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje na zakonito dostopnih delih, torej delih, do katerih se zakonito dostopa (na primer proti plačilu naročnine in pod geslom, ki ga pridobi posamezni uporabnik). Ker je zakonit dostop pogoj za uporabo dela v okviru te (in katerekoli druge) vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, besedilno in podatkovno rudarjenje (vključno za namene znanstvenega raziskovanja) ne sme obsegati oddaljenega dostopa do del, do katerih raziskovalec nima zakonitega dostopa, torej tudi ne do dela, ki je bilo nezakonito digitalizirano. Če bi sledili predlogu, da se omogoči digitalizacija analognih vsebin in oddaljenega dostopa do teh vsebin, bi se omogočil nezakonit dostop ter besedilno in podatkovno rudarjenje na nezakonito narejenih izvodih, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki izreco določa pogoj zakonitega dostopa do del, na katerih se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje. Predlog, da se pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju doda možnost, da imetnik pravic uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in zbirk podatkov (enako kot pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja) ni primeren. Bistvena razlika med vsebinsko omejitvijo pravic za splošno besedilno in podatkovno rudarjenje ter vsebinsko omejitvijo pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja je, da lahko imetnik pravic pri splošnem besedilnem in podatkovnem rudarjenju, ki se lahko izvaja tudi komercialno, to prepove in si pridrži pravico uporabe dela, pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja pa ne. Določba o možnosti uporabe ukrepov za zagotovitev varnosti in integritete omrežij in podatkovnih baz je zato primerna le pri besedilnem in podatkovnem rudarjenju za namene znanstvenega raziskovanja, ki ga imetnik pravic ne sme prepovedati in ga mora dovoliti. Predlog za vključitev primera strojno berljivega sredstva robots.txt prav tako ni primeren, saj se tehnologija spreminja tako hitro, da bi določba z navedbo točno določene tehnične rešitve kmalu postala neustrezna. ~~Zato je uporabljena tehnološko nevtralna opisna oblika.~~ Prav tako ni primerno, da se v določbo o splošnem besedilnem in podatkovnem rudarjenju vnese določba o ničnosti pogodbenih določil, ki se v nasprotju s tem členom, saj lahko imetnik pravic v skladu z Direktivo 2019/790/EU pri tej obliki rudarjenja tudi prepove uporabo svojega dela, ker se lahko to rudarjenje izvaja tudi za komercialne namene. Predlog, da se omogoči deljenje izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, presega okvir obveznih določb Direktive 2019/790/EU, njegovo upoštevanje pa bi povzročilo neutemeljen dodaten poseg v pravice imetnikov. Nova enotna vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje ne obsega razširjanja (distribuiranja) rezultatov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, zato taka dejanja pomenijo kršitev pravic. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Globa je že določena, predlagane določbe pa ne onemogočajo oddaljenega dostopa, saj ni določeno, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja v določenih prostorih. Predlog za določitev nove vsebinske omejitve pravic za znanstveno raziskovanje ni bil upoštevan, ker se s predlogom zakona zasleduje cilj prenosa določb Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ne pa tudi Direktive 2001/29/ES. Poleg tega vsebinska omejitev pravic za znanstveno raziskovanje po Direktivi 2001/29/ES ni obvezna.

Novi 57.b člen

ARNES, Inštitut za primerjalno pravo, Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO, Društvo Mlada akademija, Danes je nov dan, Creative Commons Slovenija, ZRC SAZU, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije, **Nacionalni svet za knjižnično dejavnost**, **NUK**, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Inštitut za novejšo zgodovino in Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani predlagajo, da se ~~krog koristnikov te vsebinske omejitve pravic v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja razširi (vključi naj se — poleg raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine — tudi vse osebe, ki spadajo k njim).~~ Predlagajo, da vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, ter da se dovoli deljenje oziroma dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja na kakršen koli način. Predlagajo tudi, da naj imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo. v

besedilu člena navede robots.txt kot primer strojno berljivih sredstev.

Predlog ni bil upoštevan. Predlog za vključitev primera strojno berljivega sredstva robots.txt ni primeren, saj se tehnologija spreminja tako hitro, da bi določba z navedbo točno določene tehnične rešitve kmalu postala neustrezna. Zato je uporabljena tehnološko nevtralna opisna oblika.

Novi 57.b člen

~~Inštitut »Jožef Stefan« delno podobno predlaga, da se med izjeme izrecno poleg digitalnih vključi tudi digitalizirane analogne vsebine, vendar ne na način, da se imetnika nedigitaliziranega materiala zavezuje k digitalizaciji; da se določi oddaljen dostop do vsebin; da naj izjeme veljajo tudi za deljenje izsledkov, ne samo za pridobitev podatkov iz avtorskih materialov; bi pravni subjekti, definirani kot izjeme, bi morali imeti tak status v delu izvajanja javne službe oziroma mora biti iz zahteve po dostopu jasno, da se bo dostop s strani javne raziskovalne organizacije uporabljal izključno za netržni del dejavnosti javne raziskovalne organizacije; in da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).~~

~~Predlog ni bil upoštevan. Pri vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen) je dovoljeno tudi izvajanje raziskav v javno-zasebnem partnerstvu. Že iz opredelitve pojma raziskovalna organizacija izhaja, da je omejeno na raziskovalno organizacijo, ki izvaja dejavnost na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Predlogi niso bili upoštevani. Razširitev kroga koristnikov te vsebinske omejitve pravic na vse osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine, ni potrebna, saj je jasno, da izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine (na primer zaposleni, drugi, ki so pod njihovo odgovornostjo na podlagi civilnopravnega razmerja, lahko tudi v okviru javno-zasebnih partnerstev). Odgovornost za zakonito uporabo v okviru nove omejitve pravic je na organizaciji in ustanovi, ki osebi, ki spada k njej, omogoči zakonit dostop do del v svojem imenu (na primer oseba dostopa do vsebin z geslom, ki ga je dobila raziskovalna organizacija). Predlog za vključitev digitalizacije analognih vsebin in oddaljenega dostopa do njih je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU. Ta v drugem odstavku 2. člena določa, da besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v digitalni obliki, da se ustvarijo informacije, ki vključujejo, a niso omejene na, vzorce, trende in korelacije. Iz tega jasno izhaja, da se besedilno in podatkovno rudarjenje izvaja na tistih vsebinah, ki so že v elektronski obliki, ter da ne vključuje digitalizacije analognih gradiv (na primer skeniranja člankov). V prvem odstavku 3. člena Direktive 2019/790/EU je jasno določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja na delih ali predmetih varstva, do katerih imajo raziskovalne organizacije in ustanove za varstvo kulturne dediščine zakonit dostop (na primer proti plačilu naročnine in pod geslom, ki ga pridobi posamezni uporabnik). Ker je zakonit dostop pogoj za uporabo dela v okviru te (in katerikoli druge) vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic, besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja ne sme obsegati oddaljenega dostopa do del, do katerih raziskovalec nima zakonitega dostopa, torej tudi ne do dela, ki je bilo nezakonito digitalizirano. Če bi sledili predlogu, da se omogoči digitalizacija analognih vsebin in oddaljenega dostopa do teh vsebin, bi se omogočil nezakonit dostop ter besedilno in podatkovno rudarjenje na nezakonito narejenih izvodih, kar je v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU, ki izrecno določa pogoj zakonitega dostopa do del, na katerih se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje. Predlog, da naj se omogoči deljenje in dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, presega okvir obveznih določb Direktive 2019/790/EU, njegovo upoštevanje pa bi povzročilo neutemeljen dodaten poseg v pravice imetnikov. Nova enotna vsebinska omejitev pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja ne obsega razširjanja (distribuiranja) ali dajanja na voljo javnosti rezultatov besedilnega in podatkovnega rudarjenja, zato taka dejanja pomenijo kršitev pravic. Direktiva 2019/790/EU v 15. uvodni izjavi napotuje na hranjenje kopij, izdelanih na podlagi izjeme za namene izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, v varnem okolju in na preprečevanje njihove nedovoljene uporabe, iz česar jasno izhaja, da se po novi vsebinski omejitvi avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja primerki varovanih del, narejeni v okviru tega rudarjenja, ne bi smeli uporabiti drugače kot za namen določene raziskave, torej tudi ne razširjati ali dajati na voljo javnosti~~

~~– Pri vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (novi 57.b člen) je dovoljeno tudi izvajanje raziskav v javno-zasebnem partnerstvu. Že iz opredelitve pojma raziskovalna organizacija izhaja, da je omejeno na raziskovalno organizacijo, ki izvaja~~

~~dejavnost na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Globa je že določena, predlagane določbe ne onemogočajo oddaljenega dostopa, saj ni določeno, da se izvaja besedilno in podatkovno rudarjenje v določenih prostorih.~~

Novi 57. ~~ed~~ člen:

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana in Društvo bibliotekarjev Celje (podobno NUK) predlagajo, da se izraz »delo v trajni zbirki« ustanov za varstvo kulturne dediščine določi široko in naj vključuje tudi dela, do katerih imajo knjižnice dostop za več kot le kratek čas, npr. za dve leti, ali dela, ki so licencirana za več kot eno leto, ter dela, ki so prosto dostopna na spletu, in da naj izjema pokriva tudi spletno žetje (t. i. »web harvesting«). Predlagajo tudi, da se določi, da lahko sodelujejo z drugimi ustanovami za varstvo kulturne dediščine, vključno z ustanovami iz držav EU. Predlagajo tudi, naj imetnik pravice odpravi tehnične ukrepe in zagotovi dostop do vsebine v 72 urah, če tega ne stori, pa plača globo. Predlagajo tudi spremembo 37. člena ZASP, da se nadomestilo za lastno reproduciranje ne plačuje v primeru ustanov za varstvo kulturne dediščine.

Predlogi niso bili upoštevani, ker so v nasprotju z Direktivo 2019/790/EU ali pa niso primerni. Predlagana široka opredelitev izraza »dela v trajni zbirki« je v nasprotju s pogojem, da mora biti delo trajno v zbirki ustanove. Delo, ki je v zbirki le kratek čas, delo, ki je licencirano za več kot eno leto, in delo, ki je dostopno na spletu, ni delo, ki je trajno v zbirki ustanove kulturne dediščine. Namen te vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic je omogočiti ustanovam za varstvo kulturne dediščine prosto reproduciranje le tistih del in predmetov varstva, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, na katerem koli mediju ali v katerem koli formatu in kadar koli je to potrebno, da se ta dela in predmeti sorodnih pravic ohranijo – torej z namenom ohranitve kulturne dediščine (pri tem ni potrebna konkretizacija namena ohranjanja kulturne dediščine). Ta vsebinska omejitev avtorske in sorodnih pravic ne obsega reproduciranja za druge namene ali reproduciranja drugih del, ki jih ustanova za varstvo kulturne dediščine nima trajno v svoji zbirki. Dodatno besedilo o sodelovanju z drugimi ustanovami za varstvo kulturne dediščine ni potrebno, saj določba ne preprečuje, da v imenu in pod odgovornostjo ustanove za varstvo kulturne dediščine reproduciranje izvede druga oseba, na primer druga ustanova ali drug pogodbeni izvajalec. Obvezen odzivni čas 72 ur za odpravo tehničnega ukrepa ni primeren ukrep glede na določbe Direktive 2001/29/ES, take ureditve pa tudi ni v primerljivih zakonodajah. Predlagana sprememba 37. člena ZASP ni smiselna, saj bo morda ustanova za varstvo kulturne dediščine potrebovala uporabo vsebinske omejitve pravic iz 50. člena ZASP ne le za ohranjanje kulturne dediščine, ampak za druge lastne potrebe.

Pripombe k 10. členu:

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ, Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in Telemach d.o.o. menijo, da novi peti in šesti odstavek 76. člena (da ima avtor, če prenese pravico radiodifuzne retransmisije oziroma pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu) nesorazmerno, neprimerno in večkratno obremenjuje zgolj uporabnike, ne pa tudi naročnikov del oziroma producentov. Opozarjajo, da je avtor že dobil plačilo na podlagi prenosa pravic in da bi moral biti zavezanec za plačilo takega nadomestila tisti, na katerega je avtor prenesel svoje pravice – tako, kot je bila v ZASP prenesena določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki je obveznost plačila nadomestila naložila filmskemu producentu. Menijo, da bi se posledično morala znižati plačila, ki jih za vse pravice producentom že plačujejo uporabniki. Predlagajo, da se v 76. členu določi, da ima avtor pravico do primerne nadomestila od sopogodbjenika, na katerega je prenesel pravico, ker bo na ta način obveznost plačila obremenila osebo, ki je naročnik dela, ali da se črta določba, ki se nanaša na radiodifuzno retransmisijo. Če se temu predlogu ne sledi, pa predlagajo črtanje novega petega in šestega odstavka spremenjenega 76. člena ter spremembo prvega odstavka 81. člena, v katerem naj se določi, da je avtor upravičen, da od sopogodbjenika, na katerega je prenesel materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja, prejme primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo. **Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ, Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, AIPA, k.o. in Zveza društev slovenskih filmskih ustvarjalcev** so pozneje skupaj predlagali, da se v 76. členu doda

le odstavek, da avtor obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, pri prenosu pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, pri čemer se avtor tej pravici ne more odpovedati, razen če je s prosto licenco prenesel pravice za uporabo dela.

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA, Združenje ZAPIS, Zavod AVAP in GIZ SNAVP predlagajo črtanje določb, da avtor obdrži oziroma ima neodpovedljivo pravico do primernega nadomestila za radiodifuzno retransmisijo in za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, ker Direktiva 2019/790/EU od držav članic tega ne zahteva in ker je ključna svoboda pogajanj o najprimernejšem modelu nadomestil v avtorskih pogodbah.

Združenje fonogramske industrije Slovenije, Facebook Ireland Limited (oziroma Meta Platforms Ireland Ltd), Google, ICMP, IFPI, IMPALA in Digital music Europe iz podobnih razlogov predlagajo črtanje določbe o neodpovedljivi pravici avtorja do primernega nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Piratska stranka Slovenije meni, da bi se morala dodati določba, da posledično producenti prejmejo manjša nadomestila, in opozarja, da bodo v primeru platform na primer odprte licence neučinkovite.

Cultural Creators Friendship Group predlaga prenos 18. člena Direktive 2019/790/EU po vzoru španske ureditve tako, da se avtorjem zagotovijo primerna nadomestila, ki se jim avtorji ne morejo odpovedati.

Predlogi niso bili upoštevani. V predlogu zakona se pravica do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ureja z novim petim in šestim odstavkom 76. člena, ki določata, da če avtor prenese pravico radiodifuzne retransmisije oziroma pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, ima pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Ker je pravica do primernega nadomestila ostanek prenesene izključne pravice (residuum), se pravica do teh nadomestil ureja s spremembo 76. člena (in s spremembami 104. in 107. člena ZASP glede avtorja prvotnega dela in soavtorjev avdiovizualnih del). Pravici do primernega nadomestila se avtor ne more odpovedati. S tako ureditvijo se prenašajo določbe 18. člena Direktive 2019/790/EU in se avtorju zagotovi, da je upravičen do primernega in sorazmernega plačila, kadar je prenesel svoje izključne pravice za izkoriščanje del, s čimer se izboljšuje njegov položaj. Avtor bo, čeprav je prenesel pravice za radiodifuzno retransmisijo oziroma za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, imel pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo del v primeru radiodifuzne retransmisije oziroma za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. To nadomestilo bo skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) avtorju zagotovilo primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela, tudi zaradi neodpovedljivosti pravici do nadomestila. Glede na to, da ZASP ter ZKUASP zasledujeta načelo, da plača nadomestilo za uporabo praviloma tisti, ki uporablja delo na določen način, je primerno, da plača nadomestilo tisti, ki uporablja delo na tak način: v primeru radiodifuzne retransmisije je to operater retransmisije (oziroma v primeru neposrednega oddajanja radiodifuzna organizacija in operater retransmisije), v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu pa ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu. Taka ureditev ne povzroča dvojnega plačila za isto enkratno uporabo, saj bo imel avtor pravico do nadomestila, imetnik pravic pa izključni (prepovedni) del teh pravic, kar mu bo omogočalo, da bo lahko izkoriščal avtorsko delo. Producent bo lahko še naprej razpolagal s svojo investicijo, saj bo imel izključni (prepovedni) del pravic, ki so bile prenesene nanj. Vsak bo imel svoj zahtevek za plačilo svojih pravic. Na primer Nemčija je pri prenosu Direktive 2019/790/EU določila neodpovedljivo pravico do nadomestila avtorjev in imetnikov sorodnih pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, že prej veljavni zakon pa je določal neodpovedljivo pravico avtorja in izvajalca do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo. Nekatere druge države, na primer Italija, Španija in Poljska urejajo pravico do nadomestila tudi za druge načine uporabe del.

Institut »Jožef Stefan« predlaga, da se omogoči, na primer v okviru licence Creative Commons, samostojno upravljanje lastne avtorske pravice za nekomercialno uporabo svojega avtorskega dela, ne glede na pooblastilo kolektivni organizaciji.

Predlog ni bil upoštevan, ker individualno upravljanje pravice za nekomercialno uporabo (v sistemu kolektivnega upravljanja pravic) že ureja četrti odstavek 18. člena ZKUASP.

ARNES, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Creative Commons Slovenija, Inštitut za intelektualno lastnino in Inštitut za novejšo zgodovino želijo, da se določi izjema glede neopovedljivosti pravic v primeru prenosa pravic s prosto licenco za uporabo dela za namene poučevanja ali znanstvenega raziskovanja, pri čemer naj se odpravi omejitev po namenu, saj avtorji takega namena velikokrat ne bi izrazili ob podelitvi proste licence, ker se proste licence podeljujejo na splošno in ne za točno določen namen uporabe.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi splošno pravilo, ki bi upoštevalo uporabo pod prostimi licencami za katerekoli namene privedlo do razvodenitve neopovedljivosti pravice do nadomestila. Določba varuje avtorja, ki je šibkejša pogodbeni stranka. S prosto licenco se praviloma avtor v celoti in neprekinjeno odpove gospodarskemu izkoriščanju svojega dela (odvisno od vrste proste licence).

Pripombe k 11. členu:

Združenje SAZAS k.o. meni, da bi morale določbe 81. člena veljati za individualno in kolektivno upravljanje avtorske pravice, zato predlaga črtanje četrtega odstavka 81. člena. Meni, da 81. člena ZASP ni treba spreminjati.

Predlog ni bil upoštevan, ker se s četrnim odstavkom 81. člena prenaša obvezna določba drugega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU. Avtor ne more na podlagi 81. člena ZASP zahtevati spremembe skupnega sporazuma, ki ga je sklenila kolektivna organizacija z reprezentativnim združenjem uporabnikov, in tudi ne spremembe pogodbe, ki jo je na podlagi sklenjenega skupnega sporazuma sklenila kolektivna organizacija s posameznim uporabnikom (tega sporazuma oziroma pogodbe ni sklenil avtor, ampak kolektivna organizacija).

Združenje ZAPIS meni, da je treba urediti možnost, da avtor pravic ne prenese in ne licencira ter da sprememba kategorije »dobiček« v »naknadne pomembne prihodke« vnaša dodatne nejasnosti. Predlaga, da se določba zdaj veljavnega drugega odstavka 81. člena ZASP ne spreminja. Opozarja, da je mehanizem prilagoditve plačila pomanjkljiv, ker ne upošteva obstoja kolektivnih avtorskih pogodb, in da se ne sme v celoti izključiti pogodb, ki jih sklenejo kolektivne organizacije oziroma bi se morala taka izključitev omejiti. Meni tudi, da predlog zakona ustvarja razlike v pravicah avtorjev in izvajalcev, ki jih Direktiva 2019/790/EU ne predvideva, ter predlaga, da se pravico do pravičnega in sorazmernega nadomestila avtorjev in izvajalcev združi v en člen in vključi v splošni del ZASP. Ne strinja se s tem, da se zagotavlja pridobitev finančnih podatkov zgolj avtorjem, ki niso v kolektivni organizaciji.

Predlogi niso bili upoštevani. Primera, ko avtor ali izvajalec ne prenese svojih pravic, ni treba urejati, saj v skladu z 21. členom ZASP avtor odloča o uporabi svojega dela (urejanje je potrebno, kadar se pravice prenesejo). Drugi odstavek zdaj veljavnega 81. člena se s predlogom zakona usklajuje, kolikor je to potrebno zaradi prenosa določb Direktive 2019/790/EU. Predlagana sprememba 81. člena ne preprečuje uporabe mehanizma prilagoditve pogodb v kolektivni avtorski pogodbi, ki jo ZASP ureja v 84. členu. V skladu z obvezno določbo Direktive 2019/790/EU so iz uporabe 82. člena izvzeti skupni sporazumi in pogodbe, ki jih z uporabniki (ne z avtorjem) sklepajo kolektivne organizacije in neodvisni subjekti upravljanja, kar ureja ZKUASP. Predlog zakona sledi nomotehnik in sistematiki ZASP ter v 1. in 2. oddelku tretjega poglavja ureja avtorsko pravico v pravnem prometu, te določbe pa se v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP že zdaj smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, saj v petem poglavju ZASP to ni določeno drugače.

Združenje fonografske industrije Slovenije predlaga, da se avtorski honorar ali nadomestilo določi glede na dohodek, ki se ustvari z varovanim delom, in da se upošteva širši nabor prihodkov, ki jih prejme izvajalec in jih vsaj deloma omogočajo naložbe (na primer sponzorski posli ali prihodki od nastopov v živo), ter da morata biti trženje in promocija založbe vključena v oceno »posebne okoliščine vsakega primera« iz 78. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU. Meni, da pravica do dodatnega plačila ne bi smela veljati za avtorje ali izvajalce, katerih prispevek k zadevnemu delu ali posnetku oziroma njegov uspeh ni pomemben ali bi ga lahko nadomestili. Glasbeniki ne bi smeli imeti pravice, da ponovno odprejo dogovorjene dogovore o fiksnih honorarjih, ne glede na komercialni uspeh posnetkov.

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA meni, da 81. člen ZASP že odraža načelo iz 18. člena Direktive 2019/790/EU, zato ni treba uvajati dodatnih določb.

Predlogi niso bili upoštevani. Če bi se sledilo predlogu, da se avtorski honorar ali nadomestilo določi glede na dohodek, bi se lahko zgodilo, da avtor ali izvajalec ne bi prejel ničesar, ker še ni bil ustvarjen dohodek z uporabo dela ali izvedbe. V takem primeru bi avtor ali izvajalec prejel plačilo šele po preteku določenega časa. Ni primerno, da ZASP določa, katere so posebne okoliščine vsakega primera. V primeru spora odločajo o višini avtorskega honorarja ali nadomestila sodišča ob upoštevanju vseh okoliščin primera. Sodišča bodo zavzela stališče, kaj je primerno in sorazmerno nadomestilo avtorju ali izvajalcu. Predlogov, da pravica do dodatnega plačila ne bi smela veljati za avtorje ali izvajalce, katerih prispevek k zadevnemu delu ali posnetku oziroma njegov uspeh ni pomemben ali bi ga lahko nadomestili, in da glasbeniki ne bi smeli imeti pravice po tem členu, so v nasprotju s prvim odstavkom 23. člena Direktive 2019/790/EU. Države članice morajo avtorjem in izvajalcem zagotoviti, da imajo možnost prilagoditve pogodbe, tudi tistim, katerih prispevek ni znaten, kar izhaja tudi iz četrtega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. Določba 81. člena ZASP ne vsebuje določbe, da je avtor, če prenese materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, upravičen do primerne in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila, zato jo je treba vključiti v 81. člen.

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje in Telemach d.o.o. predlagajo, da se v petem odstavku 81. člena določi, da so izvzeti primeri, ko so avtorji ali izvajalci dovolili uporabo svojih del na podlagi licenc Creative Commons. **Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ in Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje** predlagata tudi, da se v prvem odstavku 81. člena določi, da je avtor upravičen do prejemanja primerne in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila od sopogodbnika, na katerega je prenesel materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja. Predlagata tudi, da se v petem odstavku, ki določa, da se avtor ne more odpovedati pravici iz tretjega odstavka, da zahteva spremembo pogodbe, če je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz uporabe dela, doda besedilo »razen v primeru t. i. odprtih licenc«.

Predloga nista bila upoštevana. Določba, na podlagi katere bi avtor prejel primeren in sorazmeren avtorski honorar ali nadomestilo le od sopogodbnika, na katerega je prenesel svoje pravice, bi bila v nasprotju z določbo prvega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da so avtorji in izvajalci ali njihovi predstavniki upravičeni, da zahtevajo dodatno, primerno in pravično plačilo od stranke, s katero so sklenili pogodbo za izkoriščanje svojih pravic, oziroma od pravnih naslednikov te stranke. Direktiva 2019/790/EU v prvem odstavku 23. člena določa, da države članice zagotovijo, da so vse pogodbene določbe, ki preprečujejo skladnost s členi 19, 20 in 21, neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. Določba, da se avtor ne more odpovedati pravici zahtevanja spremembe pogodbe zaradi prikrajšanja, ni nova, saj jo ZASP vsebuje že od leta 1995. Ko avtor dovoli uporabo dela, določi tudi pogoje za to uporabo, kar velja tudi za različne vrste licenc, česar pa ni treba posebej urejati v ZASP. Predlog, da je avtor upravičen do prejemanja primerne in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila od sopogodbnika, ni primeren, ker bi se s tako ureditvijo omejila pogodbena svoboda strank in onemogočilo, da se avtorski honorar ali nadomestilo določi z enkratnim plačilom.

Pripombe k 12. členu:

Združenje SAZAS k.o. meni, da bi morale določbe 82. člena veljati za individualno in kolektivno upravljanje avtorske pravice. Predlaga, da se opredeli pojem uporabnik, ker to ni le uporabnik repertoarja v smislu organizatorjev prireditev ali radijskih postaj, da se črta osmi odstavek spremenjenega 82. člena ter uvede prekršek in določi visoka kazen za primer kršitev določb iz prvega in drugega odstavka 82. člena.

Predlogi niso bili upoštevani. V ZASP je že od njegove uveljavitve uporabljen pojem uporabnik dela, tudi v 82. členu, ki se zdaj spreminja in dopolnjuje, zato ga ni treba posebej opredeliti. Z osmim odstavkom 82. člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, zato ta določba ni bila črtana. Predlog za uvedbo prekrška ni bil upoštevan, saj tudi zdaj veljavni ZASP ne določa prekrška za kršitev določb 82. člena. Če bosta na primer avtor in uporabnik njegovega dela v sporu zaradi poročanja, se bo ta spor zelo verjetno nanašal tudi na višino avtorskega honorarja, ki ga je prejel avtor, in možno zahtevo avtorja za spremembo pogodbe, o čemer bo odločalo sodišče.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se določi, da se informacije posredujejo posredno prek avtorjeve ali izvajalčeve prve pogodbenne stranke tudi za podatke, ki jih imajo tretje pogodbenne stranke. Meni, da ne bi bilo prav, če bi avtor oziroma izvajalec dobil pravico, da pridobi ustrezne in pomembne informacije od končnega ponudnika, ki izkorišča pravice, medtem ko sopogodbenu avtorja ali izvajalca nima podobne pravice.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se pri obveznosti poročanja avtorju o uporabi dela določi, da lahko zahteva avtor dodatne informacije neposredno od tretje osebe (na katero je sopogodbenu prenesel pravice avtorja) ali prek prvega sopogodbenu. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predloga nista bila upoštevana, ker se v 82. člen prenašajo obvezne določbe drugega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. Če avtorjeva prva pogodbeni stranka (uporabnik dela), ki je na tretjo osebo prenesla pravice za uporabo dela, nima vseh podatkov o tej uporabi dela, se lahko avtor ali izvajalec sam obrne tudi na to tretjo osebo. Avtorjeva prva pogodbeni stranka si lahko pri nadaljnjem prenosu pravic s pogodbo zagotovi, da ji mora njen sopogodbenu posredovati vse potrebne podatke, da jih bo lahko sama dala avtorju ali izvajalcu.

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje in Telemach d.o.o. menijo, da je obveznost poročanja o prihodkih zastavljena bistveno preširoko, saj ne upošteva posebnosti vsakega sektorja oziroma pogostih primerov, ko se prihodka z uporabo posameznega dela ne da ugotoviti z razumnimi sredstvi, in primerov, ko dajalec licence ni v podrejenem položaju in posledično ni potrebe po dodatni zaščiti v odnosu do uporabnikov (na primer radiodifuzne organizacije). Predlagajo, da se v tretjem odstavku v napovednem stavku doda besedilo »kadar je takšne podatke ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja mogoče ugotoviti z razumnimi sredstvi«.

Predlog ni bil upoštevan. Direktiva 2019/790/EU omogoča, da se pri poročanju o uporabi in plačilu, ki pripada avtorju, upoštevajo posebnosti vsakega sektorja, kar 82. člen že določa. Določeno je tudi, v katerih primerih ni obveznosti poročanja ali pa se ta zmanjša. Določbe o poročanju se tudi ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija, kar je na primer pri kabelski in drugi retransmisiji avtorskih del, za katero je določeno obvezno kolektivno upravljanje pravic, razen za lastna oddajanja radiodifuznih organizacij. 82. člen že določa, da če obveznost poročanja ni sorazmerna glede na prihodke, dosežene z uporabo dela, se obveznost poročanja omeji na vrste in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati.

Društvo novinarjev Slovenije predlaga črtanje šestega odstavka spremenjenega 82. člena, ker je besedna zveza neznatnosti oziroma majhne vplivnosti nedoločena in lahko v praksi povzroči številne težave, obenem pa slabi pravni položaj avtorjev, ki so šibkejši stranke v primerjavi z osebami, na katere prenašajo svoje materialne avtorske pravice.

Predlog ni bil upoštevan. Z ohranitvijo te določbe se omogoča zmanjšanje bremena poročanja v primeru, kadar prispevek avtorja glede na celotno delo ni znaten oziroma ima majhen vpliv na celotno delo, razen če avtor dokaže, da potrebuje podatke za spremembo pogodbe (po tretjem odstavku 81. člena).

Združenje ZAPIS predlaga, da se črta osmi odstavek 82. člena in da se določbe spremenjenega 82. člena izrecno uredijo tudi za izvajalce.

Predloga nista bila upoštevana. Z osmim odstavkom 82. člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, zato določba osmega odstavka ni bila črtana. V primeru kolektivnega upravljanja pravic bo avtor dobil poročilo o uporabi njegovega dela od kolektivne

organizacije, ne od posameznega uporabnika. V 82. členu ni treba posebej navajati izvajalca, saj se določbe 1. in 2. oddelka tretjega poglavja ZASP v skladu z drugim odstavkom 4. člena ZASP že zdaj uporabljajo tudi za izvajalce, saj v petem poglavju ZASP ni drugače določeno.

Pripombe k 13. členu:

Združenje ZAPIS predlaga, da se alternativno reševanje sporov omogoči samo avtorjem, ne pa tudi uporabnikom, in meni, da je smiselno urediti določena vprašanja, kot so porazdelitev stroškov, imenovanje mediatorja, določitev rokov in druga postopkovna pravila.

Predlog ni bil upoštevan. Z novim 82.a členom se prenašajo tudi določbe 13. in ne le 21. člena Direktive 2019/790/EU (po 13. členu Direktive 2019/790/EU je treba omogočiti pomoč mediatorja katerikoli strani). Vprašanja imenovanja mediatorja, stroškov in druga pravila o mediaciji urejata ZKUASP in uredba vlade, zato teh vprašanj ni treba urejati v ZASP.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se za reševanje sporov ustanovi neodvisni organ za alternativno reševanje sporov, postopek alternativnega reševanja sporov pa naj ureja zakon. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker taka ureditev ni potrebna. ZKUASP že ureja reševanje spora s posredovanjem mediatorja, prav tako so v slovenskem pravnem redu že urejeni drugi postopki alternativnega reševanja sporov.

Pripombe k 14. členu:

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA meni, da bi morala biti na področju avdiovizualnih vsebin omejena pravica avtorjev do preklica prenosa materialnih avtorskih pravic na primere popolne neuporabe, da za avdiovizualni sektor dveletno obdobje, po katerem avtor pridobi pravico do preklica, ni zadostno ter da se opusti kogentnost pravice do preklica, ker Direktiva 2019/790/EU ne predvideva takšne omejitve pogodbene svobode, ko gre za mehanizem preklica. Predlaga, da pravica do preklica (iz spremenjenega 83. člena) ne velja za pogodbe o avdiovizualni produkciji. Ker Direktiva 2019/790/EU za mehanizem preklica pogodbe ne predvideva omejitve pogodbene svobode, meni, da bi morali avtorji prosto razpolagati s svojimi pravicami, vključno s tem, da se jim odpovejo.

Predlogi niso bili upoštevani. ZASP že zdaj določa, da lahko soavtorji avdiovizualnih del odstopijo od pogodbe le pod pogoji, ki jih določa 110. člen ZASP (nedokončanje avdiovizualnega dela v petih letih od sklenitve pogodbe o filmski produkciji ali nedistribuiranje končanega avdiovizualnega dela v enem letu od njegovega dokončanja, možnost dogovora drugega roka), zato se za avdiovizualna dela uporablja 110. člen in ne 83. člen ZASP. Poleg tega za soavtorje avdiovizualnega dela velja 12. člen ZASP, zato odločanje o uporabi avdiovizualnega dela pripada nerazdelno vsem soavtorjem, pri čemer posamezni soavtor tega ne sme preprečiti v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja. ZASP že od uveljavitve v letu 1995 ureja preklic materialne avtorske pravice in tudi določa, da se avtor preklicu ne more odpovedati. Ta določba se zaradi ohranitve ravni varstva avtorja ohranja. Ker iz sistematične ureditve ZASP izhaja, da so avdiovizualna dela urejena v ločenem poglavju, pojasnjevalna določba ni potrebna.

Združenje fonografske industrije Slovenije predlaga, da se uredi možnost preklica materialne avtorske pravice le, če je podano popolno pomanjkanje izkoriščanja pravice.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi se s tem znižala sedanja raven varstva avtorjev in izvajalcev, saj ZASP od sprejema v letu 1995 omogoča preklic materialne avtorske pravice, tudi če jo njen izključni imetnik izvršuje v nezadostni meri.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postprodukcijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se v novem členu uredi preklic prenosa pravic za izvajalce v zvezi z videogramom prek skupnega zastopnika po vzoru 122.a člena ZASP in da se v zvezi s tem predlaga tudi podaljšanje trajanja varstva pravic izvajalcev (katerih izvedbe so na videogramu) na 70 let, kot je za izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu, določeno v 127. členu ZASP. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predloga nista bila upoštevana, ker ZASP v 119. členu že določa zastopnika skupine izvajalcev za izvajalce, ki sodelujejo pri izvedbi v skupini, in v 83. členu ZASP preklic materialne avtorske pravice, ki se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP uporabi tudi za izvajalce, zato dodatno urejanje preklica materialne pravice, kot je predlagano, ni potrebno. Podaljšanje trajanja varstva pravic izvajalcev, katerih izvedbe so na videogramu, pa ni dovoljeno, ker Direktiva 2006/116/ES določa, da trajajo pravice teh izvajalcev 50 let od prve izdaje ali prve priobčitve, ki se je pripetila prej, zato bi bilo urejanje trajanja pravic, kot je predlagano, v nasprotju z Direktivo 2006/116/ES.

Pripombe k 15. in 16. členu:

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje in Telemach d.o.o. menijo, da predlog zakona nesorazmerno, neprimerno in večkratno obremenjuje zgolj uporabnike, ne pa tudi naročnikov del oziroma producentov. Predlagajo, da se v 104. in 107. členu v zvezi z novimi pravicami do nadomestila uredi zgolj pravica do nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali določi, da ima avtor oziroma soavtor pravico do nadomestila od sopogodbjenika. Opozarjajo, da so avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela že dobili plačilo na podlagi prenosa pravic ter da bi moral biti zavezanec za plačilo takega nadomestila tisti, na katerega je avtor prenesel svoje pravice – tako kot je bila v ZASP prenesena določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki je obveznost plačila nadomestila naložila filmskemu producentu.

Združenje ZAPIS, Zavod AVAP, GIZ SNAVP in posameznik nasprotujejo spremembam 104. in 107. člena, ker ustvarjajo negotovosti, ker se v praksi s tem razlastnini filmske producente in ker se onemogoča nadaljnja produkcija avdiovizualnih del.

Piratska stranka Slovenije meni, da se samo v Sloveniji predvideva uvedba neodtujljive pravice do nadomestila za praktično vsako rabo avdiovizualnih avtorskih del na internetu.

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA, Združenje fonogramske industrije Slovenije in Facebook Ireland Limited nasprotujejo spremembam 104. in 107. člena ZASP, ker Direktiva 2019/790/EU od držav članic ne zahteva, da uzakonijo kakršnokoli dodatno pravico avtorjev do nadomestila.

Predlogi niso bili upoštevani. S spremembami 104. in 107. člena se določa, da imajo avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela neodpovedljivo pravico do nadomestila za nekatere najbolj množične načine, s čimer se prenaša 18. člen Direktive 2019/790/EU in zagotavlja, da avtor prvotnega dela in soavtorji avdiovizualnega dela prejmejo nadomestilo, kadar so prenesli svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del, in sicer za najbolj množične načine uporabe na spletu. Ker ZASP in ZKUASP zasledujeta načelo, da plača nadomestilo za uporabo praviloma tisti, ki uporablja delo na določen način, je primerno, da plača nadomestilo tisti, ki uporablja delo na tak način: v primeru radiodifuzne retransmisije je to operater retransmisije (oziroma v primeru neposrednega oddajanja radiodifuzna organizacija in operater retransmisije), v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu, v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev videa na zahtevo ponudnik storitev videa na zahtevo in v primeru druge oblike dajanja na voljo javnosti (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali storitev videa na zahtevo) za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi pa tisti, ki na ta način uporablja

avdiovizualno delo. Ker oseba, na katero je avtor prenesel pravice za tak način uporabe, ne uporablja dela na tak način, ni primerno, da se njo določi za zavezanca za plačilo nadomestila. Taka ureditev ne povzroča dvojnega plačila za isto enkratno uporabo, saj bo imel avtor prvotnega dela oziroma soavtor avdiovizualnega dela pravico do nadomestila, imetnik pravic, na primer filmski producent pa izključni (prepovedni) del teh pravic, kar mu bo omogočalo, da bo lahko izkoriščal avdiovizualno delo – vsak bo imel svoj zahtevek za plačilo svojih pravic. Zaradi soavtorstva ni treba dodatno urejati načina uveljavljanja teh pravic, saj položaj soavtorjev že ureja 12. člen ZASP, prav tako zaradi kolektivnega upravljanja pravic ni treba urejati posebnih določb v ZASP, saj kolektivno upravljanje pravic ureja ZKUASP. Nekateri države članice EU že zdaj določajo pravice avtorja in izvajalcev do nadomestil za različne načine uporabe, zlasti na avdiovizualnem področju za uporabo na spletu. Na primer Nemčija je pri prenosu Direktive 2019/790/EU določila neopovedljivo pravico do nadomestila avtorjev in imetnikov sorodnih pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, že prej veljavni zakon pa je določal neopovedljivo pravico avtorja in izvajalca do nadomestila za radiodifuzno retransmisijo.

AIPA, k.o. in Društvo slovenskih režiserjev predlagata, da se v četrtem odstavku 107. člena določi, da imajo soavtorji in avtorji prispevkov pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti avdiovizualnega dela, s čimer bi se rešitve poenostavile in notranje uskladile. Brez predlagane določbe bi izvajalci uživali večje varstvo kot avtorji, kar je nesprejemljivo. Enak predlog je v glasilu Megafon, ki ga je predložila AIPA, k.o. in vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je AIPA, k.o. pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izveček iz te študije Več za vse!, v katerih sta ista predloga, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka. **AIPA, k.o., Društvo slovenskih režiserjev in režiserk (tudi DSR Scenaristi), Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma in posameznik** predlagajo smiselno enako dopolnitev, da avtor prvotnega dela in soavtorji obdržijo oziroma imajo tudi neopovedljivo pravico do nadomestila za vsako javno predvajanje avdiovizualnega dela z videogrami, javno prikazovanje avdiovizualnega dela, radiodifuzno oddajanje in sekundarno radiodifuzno oddajanje avdiovizualnega dela. **CISAC in SAA** predlagata, da se za avdiovizualne avtorje določi pravica do nadomestila za priobčitev javnosti njihovih del, **AVACI** pa, da se zanje določi tudi pravica javnega prikazovanja, pravica radiodifuznega oddajanja in pravica sekundarnega radiodifuznega oddajanja avdiovizualnega dela. **CISAC in SAA** menita, da je za soavtorje avdiovizualnih del najboljša rešitev, da se jim določi neopovedljiva in neprenosljiva pravica do nadomestila za priobčitev javnosti njihovih del, ki ga plačujejo uporabniki, ki izkoriščajo dela, pravico pa upravljajo kolektivne organizacije avtorjev. **Cultural Creators Friendship Group** predlaga prenos 18. člena Direktive 2019/790/EU po vzoru španske ureditve tako, da se avtorjem zagotovijo primerna nadomestila, ki se jim avtorji ne morejo odpovedati. Pozneje so **Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, GIZ, Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, AIPA, k.o. in Zveza društev slovenskih filmskih ustvarjalcev** skupaj predlagali, da avtor prvotnega dela obdrži pravico do primerne in nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela in da soavtorji obdržijo pravico do primerne in nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela.

Predlogi delno niso bili upoštevani. V dopolnjenem 104. in 107. členu so predvidene neopovedljive pravice do nadomestila za najpogostejše uporabe na spletu, ker se prenašata direktivi, ki urejata uporabe del na spletu: za radiodifuzno retransmisijo (plača operater retransmisije, v primeru neposrednega oddajanja pa radiodifuzna organizacija oziroma operater retransmisije, ki ni RTV organizacija), za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (plača določena spletna platforma), za priobčitev javnosti v okviru storitev videa na zahtevo (plača ponudnik te storitve) in za dajanje na voljo javnosti za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s storitvami priobčitve javnosti v okviru deljenja vsebin na spletu ali storitev videa na zahtevo (plača tisti, ki daje na voljo javnosti avdiovizualno delo). V delu, ki se nanaša na avtorje prispevkov, predlog ni bil upoštevan, ker ti niso soavtorji avdiovizualnega dela.

Pripombe k 17. členu:

Združenje ZAPIS meni, da filmski producent nastopa kot soustvarjalec avdiovizualnega dela in ga zato ni mogoče šteti med uporabnike ter da je slabost predlagane ureditve, ker predlog filmskemu producentu

ne daje ustreznih pravic nasproti uporabnikom avdiovizualnih del, zato je vprašljivo, kako bodo lahko izpolnjevali obveznost do soavtorjev, če nimajo ustreznega upravičenja, da sami pridobijo podatke o prihodkih, ki so nastali z uporabo del. Ker so soavtorji v posebnem položaju, bi veljalo bolj podrobno urediti njihovo pravico do obveščenosti v povezavi z 82. členom, tako da obveznost poročanja ne predstavlja nesorazmernega bremena filmskemu producentu. To bi se lahko izvedlo s podrobnejšo ureditvijo načina obveščanja tako, da bi bili soavtorji skupno oziroma enotno obveščeni o vseh pomembnih informacijah, do katerih so po zakonu upravičeni.

Predlogi niso bili upoštevani. Filmski producent je tudi uporabnik dela, saj je prva pogodbená stranka soavtorjev avdiovizualnega dela. Iz spremenjenega drugega odstavka 108. člena je razvidno, da poroča filmski producent soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena (ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe), kar pomeni, da veljajo za njegovo poročanje soavtorjem avdiovizualnega dela enake določbe kot za poročanje posameznemu avtorju. Soavtorji avdiovizualnega dela lahko podatke, če jih nima filmski producent, pridobijo tudi od pogodbene stranke filmskega producenta. Glede na 12. člen ZASP imajo soavtorji nedeljivo avtorsko pravico na delu, zato jo upravljajo skupaj in ni treba še posebej urejati, kako se poroča soavtorjem avdiovizualnega dela.

Pripombe k 19. členu:

Združenje ZAPIS, GIZ SNAVP, Združenje fonogramske industrije Slovenije in PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. predlagajo črtanje člena (oziroma drugega odstavka 122. člena), ker se poskuša vzpostaviti pravice, ki jih mednarodnopravna skupnost na področju varstva avtorskih pravic ne priznava, oziroma ker je ključna pogodbená svoboda, izvajalci pa že dajo soglasje za uporabo svojih avdiovizualnih izvedb za pošteno plačilo prek pogodb ali kolektivnih pogodb.

Gospodarska zbornica Slovenije (Združenje knjižnih založnikov in knjigotržcev ter Združenje za informatiko in telekomunikacije), Združenje kabelskih operaterjev Slovenije GIZ, Združenje slovenskih operaterjev digitalnih televizijskih storitev, gospodarsko interesno združenje in Telemach d.o.o. navajajo, da 18. člen Direktive 2019/790/EU državam članicam ne nalaga ustanovitve nove pravice izvajalca do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve videograma s svojo izvedbo, in opozarjajo, da izvajalci že imajo možnost, da izpogajajo primerno nadomestilo ob sklenitvi pogodbe s producentom. Ker Republika Slovenija še ni ratificirala Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah, ki vzpostavlja navedeno pravico, je uzakonitev te pravice brez družbene razprave in tehtanja vseh interesov najmanj preuranjena. Predlagajo, da se člen omeji na izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu, ali da se za zavezanca za plačilo primernega nadomestila določi filmski producent.

ICMP, IFPI in IMPALA menijo, da določba v povezavi s 17. členom Direktive 2019/790/EU ni jasna in ustvarja pravno negotovost, ker je določeno, da je pravica do nadomestila neodpovedljiva in usmerjena na ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, čeprav to iz člena ni razvidno, take določbe pa tudi ni v 17. členu Direktive 2019/790/EU. Tudi **Digital music Europe** nasprotuje neodpovedljivi pravici izvajalcev do nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. **Google** navaja, da 17. in 18. člen Direktive 2019/790/EU ne določata vzpostavitve novih pravic do nadomestila. 17. člen Direktive 2019/790/EU je ukrep maksimalne harmonizacije, členi 18 – 22 Direktive 2019/790/EU pa se ne nanašajo na ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu. Predlaga, da se nova nadomestila ne uvedejo.

Predlogi niso bili upoštevani. S spremembo 122. člena se prenaša 18. člen Direktive 2019/790/EU in hkrati smiselno izenačuje položaj izvajalcev, katerih izvedbe so na videogramu, z izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, tako da so tudi ti izvajalci upravičeni do nadomestila, kadar se priobči javnosti videogram z njihovo izvedbo. Pekinška pogodba o avdiovizualnih izvedbah, ki jo namerava ratificirati Evropska unija, zagotavlja pravice izvajalcem, katerih izvedbe so na videogramu oziroma uporabljene v avdiovizualnem delu. Tudi evropski pravni red zagotavlja pravice (vsem) izvajalcem. Upoštevati je treba tudi, da bi morali imeti izvajalci, katerih izvedbe so na videogramu, že zaradi Ustave in načela enakosti pred zakonom pravico do nadomestila za priobčitev javnosti videograma s svojo izvedbo, kot jo že imajo izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, za priobčitev javnosti fonograma s svojo izvedbo. Ker nadomestila za izvajalca, katerega izvedba je na videogramu, ni treba vezati na nadomestilo, ki ga prejme filmski producent, lahko ti izvajalci neposredno naslovijo zahtevek za plačilo na uporabnika, to je tistega, ki priobči javnosti videogram z izvedbo izvajalca. Da se zagotovi, da bo izvajalec prejel primerno nadomestilo tudi, če je prenesel svoje materialne pravice, je določeno, da se izvajalec pravici do nadomestila ne more odpovedati.

Sindikat glasbenikov Slovenije (podobno **Združenje ZAPIS**) meni, da lahko z lastnino glasbenika upravlja zgolj lastnik glasbenik, ne pa založbe, in da bi morali imeti samostojno izvajalsko pravico.

Predlog ni upoštevan. V skladu z 12. členom Mednarodne konvencije za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij (Uradni list RS-MP, št. 8/96; v nadaljnjem besedilu: Rimska konvencija) se enotno primerno nadomestilo plača izvajalcem ali proizvajalcem fonograma ali obema, v skladu z drugim odstavkom 8. člena Direktive 2006/115/ES pa države članice med drugim zagotovijo, da se pravično nadomestilo razdeli med izvajalce in proizvajalce fonogramov. Določba zdajšnjega prvega odstavka 122. člena ZASP je v skladu z Rimsko konvencijo in Direktivo 2006/115/ES ter se spreminja le glede uporabe primernejšega izraza priobčitev javnosti.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagana sprememba 122. člena ZASP z določitvijo neodpovedljive pravice izvajalca do deleža na nadomestilu, ki ga prejmeta proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo in filmski producent za javno priobčitev videograma z njegovo izvedbo, v obliki javnega predvajanja, javnega prikazovanja, radiodifuznega oddajanja, radiodifuzne retransmisije, sekundarnega radiodifuznega oddajanja in dajanja na voljo javnosti, ki izhaja iz radiodifuzne retransmisije njegove izvedbe. V zvezi s tem je predlagano tudi, da se v 135. členu ZASP dodata nova odstavka, ki določata obveznost uporabnika, da plača filmskemu producentu primerno nadomestilo za oblike javne priobčitve videograma, ki je bil izdan za komercialne namene (v prvih treh primerih priobčitve javnosti filmski producent nadomestila v celoti izplača izvajalcem, v ostalih treh primerih pa plača filmski producent izvajalcem polovico nadomestila, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži). Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse! je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka. **Cultural Creators Friendship Group** predlaga prenos 18. člena Direktive 2019/790/EU po vzoru španske ureditve tako, da se avtorjem zagotovijo primerna nadomestila, ki se jim izvajalci ne morejo odpovedati.

Predlogi delno niso bili upoštevani, ker za izvajalce, katerih izvedbe so na videogramu, ni treba vezati pravice do nadomestila na delež nadomestila, ki ga prejme filmski producent. Poleg tega je po predlogu zakona nadomestilo določeno za katerokoli obliko priobčitve javnosti, tudi na primer za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu ali drugo obliko priobčitve javnosti.

Združenje SAZAS k.o. predlaga, da se opredeli pojem uporabnik, saj direktiva govori o strankah oziroma osebah, na katere so prenesene izključne materialne pravice.

Predlog ni bil upoštevan. V ZASP je že od njegove uveljavitve uporabljen pojem »uporabnik«, ki ga ni treba posebej opredeliti. Iz določbe jasno izhaja, da je uporabnik tisti, ki uporabi videogram z izvedbo izvajalca.

Pripombe k 21. členu:

IPF, k.o. (podobno **IFPI** in **AEPO-ARTIS**) predlaga, da se prvi odstavek 130. člena ZASP spremeni tako, da proizvajalec fonograma prejme nadomestilo, kadar se fonogram ali videogram s fonogramom, ki sta bila izdana v komercialne namene, uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti oziroma po vzoru hrvaške ureditve določi, da četudi je delo vgrajeno v avdiovizualno delo, imetniku pravic pripada pravica do nadomestila iz naslova javne priobčitve. Predlaga tudi, da se določi: »če se fonogram, vključno s fonogramom v videogramu, ki je bil izdan za komercialne namene, ali njegov posnetek uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve iz 122. člena tega zakona, je dolžan uporabnik vsakokrat plačati proizvajalcu fonogramov enkratno primerno nadomestilo«.

Predlogi niso povezani s prenosom določb direktiv, ki so povod za ta predlog zakona. Predlagana sprememba 130. člena ZASP bi povzročila, da bi se določila obveznost plačila za priobčitev javnosti fonograma tudi za videogram (avdiovizualni posnetek), čeprav je Sodišče EU v zadevi C-147/19

(Atresmedia v AGEDI) odločilo, da za avdiovizualni posnetek, v katerega je vključen fonogram, ni treba plačati nadomestila.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagana sprememba 130. člena v povezavi s predlagano spremembo 122. člena, tako da se v prvem odstavku 130. člena doda sklic na 122. člen. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker ni bil upoštevan predlog spremembe 122. člena, ki je za izvajalce manj ugoden od rešitev, ki so v predlogu zakona.

Pripombe k 25. členu:

Časnik Večer, časopisno založniško podjetje d.o.o., Časnik Finance, časopisno založništvo, d.o.o., Ljubljana, Delo, časopisno založniško podjetje d.o.o., Ljubljana in Društvo novinarjev Slovenije menijo, da besedilo prvega odstavka 139.a člena ni ustrezno, saj iz njega izhaja, kot da ima založnik medijske publikacije izključno pravico reproduciranja in dajanja na voljo medijske publikacije samo, če ponudnik na spletu uporabi medijsko publikacijo, zato predlaga drugačno besedilo. V zvezi s četrtem odstavkom novega 139.a člena predlagajo, da se natančneje opredeli »uporaba posameznih besed in zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije« (ki jih novi pravici ne obsegata), in sicer »pod pogojem, da to ne vpliva na učinkovitost pravic založnika medijskih publikacij. Tak vpliv na učinkovitost je podan zlasti takrat, kadar uporaba kratkih izvlečkov nadomesti samo medijsko publikacijo oziroma ko zaradi tega bralec nima potrebe po tem, da informacije pridobi v taki medijski publikaciji«. Predlagajo tudi, da se v četrtem odstavku določi, da pravice založnika medijskih publikacij ne zajemajo »uporabe dejstev, o katerih se poroča v medijski publikaciji«.

Društvo novinarjev Slovenije tudi predlaga, da se v opredelitev pojma medijske publikacije doda besedilo »zlasti fotografije in videoposnetki« ter da se v zvezi s sedmim odstavkom 139.a člena v ZASP natančno opredeli delež delitve prihodka (nadomestila) med založniki medijskih publikacij in avtorji. Nasprotuje temu, da se zelo kratki izvlečki določijo s številom znakov. Predlaga, da se doda nov osmi odstavek: »Primerne deleža prihodka, ki ga prejme avtor na podlagi sedmega odstavka tega člena, ni mogoče nadomestiti s prihodkom iz delovnega razmerja ali plačilom za prenos materialnih avtorskih pravic«. Predlaga tudi, da se določi, da pravica tudi ne more biti predmet razpolaganja med živimi ali izvršbe (enako **ZAMP – Združenje avtorjev Slovenije k.o.**).

Predlogi delno niso bili upoštevani. Če bi se sledilo predlogu, bi se novi izključni pravici določili za katerokoli reproduciranje in dajanje na voljo javnosti medijske publikacije, s čimer bi se v nasprotju s prvim odstavkom 15. člena Direktive 2019/790/EU določil večji obseg pravic. Iz opredelitve pojma medijska publikacija jasno izhaja, da je med drugim objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira. Iz tega izhaja, da je taka medijska publikacija v Republiki Sloveniji vpisana v razvid medijev v skladu z Zakonom o medijih (Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOMK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21). Ker je razvid medijev javno dostopen na spletu (<https://rmsn.ekultura.gov.si/razvid/mediji>), se lahko preveri, ali je neka zbirka medijska publikacija ali ne. Prav tako ni bil upoštevan predlog, da se v opredelitev pojma medijske publikacije doda besedilo »zlasti fotografije in videoposnetki«, ker to ne bi prispevalo k jasnejšemu besedilu. Predlog, da se zelo kratek izvleček določi opisno ni bil upoštevan, ker tako besedilo ne bi prispevalo k večji jasnosti besedila in ne bi jasno določilo obsega pravice. Prav tako ni bil upoštevan predlog, da se pojem zelo kratek izvleček opredeli z objektivnim kriterijem 200 znakov brez naslova, ker Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje take opredelitve. Predlog glede uporabe dejstev, o katerih se poroča v medijski publikaciji, ni bil upoštevan, ker to ni potrebno, saj iz opredelitve pojma medijska publikacija ne izhaja, da varstvo obsega dejstva, o katerih se poroča. Dejstvo, da se je na primer nekaj zgodilo, ni predmet varstva avtorske ali sorodne pravice. Navedba omejitev pravic iz 57. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU (dejanja vstavljanja hiperpovezave, uporaba dejstev, uporaba

enakih izjem in omejitev, kot za avtorsko in sorodne pravice) v 139.a členu ni potrebna, saj že iz ZASP jasno izhaja, da dejstva, o katerih se poroča, niso varovana, vsebinske omejitve avtorske pravice pa se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, med katere je po predlogu zakona uvrščena tudi pravica založnika medijske publikacije. Novi pravici založnika medijske publikacije lahko trajata le od prve zakonite objave medijske publikacije, ne pa vsakokrat na novo od morebitne večkratne enake objave. V 139.a členu tudi ni treba posebej pojasnjevati pogodbene svobode strank. V skladu s splošnimi pravili so stranke proste pri urejanju obligacijskih razmerij, ne smejo pa jih urejati v nasprotju z Ustavo, prisilnimi predpisi ali moralnimi načeli, torej tudi ne v nasprotju z določbami ZASP o novih pravicah založnika medijske publikacije. Predlog, da se v ZASP natančno opredeli delež delitve prihodka (nadomestila) med založniki medijskih publikacij in avtorji, ni bil upoštevan, ker je to vprašanje upravljanja pravic. V 139.a členu je že določeno, da se avtor ne more odpovedati pravici do nadomestila, zato ni treba določati, da ta pravica ne more biti predmet razpolaganja med živimi. Če bi avtor prenesel pravico na drugo osebo, bi imelo to enak učinek, kot če bi se ji odpovedal, kar pa ni dovoljeno. ZASP v 71. členu že določa, da na avtorsko pravico ni mogoče seči s prisilno izvršbo, zato tega ni treba določati za vsako posamezno materialno ali drugo pravico avtorja. Neodpovedljiva pravica avtorja do primerne deleža prihodka, ki ga prejme založnik medijske publikacije, je ločena pravica od materialnih pravic, ki se prenesejo na naročnika ali delodajalca, zato je avtor upravičen do tega nadomestila poleg avtorskega honorarja ali prihodka iz delovnega razmerja.

Pripombe k 27. členu:

Novi 163.b, 163.c, 163.d, 163.e, 163.f, 163.g in 163.h člen

Piratska stranka Slovenija meni, da dobivamo eno najostrejših cenzur svobode izražanja v EU, ob deljenju memov in parodij pa bo uporabnik poleg obvestila o odstranitvi prejel še izstavljen račun.

Predlog zakona vsebuje zavezujoče določbe 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki bi morale biti prenesene do 7. junija 2021. Predlog zakona vsebuje določbe, ki zagotavljajo svobodo izražanja in zagotavljajo, da ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga na strežnik naloži uporabnik, ki zakonito uporabi to delo. Zaradi zagotovitve, da se lahko uporabniki zaneajo na uporabo vsebin za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša, je določena tudi nova vsebinska omejitev pravic za pastiš.

Google Poland sp. z o.o. predlaga, da se v prvem odstavku 163.b člena dopolni opredelitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na storitev, ki je pomembna na spletnem trgu, ne na katerem koli trgu, in da naj se v tretjem odstavku novega 163.b člena odraža, da 17. člen Direktive 2019/790/EU ne vključuje vseh imetnikov pravic, temveč izključuje proizvajalce programske opreme in podatkovnih zbirk ter novi pravici založnika medijske publikacije. Predlaga tudi, da se v zvezi s pritožbo uporabnika (tretji odstavek 163.h člena) odločitve o tem rešujejo v okviru mehanizmov, ki niso povezani s platformo.

Facebook Ireland Limited podobno predlaga, da se preneseta tudi 63. uvodna izjava Direktive 2019/790/EU v delu, ki pojasnjuje, da je za oceno, ali storitev zajema opredelitev ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu potrebna ocena za vsak primer posebej, in 62. uvodna izjava Direktive 2019/790/EU o opredelitvi ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu glede na spletne storitve, ki so na trgu spletnih vsebin pomembne, ker so konkurenčne drugim storitvam spletnih vsebin, kot so spletne storitve avdio in video prenosov za isto občinstvo.

Predlogi niso bili upoštevani. Pojem ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu je opredeljen enako kot v šestem odstavku 2. člena Direktive 2019/790/EU, iz katerega izhaja, da je to ponudnik storitev informacijske družbe. Ta storitev je na podlagi petega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU opredeljena kot storitev v smislu točke (b) prvega odstavka 1. člena Direktive (EU) 2015/1535 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. septembra 2015 o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe (UL L št. 241 z dne 17. 9. 2015, str. 1). V drugem odstavku 163.b člena so izključeni določeni ponudniki storitev informacijske družbe, ki pa niso navedeni taksativno, ampak primeroma (kar izhaja iz besedne zveze »kot so«). Zato se bo v vsakem primeru posebej ugotovilo, ali nek ponudnik storitev informacijske družbe izpolnjuje pogoje za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu ali ne. Po prvem odstavku 17. člena Direktive 2019/790/EU je treba zagotoviti, da ponudnik storitev deljenja vsebin izvaja dejanje priobčitve javnosti ali dajanje na voljo javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorsko varovanih del ali drugih varovanih predmetov varstva, med katere po ZASP spadajo tudi pravice avtorjev računalniških programov, izdelovalcev podatkovnih baz, po predlogu zakona pa tudi založnik medijske publikacije. V

vsakem primeru posebej je treba preveriti, kakšne pravice ima imetnik določene pravice (izvirne ali pridobljene) in na kakšen način se avtorsko delo ali predmet sorodne pravice uporabi, da se ugotovi, ali je glede na določbe o priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu treba pridobiti dovoljenje imetnika pravice. Predlog zakona ne omejuje načina pridobivanja dovoljenja za uporabo v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, saj se lahko dovoljenje pridobi na kakršenkoli način (individualno ali kolektivno). V predlogu zakona ni treba navajati različnih načinov pridobivanja dovoljenj imetnikov pravic. Imetnik pravice se (razen v primeru obveznega kolektivnega upravljanja pravic) sam odloči, pod katerimi pogoji bo dovolil uporabo svojega dela oziroma predmeta sorodne pravice. Po devetem odstavku 17. člena Direktive 2019/790/EU mora ponudnik zagotoviti pritožbeni postopek zaradi odstranitve vsebin. Pritožbe, predložene v okviru tega mehanizma, se obravnavajo brez nepotrebnega odlašanja, odločitve o odstranitvi ali onemogočanju dostopa do na strežnik naloženih vsebin pa so predmet pregleda, ki ga izvajajo ljudje. Določbe novega 82.a člena o alternativnem reševanju sporov se lahko uporabijo tudi za reševanje sporov med ponudnikom storitev deljenja vsebin na spletu in uporabnikom njihovih storitev, če tako želita. Lahko se uporabi tudi postopek mediacije, ki ga ureja ZKUASP.

Združenje fonogramske industrije Slovenije predlaga, da se črta drugi odstavek 163.b člena. Predlaga tudi opredelitev pojma ponudnik storitev spletne izmenjave vsebin (prvi odstavek 163.b člena).

Predlog ni bil upoštevan. Z drugim odstavkom 163.b člena se prenaša obvezna določba šestega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU. Opredelitev pojma ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ustreza opredelitvi tega pojma v šestem odstavku 2. člena Direktive 2019/790/EU, iz katerega izhaja, da je to ponudnik storitev informacijske družbe.

ARNES, Creative Commons Slovenija in Danes je nov dan predlagajo rešitve po vzoru nemške in avstrijske ureditve ter želijo, da se Smernice natančneje upoštevajo). Menijo, da mora dovoljenje imetnikov pravic zajemati znaten del vsebin, ki jih ponudnik storitev deli na spletu, znaten del repertoarja imetnikov pravic, veljati za celotno območje Republike Slovenije in dovoljevati uporabo na podlagi razumnih pogojev. Predlagajo, da se dodajo določbe o tem, kdaj se šteje, da si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu prizadeval za pridobitev dovoljenja. V 163.c členu naj se uredi situacija, kjer so uporabniki že pridobili dovoljenje za priobčitev javnosti prek ponudnika storitev (na primer s prostimi licencami), tako da to dovoljenje obsega tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvede ponudnik storitev. Določi naj se, kakšne pogoje morajo izpolnjevati dovoljenja za priobčitev javnosti in da se dovoljenje, ki je podeljeno uporabniku, razteza na ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu. Posebej naj se določi, da ponudniki storitev z blokiranjem vsebin ne smejo omejevati zakonitih uporab dela ter se izrecno določi pogoje, pod katerimi lahko imetniki pravic zahtevajo, da se prepreči tudi prihodnja nalaganja kršečih vsebin na strežnik (nemška ureditev razlikuje med enostavnim in kvalificiranim blokiranjem). Zakon naj izrecno določa, da blokiranje vsebin ne sme povzročiti, da vsebine, ki ne kršijo avtorske zakonodaje, niso dostopne zaradi blokiranja. Predlagajo, da se v novem 163.d členu dodatno določi, da majhni ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu nimajo obveznosti odstranjevanja vsebin ali onemogočanja dostopa do njih, pri čemer naj se za majhne ponudnike štejejo ponudniki, ki imajo manj kot 1 milijon evrov letnih prihodkov. Predlagajo, da se dodajo členi, ki bodo prepovedovali blokado vsebin, kadar te izpolnjujejo določene pogoje (na primer neznatne uporabe in predoznačene uporabe), vse dokler o morebitnih zahtevkih imetnikov pravic ni odločeno v pritožbenem postopku). Predlagajo, da se pri Uradu RS za intelektualno lastnino organizira razsodišče za alternativno reševanje sporov, na katerega se bodo stranke lahko obrnile v primerih sporov, določi naj se rok, v katerem mora ponudnik storitev odločiti o pritožbi, pritožba pa naj se omogoči tudi avtorju). Dodajo naj se tudi določbe, ki preprečujejo zlorabe mehanizma za pritožbe ter določajo sankcije za te zlorabe za imetnike pravic (vključno s tem, da sme uporabnik zahtevati odškodnino tudi od imetnika pravic, ki namerno ali iz hude malomarnosti neupravičeno zahteva blokado vsebine) in uporabnike. Obenem naj zakon določa tudi obveznost ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, da kontinuirano zagotavljajo dostopnost vsebin, katerih deljenje je zakonito, ali vsebin, ki so v javni domeni, kljub morebitnim zahtevkom imetnikov pravic za blokado teh vsebin. Določi naj se tudi neveljavnost drugačnih pogodbenih dogovorov, s katerimi bi se zaobšle določbe 163.c – 163.e členov.

Predlogi niso bili upoštevani. Sodišče EU je v zadevi C-401/19 zavzelo stališče, da ureditev po Direktivi 2019/790/EU zagotavlja primerna jamstva za spoštovanje pravice uporabnikov do svobode izražanja in obveščanja ter pravično ravnesje med to pravico in pravico intelektualne lastnine. Direktiva 2019/790/EU vsebuje obveznost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, da za dejanja priobčitve javnosti pridobi dovoljenje imetnikov pravic in da to dovoljenje zajema tudi dejanja uporabnikov njegovih

storitev, kadar ne delujejo na komercialni podlagi ali kadar njihova dejavnost ne ustvarja znatnih prihodkov. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določb, kot so predlagane, da mora dovoljenje zajemati znaten del vsebin, ki jih ponudnik storitev deli na spletu, ali znaten del repertoarja imetnikov pravic, da velja za celotno območje Republike Slovenije in da mora dovoljevati uporabo na podlagi razumnih pogojev, predlagane dopolnitve pa tudi ne izboljšujejo ureditve. Pri urejanju obligacijskih razmerij načeloma velja pogodbeni svoboda strank – ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in imetnik pravic oziroma kolektivna organizacija (kadar se pravice upravljajo kolektivno) se dogovorita za pogoje uporabe varovanih del, zato ni treba določiti pogojev, ki jih mora izpolnjevati dovoljenje. Iz Direktive 2019/790/EU ne izhaja, da je treba določiti, kdaj se šteje, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izpolnjuje svojo obveznost, da si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja. Izpolnjevanje te obveznosti je pravni standard, ki ga glede na okoliščine posameznega primera razlagajo sodišča ali drugi pristojni organi. Iz 66. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da so ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu tisti ponudniki, ki omogočajo dostop do vsebin, ki jih niso naložili sami, ampak so jih naložili uporabniki storitev tega ponudnika. Zato Direktiva 2019/790/EU določa, da naj v tem primeru dovoljenje, dano ponudniku, obsega tudi dejanja uporabnikov. Iz 69. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da lahko v posameznih primerih velja tudi obratno: kadar imetniki pravic izrecno dovolijo uporabnikom, da na strežnik naložijo in dajo javnosti na voljo dela ali druge predmete varstva prek storitve deljenja vsebin na spletu, je dejanje priobčitve javnosti ponudniku storitve dovoljeno v okviru dovoljenja, ki ga da imetnik pravic; vendar pa v korist ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu ne bi smeli domnevati, da so njihovi uporabniki uredili vse ustrezne pravice. Če uporabnik zakonito (z dovoljenjem imetnika pravic ali v obsegu vsebinske omejitve pravic) naloži vsebino na strežnik ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu, je to dovoljena uporaba varovanih del, kar določbe 163.e člena že urejajo. Iz tega izhaja, da ni dovoljeno preprečiti dostopa do vsebin, ki ne kršijo avtorske in sorodnih pravic, zato tega ni treba še posebej urejati. V 163.g členu je že urejena zahteva avtorja (oziroma imetnika pravic), da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstrani določeno njegovo priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogoči dostop do njega. Prav tako ni upoštevan predlog glede majhnih ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu, ker taka določba ni potrebna, Direktiva 2019/790/EU pa tudi ne vsebuje takih določb. Po obveznih določbah 17. člena Direktive 2019/790/EU morajo države članice zagotoviti dovoljeno uporabo v okviru izjem in omejitev ter za nekatere obvezne izjeme: citat, kritika, ocena, uporaba v namene karikature, parodije ali pastiša (kar novi 163.e člen že ureja). Obvezne določbe Direktive 2019/790/EU ne urejajo neznatne uporabe ali uporabe predoznačenih vsebin in tudi ne, da se te vsebin ne sme odstraniti, zato tega ni treba urejati. V 163.e členu je že urejeno, da se ne sme preprečiti dovoljene uporabe varovanih del, to je, kadar delo naloži na strežnik uporabnik, ki zakonito uporabi to delo (tudi na primer v okviru vsebinske omejitve pravic). Če bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu morda odstranil to vsebino ali onemogočil dostop do nje, se bo lahko uporabnik pritožil. Pri Uradu RS za intelektualno lastnino ni treba vzpostaviti razsodišča za alternativno reševanje sporov, saj se z novim 82.a členom omogoča reševanje sporov ne le s posredovanjem mediatorja, ampak tudi s katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določbe o roku za odločitev o pritožbi, ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu pa lahko ta rok sam določi (mora pa zagotoviti učinkovit, hiter in brezplačen postopek pritožbe). Direktiva 2019/790/EU določa obveznost zagotovitve pritožbe uporabniku, ne pa tudi avtorju, saj bo ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstranil vsebine, ki jih je naložil uporabnik, in ne avtor. Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne bo sledil avtorjevi zahtevi za odstranitev vsebine, lahko avtor dodatno utemelji svojo zahtevo ali pa uporabi druga pravna sredstva. Direktiva 2019/790/EU ne vsebuje določb o odškodninski odgovornosti imetnika pravic, ki namerno ali iz hude malomarnosti neupravičeno zahteva blokado vsebine, zato tega ni treba urejati v ZASP. Če uporabnik meni, da mu je z nekim dejanjem nastala škoda, lahko zahteva povrnitev škode po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti. Direktiva 2019/790/EU tudi ne določa obveznosti ponudnikov storitev, da kontinuirano zagotavljajo dostopnost vsebin, katerih deljenje je zakonito (npr. pod prosto licenco) ali vsebin, ki so v javni domeni, kljub morebitnim zahtevkom imetnikov pravic za blokado teh vsebin. Iz Direktive 2019/790/EU izhaja le, da se z ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne sme preprečiti zakonita uporaba dela (kar 163.e člen določa), ne pa tudi kakšna druga obveznost ponudnika storitev v zvezi z zagotavljanjem vsebin na strežniku. Določbe od 163.c do 163.e so obvezne, zato ni treba še dodatno določati neveljavnosti drugačnih pogodbenih dogovorov.

AIPA, k.o. je predložila izvod svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo

slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU. V študiji je predlagano, da se v pomoč strankam pri sklepanju sporazumov za prenos pravic za namen dajanja na voljo javnosti avdiovizualnih del in videogramov pri ponudnikih storitev deljenja vsebin na spletu na spletnih platformah ustanovi neodvisni organ za izvajanje te dejavnosti, pri tem pa lahko sodelujejo in pomagajo tudi mediatorji. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red, v kateri je isti predlog, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker ustanovitev takega organa ni potrebna. ZKUASP že ureja mediacijo, predlog zakona pa omogoča uporabo tudi drugih oblik alternativnega reševanja sporov.

Pripombe k 28. členu:

NUK, Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Centralna tehniška knjižnica v Ljubljani, Združenje ravnateljic in ravnateljev osnovnega in glasbenega šolstva Slovenije, ZRC SAZU, ARNES, UNESCO katedra o odprtih tehnologijah za prosto dostopne izobraževalne vire, Inštitut za primerjalno pravo, Creative Commons Slovenija, Danes je nov dan, Društvo Mlada akademija, Koordinacija samostojnih raziskovalnih inštitutov Slovenije in Inštitut za novejšo zgodovino predlagajo, da se za vse vsebinske omejitve pravic omogoči zahteva za odstranitev tehničnih ukrepov za dostop do del in da morajo imetniki pravic osebam, ki lahko uporabijo delo v obsegu vsebinskih omejitev pravic, zagotoviti dostop do del v roku 72 ur. Če tega ne storijo, naj se določi odgovornost imetnikov pravic, da plačajo tem osebam odškodnino, in omogoči zaobid tehničnih ukrepov v obsegu, ki je potreben za uporabo izjem.

Inštitut »Jožef Stefan« predlaga, da se določi obvezen odzivni čas v primeru dovoljene izjeme za dostop (na primer 72 ur za ureditev stanja).

Posameznik predlaga, da se v 166.c členu črta besedilo »vključno z morebitnim plačilom nadomestila«.

Predlogi niso bili upoštevani. Direktiva 2019/790/EU napotuje na določbe Direktive 2001/29/ES, ki urejajo tehnične ukrepe, ki jih uporablja imetnik pravic, da prepreči ali ovira dejanja, ki jih imetnik pravic ni dovolil, vendar pa ne določa, da je treba omogočiti odpravo tehničnih ukrepov za vse novo določene vsebinske omejitve pravic. Zato je odprava tehničnih ukrepov predvidena le za tiste nove vsebinske omejitve pravic, za katere tako določa Direktiva 2019/790/EU. Tudi Direktiva 2001/29/ES ne določa, da je treba zagotoviti odpravo tehničnih ukrepov za vse vsebinske omejitve pravic, ampak le za nekatere. Uporabnik bo v primeru zahteve za odstranitev tehničnih ukrepov, ki je imetnik pravic ne bo upošteval, lahko zahteval tudi posredovanje mediatorja, kar je v skladu z Direktivo 2001/29/ES primeren ukrep. Predlogi, da se določi imetniku pravic rok za odstranitev tehničnih ukrepov v 72 urah ter v nasprotnem primeru vzpostavi odgovornost imetnikov pravic in predpiše obveznost plačila odškodnine uporabnikom, ki so upravičeni do uporabe v obsegu vsebinske omejitve pravic, niso dopustni, ker niso v skladu s tristopenjskim testom, kot ga določajo mednarodne pogodbe, pravni red EU in ZASP, saj bi se tako pretirano poseglo v legitimne interese imetnika pravic. Zaobid tehničnih ukrepov prav tako ni dopusten, saj morajo države članice v skladu z Direktivo 2001/29/ES zagotoviti varstvo tehničnih ukrepov, ki jih je uporabil imetnik pravice za preprečevanje nedovoljenih dejanj. Predlog za črtanje besedila v 166.c členu o morebitnem plačilu nadomestila ni sprejemljiv, ker je na primer v tretjem odstavku 166.c člena tudi sklic na določbo o privatnem in drugem lastnem reproduciranju, za kar so imetniki pravic upravičeni do nadomestila.

Pripombe k 29. členu:

PRODUKCIJA PLUS storitveno podjetje d.o.o. LJUBLJANA predlaga, da se v novem četrtem odstavku spremenjenega 182. člena črta beseda »oseba«, saj uporaba te besede nakazuje na to, da bi lahko tudi druga oseba poleg radiodifuzne organizacije ponujala pomožne spletne storitve.

Predlog ni bil upoštevan, ker bi besedilo postalo nejasno. Iz opredelitve pomožne spletne storitve je razvidno, da so to spletne storitve radiodifuzne organizacije, s katerimi radiodifuzna organizacija zagotavlja javnosti televizijske in radijske programe ali se ti zagotavljajo pod njenim nadzorom in odgovornostjo, iz česar izhaja, da lahko te storitve pod nadzorom in odgovornostjo radiodifuzne organizacije zagotovi tudi druga oseba (ne le sama radiodifuzna RTV organizacija).

Pripombe k 30. členu:

Facebook Ireland Limited predlaga črtanje novega prekrška, ki se nanaša na priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Predlog zakona ne vsebuje več te določbe, vendar pa je bila določba črtana zato, ker ZASP že določa prekrške za nezakonito priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti.

Drugo:

Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, Univerzitetna knjižnica Maribor, Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, Združenje splošnih knjižnic, Društvo bibliotekarjev Ljubljana, Društvo bibliotekarjev Celje, Društvo knjižničarjev Dolenjske, Društvo bibliotekarjev Koroške in NUK predlagajo, da se uredi potek trajanja varstva del vizualne umetnosti, da naj se določba nanaša na vse vrste del in vse oblike dvodimenzionalne ali tridimenzionalne reprodukcije in da se varstvo odreče vsem reprodukcijam (tudi reprodukcijam tistih del, katerim varstvo še ni poteklo).

Aktiv fotoreporterjev in fotografov predlaga, da varstvo primerkov ne poteče za tiste primerke reprodukcij del vizualne umetnosti, katerih avtorskopravno varstvo je že poteklo, pa so ti primerki sami izvirna avtorjeva lastna stvaritev.

Predlogi niso bili upoštevani. Določba 14. člena Direktive 2019/790/EU je že prenesena z 59. členom ZASP, ki ureja trajanje avtorske pravice. Ker ZASP že določa, kdaj preneha trajanje varstva avtorske dela (in na podlagi drugega odstavka 4. člena ZASP tudi predmetov varstva pravic), kar velja tudi za dela vizualne umetnosti, ni treba še enkrat določiti, da je trajanje varstva že poteklo. Za dela, katerih varstvo je že poteklo, je uporaba prosta, torej tudi reprodukcije teh del niso varovane (izjema je le, kadar reprodukcija predstavlja novo originalno delo). ZASP v prvem odstavku 7. člena že ureja predelave avtorskih del.

Društvo slovenskih pisateljev in Javna agencija za knjigo RS predlagata črtanje 1. točke drugega odstavka 36. člena ZASP. V kvoti izposoj za knjižnično nadomestilo naj se upošteva tudi izposoja v šolskih knjižnicah, saj so šolske knjižnice vključene v sistem COBISS in ni več tehničnih ovir za upoštevanje izposoj v šolskih knjižnicah.

Predlog ni bil upoštevan, ker ni povezan s prenosom določb Direktive 2019/789/EU ali Direktive 2019/790/EU. S predlogom zakona se predvsem prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ki pa se ne nanašajo na knjižnično nadomestilo.

Društvo Kopriva k.o. predlaga spremembo drugega in tretjega odstavka 37. člena ZASP, ki določata obveznost plačila nadomestila za tonsko in vizualno snemanje ter za fotokopiranje pri prvi prodaji ali uvozu novih naprav in novih praznih nosilcev zvoka ali slike. Predlaga, da se v obeh določbah črta beseda »novih«. V obrazložitvi predloga navaja, da se na trgu pojavljajo proizvodi, ki so novi, obnovljeni ali predelani tako, da lahko štejejo za nove, proizvajalci in uvozniki pa zanje zagotavljajo garancijo, ti izdelki pa se na slovenski trg sproščajo oziroma vnašajo prvič, nadomestilo pa zanje še ni bilo plačano. Predlaga tudi, da se doda nov drugi odstavek v 38. členu ZASP, s katerim bi se določilo, da so proizvajalci in uvozniki zavezanci za plačilo nadomestila ne glede na to, ali imajo sedež v Republiki Sloveniji.

Predloga nista bila upoštevana, ker nista povezana s prenosom določb Direktive 2019/789/EU ali Direktive 2019/790/EU in ker take spremembe niso potrebne. Če se naprave za tonsko ali vizualno snemanje ali prazni nosilci zvoka ali slike prvič prodajo v Republiki Sloveniji ali prvič sprostijo na trg v Republiki Sloveniji, mora zavezanec plačati nadomestilo, saj je na primer obnovljena naprava drugačna od izvirne (je obnovljena, izboljšana različica prvotne naprave; v taki obliki še ni bila na trgu) in zato šteje za novo napravo. Predlagana dopolnitev 38. člena ZASP ni potrebna, saj ZASP ne vsebuje določbe, ki bi določala, da so zavezanci za plačilo nadomestila le tisti, ki imajo sedež v Republiki Sloveniji, zato je jasno, da so zavezanci za plačilo nadomestila ne le zavezanci s sedežem v Republiki Sloveniji, ampak tudi tisti, ki imajo sedež izven Republike Slovenije.

IPF, k.o., GLOSA – SINDIKAT KULTURE IN NARAVE SLOVENIJE, ZVEZA SINDIKATOV VSEH GLASBENIKOV SLOVENIJE, Združenje fonogramske industrije Slovenije in SiPA, združenje za zaščito interesov glasbenih založnikov-gospodarsko interesno združenje ter AIPA, k.o. (v izvodu

svojega glasila Megafon, ki vsebuje študijo Več za vse, več za domače!, ki jo je pripravila skupaj s stanovskimi združenji (Društvo slovenskih režiserjev, Združenje filmskih snemalcev Slovenije, Društvo slovenskega animiranega filma, Društvo Filmski producenti Slovenije, Društvo avdiovizualnih producentov Slovenije, Društvo postproduksijskih ustvarjalcev in Društvo slovenskih avdiovizualnih igralcev, ki so pod okriljem Zveze društev slovenskih filmskih ustvarjalcev) in analitsko hišo Deloitte Slovenija, v kateri so predlogi določb za prenos nekaterih določb Direktive 2017/790/EU), predlagajo spremembo drugega odstavka 128. člena ZASP tako, da se določi nova opredelitev pojma fonogram: »fonogram je posnetek zvokov neke izvedbe ali drugih zvokov, ali nadomestka zvokov, razen če gre za posnetek, ki je prvič nastal skupaj z avdiovizualnim delom in je uporabljen sočasno z njim«. Predlagajo tudi, da se v 128. člen doda nov četrti odstavek, v katerem se določi, da se pravni status fonograma ne spremeni z njegovo vključitvijo v videogram (enako predlagata IFPI in AEPO-ARTIS). S predlogom želijo rešiti vprašanje razmerja med fonogramom in videogramom zaradi sodbe sodišča EU v sodbi C-147/19. Študijo Deloitte Predlog prenosa Direktiv (EU) 2019/789 in Direktive (EU) 2019/790 v slovenski pravni red in izvleček iz te študije Več za vse!, v katerih sta ista predloga, je predložila tudi Slovenska nacionalna stranka.

Predlog ni bil upoštevan, ker ni povezan s prenosom določb Direktive 2019/789/EU ali Direktive 2019/790/EU. S predlogom zakona se predvsem prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ki pa se ne nanašajo na razmerje fonogram – videogram. Sodišče EU je v sodbi C-147/19 Atresmedia v AGEDI zavzelo stališče, da posnetek zvokov, ki je vključen v kinematografsko ali drugo avdiovizualno delo, ne spada pod pojem fonogram in da avdiovizualnega posnetka, ki vsebuje zapis avdiovizualnega dela, ni mogoče opredeliti kot fonogram v smislu drugega odstavka 8. člena Direktive Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 346 z dne 27.11. 1992, str. 61) in drugega odstavka 8. člena Direktive 2006/115/ES. Pojem fonogram je treba od te sodbe Sodišča EU dalje v vsej EU razlagati enotno.

Društvo postproduksijskih ustvarjalcev predlaga, da se montažerja med soavtorje avdiovizualnega dela, in navaja, da je montažer soodgovoren za izgled filmskega dela, saj šele v procesu montaže le-to dobi svojo pravo strukturno in časovno obliko.

Predlog ni bil upoštevan ker ni povezan s prenosom določb Direktive 2019/789/EU ali Direktive 2019/790/EU. S predlogom zakona se predvsem prenašajo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, ki pa se ne nanašajo na položaj montažerja.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

- osebno ime in naziv fizične osebe ali firma in naslov pravne osebe,
- znesek plačila, ki ga je oseba iz prejšnje alineje prejela za namen priprave zakona:

Zunanji strokovnjaki ali pravne osebe niso sodelovali Predlagatelj pri pripravi predloga zakona ni sodeloval z zunanjimi strokovnjaki ali pravnimi osebami.

V predlogu zakona so upoštewane nekatere rešitve, ki jih je posredovala strokovna in zainteresirana javnost.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Matjaž Han, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo
- mag. Dejan Židan, državni sekretar
- Matevž Frangež, državni sekretar
- mag. Karla Pinter, generalna direktorica Direktorata za notranji trg
- mag. Karin Žvokelj, direktorica Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Mojca Pečar, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Ana Krstov, sekretarka, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino
- Saša Ovsenik, višja svetovalka II, Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13, 56/15 in 63/16 – ZKUASP, 59/19) se v 1. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) S tem zakonom se prenašajo naslednje direktive:

1. Direktiva 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L št. 77 z dne 27. 3. 1996, str. 20), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
2. Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92);
3. Direktiva 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 111 z dne 5. 5. 2009, str. 16);
4. Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del (UL L št. 299 z dne 27. 10. 2012, str. 5) in
5. Direktiva (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščitenih z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 242 z dne 20. 9. 2017, str. 6).«.

Za drugim odstavkom se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) S tem zakonom se delno prenašajo naslednje direktive:

1. Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15), zadnjič spremenjena z Direktivo (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82);
2. Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32);
3. Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L št. 157 z dne 30. 4. 2004, str. 45);
4. Direktiva 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski pravici, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28);
5. Direktiva 2006/116/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 372 z dne 27. 12. 2006, str. 12), zadnjič spremenjena z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1);
6. Direktiva (EU) 2019/789 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o določitvi pravil glede izvrševanja avtorske in sorodnih pravic, ki se uporabljajo za določene spletne prenose radiodifuznih organizacij in retransmisije televizijskih ter radijskih programov, in spremembi Direktive Sveta 93/83/EGS (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 82) in
7. Direktiva (EU) 2019/790 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o avtorski in sorodnih pravicah na enotnem digitalnem trgu in spremembi direktiv 96/9/ES in 2001/29/ES (UL L št. 130 z dne 17. 5. 2019, str. 92).«.

2. člen

31. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pravica radiodifuzne retransmisije

31. člen

(1) Pravica radiodifuzne retransmisije je izključna pravica do sočasnega, nespremenjenega in neskrajšanega nadaljnjega oddajanja prvotno radiodifuzno oddajanih programskih signalov z delom, če to retransmisijo izvajata druga oseba od prvotne RTV organizacije (operater retransmisije), ne glede na to, kako ta operater pridobi od nje programske signale za ta namen.

(2) Prvotno oddajanje prek spleta (interneta) se ne šteje za radiodifuzno retransmisijo. Kot radiodifuzna retransmisija pa se šteje retransmisija prek storitve dostopa do interneta, kadar ta poteka v upravljanem okolju, v katerem operater retransmisije zagotavlja varno retransmisijo izključno upravičenim uporabnikom.

(3) Kot radiodifuzna retransmisija se šteje tudi priobčitev javnosti, kadar RTV organizacija prvotno in brez dostopa javnosti prenaša svoje programske signale operaterju retransmisije, ki ni RTV organizacija (neposredno oddajanje), ta pa jih retransmitira javnosti. Šteje se, da RTV organizacija in operater retransmisije pri tem sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase glede na svoj prispevek pridobiti dovoljenje avtorja.«.

3. člen

Za 47.a členom se doda nov 47.b člen, ki se glasi:

»Poučevanje z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno

47.b člen

(1) Če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice, vendar ob plačilu primerne nadomestila, za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno, vključno s preverjanjem znanja, dopustno:

1. reproduciranje v elektronski obliki in priobčitev javnosti objavljenih del;
2. predelava baze podatkov in v elektronski obliki reproduciranje, distribuiranje ter priobčitev javnosti predelane baze podatkov.

(2) Uporaba iz prejšnjega odstavka je dovoljena, če se izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove v njenih prostorih ali drugih prostorih oziroma prek varnega elektronskega okolja, ki je dostopno, zlasti prek avtentikacijskih postopkov, le učencem, dijakom ali študentom, vpisanim v ta program, ter učiteljem in drugim osebam, ki izvajajo pouk.

(3) Uporaba iz prvega odstavka tega člena je dovoljena v obsegu do 15 % dela, v celoti pa se lahko uporabi fotografija, ilustracija ali zelo kratko delo, kot je npr. kratek članek. Dela se ne sme uporabiti tako, da bi se nadomestil njegov nakup, npr. s postopnim reproduciranjem odlomkov istega dela.

(4) Učbeniki, delovni zvezki, vadnice in druga učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju, ter grafične izdaje glasbenih del, se lahko uporabijo le na podlagi licence, ki omogoča uporabo dela za ponazoritev pri poučevanju po prvem odstavku tega člena, pod pogojem, da so te licence enostavno na voljo na trgu. Ponudnik licence objavi pogoje uporabe na dobro vidnem mestu na svoji spletni strani ter o tem obvesti reprezentativno združenje izobraževalnih ustanov in ministrstvo, pristojno za šolstvo. Če pa licence niso enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi ta dela uporabijo pod pogoji iz tega člena.

(5) Kadar se uporaba dela iz tega člena izvaja prek varnega elektronskega okolja, se šteje, da poteka izključno v državi članici Evropske unije, v kateri ima izobraževalna ustanova sedež.

(6) V primerih iz prvega odstavka tega člena je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

(7) Pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem členom, so nična.

(8) Metodologijo za določanje vrednosti in razpona tarif za posamezen način uporabe avtorskih del pri poučevanju ter zgornjo vrednost tarife za plačevanje nadomestila iz prvega odstavka tega člena določi Vlada Republike Slovenije z uredbo. Določba petega odstavka 30. člena in 31. člen Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic se ne uporablja pri določanju tarife za plačilo nadomestila iz prvega odstavka tega člena. Ne glede na določbo 44. člena Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic, sporazum o plačevanju nadomestila iz tega člena sklepa ministrstvo, pristojno za izobraževanje s kolektivnimi organizacijami in tudi objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

4. člen

49. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Neposredno poučevanje

49. člen

(1) Če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je pod odgovornostjo izobraževalne ustanove prosto:

1. priobčitev javnosti, razen dajanje na voljo javnosti, objavljenih del za namen ponazoritve pri neposrednem poučevanju, vključno s preverjanjem znanja;
2. javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila;
3. sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.«.

5. člen

V 50.č členu se v drugem in tretjem odstavku besedilo »urada, pristojnega za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije« nadomesti z besedilom »urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino«.

6. člen

Za 50.d členom se dodajo novi 50.e, 50.f in 50.g člen, ki se glasijo:

»Dovoljena uporaba del izven pravnega prometa

50.e člen

(1) Javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine ter javne RTV organizacije lahko, če to ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, prosto dajo na voljo javnosti na nekomercialni spletni strani dela izven pravnega prometa, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, in jih za ta namen reproducirajo, vključno z bazami podatkov, ki jih lahko za ta namen predelajo.

(2) Uporaba iz prejšnjega odstavka je dovoljena le, če ni reprezentativne kolektivne organizacije za kolektivno upravljanje pravic v primerih reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti del iz prejšnjega odstavka, ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi.

(3) Avtor lahko kadar koli izključi uporabo svojega dela po prvem odstavku tega člena.

(4) Šteje se, da se v primeru iz prvega odstavka tega člena dela izven pravnega prometa uporabljajo izključno v državi članici Evropske unije, v kateri ima pravna oseba iz prvega odstavka tega člena sedež.

(5) V primerih iz prvega odstavka tega člena je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Delo izven pravnega prometa

50.f člen

(1) Za delo izven pravnega prometa iz prvega odstavka prejšnjega člena se šteje delo, za katerega se po razumnih prizadevanjih preverjanja, ali je delo dostopno javnosti v pravnem prometu, v dobri veri domneva, da delo ni dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih. Za delo izven pravnega prometa šteje tudi neobjavljeno delo, če se z njegovo uporabo ne posega v moralne avtorske pravice.

(2) Za delo izven pravnega prometa iz prejšnjega odstavka se ne štejejo zbirke del, če se po preverjanju iz prejšnjega odstavka ugotovi, da so te sestavljene pretežno iz:

1. del, razen avdiovizualnih del, ki so bila prvič objavljena, oziroma če niso bila objavljena, prvič priobčena javnosti v državi, ki ni država članica Evropske unije;
2. avdiovizualnih del, katerih filmski producenti imajo sedež ali stalno prebivališče v državi, ki ni država članica Evropske unije, ali
3. del državljanov držav, ki niso države članice Evropske unije, kadar države ni mogoče določiti po določbah 1. ali 2. točke tega odstavka.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se zbirke del iz prejšnjega odstavka štejejo za delo izven pravnega prometa in se zanje uporabljajo določbe zakona, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, če je kolektivna organizacija, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic v primerih reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti teh del, ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, reprezentativna za avtorje iz svoje države, ki ni država članica Evropske unije.

Obveščanje

50.g člen

Pravne osebe iz prvega odstavka 50.e člena tega zakona posredujejo vsaj šest mesecev pred dajanjem na voljo javnosti dela izven pravnega prometa po prvem odstavku 50.e člena tega zakona na javno dostopen spletni portal urada Evropske unije, pristojnega za intelektualno lastnino:

1. podatke, ki so nujni za namen identifikacije dela, ki se po preverjanju iz prejšnjega člena šteje za delo izven pravnega prometa;
2. podatke o možnosti, ki je na voljo avtorju po tretjem odstavku 50.e člena tega zakona;
3. podatke o načinu uporabe dela izven pravnega prometa.«.

7. člen

V 53. členu se v 2. točki za besedo »parodijo« doda vejica in beseda »pastiš«.

8. člen

Za 57. členom se dodajo novi 57.a, 57.b, 57.c in 57.ed člen, ki se glasijo:

»Besedilno in podatkovno rudarjenje

57.a člen

(1) Za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja je prosto reproduciranje del, do katerih se zakonito dostopa. Besedilno in podatkovno rudarjenje pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v elektronski obliki, da se ustvarijo informacije, kot so npr. vzorci, trendi in korelacije. Zakonit dostop pomeni dostop do dela v elektronski obliki s soglasjem imetnikov pravic (na primer v okviru naročnine, na podlagi katere se dostopa do dela; delo, ki je dostopno na podlagi pogodbe o uporabi dela; delo, ki je dostopno na podlagi odprtih licenc;) ali na podlagi drugega zakonsko dovoljenega načina dostopa do dela (na primer na podlagi zakonitih izjem, kjer soglasje avtorja ni potrebno). Zakonit dostop do izvoda v elektronski obliki je pogoj za besedilno in podatkovno rudarjenje. Šteje se, da besedilno in podatkovno rudarjenje vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin

in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja.

(2) Primerki del, narejeni pod pogoji iz prejšnjega odstavka, se lahko hranijo, dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja.

(3) Dejanja iz prvega odstavka tega člena niso dovoljena, če si je avtor izrecno in na ustrezen način pridržal pravico uporabe dela, npr. s strojno berljivimi sredstvi v primeru dela, ki je javno dostopno na spletu.

(4) Imetniki pravic lahko uporabljajo ustrezne ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete svojih omrežij in zbirk podatkov, vendar takšni ukrepi ne smejo biti nesorazmerni in ne smejo preprečiti učinkovitega izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, kot ga ureja prvi odstavek tega člena. Če uporaba kakršnih koli varnostnih zaščitnih ukrepov preprečuje osebi, da izvaja dejanja, ki so v skladu s tem členom dovoljena, mora imetnik pravic tej osebi zagotoviti dostop do del ali drugih predmetov varstva in uporabo v skladu s tem členom v roku, ki ni daljši od 72 ur.

(5) Pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem členom, so nična.

Besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja

57.b člen

(1) Raziskovalne organizacije, javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije ter osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine lahko prosto reproducirajo dela, do katerih se zakonito dostopa, pod pogoji iz tega člena in izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje iz prvega odstavka prejšnjega člena na delih ali drugih predmetih varstva, zavarovanih z avtorsko ali sorodnimi pravicami, do katerih imajo zakonit dostop, za namene znanstvenega raziskovanja ~~in prosto reproducirajo dela, do katerih zakonito dostopajo, pod pogoji iz tega člena pod pogoji iz tega člena, kar vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Zakonit dostop pomeni dostop do dela v elektronski obliki s soglasjem imetnikov pravic (na primer v okviru naročnine, na podlagi katere se dostopa do dela; delo, ki je dostopno na podlagi pogodbe o uporabi dela; delo, ki je dostopno na podlagi odprtih licenc) ali na podlagi drugega zakonsko dovoljenega načina dostopa do avtorskega dela (na primer na podlagi zakonitih izjem, kjer soglasje imetnikov pravic ni potrebno).~~

(2) Za raziskovalno organizacijo po tem členu se štejejo univerze, vključno s svojimi knjižnicami, raziskovalne organizacije, javne raziskovalne organizacije in druge pravne osebe, ki po predpisih, ki urejajo znanstveno, raziskovalno ali izobraževalno dejavnost, kot glavni cilj izvajajo znanstvene raziskave ali izobraževalne dejavnosti, ki vključujejo tudi izvajanje znanstvenih raziskav, na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Za raziskovalno organizacijo po tem členu se ne šteje raziskovalna organizacija, na katero ima pravna oseba zasebnega prava odločilen vpliv, ki ji omogoča prednostni dostop do teh rezultatov raziskav.

(3) Primerki del, narejeni pod pogoji iz prvega odstavka tega člena, se hranijo v varnem okolju, ~~ki preprečuje neupravičenim osebam dostop do teh primerkov, in se lahko zadržijo tako dolgo, dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja, vključno za namene preverjanja rezultatov raziskave, za katero je bilo besedilno in podatkovno rudarjenje izvedeno. Da se uporaba na podlagi prvega odstavka tega člena ne bi neupravičeno omejevala, bi morala biti hramba v varnem okolju zagotovljena z ustrežno ravno varnosti, ki mora biti sorazmerna in omejena na to, kar je potrebno za varno hrambo kopij in preprečevanje nedovoljene uporabe.~~

~~(4) Avtor lahko uporabi ukrepe za zagotovitev varnosti in celovitosti omrežij in podatkovnih baz, na katerih so naložena dela. Taki ukrepi ne smejo presežati tistega, kar je potrebno za dosego tega cilja.~~

(4) Imetniki pravic lahko uporabljajo ustrezne ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete svojih omrežij in zbirk podatkov, vendar takšni ukrepi ne smejo biti nesorazmerni in ne smejo preprečiti učinkovitega izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, kot ga ureja prvi odstavek tega člena. Če uporaba kakršnih koli varnostnih zaščitnih ukrepov preprečuje osebi, da izvaja dejanja, ki so v skladu s tem členom dovoljena, mora imetnik pravic tej osebi zagotoviti dostop do del ali drugih predmetov varstva in

uporabo v skladu s tem členom v roku, ki ni daljši od 72 ur.

(5) Deljenje in dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja na kakršen koli način in v potrebnem obsegu ne pomeni kršitve avtorskih pravic ali pravic na podatkovnih zbirkah, če ne posega nerazumno v legitimne interese imetnika pravic

(6) Pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem členom, so nična.

Znanstveno raziskovanje

57.c člen

(1) Za namen znanstvenega raziskovanja v okviru posamezne ali skupne znanstvene raziskave ali pregleda kakovosti znanstvene raziskave, in v obsegu, ki ni namenjen doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je prosto reproduciranje v obsegu do 15 % objavljenega dela ter, distribuiranje in priobčitev javnosti tistim osebam, ki se ukvarjajo s to znanstveno raziskavo, in tretjim osebam za pregled kakovosti znanstvene raziskave.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se lahko za svoje lastno znanstveno raziskovanje reproducira do 75 % dela.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se lahko posamezna fotografija, ilustracija ali zelo kratko delo, kot je npr. kratek članek, uporabi v celoti.

(4) V primerih iz tega člena je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

(5) Pogodbena določila, ki so v nasprotju s tem členom, so nična.

Ohranjanje kulturne dediščine

57.ed člen

(1) Javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije lahko za namen ohranjanja kulturne dediščine in, kolikor je to za tako ohranjanje potrebno, prosto reproducirajo dela, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah.

(2) Pogodbena določila, ki so v nasprotju s prejšnjim odstavkom, so nična.«.

9. člen

V 60. členu se za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Varstvo avdiovizualnega dela preneha 70 let po smrti zadnjega preživelega od naslednjih soavtorjev: pisec scenarija, avtor dialogov, glavni režiser in skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu.«.

10. člen

V 76. členu se za četrtim odstavkom dodata nova peti in šesti odstavek, ki se glasita:

»(5) Če avtor prenese pravico radiodifuzne retransmisije (31. člen), ima— pravico do primernega nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije. Tej pravici se avtor ne more odpovedati.

(6) Če avtor prenese pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (163.c člen), ima pravico do primernega nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Tej pravici se avtor ne more odpovedati.«.

11. člen

81. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Avtorski honorar in nadomestilo

81. člen

- (1) Če avtor prenese materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, je upravičen do primernega in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila.
- (2) Če avtorski honorar ali nadomestilo ni bilo določeno, se določi po običajnih plačilih za določeno vrsto del, po obsegu in trajanju uporabe ter glede na druge okoliščine primera.
- (3) Če je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz uporabe avtorskega dela, lahko avtor zahteva od sopogodbjenika ali njegovih pravnih naslednikov spremembo pogodbe tako, da se mu določi dodatno, primerno in pravično plačilo.
- (4) Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic.
- (5) Pravici iz tretjega odstavka tega člena se avtor ne more odpovedati.«.

12. člen

82. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Evidenca prihodka in poročanje

82. člen

- (1) Če je avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno ali določeno v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela, mora uporabnik dela voditi ustrezne knjige ali drugo evidenco, iz katere je mogoče ugotoviti, kakšen prihodek je bil dosežen. Uporabnik dela mora omogočiti avtorju vpogled v te knjige ali evidenco.
- (2) Uporabnik dela, ki je od avtorja proti plačilu pridobil materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, vodi ustrezne knjige ali drugo evidenco tako, da lahko zadosti obveznosti poročanja avtorju. Uporabnik dela hrani tudi kontaktne podatke o osebah, ki so od njega z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela (priimek, ime in naslov oziroma firmo in sedež, telefon, elektronski naslov).
- (3) Uporabnik dela vsaj enkrat letno avtorju na njegovo zahtevo pošlje posodobljeno, relevantno in celovito poročilo, ki ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja vsebuje zlasti:
1. vse načine uporabe dela;
 2. vse prihodke, dosežene z uporabo dela, vključno s prihodki iz trženja blaga ali storitev, ki vsebujejo to delo;
 3. avtorski honorar ali nadomestilo, ki pripada avtorju.
- (4) Kadar je uporabnik dela z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobil pravice za uporabo dela, lahko avtor od te osebe zahteva informacije iz prejšnjega odstavka, če jih nima njegova prva pogodbená stranka. Na zahtevo avtorja mu njegova prva pogodbená stranka pošlje kontaktne podatke oseb, ki so z nadaljnjim prenosom pravic od prve pogodbene stranke proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela (priimek, ime in naslov oziroma firmo in sedež, telefon, elektronski naslov).
- (5) Obveznost poročanja iz tretjega oziroma četrtega odstavka tega člena se nanaša na obdobje dejanske uporabe dela za doseganje gospodarske koristi.
- (6) Določbe tretjega oziroma četrtega odstavka tega člena se ne uporabljajo, če prispevek avtorja glede na celotno delo ni znaten oziroma ima majhen vpliv na celotno delo, razen če avtor dokaže, da potrebuje podatke za spremembo pogodbe po tretjem odstavku prejšnjega člena.

(7) Če obveznost poročanja iz tretjega oziroma četrtega odstavka tega člena ni sorazmerna glede na prihodke, dosežene z uporabo dela, se obveznost poročanja omeji na vrste in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati.

(8) Določbe tega člena se ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic.

(9) Pogodbena določila, ki v škodo avtorja nasprotujejo določbam tega člena, so nična.«.

13. člen

Za 82. členom se doda nov 82.a člen, ki se glasi:

»Alternativno reševanje sporov

82.a člen

(1) Avtorji in uporabniki lahko spor rešijo s posredovanjem mediatorja ali katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov, zlasti glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja (drugi odstavek 70. člena), avtorskega honorarja in nadomestila (81. člen) ter evidence prihodka in poročanja (82. člen).

(2) Reprezentativno združenje avtorjev lahko na predlog avtorja začne postopke iz prejšnjega odstavka.

(3) Pogodbena določila, ki v škodo avtorja nasprotujejo določbam tega člena, so nična.«.

14. člen

V 83. členu se v prvem odstavku za besedo »lahko« doda besedilo »v celoti ali delno«, za besedo »sfere« pa se doda besedilo »ali če je mogoče razumno pričakovati, da jih bo avtor odpravil«.

V tretjem odstavku se na koncu besedila doda besedilo »Avtor lahko po izteku tega roka namesto preklica materialne avtorske pravice prekliče izključnost prenosa pravic.«.

15. člen

V 104. členu se v tretjem odstavku v napovednem stavku beseda »obdrži« nadomesti z besedo »ima«.

Na koncu 3. točke se pika nadomesti s podpičjem in dodajo nove 4., 5., 6. in 7. točka, ki se glasijo:

- »4. pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela;
- 5. pravico do primerne nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu;
- 6. pravico do primerne nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo;
- 7. pravico do primerne nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s 5. in 6. točko tega odstavka.«.

16. člen

V 107. členu se v četrtem odstavku v napovednem stavku beseda »obdržijo« nadomesti z besedo »imajo«.

Na koncu 3. točke se pika nadomesti s podpičjem in dodajo nove 4., 5., 6. in 7. točka, ki se glasijo:

- »4. soavtorji pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela;
- 5. soavtorji pravico do primerne nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu;

6. soavtorji pravico do primernega nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo;
7. soavtorji pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi, ki ni obseženo s 5. in 6. točko tega odstavka.«.

17. člen

V 108. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Filmski producent poroča soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena tega zakona ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela.«.

18. člen

V 114. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko v primeru:

1. ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno uporabi računalniški program, če so izpolnjeni pogoji iz 47.b člena tega zakona, izvrši dejanja iz prvega odstavka prejšnjega člena, pri čemer je distribuiranje omejeno na elektronsko obliko;
2. dela izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena tega zakona, izvrši dejanja iz prvega odstavka prejšnjega člena;
3. besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.a člena tega zakona, izvrši dejanja iz 1. in 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena;
4. ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz 57.ed člena tega zakona, izvrši dejanja iz 1. točke prvega odstavka prejšnjega člena.«.

Dosedanji četrti odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni tako, da se glasi:

»(5) Za računalniške programe ne veljajo določbe tega zakona o pravici skesanja (20. člen), privatnem ali drugem lastnem reproduciranju (37., 38. in 50. člen), pravici avtorja do primernega nadomestila za radiodifuzno retransmisijo (peti odstavek 76. člena), pravici do primernega nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (šesti odstavek 76. člena), avtorskem honorarju in nadomestilu (81. člen), evidenci prihodka in poročanju (82. člen), alternativnem reševanju sporov (82.a člen) in preklicu materialne avtorske pravice (83. člen). Računalniških programov ni mogoče javno posojati (36. člen), če ni s pogodbo z avtorjem drugače določeno.«.

Dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

19. člen

122. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pravica do nadomestila pri priobčitvi javnosti fonograma in videograma

122. člen

(1) Izvajalec ima pravico do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za priobčitev javnosti fonograma z njegovo izvedbo.

(2) Izvajalec ima pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo. Nadomestilo uporabnik plača izvajalcu.

(3) Izvajalec se pravici po tem členu ne more odpovedati.«.

20. člen

123. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Pravica do nadomestila

123. člen

(1) Izvajalec ima pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po drugem odstavku 37. člena tega zakona.

(2) Kadar je izvajalec na proizvajalca fonograma ali filmskega producenta prenesel pravico dajanja v najem fonogramov ali videogramov s svojo izvedbo, mu mora proizvajalec fonograma ali filmski producent plačati pravično nadomestilo. Izvajalec se pravici do pravičnega nadomestila ne more odpovedati.«.

21. člen

V 130. členu se v naslovu besedi »javni priobčitvi« nadomestita z besedama »priobčitvi javnosti«.

V prvem odstavku se besedi »javne priobčitve« nadomestita z besedama »priobčitve javnosti«.

22. člen

V 133. členu se za besedilom člena, ki se označi kot prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki se glasi: »(2) Videogram pomeni prvi posnetek avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik, z zvokom ali brez, ali njihovega nadomestka, s katerega se ti lahko zaznajo, reproducirajo ali priobčujejo s pomočjo naprave.«.

23. člen

Za 134. členom se doda nov 134.a člen, ki se glasi:

»Pravica do nadomestila pri priobčitvi javnosti videograma

134.a člen

Filmski producent ima pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma.«.

24. člen

V 139. členu se v prvem odstavku za besedo »do« doda beseda »deleža«, za besedo »zakona« pa se doda vejica in besedilo »kadar so avtorji nanje prenesli svoje pravice«.

25. člen

Za 139. členom se doda nov 139.a člen, ki se glasi:

»Medijske publikacije

139.a člen

(1) Založnik medijske publikacije s sedežem v Evropski uniji ima za uporabo medijske publikacije v okviru storitev ponudnika storitev informacijske družbe, kot ga ureja zakon, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, izključno pravico:

1. reproduciranja svoje medijske publikacije;
2. dajanja na voljo javnosti svoje medijske publikacije.

(2) Za medijsko publikacijo po tem zakonu se šteje zbirka, sestavljena pretežno iz literarnih del novinarske narave, ki lahko vključuje tudi druga avtorska dela ali predmete sorodnih pravic, in ki:

1. predstavlja posamezni del v periodični ali redno posodabljeni publikaciji pod enakim naslovom, kot je časopis ali revija splošnega ali posebnega interesa;
2. ima namen splošno javnost obveščati o novicah ali drugih temah ter
3. je objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira.

(3) Za medijske publikacije iz prejšnjega odstavka se ne štejejo periodične publikacije, ki se objavijo v znanstvene ali akademske namene, kot so znanstvene revije.

(4) Pravici iz prvega odstavka tega člena se ne uporabljata za:

1. zasebne ali nekomercialne uporabe medijskih publikacij, kadar jih uporabljajo posamezni uporabniki;
2. dejanja vstavljanja hiperpovezave;
3. uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije.

(5) Pravici iz prvega odstavka tega člena ne posegata v pravice avtorjev na delih in pravice imetnikov sorodnih pravic na predmetih sorodnih pravic, vključenih v medijsko publikacijo. Založnik medijske publikacije ne more uveljavljati pravic iz prvega odstavka tega člena:

1. zoper avtorja dela, katerega avtorsko delo je vključeno v medijsko publikacijo, ali imetnika sorodne pravice, katerega predmet sorodne pravice je vključen v medijsko publikacijo, in tudi ne preprečiti avtorju ali imetniku sorodne pravice, da isto avtorsko delo ali isti predmet sorodne pravice uporablja neodvisno od založnikove medijske publikacije, v katero je vključeno;
2. zoper drugega uporabnika, ki je na podlagi neizključnega prenosa pridobil pravice za uporabo istega dela ali predmeta sorodne pravice, ki je na podlagi neizključnega prenosa pravic vključeno v založnikovo medijsko publikacijo;
3. tako, da prepove uporabo dela ali predmeta sorodne pravice, ki je vključen v njegovo medijsko publikacijo, če to delo ali predmet sorodne pravice ni več varovan po določbah tega zakona.

(6) Pravici iz prvega odstavka tega člena trajata dve leti od prve zakonite objave medijske publikacije. Ta rok začne teči prvega januarja tistega leta, ki sledi datumu, na katerega je objavljena medijska publikacija.

(7) Avtor ima pravico do primerne deleža prihodka, ki ga na podlagi prvega odstavka tega člena od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, v katero je vključeno avtorsko delo tega avtorja. Avtor se tej pravici ne more odpovedati.«.

26. člen

V 141.g členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(1) Upravičeni uporabnik objavljene podatkovne baze lahko uporablja znaten del njene vsebine v primeru:

1. ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno, če so izpolnjeni pogoji iz 47.b člena tega zakona;
2. ponazoritve pri neposrednem poučevanju, če so izpolnjeni pogoji iz 1. točke prvega odstavka 49. člena tega zakona;
3. privatne ali druge lastne uporabe neelektronske podatkovne baze, če so izpolnjeni pogoji iz 50. člena tega zakona.«.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Uporaba objavljene podatkovne baze je dopustna v primeru:

1. del izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena tega zakona;
2. besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.a člena tega zakona;
3. besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.b člena tega zakona;
4. ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz 57.ed člena tega zakona.«.

Dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

27. člen

Za šestim poglavjem se doda novo šesto a poglavje in členi 163.b, 163.c, 163.d, 163.e, 163.f, 163.g in 163.h, ki se glasijo:

»Šesto a poglavje

PRIOBČITEV JAVNOSTI V OKVIRU STORITEV DELJENJA VSEBIN NA SPLETU

Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu

163.b člen

(1) Za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se šteje ponudnik storitve informacijske družbe po določbah zakona, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, katere glavni namen ali eden od glavnih namenov je shranjevanje in javnosti ponujati dostop do večje količine avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo uporabniki njegovih storitev, ter ki jih ta ponudnik organizira in promovira za namene ustvarjanja dobička.

(2) Za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se ne šteje ponudnik storitev informacijske družbe, kot so nepridobitne spletne enciklopedije, nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze, platforme za razvoj in skupno rabo odprtokodnih računalniških programov, izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev iz zakona, ki ureja elektronske komunikacije, spletne tržnice in storitve v oblaku med podjetji ter storitve v oblaku, ki uporabnikom omogočajo nalaganje vsebin za lastno uporabo na strežnik.

(3) Določbe tega poglavja se v delu, ki se nanašajo na avtorsko delo, avtorsko pravico in avtorja, smiselno uporabljajo za predmete sorodnih pravic, sorodne pravice in njihove imetnike.

Odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu

163.c člen

(1) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izvaja dejanje priobčitve javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, za kar mora pridobiti dovoljenje avtorja. To dovoljenje obsega tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvajajo uporabniki storitev tega ponudnika, kadar to storijo brez namena doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi ali kadar dejavnost tega uporabnika ne ustvarja znatnih prihodkov.

(2) Kadar ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izvaja dejanje priobčitve javnosti po določbah tega poglavja, se ne uporabljajo določbe o odgovornosti ponudnika storitev gostiteljstva po zakonu, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, razen za njegova ravnanja v okviru drugih storitev informacijske družbe.

(3) Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu nima dovoljenja avtorja, je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti avtorskega dela, razen če dokaže, da:

1. si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja avtorja,
2. si je po najboljših močeh in v skladu s skrbnostjo dobrega strokovnjaka prizadeval, da bi zagotovil nerazpoložljivost določenega avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, in
3. je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega, in si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti njegova prihodnja nalaganja na strežnik v skladu s prejšnjo točko.

(4) Pri ugotavljanju, ali ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu izpolnjuje svoje obveznosti iz prejšnjega odstavka, se glede na načelo sorazmernosti upoštevajo zlasti:

1. vrsta, občinstvo in obseg storitev ter vrsta avtorskih del, ki so jih na strežnik naložili uporabniki storitve, in
2. razpoložljivost ustreznih in učinkovitih sredstev ter stroškov teh sredstev za ponudnika storitev.

Odgovornost novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu

163.d člen

(1) Za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se šteje tisti ponudnik teh storitev, katerega storitve so bile javnosti v Evropski uniji na voljo manj kot tri leta in katerega čisti prihodki od prodaje na bilančni presečni dan letne bilance stanja ne presegajo 10 milijonov eurov.

(2) Določbe drugega odstavka prejšnjega člena se uporabljajo tudi za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu.

(3) Če novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu nima dovoljenja avtorja, je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, razen če dokaže, da:

1. si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja in
2. je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega.

(4) Če povprečno število enkratnih obiskovalcev novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu v enem mesecu presega 5 milijonov, izračunano na podlagi prejšnjega koledarskega leta, novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ni odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, če poleg okoliščin iz prejšnjega odstavka dokaže tudi, da si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti prihodnja nalaganja določenega priglašene avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, na strežnik.

Ukrepi ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu

163.e člen

(1) Ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga na strežnik naloži uporabnik, ki zakonito uporabi to delo. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne sme preprečiti uporabnikom njegovih storitev, da na strežnik naložijo in priobčijo javnosti vsebine, ki jih ustvarijo za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša.

(2) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu obvesti uporabnike njegovih storitev, da lahko uporabljajo avtorsko delo v skladu z vsebinskimi omejitvami avtorske pravice iz prejšnjega odstavka, v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu.

(3) Obveznosti ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu iz tretjega odstavka 163.c člena in tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena tega zakona ne pomenijo obveznosti splošnega spremljanja vsebin, ki jih uporabniki naložijo na strežnik.

Pravica avtorja do obveščenosti

163.f člen

(1) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu avtorju na njegovo zahtevo zagotovi ustrezne podatke o:

1. vrsti in načinu sprejetih ukrepov za preprečevanje nedovoljenih dejanj priobčitve javnosti iz tretjega odstavka 163.c člena ali tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena tega zakona;
2. uporabi avtorskih del, kadar je zanj pridobil dovoljenje avtorja.

(2) Prepovedano je posredovanje osebnih podatkov posameznih uporabnikov in druge obdelave osebnih podatkov, razen če drug zakon ali predpis Evropske unije določa drugače.

Zahteva avtorja

163.g člen

Avtor lahko zahteva, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstrani določeno njegovo priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogoči dostop do njega, kadar je bilo to naloženo na strežnik ponudnika te storitve in priobčeno javnosti brez dovoljenja avtorja. Avtor svojo zahtevo utemelji v taki meri, ki bo ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu omogočila, da na njeni podlagi sprejme odločitve.

Pritožba uporabnika

163.h člen

(1) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu zagotovi uporabniku svojih storitev učinkovit, hiter in brezplačen postopek pritožbe zaradi odstranitve vsebine, ki jo je uporabnik naložil na strežnik, ali zaradi

onemogočanja dostopa do nje.

(2) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu nemudoma obvesti uporabnika, ki je naložil vsebino na njegov strežnik, da je bila ta odstranjena ali je bil onemogočen dostop do nje, o razlogih za to in o možnosti pritožbe.

(3) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu določi postopek pritožbe v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu.

(4) Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu zagotovi, da o pritožbi uporabnika njegovih storitev brez odlašanja odloči človek.

(5) Ne glede na postopek s pritožbo se lahko ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in uporabnik njegovih storitev dogovorita za reševanje sporov glede storitev deljenja vsebin na spletu, odstranitve vsebin ali onemogočanja dostopa do njih na način iz 82.a člena tega zakona.«.

28. člen

V 166.c členu se tretji odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(3) Ob upoštevanju pogojev iz tega zakona, vključno z morebitnim plačilom nadomestila, se lahko po prvem odstavku tega člena vsebinske omejitve pravic uveljavijo v naslednjih primerih:

1. uporaba v korist invalidov in upravičenih oseb (48.a člen);
2. ponazoritev pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno (47.b člen);
3. ponazoritev pri neposrednem poučevanju (1. točka prvega odstavka 49. člena);
4. privatno in drugo lastno reproduciranje (50. člen);
5. uradni postopki (56. člen);
6. besedilno in podatkovno rudarjenje (57.a člen);
7. besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (57.b člen);
8. ~~ohranjanje kulturne dediščine~~ znanstveno raziskovanje (57.c člen);
- ~~9.9. ohranjanje kulturne dediščine (57.d člen);~~
10. efemerni posnetki RTV organizacij (drugi odstavek 77. člena).«.

29. člen

182. člen se spremeni tako, da se glasi:

»Načelo države izvora za satelitske oddaje in pomožne spletne storitve

182. člen

(1) Radiodifuzno oddajanje s satelitom nastane le v državi članici Evropske unije, v kateri se pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije vnesejo programski signali, namenjeni javnosti, v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na Zemljo.

(2) Kadar dejanje iz prejšnjega odstavka nastane v državi nečlanici Evropske unije z nižjo ravno varstva, se šteje, da je nastalo le v državi članici Evropske unije, v kateri:

1. se nahaja usmerjevalna postaja, iz katere se pošiljajo programski signali, pri čemer se pravice uveljavijo zoper operaterja te postaje;
2. ima svoj glavni sedež RTV organizacija, ki je naročila oddajanje s satelitom, če ni bila uporabljena usmerjevalna postaja iz prejšnje točke, pri čemer se pravice uveljavijo zoper to RTV organizacijo.

(3) Pomožne spletne storitve RTV organizacije nastanejo le v državi članici Evropske unije, v kateri ima RTV organizacija svoj glavni sedež.

(4) Pomožne spletne storitve iz prejšnjega odstavka so spletne storitve RTV organizacije ali osebe pod njenim nadzorom in odgovornostjo, s katerimi zagotavlja javnosti svoje televizijske in radijske programe sočasno z oddajanjem ali z določenim časovnim zamikom, kakor tudi vsa temu oddajanju pomožna gradiva. Pomožne spletne storitve so v podrejenem razmerju s tem radiodifuznim oddajanjem in obsegajo priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti in potrebnim reproduciranjem:

1. radijskih programov, in
2. določenih televizijskih programov, ki so novice in aktualni informativni programi, ali v celoti financirane lastne produkcije RTV organizacije.

(5) Določba 2. točke prejšnjega odstavka se ne uporablja za radiodifuzno oddajanje športnih dogodkov in predmetov varstva, ki so vanje vključeni.

(6) Pri določitvi zneska primerne nadomestila za pravice iz tega člena pogodbeni stranke upoštevajo vse vidike, kot so značilnosti in čezmejni obseg uporabe, njeno trajanje, dejansko in potencialno občinstvo, razpoložljive jezikovne različice, izračun po prihodkih RTV organizacije in podobno.

(7) V skladu z načelom pogodbeni svobode lahko imetniki pravic in RTV organizacije omejijo uporabo načela države izvora po tem členu.«.

30. člen

V 184. členu se v prvem odstavku za 5. točko doda nova 6. točka, ki se glasi:

»6. ki brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira ali da na voljo javnosti medijsko publikacijo (prvi odstavek 139.a člena);«.

Dosedanje 6., 7., 8., 9. in 10. točka postanejo 7., 8., 9., 10. in 11. točka.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

31. člen (čas uporabe)

(1) Določbe zakona, kot so spremenjene in dopolnjene s tem zakonom, se uporabljajo za vsa dela in predmete sorodnih pravic, na katerih avtor ali imetnik sorodne pravice 7. junija 2021 še uživa varstvo po do sedaj veljavnih določbah zakona, ter za dela in predmete sorodnih pravic, ki bodo nastali po tem datumu.

(2) Določbe novega tretjega odstavka 122. člena zakona ne posegajo v pogodbe o prenosu sorodnih pravic, ki so bile sklenjene, ali dejanja uporabe, ki so bila izvršena pred uveljavitvijo tega zakona.

32. člen (medijske publikacije)

Določbe novega 139.a člena zakona se ne uporabljajo za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene pred 6. junijem 2019.

33. člen (prehodno obdobje)

(1) Za pogodbe o zagotavljanju pomožnih spletnih storitev po novem tretjem do sedmem odstavku 182. člena zakona, ki veljajo na dan 7. junij 2021, se te določbe uporabljajo od 7. junija 2023 dalje, če se te pogodbe iztečejo po navedenem datumu.

(2) Za dovoljenja o neposrednem oddajanju po tretjem odstavku spremenjenega 31. člena zakona, ki veljajo na dan 7. junij 2021, se ta določba uporablja od 7. junija 2025 dalje, če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu.

34. člen (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

V ZASP se v 1. členu drugi odstavek spremeni tako, da se navedejo vse direktive, ki jih ZASP prenaša v pravni red Republike Slovenije v celoti.

V tretjem odstavku se navedejo vse direktive, ki jih ZASP le delno prenaša. Te direktive delno prenaša tudi ZKUASP, z izjemo Direktive 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L št. 157 z dne 30. 4. 2004, str. 45), ki jo delno prenaša tudi Zakon o industrijski lastnini (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 100/13 in 23/20).

K 2. členu:

Z 2. členom predloga zakona se spreminja 31. člen ZASP, ki ureja pravico radiodifuzne retransmisije. Pravica radiodifuzne retransmisije obsega kompleksno materijo, saj vsebuje dve fazi prenosa programskih signalov z varovanimi avtorskimi deli in predmeti sorodnih pravic: a) prvotni prenos in b) nadaljnji prenos (retransmisijo), obe fazi pa sta namenjeni javnosti.

S spremembami 31. člena se posodablja ureditev materialne avtorske pravice radiodifuzne retransmisije, tako da se celovito združi področji, ki ju urejata Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 93/83/EGS. Hkrati se upošteva relevantno določbo 2. točke prvega odstavka 11.bis člena Bernske konvencije⁵². Zaradi zagotovitve tehnološke nevtralnosti ureditve niso določeni opisi tehnologij, s katerimi se izvajata prvotni prenos radijskih ali televizijskih programskih signalov z deli in njihova retransmisija.

Prvi odstavek spremenjenega 31. člena prenaša določbe spremenjenega tretjega odstavka 1. člena in prvega odstavka 8. člena Direktive 93/83/EGS ter določbe drugega odstavka 2. člena, prvega odstavka 4. člena in 9. člena Direktive 2019/789/EU (s katerim je spremenjen tretji odstavek 1. člena Direktive 93/83/EGS). Določa osnovno jedro pravice radiodifuzne retransmisije kot izključne materialne avtorske pravice (v skladu s prvim odstavkom 8. člena Direktive 93/83/EGS in prvim odstavkom 4. člena Direktive 2019/789/EU). V skladu z navedenimi določbami direktiv je pravica radiodifuzne retransmisije določena kot izključna pravica do sočasnega, nespremenjenega in neskrajšanega nadaljnjega oddajanja prvotno radiodifuzno oddanih programskih signalov z delom, če to retransmisijo izvaja druga oseba od prvotne RTV organizacije (operater retransmisije), ne glede na to, kako ta operater pridobi od nje programske signale za ta namen. Določba izhaja iz tretjega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS, ki je v skladu z drugim odstavkom 2. člena in 9. členom Direktive 2019/789/EU posodobljen zaradi zagotovitve tehnološke nevtralnosti pridobitve programskih signalov po obeh direktivah (»ne glede na to, kako ta operater pridobi od nje programske signale« za namen retransmisije). Jasneje je določeno razlikovanje med prvo (prvotni prenos) in drugo fazo (retransmisija) tega načina uporabe del, ker so nekateri opisi prvotnega prenosa in retransmisije zaradi razbremenitve določbe prvega odstavka določeni v drugem odstavku. Uveden je tudi nov pojem »operater retransmisije«, ki je druga oseba od prvotne RTV organizacije, kar vključuje druge RTV organizacije in druge osebe, ki izvajajo retransmisijo (na primer kabelski operaterji, ponudniki IP TV, ponudniki storitev dostopa do interneta, distributerji signala).

Drugi odstavek spremenjenega 31. člena prenaša preostali del določb drugega odstavka 2. člena in določbe tretjega odstavka 2. člena Direktive 2019/789/EU ob upoštevanju 14. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU. Določeno je, kaj se šteje za radiodifuzno retransmisijo in kaj ne. Prvotno oddajanje (prva faza retransmisije) prek spleta (interneta) se ne šteje za radiodifuzno retransmisijo. Kot radiodifuzna retransmisija pa se šteje retransmisija prek storitve dostopa do interneta, kadar ta poteka v upravljanem okolju, v katerem operater zagotavlja varno retransmisijo izključno upravičenim uporabnikom (druga faza retransmisije). V drugem odstavku je določena bistvena nadgradnja Direktive 93/83/EGS tj. razširitev retransmisije na storitev dostopa do interneta, kot je določena v Uredbi 2015/2120. Kot izhaja iz b) točke drugega odstavka 2. člena Direktive 2019/789/EU, je storitev dostopa do interneta opredeljena v 2. točki drugega odstavka 2. člena Uredbe 2015/2120. Ta določa, da »storitev dostopa do interneta« pomeni javno dostopno elektronsko komunikacijsko storitev, ki omogoča dostop do interneta in s tem povezljivost s tako rekoč vsemi končnimi točkami interneta, ne glede na uporabljeno

⁵² 11.bis člen Bernske konvencije določa:

Avtorji književnih in umetniških del imajo izključno pravico dovoljevati: 1. oddajanje svojih del po radiodifuziji ali njihovo priobčitev javnosti s katerikoli sredstvom za brezžični prenos znakov, zvokov ali slik; 2. vsako žično ali brezžično priobčitev po radiu oddajane dela, če naj ga priobči javnosti kakšna druga ustanova, ne pa tista, ki ga je izvirno oziroma prva oddajala; 3. priobčitev po radiu oddajane dela javnosti po zvočniku ali kakršnikoli drugi podobni napravi za prenos znakov, zvokov ali slik.

omrežno tehnologijo in terminalsko opremo. Storitve dostopa do interneta je že ustaljen izraz, zato ga v besedilu člena ni treba posebej določati.

Pomembna je določba o »upravljanem okolju, v katerem operater retransmisije zagotavlja varno retransmisijo izključno upravičenim uporabnikom«, ki pokrije vse vrste zdaj znanih in prihodnjih neznanih tehnologij za retransmisije varovanih vsebin. Kot izhaja iz 14. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU, naj bodo storitve retransmisije, ki se ponujajo prek storitev dostopa do interneta, vključene le, kadar se te storitve retransmisije zagotavljajo v okolju, v katerem je dostop do retransmisije dovoljen le pooblaščenim uporabnikom, zagotovljena raven varstva vsebine pa je primerljiva z ravnjo varstva vsebine, prenesene prek upravljanih omrežij, kot so kabelska omrežja ali omrežja zaprtega kroga na podlagi IP, v katerih je retransmitirana vsebina šifrirana. Pri tem so bistveni znaki upravljanost, varnost in upravičenost.

Prenaša se tudi določba 7. člena Direktive 2019/789/EU, ki omogoča, da lahko države članice uporabijo pravila iz Direktive 2019/789/EU tudi v primerih, kadar prvotni prenos in retransmisija potekata na njihovem ozemlju. Med značilnostmi prvotnega prenosa v predlogu spremenjenega 31. člena ni zahtevano, da ta prenos prihaja iz druge države članice. Pravica radiodifuzne retransmisije zato enako kot do zdaj veljavni 31. člen ZASP obsega programske signale iz druge države članice EU in ozemlja Republike Slovenije in ne razlikuje programskega signala glede na njegov izvor (ozemlje Republike Slovenije ali druge države članice). S tako ureditvijo se ohranja sedanja raven varstva pravic.

Tretji odstavek spremenjenega 31. člena prenaša v slovenski pravni red določbe četrtega odstavka 2. člena in določbe prvega odstavka 8. člena Direktive 2019/789/EU, ki ureja neposredno oddajanje. Ker neposredno oddajanje izpolnjuje znake retransmisije (faza prvotnega prenosa, kot izhaja iz drugega stavka 14. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU, namen prenašanja javnosti) in ker Direktiva 2019/789/EU v drugem odstavku 8. člena napotuje na smiselno uporabo določb o retransmisiji, je neposredno oddajanje uvrščeno v pravico radiodifuzne retransmisije. Neposredno oddajanje je priobčitev javnosti, pri kateri RTV organizacija prvotno in brez dostopa javnosti prenaša svoje programske signale operaterju retransmisije (ki ni RTV organizacija), ta pa jih retransmitira javnosti (torej priobči javnosti). V tem primeru prvotni prenos RTV organizacije ni dostopen javnosti (je pa namenjen za sprejem s strani javnosti) in ga javnosti retransmitira operater retransmisije (ta je glede na to, da daje signal v javnost, v položaju distributerja signala, s čimer tretji odstavek spremenjenega 31. člena prenaša tudi drugi odstavek 8. člena Direktive 2019/789/EU). V skladu z določbami prvega odstavka 8. člena in 20. uvodno izjavo Direktive 2019/789/EU je določeno, da se šteje, da RTV organizacija in operater retransmisije pri tem sodelujeta v enotnem dejanju priobčitve javnosti, za katerega morata vsak zase glede na svoj prispevek (k temu dejanju) pridobiti dovoljenje avtorja (in ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP, ki med drugim določa, da se določbe o vsebini materialnih avtorskih pravic smiselno uporabljajo za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP določeno drugače, tudi imetnikov sorodnih pravic). V vsakem primeru posebej je treba ugotoviti, kakšen je prispevek RTV organizacije in operaterja retransmisije (ki ni RTV organizacija) v tem enotnem dejanju priobčitve javnosti. Kot izhaja iz 20. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU in sodne prakse Sodišča Evropske unije (na primer sodbi Football Association Premier League in drugi, C-403/08 in C-429/08, ter Airfield in Canal Digitaal, C-431/09 in C-432/09, točki 74 in 79), se, kadar distributerji signalov RTV organizacijam omogočajo zgolj tehnična sredstva, da bi zagotovili ali izboljšali sprejem oddaj, ne bi smelo šteti, da sodelujejo pri dejanju priobčitve javnosti. Iz navedenega izhaja, da kadar distributer signalov omogoča RTV organizaciji zgolj tehnična sredstva, ni zavezan k plačilu nadomestila. Iz navedenega izhaja, da bo višina primerne nadomestila odvisna od tega, kakšen je prispevek vsakega od njiju v enotnem dejanju priobčitve javnosti (kot izhaja iz sodbe Sodišča Evropske unije v zadevi C-325/14).

Predlog spremenjenega 31. člena opušta dosedanje omejitve pravice radiodifuzne retransmisije iz 2. točke do zdaj veljavnega 31. člena ZASP (pri številu do 100 kabelskih priključkov ta pravica ni obstajala). Razlogov za tako ureditev je več: ta omejitev pri retransmisiji iz drugih držav ni dopustna (kar je upoštevano že do zdaj); njena uvedba in obseg v obliki omejitve pravice kot »uporaba v določenih drugih manj pomembnih primerih« je sporna glede na določbo o) točke tretjega odstavka 5. člena Direktive

2001/29/ES⁵³ in določbo drugega odstavka 9. člena Bernske konvencije⁵⁴; v praksi je bila večina takih malih kabelskih omrežij priključenih k večjim kabelskim operaterjem.

K 3. členu:

S 3. členom predloga zakona se uvaja nov 47.b člen, ki prenaša določbe 5. člena Direktive 2019/790/EU o novi obvezni izjemi in omejitvi avtorske in sorodnih pravic za digitalno in čezmejno poučevanje.

Z novo vsebinsko omejitvijo avtorske pravice se omogoča uporaba varovanih del in predmetov varstva v elektronski obliki, in sicer za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno, vključno s preverjanjem znanja.

Novi 47.b člen določa novo zakonito licenco, kar pomeni, da za določene nove dovoljene načine uporabe objavljenih del ne bo več treba predhodno pridobiti dovoljenja imetnika pravic, mu je pa treba plačati avtorski honorar ali nadomestilo.

Prvi odstavek 47.b člena (delno) prenaša prvi odstavek 5. člena Direktive 2019/790/EU. Če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, je brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice, vendar ob plačilu primerne nadomestila, za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno, vključno s preverjanjem znanja, dopustno: 1. reproduciranje v elektronski obliki in priobčitev javnosti objavljenih del; in 2. predelava baze podatkov in v elektronski obliki reproduciranje, distribuiranje ter priobčitev javnosti predelane baze podatkov. Zato, da lahko učitelj ponazori primer obravnavane učne snovi, mora najprej odlomek objavljenega dela, ki ga želi prikazati, reproducirati v elektronski obliki, da ga lahko nato priobči javnosti (kot je dovoljeno s 1. točko prvega odstavka 47.b člena). Dovoljena je tudi predelava (avtorsko varovane) baze podatkov (baze podatkov določa tretji odstavek 8. člena ZASP⁵⁵) in uporaba predelane baze podatkov v elektronski obliki (reproduciranje, distribuiranje in priobčitev javnosti). Na primer učitelj bo lahko v elektronski bazi podatkov, ki vsebuje članke, poiskal članek, ga reproduciral v elektronski obliki in priobčil javnosti (svojim učencem) pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev ali poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju. Kot izhaja iz 21. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, ponazoritev pri poučevanju pomeni uporabo dela v podporo, oplemenitenje ali dopolnitev poučevanja. Iz tega izhaja, da se lahko za namen ponazoritve pri poučevanju uporabi (reproducira, priobči javnosti) le odlomek objavljenega dela (na primer knjige, glasbe, filma...), ki učitelju omogoči podporo, oplemenitenje ali dopolnitev poučevanja, torej da s tem dodatno ponazori ali pojasni določeno učno temo na primer s primerom ali sliko. Če bi učitelj učencem prikazal film ali knjigo v celoti, bi to preseglo dovoljen namen ponazoritve pri poučevanju. Izjemoma se lahko za ponazoritev pri poučevanju prikaže učencem delo v celoti, na primer posamezna fotografija, ilustracija ali zelo kratko delo na primer kratek članek. Uporaba iz prvega odstavka 47.b člena je dovoljena, kolikor to upravičuje nekomercialni namen poučevanja (ta pogoj ni izpolnjen, kadar na primer jezikovna šola proti plačilu poučuje tuj jezik).

Ker prvi odstavek 47.b člena določa, da se lahko dela uporabijo za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, poučevanju na daljavo ali čezmejnem poučevanju, vključno s preverjanjem znanja, brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice, vendar ob plačilu primerne nadomestila, se s tem prenaša tudi nezavezujoča določba četrtega odstavka 5. člena Direktive 2019/790/EU (ta omogoča državam članicam EU, da lahko določijo primerno nadomestilo za imetnike pravic za uporabo njihovih del ali drugih predmetov varstva v skladu z odstavkom 1). Ker ZASP zdaj ne določa take vsebinske omejitve pravic, kot jo določa novi 47.b člen, je treba za tak način uporabe

⁵³ O) točka tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES določa:

Države članice lahko predvidijo izjeme in omejitve pravic iz členov 2 in 3 v naslednjih primerih:

...

o) uporaba v določenih drugih manj pomembnih primerih, kjer izjeme ali omejitve že obstajajo po nacionalni zakonodaji, pod pogojem, da zadevajo le analogne načine uporabe in ne vplivajo na prost pretok blaga in storitev v Skupnosti, brez vpliva na druge izjeme in omejitve, ki jih vsebuje ta člen.

⁵⁴ Drugi odstavek 9. člena Bernske konvencije določa:

Državam unije je prepuščena pravica, da v svojih zakonih dovolijo reproduciranje omenjenih del v določenih posebnih primerih toda le, če to reproduciranje ni v škodo redni uporabi dela in ne prizadene neopravičene škode zakonitim interesom avtorja.

⁵⁵ 8. člen ZASP določa:

(1) Zbirke avtorskih del ali drugega gradiva, kot so enciklopedije, antologije, baze podatkov, zbirke dokumentov ipd., ki so po izbiri, uskladitvi ali razporeditvi vsebine individualne intelektualne stvaritve, so samostojna avtorska dela.

(2) Z uvrstitvijo prvotnih del v zbirko ne smejo biti prizadete pravice avtorjev teh del; z uvrstitvijo prvotnega gradiva v zbirko to gradivo ne postane varovano delo.

(3) Baze podatkov iz prvega odstavka tega člena so zbirke neodvisnih del, podatkov ali drugega gradiva v kakršnikoli obliki, ki je sistematično ali metodično urejeno in posamično dostopno z elektronskimi ali drugimi sredstvi.

(4) Varstvo po tem členu ne velja za računalniške programe, uporabljene za izdelavo ali delovanje elektronskih baz podatkov.

predhodno pridobiti dovoljenje avtorja oziroma imetnika pravic (kot izhaja iz 21. člena ZASP⁵⁶ avtor odloči, ali bo dovolil uporabo svojega avtorskega dela in pod kakšnimi pogoji – praviloma je pogoj za uporabo dela plačilo avtorju).

Drugi odstavek 47.b člena (delno) prenaša prvi odstavek 5. člena Direktive 2019/790/EU in natančneje določa pogoje uporabe del po prvem odstavku 47.b člena za namen ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno. Uporaba iz prvega odstavka 47.b člena je dovoljena, če se izvaja pod odgovornostjo izobraževalne ustanove v njenih ali drugih prostorih (kadar na primer izobraževalna ustanova izvaja poučevanje v muzeju) oziroma prek varnega elektronskega okolja, ki je dostopno, zlasti prek avtentikacijskih postopkov (na primer dostop z geslom) le učencem, dijakom ali študentom, vpisanim v ta program, ter učiteljem in drugim osebam, ki izvajajo pouk (kot izhaja iz 22. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU).

Priobčitev javnosti za namen ponazoritve pri pouku v varnem elektronskem okolju pomeni, da se na primer glasbeno delo lahko shrani in da na voljo javnosti v elektronski obliki v spletni učilnici, ne pa tudi na odprti spletni strani, do katere lahko dostopa kdorkoli, saj se v tem primeru omogoči dostop do tega dela osebam, ki niso upravičene do take uporabe. Iz enakih razlogov ni dovoljeno objaviti na odprtem internetu posnetka predavanja, v katerem je za ponazoritev pri poučevanju uporabljen na primer odlomek iz književnega dela – taka uporaba presega dovoljeno prosto uporabo, zato je zanjo treba predhodno pridobiti dovoljenje avtorja.

Dovoljena uporaba del v obsegu novega 47.b člena je omejena na ozek krog oseb, na primer učence v določenem razredu in učitelja, ki jih uči in drugim osebam, ki izvajajo pouk, kot so na primer asistenti, gostujoči profesorji, mladi raziskovalci. Druge osebe, ki so na primer zaposlene v izobraževalni ustanovi, pa niso učitelji (na primer knjižničarji, socialni delavci), ne smejo uporabiti del po tej vsebinski omejitvi pravic, ker niso učitelji in ne izvajajo pouka.

Tretji odstavek 47.b člena (delno) prenaša nezavezujočo določbo drugega odstavka 5. člena Direktive 2019/790/EU. Določa, da je uporaba iz prvega odstavka 47.b člena dovoljena v obsegu do 15 % dela, v celoti pa se lahko uporabi fotografija, ilustracija ali zelo kratko delo, kot je npr. kratek članek. Dela se ne sme uporabiti tako, da bi se nadomestil njegov nakup, na primer s postopnim reproduciranjem odlomkov istega dela. Namen te določbe je preprečiti, da bi se s postopnim delnim reproduciranjem istega dela v elektronski obliki, na primer s skeniranjem posameznih poglavij neke knjige, to knjigo reproduciralo v celotnem obsegu, zaradi česar nakup nove knjige ne bi bil potreben. Ta določba velja za vsa dela, tudi na primer za učbenike, delovne zvezke, vadbice in druga učna gradiva.

Četrty odstavek 47.b člena prenaša nezavezujočo določbo drugega odstavka 5. člena Direktive 2019/790/EU. Učbeniki, delovni zvezki, vadbice in druga učna gradiva, ki so namenjena predvsem za uporabo pri poučevanju ter grafične izdaje glasbenih del (notni zapisi) se lahko uporabijo le na podlagi licence, ki omogoča uporabo dela za ponazoritev pri poučevanju po prvem odstavku 47.b člena, pod pogojem, da so te licence enostavno na voljo na trgu. Ponudnik licence objavi pogoje uporabe na dobro vidnem mestu na svoji spletni strani ter o tem obvesti reprezentativno združenje izobraževalnih ustanov in ministrstvo, pristojno za šolstvo. Če pa licence niso enostavno na voljo na trgu, se lahko tudi ta dela prosto uporabijo pod pogoji iz tega (47.b) člena. Kot izhaja iz 23. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, kadar licence le delno zajemajo načine uporabe, dovoljene v okviru izjeme ali omejitve, izjema ali omejitev ostane veljavna za vse druge načine uporabe po tem členu. Licence imajo torej prednost pred vsebinsko omejitvijo pravic iz 47.b člena, vendar le, če so enostavno na voljo na trgu, sicer se lahko kljub obstoju licence uporabi vsebinska omejitev pravic iz 47.b člena.

Peti odstavek 47.b člena prenaša določbo tretjega odstavka 5. člena Direktive 2019/790/EU, ki je pomembna predvsem, kadar se poučevanje izvaja čezmejno. Kadar se uporaba dela iz tega člena izvaja prek varnega elektronskega okolja, se šteje, da poteka izključno v državi članici Evropske unije, v kateri ima izobraževalna ustanova sedež (na primer kadar izobraževalna ustanova, ki ima sedež v Republiki Sloveniji, izvaja poučevanje, pri katerem so na daljavo navzoči tudi učenci iz druge države članice, se šteje, da poteka uporaba dela izključno v Republiki Sloveniji in se posledično za urejanje avtorske in

⁵⁶ 21. člen ZASP določa:

(1) Materialne avtorske pravice varujejo premoženjske interese avtorja s tem, da avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje uporabo svojega dela in primerkov svojega dela.

(2) Če ni s tem zakonom drugače določeno, je uporaba avtorskega dela dopustna le, če je avtor v skladu s tem zakonom in pod pogoji, ki jih je določil, prenesel ustrezno materialno avtorsko pravico.

sorodnih pravic uporabi pravo Republike Slovenije). Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določba petega odstavka 47.b člena uporablja tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Šesti odstavek 47.b člena prenaša določbo b) točke prvega odstavka 5. člena Direktive 2019/790/EU. Enako kot zdaj določa 47.b člen ZASP, je določeno, da je treba v primerih iz tega (47.b) člena navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Sedmi odstavek novega 47.b člena v skladu z določbo prvega odstavka 7. člena Direktive 2019/790/EU določa, da so nična pogodbeno določila, ki so v nasprotju s tem členom. S pogodbami zato ni mogoče urediti pogojev za uporabo, ki bi bili v nasprotju s 47.b členom.

Osmi odstavek 47.b člena določa, da metodologijo za določanje vrednosti in razpona tarif za posamezen način uporabe avtorskih del pri poučevanju ter zgornjo vrednost tarife za plačevanje nadomestila iz prvega odstavka tega člena določi Vlada Republike Slovenije z uredbo. Prav tako določa, da se določbi petega odstavka 30. člena in 31. člena ZKUASP ne uporabljata pri določanju tarife za plačilo nadomestila iz prvega odstavka tega (47.b) člena, ter da ne glede na določbo 44. člena ZKUASP, sporazum o plačevanju nadomestila iz tega (47.b) člena sklepa ministrstvo, pristojno za izobraževanje, s kolektivnimi organizacijami in tudi objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Nova vsebinska omejitev avtorske pravice iz 47.b člena se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP uporablja tudi za sorodne pravice (razen če ZASP v petem poglavju, ki ureja sorodne pravice, določa drugače), vključno z novima sorodnima pravicama založnika medijske publikacije (25. člen predloga zakona – novi 139.a člen). Nanaša se tudi na računalniške programe in podatkovne baze, ki so glede na sistematično ureditev ZASP urejeni v drugih določbah ZASP. Vsebinska omejitev avtorske pravice za poučevanje z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno za računalniške programe je določena v 18. členu predloga zakona, za uporabo podatkovne baze v primeru ponazoritve pri poučevanju pa v 26. členu predloga zakona. V primeru računalniških programov je določen sklic na izpolnjevanje pogojev iz 47.b člena, v primeru podatkovnih baz pa je določen sklic na izpolnjevanje pogojev iz 47.b oziroma 49. člena. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (28. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

K 4. členu:

Zaradi razmejitev uporabe del po novem 47.b členu in spremenjenem 49. členu ter uskladitve 49. člena ZASP z določbo a) točke tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES se s 4. členom predloga zakona spreminja 49. člen ZASP. Ohranja se prosta uporaba (brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice in brez plačila primerne nadomestila) objavljenega dela pri neposrednem poučevanju na primer v razredu.

V 1. točki je zdaj v skladu z določbo a) točke tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES določeno, da je pod odgovornostjo izobraževalne ustanove (in če ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi) prosta priobčitev javnosti (razen dajanja na voljo javnosti) objavljenih del za namen ponazoritve pri neposrednem poučevanju, vključno s preverjanjem znanja (slednje je dodano v primerjavi z do zdaj veljavno določbo zato, da ni dvoma, da je uporaba za namen ponazoritve pri poučevanju vključuje tudi preverjanje znanja). Dajanje na voljo javnosti objavljenih del je izvzeto iz te določbe, saj se lahko to izvede le v digitalni obliki, zato je zdaj urejeno enotno v prvem odstavku novega 47.b člena, ki ureja uporabo del pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo in ali čezmejno. Kot izhaja iz 21. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, ponazoritev pri pouku pomeni uporabo dela na način, da se podpre, oplemeniti ali dopolni poučevanje.

Določba 2. točke prvega odstavka 49. člena določa (podobno kot zdaj 2. točka prvega odstavka 49. člena ZASP), da je prosto javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila. Glede na spremenjeni napovedni stavek prvega odstavka 49. člena je zdaj določeno, da je uporaba v okviru 2. točke prvega odstavka 49. člena dovoljena le pod pogojem, da ni namenjena doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi in da je pod odgovornostjo izobraževalne ustanove. Javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih vključuje javno recitiranje književnih del z živo izvedbo, predvajanje glasbe z živo izvedbo

ali odsko uprizoritev dela z živo izvedbo. Tako javno izvajanje del je prosto pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila in da šolska slovesnost ni namenjena doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi (da se na primer ne plača vstopnine ali da se ne izvajajo aktivnosti za pridobivanje gospodarske koristi).

Določba 3. točke prvega odstavka 49. člena pa določa (podobno kot zdaj 3. točka prvega odstavka 49. člena ZASP), da je prosto sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj. Tudi tu je s spremenjenim napovednim stavkom prvega odstavka 49. člena določeno, da je uporaba dovoljena le pod pogojem, da ni namenjena doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi in da je pod odgovornostjo izobraževalne ustanove.

Drugi odstavek spremenjenega 49. člena (enako kot do zdaj) določa, da je treba v primerih iz prvega odstavka 49. člena navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Vsebinska omejitev avtorske pravice iz spremenjenega 49. člena se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP uporablja tudi za sorodne pravice (razen če ZASP v petem poglavju, ki ureja sorodne pravice, določa drugače).

K 5. členu:

S 5. členom se v drugem in tretjem odstavku 50.č člena zaradi določbe 2. člena Uredbe (EU) 2017/1001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o blagovni znamki Evropske unije (UL L št. 154 z dne 16. 6. 2017, str. 1) in preimenovanja Urada Evropske unije za usklajevanje na notranjem trgu (blagovne znamke in modeli) v EUIPO ustrezno spreminja sklic na ta urad: urad Evropske unije, pristojen za intelektualno lastnino – v ustreznem sklonu.

K 6. členu:

S 6. členom se dodajo novi 50.e, 50.f in 50.g člen, ki urejajo dela izven pravnega prometa in z njimi povezano dovoljeno uporabo, s čimer se delno prenašajo določbe od 8. do 10. člena Direktive 2019/790/EU.

Prvi odstavek 50.e člena prenaša določbo drugega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU in določa novo vsebinsko omejitev avtorske pravice za uporabo del izven pravnega prometa (delo izven pravnega prometa določa 50.f člen – to je delo, za katerega se po razumnih prizadevanjih preverjanja, ali je delo dostopno javnosti v pravnem prometu, v dobri veri domneva, da delo ni dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih). Vsebinsko omejitev pravic lahko uporabijo t. i. ustanove za varstvo kulturne dediščine, med katere po določbi tretjega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU štejejo javno dostopna knjižnica ali muzej, arhiv ali ustanova za filmsko dediščino ali ustanova za avdio dediščino. V Republiki Sloveniji so to javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine ter javne RTV organizacije.

Pravne osebe iz prvega odstavka 50.e člena lahko na nekomercialni spletni strani prosto (brez predhodnega dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) dajo na voljo javnosti na nekomercialni spletni strani dela izven pravnega prometa, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, in jih za ta namen reproducirajo, vključno z bazami podatkov, ki jih lahko za ta namen predelajo. To lahko storijo pod pogojem, da pri tem ne dosegajo posredne ali neposredne gospodarske koristi. Eden od pogojev je, da je delo trajno v zbirki ustanove za varstvo kulturne dediščine (ne le na primer leto ali dve). Ni pa določeno, da mora biti delo v lasti ustanove za varstvo kulturne dediščine. Vsebinska omejitev avtorske pravice iz prvega odstavka 50.e člena se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP⁵⁷ nanaša tudi na sorodne pravice (razen če je v petem poglavju, ki ureja sorodne pravice, drugače določeno), vključno z novima sorodnima pravicama založnika medijske publikacije (25. člen predloga zakona – novi 139.a člen). Nova vsebinska omejitev avtorske pravice se nanaša tudi na varovana dela, ki so glede na sistematično ureditev ZASP urejena v drugih določbah ZASP. Vsebinska omejitev avtorske pravice za uporabo del izven pravnega prometa je za računalniške programe določena v 18. členu predloga zakona in za sorodne pravice na podatkovnih bazah v 26. členu predloga zakona. V obeh primerih morajo biti izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena.

⁵⁷ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

Drugi odstavek 50.e člena prenaša tretji odstavek 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da je uporaba iz prejšnjega (to je prvega) odstavka dovoljena le, če ni reprezentativne kolektivne organizacije z dovoljenjem za kolektivno upravljanje pravic v primerih reproduciranja, distribuiranja, priobčitve javnosti ali dajanja na voljo javnosti del izven pravnega prometa (iz prvega odstavka 50.e člena), ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi. Če lahko na primer muzej pridobi dovoljenje za uporabo del izven pravnega prometa pri reprezentativni kolektivni organizaciji, ne sme uporabiti del izven pravnega prometa, kot to določa prvi odstavek 50.e člena.

Tretji odstavek 50.e člena prenaša določbo četrtega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določa, da lahko avtor (oziroma imetnik pravice) kadar koli izključi uporabo svojega dela po prvem odstavku 50.e člena, s čimer izvzame svoje delo iz režima del izven pravnega prometa in pravnim osebam iz prvega odstavka 50.e člena onemogoči uporabo svojega dela kot delo izven pravnega prometa. Svojo odločitev, da njegovo delo ni delo izven pravnega prometa, lahko imetnik pravic sporoči tudi na primer na javno dostopnem spletnem portalu EUIPO, ko ugotovi, da je njegovo delo navedeno na tem portalu (ker ga namerava ustanova za varstvo kulturne dediščine uporabiti po šestih mesecih od objave na tem portalu). Imetnik pravic pa lahko namesto tega obvesti reprezentativno kolektivno organizacijo, ki upravlja pravice na delih, ki so dela izven pravnega prometa, če ta obstaja, ali uporabnika (ustanovo za varstvo kulturne dediščine), da izključuje svoje delo iz režima del izven pravnega prometa. To se nanaša na dela, ki so že opredeljena kot dela izven pravnega prometa, in na dela, ki še niso bila opredeljena kot dela izven pravnega prometa (v tem primeru avtor s svojo izjavo sporoča, da ne želi, da bi njegovo navedeno delo sploh pridobilo status dela izven pravnega prometa in se kot tako uporabljalo v obsegu vsebinske omejitve avtorske pravice iz prvega odstavka 50.e člena). S tem, ko avtor svoje delo izključi iz režima uporabe del izven pravnega prometa, prepove tudi vsako nadaljnjo uporabo tega dela v obsegu vsebinske omejitve avtorske pravice iz prvega odstavka 50.e člena. Uporabo svojih del lahko avtor izključi iz režima del izven pravnega prometa kadarkoli, tudi če je pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena ta dela do prejema avtorjevega sporočila o izključitvi dela uporabljala zakonito (v obsegu vsebinske omejitve avtorske pravice ali dovoljenja, ki ga je dala kolektivna organizacija). Od trenutka, ko izve za izključitev dela, mora ustanova za varstvo kulturne dediščine (pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena) delo prenehati uporabljati.

Četrti odstavek 50.e člena v skladu z določbo drugega odstavka 9. člena Direktive 2019/790/EU določa, da se za uporabo del na podlagi prvega odstavka 50.e člena (to je vsebinske omejitve avtorske pravice) šteje, da se uporablja le v državi članici Evropske unije, v kateri ima pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena svoj sedež. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določba četrtega odstavka 50.e člena uporablja tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora. Ko pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena da delo izven pravnega prometa na voljo javnosti, je s tem dostopno na spletu tudi v drugih državah članicah Evropske unije, vendar se zaradi četrtega odstavka 50.e člena šteje, da se uporablja samo v državi, v kateri ima ta pravna oseba svoj sedež. Če na primer slovenska galerija na svoji spletni strani da na voljo javnosti digitalno reprodukcijo slike, ki jo ima trajno v svoji zbirki in je delo izven pravnega prometa, se šteje, da jo da na voljo le v Republiki Sloveniji, čeprav je na spletu lahko dostopna tudi v drugih državah članicah Evropske unije.

Peti odstavek 50.e člena prenaša določbo a) točke drugega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določa, da je treba v primerih iz prvega odstavka 50.e člena (prosta uporaba del izven pravnega prometa v okviru vsebinske omejitve pravic) navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Prvi odstavek 50.f člena prenaša peti odstavek 8. člena Direktive 2019/790/EU, in sicer opredeljuje pojem delo izven pravnega prometa. To je delo, za katerega se po razumnih prizadevanjih preverjanja, ali je delo dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih, v dobri veri domneva, da delo ni dostopno javnosti v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih. Kot delo izven pravnega prometa so lahko opredeljena različna dela (na primer pisana, likovna, glasbena ali avdiovizualna dela) ali predmeti sorodnih pravic (na primer fonogram, videogram, medijska publikacija). Dela, ki javnosti niso dostopna v pravnem prometu po običajnih trgovinskih kanalih in ki so trajno v zbirkah pravnih oseb iz prvega odstavka 50.e člena, lahko te pravne osebe uporabljajo v skladu s prvim odstavkom 50.e člena (razen če je avtor oziroma imetnik pravice v skladu s tretjim odstavkom 50.e člena prepovedal tako uporabo). To je delo, ki ni več v prodaji na trgu (na primer knjiga, ki ji je pošla naklada)

ali nikoli ni bilo v prodaji na trgu (na primer plakati, letaki, časopisi iz strelskih jarkov ali amaterska avdiovizualna dela). V prvem odstavku je v skladu s 37. uvodno izjavo Direktive 2019/790/EU določeno, da se za delo izven pravnega prometa šteje tudi neobjavljeno delo, če se z njegovo uporabo ne posega v moralne avtorske pravice avtorja, ali drugo delo, ki ni bilo nikoli dostopno na trgu. Neobjavljena dela so na primer zasebna pisma. Zaradi zahteve, da se z neobjavljenimi deli ne posega v moralne avtorske pravice (na primer v pravico prve objave iz 17. člena ZASP⁵⁸), je treba za uporabo neobjavljenega dela kot dela izven pravnega prometa predhodno pridobiti dovoljenje imetnika pravice za prvo objavo tega dela (dokler traja avtorska pravica na tem delu). Avtor ali njegov dedič bo zato lahko vplival na to, ali se bo do tedaj neobjavljeno delo, na primer zasebno pismo, lahko uporabilo kot delo izven pravnega prometa ter reproduciralo in dalo na voljo javnosti ali pa ne (na primer, če ne bo želel razkriti vsebine zasebnega pisma) – s tem, ko bo to svoje delo izključil iz režima del izven pravnega prometa. Prav tako se za neko delo šteje, da ni dostopno po običajnih trgovinskih kanalih, če je omejeno dostopno v trgovinah z rabljenim blagom ali antikvariatih ali če ni verjetno, da bo avtor dal delo v pravni promet (kot to izhaja iz 37. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU).

Preverjanje, ali je delo javnosti dostopno po običajnih trgovinskih kanalih, se izvede v obsegu razumnih prizadevanj. Kot izhaja iz 38. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, razumna prizadevanja preverjanja vključujejo pridobivanje lahko dostopnih dokazov o dostopnosti dela ob upoštevanju značilnosti dela, razen če to glede na dostopne podatke, verjetnost komercialne dostopnosti dela in pričakovane stroške preverjanja ni razumno. Če je na primer neko delo dostopno v trgovini ali na spletu, to šteje za lahko dostopen dokaz, da je delo dostopno javnosti po običajnih trgovinskih kanalih. Iz 37. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da kadar je varovano delo na voljo v kateri koli od različic, kot so poznejše izdaje literarnih del in alternativne verzije kinematografskih del, ali v kateri koli od pojavnih oblik, kot so digitalni in tiskani formati istega dela, se tako delo ne šteje za delo izven pravnega prometa. Prav tako iz te uvodne izjave izhaja, da komercialna razpoložljivost priredb, vključno z drugimi jezikovnimi različicami ali avdiovizualnimi priredbami literarnega dela, ne preprečuje, da se določeno varovano delo v danem jeziku šteje za delo izven pravnega prometa. Pri zbirki del se njena dostopnost lahko ugotavlja tudi z vzorčenjem ali podobnim načinom preverjanja deleža dostopnosti posameznih del iz zbirke del glede na celotno zbirko del, kot to izhaja iz 38. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU. Iz te uvodne izjave izhaja tudi, da bi se preverjanje dostopnosti dela ali predmeta sorodne pravice običajno moralo izvajati v državi članici, kjer ima ustanova za varstvo kulturne dediščine (pravna oseba iz prvega odstavka 50.e člena) svoj sedež, razen kadar se čezmejno preverjanje šteje za razumno (kadar so na primer na voljo lahko dostopni podatki, da je bilo literarno delo prvič objavljeno v dani jezikovni različici v drugi državi članici).

Drugi odstavek 50.f člena prenaša sedmi odstavek 8. člena Direktive 2019/790/EU in določa, katere zbirke tujih del se ne štejejo za delo izven pravnega prometa – to so zbirke del, ki so bile ustvarjene izven Evropske unije oziroma Evropskega gospodarskega prostora. S 1. točko drugega odstavka 50.f člena se prenaša a) točka sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se za delo izven pravnega prometa ne štejejo zbirke del, če se po preverjanju iz prvega odstavka 50.f člena ugotovi, da so te sestavljene pretežno iz del (razen avdiovizualnih del), ki so bila prvič objavljena, oziroma če niso bila objavljena, prvič priobčena javnosti v državi, ki ni država članica Evropske unije (avdiovizualna dela so izključena, ker so zajeta v naslednji točki). Z 2. točko drugega odstavka 50.f člena se prenaša b) točka sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU: določa se, da se za delo izven pravnega prometa ne štejejo zbirke del, če se po preverjanju iz prvega odstavka 50.f člena ugotovi, da so te sestavljene pretežno iz avdiovizualnih del, katerih filmski producenti imajo sedež ali stalno prebivališče v državi, ki ni država članica Evropske unije. S 3. točko drugega odstavka 50.f člena se prenaša c) točka sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se za delo izven pravnega prometa ne štejejo zbirke del, če se po preverjanju iz prvega odstavka 50.f člena ugotovi, da so te sestavljene pretežno iz del državljanov držav, ki niso države članice Evropske unije, kadar države ni mogoče določiti po določbah 1. ali 2. točke drugega odstavka 50.f člena. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določbe novega četrtega odstavka 50.f člena uporabljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Tretji odstavek 50.f člena prenaša določbo drugega pododstavka sedmega odstavka 8. člena Direktive 2019/790/EU. Ne glede na določbo drugega odstavka 50.f člena se zbirke del iz drugega odstavka 50.f

⁵⁸ 17. člen ZASP določa:

Avtor ima izključno pravico odločiti, ali, kdaj in kako bo njegovo delo prvič objavljeno.

člena štejejo za delo izven pravnega prometa in se zanje uporabljajo določbe zakona, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic (torej ZKUASP), če je kolektivna organizacija, ki ima dovoljenje za kolektivno upravljanje pravic v primerih reproduciranja, distribuiranja ali priobčitve javnosti teh del, ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, reprezentativna za avtorje iz svoje države, ki ni država članica Evropske unije. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določbe novega četrtega odstavka 50.f člena uporabljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora. Če bi torej v Republiki Sloveniji kolektivna organizacija imela ustrezno dovoljenje za upravljanje pravic na delih, kakršna so v zbirkah del iz drugega odstavka 50.f člena, in bi imela sklenjen sporazum o zastopanju s tujo kolektivno organizacijo s sedežem v tretji državi (ki ni članica Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora), bi se tudi zbirke teh del lahko štejele za dela izven pravnega prometa in bi pravne osebe iz prvega odstavka 50.e člena lahko s to kolektivno organizacijo urejale pravice za uporabo zbirke del iz drugega odstavka 50.f člena kot del izven pravnega prometa. Takih zbirk del pa se kljub tej določbi, da lahko štejejo za delo izven pravnega prometa, ne sme uporabljati v okviru vsebinske omejitve avtorske in sorodnih pravic iz prvega odstavka 50.e člena.

Z novim 50.g členom se delno prenaša določba prvega odstavka 10. člena Direktive 2019/790/EU. Pravne osebe iz prvega odstavka 50.e člena morajo vsaj šest mesecev pred nameravano prvo dovoljeno uporabo tega dela (to je dajanjem na voljo javnosti dela izven pravnega prometa po prvem odstavku 50.e člena) na javno dostopni spletni portal EUIPO posredovati: podatke, ki so nujni za namen identifikacije dela, ki se po preverjanju iz 50.f člena šteje za delo izven pravnega prometa (1. točka); podatke o možnosti, ki je na voljo avtorju po tretjem odstavku 50.e člena (2. točka) – to je možnosti, da izključi svoje delo iz uporabe dela izven pravnega prometa; ter podatke o načinu uporabe dela izven pravnega prometa (3. točka). Avtor bo lahko na portalu EUIPO preveril, ali namerava katera od ustanov za varstvo kulturne dediščine uporabljati njegovo delo oziroma ga že uporablja kot delo izven pravnega prometa in, če bo to želel, izključil delo iz režima del izven pravnega prometa in tako prepovedal uporabo svojega dela.

K 7. členu:

S 7. členom se spreminja 53. člen ZASP tako, da se v določbo o prosti predelavi kot vsebinski omejitvi avtorske pravice doda, da je prosta predelava dela tudi v pastiš, in ne le v parodijo ali karikaturu (če to ne ustvari ali utegne ustvariti zmede glede izvora dela). Določba je nujna zaradi prenosa določbe b) točke sedmega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU, saj morajo države članice zagotoviti, da se lahko uporabniki pri nalaganju na strežnik in dajanju na voljo vsebin, ki jih ustvarijo uporabniki na področju storitev deljenja vsebin na spletu, zanesejo na vsebinske omejitve pravic v namene karikature, parodije ali pastiša. S predlagano spremembo se omogoča predelava avtorskega dela ali več del (brez dovoljenja in brez plačila avtorju) v pastiš, ki je delo, ki posnema stil ali značilnosti drugega dela ali več drugih del. S tako ureditvijo se zagotavlja uporabnikom avtorskih del svobodo izražanja in svobodo umetnosti.

K 8. členu:

Z 8. členom se za 57. členom ZASP dodajo novi 57.a, 57.b, 57.c in 57.ed člen, ki urejajo tri nove obvezne vsebinske omejitve avtorske pravice iz Direktive 2019/790/EU.

Prvi odstavek 57.a člena prenaša prvi odstavek 4. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa novo obvezno vsebinsko omejitev avtorske pravice za namen besedilnega in podatkovnega rudarjenja, v obsegu katere se lahko reproducira dela brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice (prosta uporaba), pod pogojem, da se zakonito dostopa do teh del. ~~Zakonit dostop~~Zakonit dostop pomeni dostop do dela v elektronski obliki s soglasjem imetnikov pravic (na primer v okviru naročnine, na podlagi katere se dostopa do dela; delo, ki je dostopno na podlagi pogodbe o uporabi dela; delo, ki je dostopno na podlagi odprtih licenc;) ali na podlagi drugega zakonsko dovoljenega načina dostopa do dela (na primer na podlagi zakonitih izjem, kjer soglasje avtorja ni potrebno). Zakonit dostop do izvoda v elektronski obliki je pogoj za besedilno in podatkovno rudarjenje. Šteje se, da besedilno in podatkovno rudarjenje vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Zakonit dostop torej pomeni uporabo na podlagi pogodbenega dogovora z imetnikom pravice (na primer v okviru naročnine, na podlagi katere se dostopa do varovanih del; dela, ki so dostopna v okviru politike odprtega dostopa; vsebine, prosto dostopne na spletu, pri čemer je treba upoštevati dovoljene načine uporabe iz splošnih pogojev spletnega mesta). Zakonit dostop do izvoda v elektronski obliki je pogoj za besedilno in podatkovno

rudarjenje (tudi za namene znanstvenega raziskovanja). Osebe, ki imajo zakonit dostop, so na primer pravna oseba, ki je v okviru naročnine na neko revijo pridobila gesla za ustrezno število oseb, in osebe, ki s temi gesli dostopajo do te revije (na primer osebe, ki so zaposlene pri pravni osebi ali so pod njeno odgovornostjo).

~~Prvi odstavek 57.a člena prenaša tudi drugi odstavek 2. člena Direktive 2019/790/EU.~~ Besedilno in podatkovno rudarjenje omogoča obdelavo velikih količin informacij za pridobivanje novega znanja in odkrivanje novih trendov, pri čemer se v okviru take obdelave podatkov dela lahko tudi reproducirajo. V tem odstavku je opredeljen pojem besedilno in podatkovno rudarjenje, in sicer tako, da pomeni vsako avtomatizirano analitično tehniko, katere namen je analiziranje besedila in podatkov v elektronski obliki, da se ustvarijo informacije, kot so na primer vzorci, trendi in korelacije. Primerki del, ki so rezultat posameznega besedilnega in podatkovnega rudarjenja (torej kopije najdenih del, relevantnih za iskanje v okviru posameznega besedilnega in podatkovnega rudarjenja), se lahko uporabljajo le za namen raziskave ali poizvedbe, za katero je bilo to izvedeno.

Besedilno in podatkovno rudarjenje se po tej vsebinski omejitvi pravic nanaša na besedilno in podatkovno rudarjenje po besedilih in podatkih, ki so v elektronski obliki, ~~in ne obsega dejanj reproduciranja tiskanih besedil oziroma gradiv, ki so v fizični obliki, v elektronsko obliko.~~

Drugi odstavek 57.a člena prenaša določbo drugega odstavka 4. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da se v okviru te vsebinske omejitve avtorske pravice narejeni primerki del (kopije) lahko hranijo, dokler je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja. Primerki del se lahko hranijo samo za namene tega posameznega besedilnega in podatkovnega rudarjenja, torej za to posamezno besedilno in podatkovno rudarjenje, ter na primer za preverjanje rezultatov tega rudarjenja. Po koncu namena, za katerega so bili primerki del shranjeni, se ti izbrišejo. Namen te vsebinske omejitve avtorske pravice ni, da se reproducirani primerki del hranijo v nedogled ali da se uporabljajo za druge raziskave, temveč so namenjeni le kot pomoč pri izvedbi raziskave ali posameznega iskanja in pri pripravi končnega poročila, v katerem so izsledki takega rudarjenja uporabljeni. Drug namen te vsebinske omejitve avtorske pravice pa je naknadno omogočiti, da se lahko to končno poročilo (na primer rezultat raziskave ali analize) preizkusi. Tak obseg izjeme je v skladu s 46. členom ZASP, ki določa, da je obseg vsake posamezne izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic omejen glede na namen, ki ga je treba doseči, da je v skladu z dobrimi običaji, da ne nasprotuje običajni uporabi dela in da ni v nerazumni meri v nasprotju z zakonitimi interesi avtorja.

V tretjem odstavku 57.a člena je v skladu s tretjim odstavkom 4. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da dejanja iz prvega odstavka 57.a člena niso dovoljena, če si je avtor izrecno in na ustrezen način pridržal pravico uporabe dela, na primer s strojno berljivimi sredstvi v primeru dela, ki je javno dostopno na spletu. Avtorji imajo torej možnost, da si izrecno pridržijo svojo pravico reproduciranja na posameznih ali vseh svojih delih. Besedilno in podatkovno rudarjenje zato ne bo dovoljeno na tistih delih avtorja, na katerih si je ta svojo pravico izrecno pridržal na ustrezen način. V primerih, ko so varovana dela prosto dostopna na spletu, je pridržanje izraženo na ustrezen način, kadar je izraženo s strojno berljivimi sredstvi, na primer z uporabo protokola robot.txt.

Četrti odstavek 57.a člena določa, da imetniki pravic lahko uporabljajo ustrezne ukrepe za zagotovitev varnosti in integritete svojih omrežij in zbirk podatkov, vendar takšni ukrepi ne smejo biti nesorazmerni in ne smejo preprečiti učinkovitega izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, kot ga ureja prvi odstavek tega (57.a) člena. Če uporaba kakršnih koli varnostnih zaščitnih ukrepov preprečuje osebi, da izvaja dejanja, ki so v skladu s tem (57.a) členom dovoljena, mora imetnik pravic tej osebi zagotoviti dostop do del ali drugih predmetov varstva in uporabo v skladu s tem členom v roku, ki ni daljši od 72 ur.

Peti odstavek 57.a člena določa, da so nična pogodbeno določila, ki so v nasprotju s tem členom.

Določbe novega 57.a člena se nanašajo tudi na varovana dela, ki so glede na sistematično ureditev ZASP urejena v drugih določbah ZASP. Vsebinska omejitev avtorske pravice za besedilno in podatkovno rudarjenje iz 57.a člena za računalniške programe je tako določena v 18. členu predloga zakona. Določba novega 57.a člena se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP⁵⁹ nanaša tudi

⁵⁹ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

na sorodne pravice (tudi na novi pravici založnika medijske publikacije iz 139.a člena (25. člen predloga zakona)). Nova vsebinska omejitev sorodne pravice na podatkovnih bazah je urejena v 26. členu predloga zakona. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (28. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

Novi 57.b člen ~~prenaša 3. člen Direktive 2019/790/EU, ki~~ določa obvezno vsebinsko omejitev avtorske pravice za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja. Prvi odstavek 57.b člena ~~prenaša določbo prvega odstavka 3. člena Direktive 2019/790/EU. Raziskovalne~~ Določa, da raziskovalne organizacije, javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije ter osebe, ki spadajo k raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine lahko prosto reproducirajo dela, do katerih se zakonito dostopa, pod pogoji iz tega (57.b) člena in izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje iz prvega odstavka 57.a člena na delih ali drugih predmetih varstva, zavarovanih z avtorsko ali sorodnimi pravicami, do katerih imajo zakonit dostop za namene znanstvenega raziskovanja ~~in prosto reproducirajo dela, do katerih zakonito dostopajo~~, pod pogoji iz tega, 57.b člena, kar vključuje tudi digitalizacijo analognih vsebin in oddaljen dostop do takšnih vsebin, kadar je to potrebno za namene besedilnega in podatkovnega rudarjenja.

V primerjavi s 57.a členom lahko to vsebinsko omejitev avtorske pravice uporabijo raziskovalne organizacije (tudi kadar izvajajo besedilno in podatkovno rudarjenje v okviru javno-zasebnih partnerstev, kot izhaja iz 11. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU). Uporabijo jo lahko tudi ustanove za varstvo kulturne dediščine: javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali avdio dediščine in javne RTV organizacije.

Določa se, da zakonit dostop pomeni dostop do dela v elektronski obliki s soglasjem avtorja (na primer v okviru naročnine, na podlagi katere se dostopa do dela; delo, ki je dostopno na podlagi pogodbe o uporabi dela; delo, ki je dostopno na podlagi odprtih licenc) ali na podlagi druge zakonsko dovoljenega načina dostopa do avtorskega dela (na primer na podlagi zakonitih izjem, kjer soglasje imetnikov pravic ni potrebno). Zakonit dostop je lahko tudi na podlagi posamezne vsebinske omejitve pravic, kadar se delo uporabi pod pogoji, določenimi za vsako tako omejitev pravic. Zakonit dostop do izvoda v elektronski obliki je pogoj tudi za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja. Iz 14. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da zakonit dostop zajema dostop do vsebine na podlagi politike odprtega dostopa ali pogodbenih ureditev med imetniki pravic in raziskovalnimi organizacijami ali ustanovami za varstvo kulturne dediščine, kot so naročnine, ali na druge zakonite načine. Tako bi se na primer pri naročninah, ki jih sklenejo raziskovalne organizacije ali ustanove za varstvo kulturne dediščine, moralo šteti, da imajo osebe, ki spadajo k tem organizacijam ali ustanovam in so zajete v naročnino, zakonit dostop. Zakonit dostop bi moral zajemati tudi dostop do vsebin, ki so prosto dostopne na spletu. Besedilno in podatkovno rudarjenje lahko izvajajo zaposleni v raziskovalni organizaciji ali ustanovi za varstvo kulturne dediščine, ali druge osebe, ki so pod njeno odgovornostjo (enako kot velja za druge vsebinske omejitve pravic, ki se nanašajo na pravne osebe).

Besedilno in podatkovno rudarjenje se po tej vsebinski omejitvi pravic nanaša na besedilno in podatkovno rudarjenje po besedilih in podatkih, ki so v elektronski obliki, in ne obsega dejanj reproduciranja tiskanih besedil oziroma gradiv, ki so v fizični obliki, v elektronsko obliko.

Drugi odstavek 57.b člena opredeljuje pojem raziskovalna organizacija v skladu s prvim odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU. Uvaja se opredelitev raziskovalne organizacije (za namene 57.b člena): za raziskovalno organizacijo po tem členu se štejejo univerze, vključno s svojimi knjižnicami, raziskovalne organizacije, javne raziskovalne organizacije in druge pravne osebe, ki po predpisih, ki urejajo znanstveno, raziskovalno ali izobraževalno dejavnost, kot glavni cilj izvajajo znanstvene raziskave ali izobraževalne dejavnosti, ki vključujejo tudi izvajanje znanstvenih raziskav, na nepridobitni osnovi ali s ponovnim vlaganjem vsega dobička v svoje znanstvene raziskave. Kot izhaja iz 3. člena in 14. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, je obvezna omejitev avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja namenjena raziskovalnim organizacijam in ustanovam za varstvo kulturne dediščine (torej pravnim osebam), vključno z osebami, ki spadajo k njim. Kot izhaja iz 12. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, bi morale med raziskovalne

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

organizacije spadati tudi na primer bolnišnice, ki izvajajo raziskave. Za raziskovalno organizacijo po tem členu pa se ne šteje raziskovalna organizacija, na katero ima pravna oseba zasebnega prava odločilen vpliv, ki ji omogoča prednostni dostop do teh rezultatov raziskav (kot izhaja iz 12. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU).

Tretji odstavek 57.b člena prenaša določbo drugega odstavka 3. člena Direktive 2019/790/EU. Ureja hrambo primerkov del, narejenih pod pogoji iz prvega odstavka 57.b člena, in sicer se morajo hraniti v varnem okolju. Varno okolje je tisto okolje, v katerem se preprečuje neupravičenim osebam dostop in uporabo teh primerkov del, tako da se primerki del hranijo na primer na nosilcu podatkov, ki je zaščiten z gesli oziroma fizično v zaklenjenem prostoru. Da se uporaba na podlagi prvega odstavka tega člena ne bi neupravičeno omejevala, bi morala biti hramba v varnem okolju zagotovljena z ustrežno ravno varnosti, ki mora biti sorazmerna in omejena na to, kar je potrebno za varno hrambo kopij in preprečevanje nedovoljene uporabe. Primerki, ki so bili narejeni v okviru te vsebinske omejitve pravic, se lahko hranijo in zadržijo toliko časa, dokler je to potrebno za namene ~~besedilnega in podatkovnega rudarjenja, vključno za namene~~ preverjanja rezultatov raziskave, za katero je bilo besedilno in podatkovno rudarjenje izvedeno. Po koncu namena, za katerega so bili primerki del shranjeni, se ti izbrišejo oziroma uničijo in se ne smejo uporabiti za neko drugo raziskavo.

Četrti odstavek 57.b člena ~~v skladu z določbo tretjega odstavka 3. člena Direktive 2019/790/EU~~ določa, da ~~avtor~~ imetniki pravic lahko ~~uporabi~~ uporabljajo ustrezne ukrepe za zagotovitev varnosti in celovitosti integritete svojih omrežij in podatkovnih zbirk, ~~na katerih podatkov, vendar takšni ukrepi ne smejo biti nesorazmerni in ne smejo preprečiti učinkovitega izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, kot ga ureja prvi odstavek tega (57.b) člena. Če uporaba kakršnih koli varnostnih zaščitnih ukrepov preprečuje osebi, da izvaja dejanja, ki so naložena dela v skladu s tem (57.b) členom dovoljena, mora imetnik pravic tej osebi zagotoviti dostop do del ali drugih predmetov varstva in uporabo v skladu s tem členom v roku, ki ni daljši od 72 ur.~~ Na primer, če bi bilo besedilno in podatkovno rudarjenje tako obsežno ali izvajano na tak način, da spletne strani, po katerih se rudari in ki vsebujejo avtorjevo delo, zaradi preobremenitve celotnega sistema ne bi več omogočale normalne uporabe teh spletnih strani drugim uporabnikom, ki bi si te spletne strani samo ogledovali. ~~Taki ukrepi ne smejo presežati tistega, kar je potrebno za dosego tega cilja. Imetniki pravic pa pri tej vsebinski omejitvi avtorske pravice nimajo možnosti, da bi svoja dela izvzeli iz uporabe te vsebinske omejitve avtorske pravice ter prepovedali besedilno in podatkovno rudarjenje na svojem delu.~~ Takšni ukrepi ne smejo biti nesorazmerni in ne smejo preprečiti učinkovitega izvajanja besedilnega in podatkovnega rudarjenja, kot ga ureja prvi odstavek tega člena. Če uporaba kakršnih koli varnostnih zaščitnih ukrepov preprečuje osebi, da izvaja dejanja, ki so v skladu s tem členom dovoljena, mora imetnik pravic tej osebi zagotoviti dostop do del ali drugih predmetov varstva in uporabo v skladu s tem členom v roku, ki ni daljši od 72 ur.

~~Peti~~ Peti odstavek določa, da deljenje in dajanje na voljo javnosti izsledkov besedilnega in podatkovnega rudarjenja na kakršen koli način in v potrebnem obsegu ne pomeni kršitve avtorskih pravic ali pravic na podatkovnih zbirkah, če ne posega nerazumno v legitime interese imetnika pravic.

Šesti odstavek 57.b člena v skladu z določbo prvega odstavka 7. člena Direktive 2019/790/EU določa, da so nična pogodbeno določila, ki so v nasprotju s tem členom (57.b členom). S pogodbo zato ni mogoče urediti pogojev za uporabo te vsebinske omejitve v nasprotju s 57.b členom.

Določbe novega 57.b člena ZASP se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP⁶⁰ nanašajo tudi na sorodne pravice (tudi na novi pravici založnika medijske publikacije iz 139.a člena (25. člen predloga zakona)). Nova vsebinska omejitev sorodne pravice na podatkovnih bazah je urejena v 26. členu predloga zakona. Določba 57.b člena pa ne velja za računalniške programe, zato v 114. členu (18. člen predloga zakona) ni navezave na določbo 57.b člena. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (28. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

Novi 57.c člen prenaša določbo a) točke tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES, ki določa

⁶⁰ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

nezavezujočo izjemo za znanstveno raziskovanje. Prvi odstavek 57.c člena določa, da je za namen znanstvenega raziskovanja v okviru posamezne ali skupne znanstvene raziskave ali pregleda kakovosti znanstvene raziskave, in v obsegu, ki ni namenjen doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, prosto reproduciranje v obsegu do 15 % objavljenega dela ter distribuiranje in priobčitev javnosti tistim osebam, ki se ukvarjajo s to znanstveno raziskavo, in tretjim osebam za pregled kakovosti znanstvene raziskave. Znanstveno raziskovanje se od običajnega raziskovanja razlikuje v tem, da znanstveno raziskovanje na metodičen in sistematičen način raziskuje določen predmet ali temo z namenom, da se najdejo podatki ali druge informacije ali da se pridobi neko znanje. Upravičene osebe v okviru te izjeme so primarno profesorji, raziskovalci, študentje na univerzah in podobnih institucijah, lahko pa tudi druge osebe, na primer pravnik ali zdravnik, kadar izvaja znanstveno raziskovanje z namenom pisanja članka ali poizvedovanja o zadnjem stanju tehnike. Tudi fizične osebe so lahko upravičeni uporabniki te vsebinske omejitve pravic, če izvajajo raziskavo v skladu z znanstvenimi metodami. Kot izhaja iz 15. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU se bo lahko ta nova vsebinska omejitev pravic uporabljala v okviru posamezne ali skupne znanstvene raziskave (ki jo izvaja več raziskovalnih ustanov skupaj) ali za pregled kakovosti znanstvene raziskave. Najobičajnejša raba v okviru te omejitve je reproduciranje in dajanje na voljo javnosti.

Drugi odstavek novega 57.c člena določa, da je reproduciranje za svoje lastno znanstveno raziskovanje omejeno na obseg do 75 % dela.

V tretjem odstavku 57.c člena je določeno, da se ne glede na prvi in drugi odstavek (ki ne dopuščata uporabe avtorskega dela v celoti) lahko v primeru posamezne fotografije, ilustracije ali zelo kratkega dela, kot je npr. kratek članek, tako delo uporabi v celoti. Gre namreč za take vrste del, ki nimajo uporabne vrednosti, če se jih uporabi le v delu in ne v celoti.

V vsakem posameznem primeru je treba ugotoviti, ali so glede na t. i. tristopenjski test, ki ga določa poleg mednarodnih pogodb in Direktive 2001/29/ES tudi 46. člen ZASP, izpolnjeni pogoji za uporabo vsebinske omejitve pravic in pri tem upoštevati, da se vsebinske omejitve pravic razlagajo ozko. Nove vsebinske omejitve avtorske pravice za znanstveno raziskovanje je zato treba razlagati ozko in z vidika nekomercialne uporabe za namen posamezne raziskave, v kateri sodeluje določeno število oseb, in za uporabo med temi osebami. Vsebinska omejitev pravic za znanstveno raziskovanje je omejena na posamezno raziskavo, ki jo izvaja ena raziskovalna organizacija ali več raziskovalnih ustanov skupaj v okviru ene skupne znanstvene raziskave. To pomeni, da se reprodukcija dela, ki jo raziskovalec naredi v okviru te vsebinske omejitve pravic, lahko uporablja za namen posamezne raziskave, ni pa je dovoljeno uporabiti še za druge, dodatne namene. Prav tako brez dovoljenja avtorja ni dovoljeno dela (delno ali v celoti) reproducirati in vključiti v novo delo, saj to pomeni predelavo, lahko pa raziskovalec tuje delo citira v svoji raziskavi. Reproduciranje v okviru te vsebinske omejitve pravic je omejeno na 15 % objavljenega dela ter na distribuiranje in priobčitev javnosti tistim osebam, ki se ukvarjajo s to znanstveno raziskavo, in tretjim osebam za pregled kakovosti znanstvene raziskave, ter za svoje lastno znanstveno raziskovanje je omejeno na 75 % dela. V primeru posamezne fotografije, ilustracije ali zelo kratkega dela, kot je na primer kratek članek, se lahko tako delo za namen znanstvenega raziskovanja reproducira v celoti. Ta vsebinska omejitev pravic se ne more razlagati tako, da bi se lahko na primer reproducirali katerikoli članki (tisti, ki niso neposredno povezani z določeno raziskavo posamezne raziskovalne skupine) in distribuirali ali priobčili javnosti vsakomur, tudi tistemu, ki neposredno ne sodeluje pri posamezni raziskavi, saj bi bilo to v nasprotju z namenom dovoljene uporabe in v nasprotju s pogojem nekomercialne narave uporabe dela. Upoštevati je tudi treba, da je za kakršnokoli reproduciranje vedno potreben zakonit dostop do dela, na primer zakonit dostop do baze znanstvenih člankov.

Za to vsebinsko omejitev pravic se v skladu z a) točko tretjega odstavka 5. člena Direktive 2001/29/ES določa, da ureja, da je treba v teh primerih navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu (četrti odstavek 57.c člena), pogodbeno določila, ki so v nasprotju s tem členom, pa so nična (peti odstavek 57.c člena).

Novi 57.d člen prenaša določbo 6. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa obvezno vsebinsko omejitev avtorske pravice za namen ohranjanja kulturne dediščine. Prvi odstavek 57.d člena omogoča prosto (brez dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice) reproduciranje za namen ohranjanja kulturne dediščine, kolikor je to za tako ohranjanje potrebno. To vsebinsko omejitev avtorske pravice lahko uporabijo javno dostopni arhivi, knjižnice, muzeji, ustanove filmske ali audio dediščine ter javne RTV organizacije. To so t. i. ustanove za varstvo kulturne dediščine (v skladu s tretjim odstavkom 2.

člena Direktive 2019/790/EU). Vsebinsko omejitev avtorske pravice lahko uporabijo le za tista dela, ki jih imajo te ustanove trajno v svojih zbirkah. Javni arhivi, javne knjižnice, muzeji ter izobraževalne in znanstvene ustanove lahko sicer že sedaj prosto reproducirajo delo na kateremkoli nosilcu, če to storijo iz lastnega primerka in če pri tem nimajo namena dosega neposredne ali posredne gospodarske koristi v okviru vsebinske omejitve avtorske pravice iz tretjega odstavka 50. člena ZASP. Vendar pa ta vsebinska omejitev avtorske pravice (iz tretjega odstavka 50. člena ZASP) ne dovoljuje reproduciranja pisanih del v obsegu celotne knjige (razen če je njena naklada izčrpana že najmanj dve leti), grafičnih izdaj glasbenih del (razen z ročnim prepisovanjem), elektronskih baz podatkov in računalniških programov ter reproduciranja v obliki izvedbe arhitekturnega objekta, če ZASP ali pogodba ne določata drugače (četrti odstavek 50. člena ZASP). Reproduciranje na podlagi prvega odstavka 57. [ed](#) člena pa je dovoljeno za dela, ki jih imajo pravne osebe iz prvega odstavka 57. [ed](#) člena trajno v svojih zbirkah, torej dela, ki jih imajo te pravne osebe v lasti ali v trajni posesti, na primer kot posledico prenosa lastninske pravice, na podlagi dogovora z avtorjem, kot posledico obveznosti zbiranja obveznega izvoda ali ureditve trajne hrambe (kot izhaja iz 29. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU). Ker je ta vsebinska omejitev pravic določena enotno v celotni Evropski uniji, bo dela, ki jih je na primer slovenskemu muzeju za določen čas posodil tuj muzej, v okviru te vsebinske omejitve pravic lahko reproduciral tuj muzej. Reproduciranje za namen ohranjanja kulturne dediščine se lahko izvede v katerem koli formatu ali mediju v obsegu, ki je nujen za tako ohranjanje, in vključuje na primer reproduciranje za reševanje tehnološke zastarelosti ali razkroja prvotnih nosilcev ali za zavarovanje del. Iz 28. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da se lahko ustanove za varstvo kulturne dediščine za izdelavo kopij oprejo na tretje osebe, ki delujejo v njihovem imenu in pod njihovo odgovornostjo, vključno s tistimi, ki imajo sedež v drugih državah članicah (kar je po ZASP dovoljeno že zdaj, če se vsebinska omejitev pravic izvaja pod odgovornostjo tiste pravne osebe, ki lahko uporabi vsebinsko omejitev pravic).

Drugi odstavek 57. [ed](#) člena v skladu z določbo prvega odstavka 7. člena Direktive 2019/790/EU določa, da so nična pogodbeno določila, ki so v nasprotju s tem členom.

Vsebinska omejitev avtorske pravice za ohranjanje kulturne dediščine iz 57. [ed](#) člena se nanaša tudi na varovana dela, ki so glede na sistematično ureditev ZASP urejena v drugih določbah ZASP. Tako je vsebinska omejitev avtorske pravice iz novega 57. [ed](#) člena za računalniške programe določena v 18. členu predloga zakona. Določba novega 57. [ed](#) člena se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP⁶¹ nanaša tudi na sorodne pravice (tudi na novo pravico založnika medijske publikacije iz 139.a člena (25. člen predloga zakona)). Nova vsebinska omejitev sorodne pravice na podatkovnih bazah je urejena v 26. členu predloga zakona. Ker lahko avtor uporabi tehnične ukrepe iz 166.a člena ZASP, se ustrezno spreminja in dopolnjuje 166.c člen (28. člen predloga zakona), da se uporabniku, ki je upravičen do uporabe dela v obsegu novih vsebinskih omejitev avtorske in sorodnih pravic, omogoči uveljavitev teh omejitev pravic.

K 9. členu:

S predlagano določbo se prenaša drugi odstavek 2. člena Direktive 2006/116/ES, ki vsebuje posebno (obvezno) določbo o trajanju varstva avdiovizualnih del. V 60. člen se za drugim odstavkom dodaja nov tretji odstavek, s katerim se določa posebno pravilo za trajanje varstva avdiovizualnih del, in sicer varstvo avdiovizualnega dela preneha 70 let po smrti zadnjega preživelega od naslednjih soavtorjev: pisec scenarija, avtor dialogov, glavni režiser in skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu.

S tem se odpravlja dozdašnja neustrezna ureditev, po kateri se je za trajanje varstva avdiovizualnega dela uporabilo splošno pravilo iz prvega odstavka 60. člena ZASP, po katerem se, kadar je delo ustvarilo več avtorjev, rok trajanja iz prejšnjega člena (to je 59. člena ZASP) računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji. Ker je soavtorjev avdiovizualnega dela glede na dozdašnji 105. člen ZASP sedem (avtor priredbe, pisec scenarija, avtor dialogov, direktor fotografije, glavni režiser, skladatelj filmske glasbe, ki je posebej ustvarjena za uporabo v tem delu, in glavni animator pri avdiovizualnem delu, pri katerem je animacija bistven element), lahko uporaba splošnega pravila iz prvega odstavka 60. člena ZASP privede do tega, da avdiovizualno delo uživa varstvo, čeprav ga glede na določbo drugega odstavka 2. člena Direktive 2006/116/ES ne bi smelo.

⁶¹ Drugi odstavek 4. člena ZASP določa:

(2) Določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek Tretjega poglavja tega zakona) se smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v Petem poglavju tega zakona določeno drugače.

K 10. členu:

Z 10. členom se spreminja 76. člen ZASP. S predlagano spremembo se prenaša določba prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primerne in sorazmerne plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.

Eden od možnih mehanizmov je določitev prejemanja primerne nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) zagotovi avtorju primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela. Avtor v takem primeru prenese svoje izključne materialne avtorske pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe avtorskega dela. Kljub prenosu svojih izključnih pravic ima avtor neodpovedljivo pravico do primerne nadomestila (kot residuum – ostanek izključne pravice) za vsakokratno uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Sopogodbениk, na katerega bo avtor prenesel izključne (tudi prepovedne) pravice, bo lahko te pravice nemoteno izkoriščal (pravica avtorja do primerne nadomestila osebe, na katero je avtor prenesel svoje izključne pravice, ne ovira pri izkoriščanju avtorskega dela). Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena⁶² Direktive 2006/115/ES.

Določbi novega petega in šestega odstavka smiselno po vzoru prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES določata pravico avtorja do primerne nadomestila, pri čemer se za zavezanca plačila nadomestila določi tistega, ki uporablja delo na določen način, saj ima zaradi uporabe dela finančno korist (za zavezanca se ne določi avtorjevega sopogodbениka, kot je bilo določeno ob prenosu Direktive 2006/115/ES, saj bi bil ta le posrednik med avtorjem in uporabnikom, ki uporablja delo na določen način, kar pa ni primerno in tudi ne potrebno). Taka ureditev bo zagotovila, da bo avtor prejel ne le pogodbeno dogovorjen znesek, ampak tudi primerno nadomestilo za vsakokratno uporabo dela, ki ga je ustvaril.

Z novim petim odstavkom se v 76. členu ZASP, ki ureja pravilo ločenih prenosov, določa, da če avtor prenese pravico radiodifuzne retransmisije (31. člen), ima pravico do primerne nadomestila za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije. Avtor ima pravico do primerne nadomestila šele, ko prenese svojo izključno pravico radiodifuzne retransmisije. Če avtor ni (v celoti) prenesel izključne pravice radiodifuzne retransmisije, ni upravičen do primerne nadomestila, saj dobi dogovorjen avtorski honorar (ali nadomestilo) na podlagi svoje izključne pravice. Pravici do primerne nadomestila se ne more odpovedati, s čimer se zavaruje avtorja pred ekonomsko močnejšim sopogodbениkom.

Zavezanec za plačilo tega nadomestila je tisti, ki uporablja delo v obsegu pravice radiodifuzne retransmisije, kot je določena s spremenjenim 31. členom (2. člen predloga zakona), to je operater retransmisije (na primer kabelski operater), v primeru neposrednega oddajanja pa sta zavezanca za plačilo nadomestila radiodifuzna organizacija in operater retransmisije (ki ni RTV organizacija) glede na svoj dejanski prispevek k temu enotnemu dejanju priobčitve javnosti.

Z novim šestim odstavkom se določa, da če avtor prenese pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja na spletu, ima pravico do primerne nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Avtor ima pravico do primerne nadomestila šele, ko prenese svoje izključne pravice za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu. Če avtor ni (v celoti) prenesel izključnih pravic za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, ni upravičen do primerne nadomestila, saj dobi dogovorjen avtorski honorar (ali nadomestilo) na podlagi svojih izključnih pravic. Pravici do primerne nadomestila se avtor ne more odpovedati, s čimer se zavaruje avtorja pred ekonomsko močnejšim sopogodbениkom.

Zavezanec za plačilo tega nadomestila, je tisti, ki uporablja delo pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, kot je določeno s prvim odstavkom 163.b člena (27. člen predloga zakona),

⁶² Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

to je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu.

K 11. členu:

Z 11. členom se spreminja 81. člen ZASP o avtorskem honorarju in nadomestilu. S spremenjenim 81. členom ZASP se prenašajo določbe 18., 20. in (delno) prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU.

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primerne in sorazmernega plačila. V novem prvem odstavku 81. člena (v primerjavi z zdaj veljavno določbo 81. člena ZASP) je določeno splošno pravilo, da če avtor prenese materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja, je upravičen do primerne in sorazmernega avtorskega honorarja ali nadomestila. Ni dovolj, da je nadomestilo primerno, ampak mora biti tudi sorazmerno (glede na prihodek, ki je dosežen z uporabo avtorskega dela).

Določba drugega odstavka 81. člena je enaka do zdaj veljavni določbi prvega odstavka 81. člena ZASP: če avtorski honorar ali nadomestilo ni bilo določeno, se določi po običajnih plačilih za določeno vrsto del, po obsegu in trajanju uporabe ter glede na druge okoliščine primera. Ta določba določa pravilo določitve višine avtorskega honorarja ali nadomestila, če ta v pogodbi ni bil določen, in sicer se določi po običajnih plačilih za določeno vrsto del, po obsegu in trajanju uporabe ter glede na druge okoliščine primera.

S tretjim odstavkom 81. člena se v ZASP prenašajo določbe prvega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU, ki urejajo mehanizem prilagoditve pogodbe za avtorje in izvajalce zaradi očitnega prikrajšanja. Institut take spremembe pogodbe ni nov. ZASP v do zdaj veljavnem drugem odstavku 81. člena že vsebuje določbo, da če se z uporabo avtorskega dela doseže dobiček, ki je očitno v nesorazmerju z dogovorjenim ali določenim honorarjem ali nadomestilom, lahko avtor zahteva spremembo pogodbe tako, da se mu določi pravičnejši delež pri dohodku (t. i. določba o uspešnici). Določba o uspešnici se tako predvsem usklajuje z določbo drugega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU. Tretji odstavek tako določa, da če je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz uporabe dela, lahko avtor zahteva od sopogodbjenika ali njegovih pravnih naslednikov spremembo pogodbe tako, da se mu določi dodatno, primerno in pravično plačilo.

Pri ugotavljanju očitno nesorazmerno nizkega avtorskega honorarja ali nadomestila se upoštevajo vsi naknadni relevantni prihodki, ki izvirajo iz uporabe avtorskega dela (po sklenitvi pogodbe). To izhaja tudi iz 78. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, ki pojasnjuje, da bi bilo treba brez poseganja v pravo, ki se za pogodbe uporablja v državah članicah, vzpostaviti mehanizem za prilagoditev plačila za primere, ko se očitno izkaže, da je plačilo, ki je bilo prvotno dogovorjeno v okviru licence ali prenosa pravic, nesorazmerno nizko v primerjavi z zadevnimi prihodki, ki izhajajo iz poznejšega izkoriščanja dela ali posnetka izvedbe s strani nasprotne pogodbene stranke avtorja ali izvajalca. Iz določbe tudi izhaja, da se upoštevajo relevantni prihodki, torej se upošteva tudi prispevek pogodbene stranke avtorja k uspehu avtorjevega dela (na primer njen vložek v promocijo dela).

V primerjavi z do zdaj veljavno določbo drugega odstavka 81. člena ZASP se ugotavlja prihodek in ne dobiček. Izrecno je določeno, da avtor lahko zahteva spremembo pogodbe od sopogodbjenika ali njegovih pravnih naslednikov. Avtorju bo to omogočilo, da tudi če je njegov sopogodbjenik, ki je od njega pridobil materialne avtorske pravice, prenesel pravice naprej na drugega, lahko še vedno zahteva spremembo pogodbe od pravnega naslednika svojega sopogodbjenika.

Četrty odstavek 81. člena prenaša določbo drugega odstavka 20. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se določbe prejšnjega odstavka (to je tretjega odstavka 81. člena) ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja z uporabniki del v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic (to je ZKUASP). Avtor zato ne sme zahtevati spremembe teh pogodb, tudi če bi se z uporabo njegovega dela dosegel prihodek, ki je očitno v nesorazmerju z nadomestilom, ki ga je prejel prek kolektivne organizacije ali neodvisnega subjekta upravljanja.

Peti odstavek določa, da se avtor pravici iz tretjega odstavka tega (81.) člena ne more odpovedati. Določba varuje avtorja, tako da se pravici do spremembe pogodbe ne more s pogodbo odpovedati,

enako kot to določa do zdaj veljaven tretji odstavek 81. člena ZASP. S to določbo se (delno) prenaša določba prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU, ki vsebuje skupne določbe glede 19., 20. in 21. člena Direktive 2019/790/EU, da države članice zagotovijo, da so vse pogodbene določbe, ki preprečujejo skladnost s členi 19, 20 in 21 neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. Če bi na primer uporabnik dela, ki je pridobil materialne avtorske pravice od avtorja, v pogodbo vključil določbe, ki bi v škodo avtorja onemogočale prilagoditev pogodbe, se na take določbe ne bo mogel uspešno sklicevati.

ZASP v drugem odstavku 4. člena določa, da se določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek tretjega poglavja ZASP) smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP določeno drugače. Določba 81. člena ZASP se zato smiselno uporablja tudi za sorodne pravice, in s tem tudi za izvajalca.

K 12. členu:

Z 12. členom se spreminja 82. člen ZASP. S spremenjenim 82. členom se prenašajo določbe 19. člena Direktive 2019/790/EU o obveznosti glede preglednosti oziroma ustreznem poročanju avtorjem in izvajalcem ter delno 23. člena Direktive 2019/790/EU.

V primerjavi z do zdaj veljavnim prvim odstavkom 82. člena ZASP je prvi odstavek spremenjenega 82. člena le usklajen z besedilom spremenjenega 81. člena glede uporabe izrazov »prihodek« (namesto »dohodek«, ki se uporablja predvsem v povezavi z obdavčitvijo dohodkov fizične osebe po Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19 in 39/22)), »dosežen« in »avtorski honorar«.

Prvi odstavek ureja obveznost vodenja ustrezne knjige ali druge evidence, iz katere je mogoče ugotoviti, kakšen prihodek je bil dosežen, če je avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno ali določeno v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela, zato da se lahko določi dejanska višina avtorskega honorarja ali nadomestila, ki je bil dogovorjen v obliki tantiem (smiselno se ohranja do zdaj veljavna določba prvega odstavka 82. člena ZASP). V tem primeru uporabnik dela vodi knjige ali evidence tako, da lahko ugotovi, kakšen dohodek je bil dosežen z uporabo dela, in avtorju izplača pripadajoč avtorski honorar ali nadomestilo. V prvi odstavku spremenjenega 82. člena je smiselno vključen tudi del določbe do zdaj veljavnega drugega odstavka 82. člena ZASP: uporabnik dela mora omogočiti avtorju vpogled v te knjige ali evidence. Tako se ohranja dosedanja rešitev ZASP, ki omogoča avtorju tudi vpogled v knjige ali evidence, ki jo vodi uporabnik dela, kadar je bil avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno v obliki tantiem. V primerjavi z do zdaj veljavnim prvim odstavkom 82. člena ZASP je črtan del določbe o poročanju (»in mu pošiljati ustrezna poročila o ustvarjenem prihodku, oboje v običajnih rokih in v potrebnem obsegu«), ker mora uporabnik avtorju poročati v skladu z novimi določbami enako, ne glede na to, ali je avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno ali določeno v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela ali pa v določenem znesku.

Drugi odstavek 82. člena prenaša prvi odstavek 19. člena Direktive 2019/790/EU. Uporabnik dela, ki je pridobil materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja proti plačilu (na primer založnik pridobi materialne avtorske pravice od avtorja proti plačilu, to je odplačno), vodi ustrezne knjige ali drugo evidence tako, da lahko zadosti obveznosti poročanja avtorju. Pri tem ni pomembno, ali je avtorski honorar ali nadomestilo dogovorjeno v določenem znesku ali v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela (tantieme). Uporabnik dela je tisti, ki je od avtorja dobil pravico za uporabo dela (na primer filmski producent, proizvajalec fonogramov, RTV organizacija ter tudi vse osebe, ki so od tega uporabnika pridobili pravice do uporabe z nadaljnjim prenosom pravic). Pri tem se upošteva prvi odstavek 78. člena ZASP, na podlagi katerega imetnik, na katerega je bila prenesena materialna avtorska pravica ali druga pravica avtorja, ne more brez dovoljenja avtorja te pravice prenesti naprej na tretje osebe, če ni s pogodbo drugače določeno. Obveznosti vodenja takih knjig ali evidenc (in poročanja) ni, če je uporabnik dela pridobil pravice za uporabo dela brezplačno (če je na primer avtor dovolil splošni javnosti uporabo dela brez plačila avtorskega honorarja ali nadomestila). Uporabnik dela mora knjige ali evidence voditi dovolj natančno, da lahko zadosti obveznosti poročanja avtorju. Drugi odstavek določa tudi, da uporabnik dela hrani kontaktne podatke o osebah, ki so od njega z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela (priimek, ime in naslov oziroma firmo in sedež, telefon, elektronski naslov), s čimer je zagotovljena pravna podlaga za obdelavo osebnih

podatkov. S tako ureditvijo je zagotovljeno, da bo uporabnik dela lahko podal avtorju več informacij kot zdaj.

Tretji odstavek 82. člena prenaša določbe prvega in drugega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. V skladu s prvim odstavkom 19. člena Direktive 2019/790/EU je določeno, da uporabnik dela (iz drugega odstavka 82. člena – tisti, ki je proti plačilu pridobil pravice za uporabo dela) vsaj enkrat letno avtorju na njegovo zahtevo (torej zahtevo avtorja) pošlje posodobljeno, relevantno in celovito poročilo, ki ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja vsebuje zlasti: vse načine uporabe dela; vse prihodke, dosežene z uporabo dela, vključno s prihodki iz trženja blaga ali storitev, ki vsebujejo to delo (na primer figure z likom literarnega junaka, predmeti in tekstil z njegovo podobo); in avtorski honorar ali nadomestilo, ki pripada avtorju (pri tem se upošteva avtorski honorar ali nadomestilo, ne glede na to, ali je bilo dogovorjeno v določenem znesku ali v odvisnosti od doseženega prihodka pri uporabi dela).

V četrttem odstavku 82. člena je v skladu s prvim odstavkom 19. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da kadar je uporabnik dela z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobil pravice za uporabo dela (od prve pogodbene stranke avtorja), lahko avtor od te osebe zahteva informacije iz tretjega odstavka 82. člena, če jih nima njegova prva pogodbeni stranka (to je uporabnik dela, ki je proti plačilu od avtorja pridobil pravice za uporabo dela). Na zahtevo avtorja mu njegova prva pogodbeni stranka pošlje kontaktne podatke oseb, ki so z nadaljnjim prenosom pravic proti plačilu pridobile pravice za uporabo dela (priimek, ime in naslov oziroma firmo in sedež, telefon, elektronski naslov) – ki jih uporabnik dela hrani po določbah drugega odstavka 82. člena. Taka ureditev avtorju omogoča, da pridobi celovitejšo informacijo o uporabi dela in doseženih prihodkih ne le od svoje prve pogodbene stranke, ampak tudi od oseb, na katere je njegova prva pogodbeni stranka naprej prenesla pravice, če teh informacij nima njegova prva pogodbeni stranka. Avtor se bo zato lažje odločal za morebitne spremembe sklenjenih pogodb, na primer za določitev dodatnega, primernejšega in pravičnejšega plačila (81. člen ZASP) ali za preklic materialne avtorske pravice (83. člen ZASP).

Peti odstavek 82. člena v skladu z namenom prvega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU določa, da se obveznost poročanja iz tretjega oziroma četrtga odstavka 82. člena nanaša na obdobje dejanske uporabe dela za doseganje gospodarske koristi. Nekatera avtorska dela nastajajo dalj časa in vsebujejo avtorska dela več avtorjev, na primer avdiovizualna dela, zato je smiselno, da se obveznost poročanja nanaša le na obdobje, ko se delo dejansko trži oziroma uporablja za doseganje gospodarske koristi, in ne tudi na obdobje, ko se delo dejansko ne uporablja za doseganje gospodarske koristi, pa čeprav so bile pravice že prenesene. Iz določbe prvega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU jasno izhaja, da je njen namen določiti obveznost poročanja le v tistih primerih, ko uporabnik dela dejansko uporablja avtorsko delo, ne pa tudi, kadar uporabnik dela ne uporablja in ne dosega gospodarske koristi.

Šesti odstavek 82. člena prenaša nezavezujočo določbo četrtga odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, ki omogoča državam članicam, da se v nekaterih primerih omeji obveznost poročanja in uporabnika dela razbremeni te obveznosti. V šestem odstavku spremenjenega 82. člena je v skladu s četrtim odstavkom 19. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da se določbe tretjega oziroma četrtga odstavka 82. člena ne uporabljajo, če prispevek avtorja glede na celotno delo ni znaten oziroma ima majhen vpliv na celotno delo (na primer uporaba nekega avtorskega dela v kratkem prizoru v primerjavi s celotno gledališko igro ali pri izvajalcih prispevek statista glede na celotno avdiovizualno delo). V tem primeru ni obveznosti poročanja temu avtorju, razen če dokaže, da potrebuje podatke za spremembo pogodbe po tretjem odstavku 81. člena (ker je s pogodbo dogovorjen avtorski honorar ali nadomestilo očitno nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi relevantnimi prihodki, ki se dosežejo z uporabo avtorskega dela). Če bo avtor to dokazal, bo uporabnik dela moral avtorju poslati poročilo v skladu s tretjim odstavkom 82. člena. Obveznost vodenja evidenc ostaja tudi, kadar je uporabnik dela razbremenjen obveznosti poročanja na podlagi tega odstavka, zaradi morebitne uporabe določbe tretjega odstavka spremenjenega 81. člena (t. i. klavzule o uspešnici).

Sedmi odstavek spremenjenega 82. člena prenaša nezavezujočo določbo tretjega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU, ki prav tako omogoča delno omejitev obveznosti poročanja avtorju. Določeno je, da če obveznost poročanja (iz tretjega oziroma četrtga odstavka 82. člena) ni sorazmerna glede na prihodke, dosežene z uporabo dela, se obveznost poročanja omeji na vrsto in stopnjo informacij, ki jih je v takih primerih mogoče razumno pričakovati. Obveznost poročanja je za uporabnika dela nesorazmerna, kadar z uporabo dela doseže nizke dohodke (če bi na primer uporabnik dela uporabil več del in jih vključil v drugo delo, z uporabo tega drugega dela pa bi prejel nizek prihodek). V takem primeru je za uporabnika dela poročanje vsakemu posameznemu avtorju, katerega delo je bilo

uporabljeno v (končnem) delu, nesorazmerna obremenitev glede na ustvarjen dohodek. Poročilo uporabnika dela zato v tem primeru temelji na informacijah, ki so na voljo v običajnem poslovanju na posameznem trgu, torej informacije, ki jih je v posameznih sektorjih, v katerih se uporabljajo avtorska dela, mogoče razumno pričakovati.

Z osmim odstavkom se v 82. člen prenaša določba šestega odstavka 19. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se določbe tretjega odstavka 82. člena (ki določa obveznost poročanja avtorju) ne uporabljajo za skupne sporazume in pogodbe, ki jih sklene kolektivna organizacija ali neodvisni subjekt upravljanja v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic (to je ZKUASP). Kolektivne organizacije in neodvisni subjekti upravljanja poročajo avtorju že v skladu z zakonom, ki ureja kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic, zato zanje ne velja obveznost poročanja po 82. členu.

Avtorji pa se lahko dogovorijo o obveznosti poročanja iz tega (82.) člena tudi na ravni dejavnosti v okviru kolektivnih avtorskih pogodb, ki jih sklenejo na podlagi 84. člena ZASP. Ta določa, da lahko organizacije avtorjev posameznih kategorij avtorskih del in uporabniki ali združenja uporabnikov teh del v skladu s tem zakonom: 1. določijo splošne pogoje za uporabo avtorskih del; 2. sklenejo tarifne sporazume.

Deveti odstavek spremenjenega 82. člena (delno) prenaša določbo prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU, ki vsebuje skupne določbe glede 19., 20. in 21. člena Direktive 2019/790/EU, da države članice zagotovijo, da so vse pogodbene določbe, ki preprečujejo skladnost s členi 19, 20 in 21, neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. V devetem odstavku je zato določeno, da so pogodbena določila, ki v škodo avtorja nasprotujejo določbam tega člena, nična. Na primer če bi sopogodbjenik avtorja, ki je pridobil materialne avtorske pravice od avtorja, in oseba, ki je z nadaljnjim prenosom pravic pridobila pravice za uporabo dela, v pogodbo vključila določbe, ki bi v škodo avtorja onemogočale izvajanje obveznosti poročanja, se na take določbe ne bosta mogla uspešno sklicevati.

ZASP v drugem odstavku 4. člena določa, da se določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek tretjega poglavja ZASP) smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP določeno drugače. Določba 82. člena ZASP se zato smiselno uporablja tudi za sorodne pravice in s tem tudi za izvajalca.

K 13. členu:

S 13. členom se v ZASP dodaja nov 82.a člen o alternativnem reševanju sporov. Prvi odstavek novega 82.a člena prenaša določbo prvega odstavka 13. člena (o mehanizmu pogajanja za namen dajanja na voljo avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo) in določbo prvega stavka 21. člena Direktive 2019/790/EU (države članice zagotovijo, da se spori v zvezi z obveznostjo glede preglednosti na podlagi 19. člena in mehanizma prilagoditve pogodbe na podlagi 20. člena lahko predložijo v postopku prostovoljnega alternativnega reševanja sporov).

Prvi odstavek določa, da avtorji in uporabniki lahko spor rešijo s posredovanjem mediatorja ali katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov, zlasti glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja (drugi odstavek 70. člena), avtorskega honorarja in nadomestila (81. člen) ter evidence prihodka in poročanja (82. člen). Avtorji in uporabniki lahko predlagajo posredovanje mediatorja tudi po določbah 68. člena ZKUASP ali uporabijo katerokoli drugo obliko alternativnega reševanja sporov, na primer conciliacijo ali arbitražo. Zaradi prenosa določb 13. člena Direktive 2019/790/EU je primeroma (»zlasti«) naveden spor glede prenosa posamične materialne avtorske pravice ali druge pravice avtorja (drugi odstavek 70. člena ZASP), ki lahko obsega tudi prenos materialnih avtorskih pravic za namen dajanja na voljo avdiovizualnih del pri storitvah videa na zahtevo. Zaradi prenosa določbe prvega stavka 21. člena Direktive 2019/790/EU so primeroma navedeni spori glede avtorskega honorarja in nadomestila (81. člen) ter evidence prihodka in poročanja (82. člen), saj se z določbami 81. in 82. člena med drugim prenašajo določbe 20. in 19. člena Direktive 2019/790/EU. Avtorji in uporabniki lahko s posredovanjem mediatorja ali drugimi oblikami alternativnega reševanja sporov rešujejo tudi katerekoli druge spore v zvezi z zahtevki, s katerimi stranke lahko prosto razpolagajo in se glede njih poravnajo. Na primer, posredovanje mediatorja bi lahko prispevalo tudi k hitrejšemu, učinkovitejšemu in cenejšemu zaključku pogajanj za sklenitev pogodbe med posameznim avtorjem in posameznim uporabnikom.

Z drugim odstavkom 82.a člena se prenašajo določbe drugega stavka 21. člena Direktive 2019/790/EU (države članice zagotovijo, da lahko reprezentativne organizacije avtorjev in izvajalcev na specifično zahtevo enega ali več avtorjev ali izvajalcev začnejo tovrstne postopke). Določeno je, da reprezentativno združenje avtorjev lahko na predlog avtorja začne postopke iz prejšnjega odstavka, torej posredovanje mediatorja ali uporabo katerekoli druge oblike alternativnega reševanja sporov, kot določa prvi odstavek 82.a člena. Namen določbe je omogočiti, da se postopka mediacije ali katerekoli druge oblike alternativnega reševanja sporov namesto posameznega avtorja udeleži reprezentativno združenje avtorjev, na primer sindikalna organizacija ali poklicno združenje, nasprotna stran (uporabnik) pa tega ne more preprečiti. S tako ureditvijo se olajšuje položaj avtorja, saj se mu za rešitev spora ni treba posebej izpostaviti, kar je lahko primerno zlasti za reševanje sporov, ki nastanejo med avtorjem in uporabnikom, ki je hkrati avtorjev delodajalec, ali za pogajanja o tarifnih sporazumih iz 84. člena ZASP. Reprezentativno združenje avtorjev bo morda tudi lažje doseglo rešitev spora, ker na primer razpolaga z obsežnejšimi podatki o spornih vprašanjih, o ureditvi v drugih primerljivih državah, in ima ustrezne kadre. Reprezentativno združenje avtorjev bo predlog avtorja obravnavalo v skladu s svojimi pravili.

Tretji odstavek 82.a člena (delno) prenaša določbo prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU, ki vsebuje skupne določbe glede 19., 20. in 21. člena Direktive 2019/790/EU: države članice zagotovijo, da so vse pogodbene določbe, ki preprečujejo skladnost s členi 19, 20 in 21, neizvršljive zoper avtorje in izvajalce. V tretjem odstavku novega 82.a člena je zato v skladu s prvim odstavkom 23. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da so pogodbena določila, ki v škodo avtorja nasprotujejo določbam tega člena, nična. Na primer, če bi uporabnik v pogodbo z avtorjem vnesel določbo, ki bi avtorju onemogočala alternativno reševanje sporov, se uporabnik na tako določbo ne bo mogel uspešno sklicevati.

ZASP v drugem odstavku 4. člena določa, da se določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek tretjega poglavja ZASP) smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP določeno drugače. Določba 82.a člena ZASP se zato smiselno uporablja tudi za sorodne pravice, torej tudi za izvajalca.

K 14. členu:

S 14. členom se spreminja 83. člen ZASP, ki že ureja preklic materialne avtorske pravice (zaradi nezadostnega izvrševanja prenesenih pravic oziroma nezadostnega izkoriščanja dela), tako da se prenašajo tiste določbe 22. člena Direktive 2019/790/EU, ki jih ZASP še ne vsebuje.

V prvem odstavku 83. člena se v prvem stavku za besedo »lahko« doda besedilo »v celoti ali delno«, s čimer se v skladu s prvim odstavkom 22. člena Direktive 2019/790/EU določa, da lahko avtor prekliče materialno avtorsko pravico v celoti ali delno. Tako je izrecno določeno, da lahko avtor prekliče materialno avtorsko pravico le v delu.

V prvem odstavku (83. člena ZASP) se v drugem stavku za besedo »sfere« doda besedilo »ali če je mogoče razumno pričakovati, da jih bo avtor odpravil«, s čimer se prenaša določba četrtega odstavka 22. člena Direktive 2019/790/EU, katere namen je, da se ne uporablja možnost preklica licence ali prenosa pravic, če je neizkoriščanje pravic pretežno posledica okoliščin, za katere je mogoče razumno pričakovati, da jih bo avtor ali izvajalec odpravil. Določba drugega stavka prvega odstavka 83. člena se zato s predlagano dopolnitvijo usklajuje z določbo četrtega odstavka 22. člena Direktive 2019/790/EU.

V tretjem odstavku 83. člena se na koncu besedila doda besedilo, s katerim se prenaša določba tretjega stavka tretjega odstavka 22. člena Direktive 2019/790/EU: avtor lahko po izteku tega roka namesto preklica materialne avtorske pravice prekliče izključnost prenosa pravic. Določeno je, da lahko avtor po izteku tega roka (ki ga v skladu z do zdaj veljavnim tretjim odstavkom 83. člena ZASP ponudi imetniku za zadostno izvrševanje pravice) namesto preklica materialne avtorske pravice prekliče (le) izključnost prenosa pravic. Posledica te avtorjeve odločitve je, da se dotedanji izključni prenos pravic spremeni v neizključni prenos pravic, kar avtorju omogoča, da prenese (neizključno) pravice tudi na druge osebe (izključni in neizključni prenos pravic sta urejena v 74. členu ZASP).

Ostale obvezne določbe 22. člena Direktive 2019/790/EU o pravici do preklica so že obsežene z določbami 83. člena, drugega odstavka 4. člena in 122.a člena ZASP.

ZASP v drugem odstavku 4. člena določa, da se določbe tega zakona o sestavinah avtorskega dela, o domnevi avtorstva, soavtorjih, avtorjih združenih del, vsebini materialnih avtorskih pravic in drugih pravic avtorja, razmerju med avtorsko in lastninsko pravico, vsebinskih omejitvah avtorske pravice, začetku in učinku teka rokov pri trajanju avtorske pravice ter avtorski pravici v pravnem prometu (1. in 2. oddelek tretjega poglavja ZASP) smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, razen če je v petem poglavju ZASP določeno drugače. Določba 83. člena ZASP se zato smiselno uporablja tudi za sorodne pravice, torej tudi za izvajalca, pri čemer je treba upoštevati tudi posebno določbo 122.a člena glede drugače določenega dodatnega roka iz tretjega odstavka 83. člena ZASP.

K 15. členu:

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejetja primerne in sorazmerne plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.

Eden od možnih mehanizmov je določitev prejetja primerne nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) zagotovi avtorju primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela. Avtor v takem primeru prenese svoje izključne materialne avtorske pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe avtorskega dela. Kljub prenosu svojih izključnih pravic ima avtor neopovedljivo pravico do primerne nadomestila (kot residuum – ostanek izključne pravice) za vsakokratno uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Sopogodbenik, na katerega bo avtor prenesel izključne (tudi prepovedne) pravice, bo lahko te pravice nemoteno izkoriščal (pravica avtorja do primerne nadomestila osebe, na katero je avtor prenesel svoje izključne pravice, ne ovira pri izkoriščanju avtorskega dela). Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES⁶³.

Z novim petim in šestim odstavkom 76. člena je smiselno po vzoru prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES določena neopovedljiva pravica avtorja do primerne nadomestila v primeru radiodifuzne retransmisije dela (peti odstavek) in v primeru priobčitve javnosti dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, če je prenesel svoje (izključne) pravice za tako uporabo. Avtor ima pravico do primerne nadomestila za vsakokratno tako uporabo dela. Določbi novega petega in šestega odstavka 76. člena veljata za vse vrste avtorskih del (razen če ZASP določa drugače). Določbe od 103. do vključno 110. člena pa vsebujejo posebne določbe za avdiovizualna dela, zato je treba primerljivi določbi do primerne nadomestila vključiti tudi v 104. (in 107.) člen ZASP.

Drugi odstavek 104. člena ZASP določa, da se s sklenitvijo pogodbe o avdiovizualni priredbi šteje, da je avtor prvotnega dela izključno in neomejeno prenesel na filmskega producenta pravico predelave in vključitve prvotnega dela v avdiovizualno delo, svoje materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na tem avdiovizualnem delu, njegovem prevodu, njegovih avdiovizualnih predelavah ali na fotografijah, nastalih v zvezi s produkcijo avdiovizualnega dela, če ni s pogodbo drugače določeno. V tretjem odstavku 104. člena ZASP je določeno, da ne glede na drugi odstavek 104. člena ZASP obdrži avtor prvotnega dela nekatere pravice, tudi na primer pravico do primerne nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno dajanje v najem videogramov avdiovizualnega dela (v skladu s prvim odstavkom 5. člena Direktive 2006/115/ES). Tem pravicam se avtor prvotnega dela ne more odpovedati (četrti odstavek 104. člena ZASP).

Zaradi pravne domneve iz drugega odstavka 104. člena ZASP je olajšan položaj filmskega producenta pri uporabi avdiovizualnega dela, avtor prvotnega dela (na primer literarnega dela, po katerem nastane avdiovizualno delo) pa je zato v slabšem položaju v primerjavi z avtorji drugih del, za katere ne velja podobna pravna domneva. Avtor prvotnega dela se kot šibkejša stran v primerjavi s filmskim producentom pogosto ne more dogovoriti za dodatna plačila avtorskega honorarja ali nadomestila od filmskega producenta (poleg enkratnega odkupa vseh pravic), zato ne prejme ničesar, tudi če se njegovo delo pogosto uporablja. Ker se avdiovizualna dela z novimi načini razširjanja del čedalje bolj

⁶³ Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

množično uporabljajo na spletu, je primerno, da se avtorju prvotnega dela zagotovi, da ima pravico do primerne nadomestila za najbolj množične uporabe na spletu, in sicer za radiodifuzno retransmisijo (spremenjeni 31. člen – 2. člen predloga zakona) avdiovizualnega dela, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu – pri katerih varovane vsebine na strežnik spletne platforme naložijo uporabniki storitev teh spletnih platform (novi 163.b člen – 27. člen predloga zakona), priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo in za dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo – brez te izključitve bi se določilo neupravičeno dvojno plačilo za isti način uporabe) za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi.

Da bi se avtorju prvotnega dela zagotovilo prejetje primerne nadomestila za nekatere najbolj množične uporabe avdiovizualnega dela na spletu, se spreminja tretji odstavek 104. člena. V tretjem odstavku 104. člena se v napovednem stavku beseda »obdrži« nadomesti z besedo »ima«, s čimer se jasneje določi, da ima avtor prvotnega dela v vsakem primeru, ne glede na sklenitev pogodbe o avdiovizualni priredbi po drugem odstavku 104. člena ZASP pravice, ki jih določa tretji odstavek 104. člena. Uporaba izraza »obdrži« bi lahko v praksi povzročila nejasnosti glede uporabe določb tretjega odstavka 104. člena (31. člen predloga zakona – čas uporabe), zato je primernejše, da se uporabi izraz »ima«, ki nedvoumno določa, da ima avtor prvotnega dela pravice, določene v tretjem odstavku 104. člena, tudi če je sklenil pogodbo o avdiovizualni priredbi.

V tretjem odstavku 104. člena se dodajo nova 4., 5., 6. in 7. točka, s katerimi se avtorju prvotnega dela določajo nove pravice do nadomestil. Te spremembe so povezane s spremembami 76. (10. člen predloga zakona) in četrtega odstavka 107. člena (16. člen predloga zakona). Ker ima po petem in šestem odstavku 76. člena avtor pravico do primerne nadomestila (praviloma od operaterja retransmisije, v primeru neposrednega oddajanja pa tudi od RTV organizacije – odvisno od njegovega dejanskega prispevka k enotnemu dejanju priobčitve javnosti) za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije dela in (od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu) za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, sta v tretjem odstavku 104. člena ZASP dodani primerljivi določbi nove 4. in 5. točke: z novo 4. točko se določi, da ima avtor prvotnega dela (ne glede na drugi odstavek 104. člena ZASP) pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela, z novo 5. točko pa se določi, da ima avtor prvotnega dela pravico do primerne nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Zaradi pravne domneve o prenosu pravic na filmskega producenta in s ciljem zagotovitve primerne in sorazmernega plačila za uporabo prvotnega dela, ki je predelano ali vključeno v avdiovizualno delo, se z novo 6. točko v tretjem odstavku 104. člena določi, da ima avtor prvotnega dela tudi pravico do primerne nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo. Z novo 7. točko tretjega odstavka 104. člena pa se določi, da ima avtor prvotnega dela tudi pravico do primerne nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela, ki ni obseženo s 5. in 6. točko tretjega odstavka 104. člena (torej, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo), vendar le za tiste primere dajanja na voljo javnosti avdiovizualnega dela, s katerimi se dosega posredna ali neposredna gospodarska korist oziroma so namenjene doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi (ne pa tudi dajanja na voljo javnosti avdiovizualnega dela, ki ni namenjeno doseganju gospodarske koristi, na primer dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela pod pogoji določene proste licence, ki ne omogoča komercialnega izkoriščanja). Zavezanec za plačilo nadomestila je tisti, ki na tak način uporabi avdiovizualno delo.

Cilj take ureditve je zagotoviti avtorju prvotnega dela, da je udeležen pri prejetju finančnih sredstev, ki se dosežejo z uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Taka ureditev avtorju prvotnega dela zagotavlja, da poleg praviloma enkratnega avtorskega honorarja prejme tudi primerno nadomestilo za uporabo dela, ki ga je ustvaril, s čimer se mu v skladu z 18. členom Direktive 2019/790/EU zagotovi primerno in sorazmerno plačilo za uporabo dela.

Ker se v skladu s četrtrim odstavkom 104. člena ZASP avtor prvotnega dela pravicam iz tretjega odstavka 104. člena ZASP ne more odpovedati, se s tako ureditvijo avtorju prvotnega dela zagotavlja, da bo udeležen pri delu sredstev, ki jih bodo z uporabo avdiovizualnega dela za gospodarsko korist prejeli

drugi.

Enaka ureditev je predlagana za soavtorje avdiovizualnega dela s spremembo četrtega odstavka 107. člena ZASP (16. člen predloga zakona).

K 16. členu:

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primerne in sorazmerne plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.

Eden od možnih mehanizmov je določitev prejemanja primerne nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim avtorskim honorarjem (med avtorjem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne avtorske pravice) zagotovi avtorju primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegovega dela. Avtor v takem primeru prenese svoje izključne materialne avtorske pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe avtorskega dela. Kljub prenosu svojih izključnih pravic ima avtor neopovedljivo pravico do primerne nadomestila (kot residuum – ostanek izključne pravice) za vsakokratno uporabo avtorskega dela, ki ga je ustvaril. Sopogodbenik, na katerega bo avtor prenesel izključne (tudi prepovedne) pravice, bo lahko te pravice nemoteno izkoriščal (pravica avtorja do primerne nadomestila osebe, na katero je avtor prenesel svoje izključne pravice, ne ovira pri izkoriščanju avtorskega dela). Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES⁶⁴.

Z novim petim in šestim odstavkom 76. člena je smiselno po vzoru prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES določena neopovedljiva pravica avtorja do primerne nadomestila v primeru radiodifuzne retransmisije dela (peti odstavek) in v primeru priobčitve javnosti dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, če je prenesel svoje (izključne) pravice za tako uporabo. Avtor ima pravico do primerne nadomestila za vsakokratno tako uporabo dela. Določbi novega petega in šestega odstavka 76. člena veljata za vse vrste avtorskih del (razen če ZASP določa drugače). Določbe od 103. do vključno 110. člena pa vsebujejo posebne določbe za avdiovizualna dela, zato je treba primerljivi določbi do primerne nadomestila vključiti tudi v 107. (in 104.) člen ZASP.

Pri avdiovizualnih delih je določena pravna domneva, da se s sklenitvijo pogodbe o filmski produkciji šteje, da so soavtorji izključno in neomejeno prenesli na filmskega producenta vse svoje materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na avdiovizualnem delu, njegovem prevodu, njegovih avdiovizualnih predelavah ali pri tem delu nastalih fotografijah, če ni s pogodbo drugače določeno (drugi odstavek 107. člena ZASP). V četrtem odstavku 107. člena ZASP pa je določeno, da soavtorji (in avtorji prispevkov) ne glede na določbe prejšnjih odstavkov (tj. prvega, drugega in tretjega odstavka 107. člena ZASP) obdržijo pravice, določene v tretjem odstavku (1. do 3. točka), tudi na primer pravico do primerne nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno dajanje v najem videogramov avdiovizualnega dela (v skladu s prvim odstavkom 5. člena Direktive 2006/115/ES). Tem pravicam se soavtorji avdiovizualnega dela in avtorji prispevkov ne morejo odpovedati (peti odstavek 107. člena ZASP).

Zaradi pravne domneve iz drugega odstavka 107. člena ZASP je olajšan položaj filmskega producenta pri uporabi avdiovizualnega dela, soavtorji avdiovizualnega dela pa so zato v slabšem položaju v primerjavi z avtorji drugih del, za katere ne velja podobna pravna domneva. Soavtorji avdiovizualnih del se kot šibkejša stran v primerjavi s filmskim producentom pogosto ne morejo dogovoriti za dodatna plačila avtorskega honorarja ali nadomestila od filmskega producenta (poleg enkratnega odkupa vseh pravic), zato ne prejmejo ničesar, tudi če se njihova dela pogosto uporabljajo. Ker se avdiovizualna dela z novimi načini razširjanja del čedalje bolj množično uporabljajo na spletu, je primerno, da se soavtorjem avdiovizualnega dela zagotovi, da imajo pravico do primerne nadomestila za najbolj množične uporabe na spletu, in sicer za radiodifuzno retransmisijo (spremenjeni 31. člen – 2. člen predloga zakona) avdiovizualnega dela, priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu – pri katerih varovane vsebine na strežnik spletne platforme naložijo uporabniki storitev teh

⁶⁴ Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

spletnih platform (novi 163.b člen – 27. člen predloga zakona), priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo in za dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela (ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo – brez te izključitve bi se določilo neupravičeno dvojno plačilo za isti način uporabe) za namen doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi.

Da bi se soavtorjem avdiovizualnega dela zagotovilo prejemanje primerne nadomestila za nekatere najbolj množične uporabe avdiovizualnega dela na spletu, se spreminja četrti odstavek 107. člena. V četrtem odstavku 107. člena se v napovednem stavku beseda »obdržijo« nadomesti z besedo »imajo«, s čimer se jasneje določi, da imajo soavtorji avdiovizualnega dela v vsakem primeru, ne glede na sklenitev pogodbe o filmski produkciji po drugem odstavku 107. člena ZASP pravice, ki jih določa četrti odstavek 107. člena. Uporaba izraza »obdržijo« bi lahko v praksi povzročila nejasnosti glede uporabe določb četrtega odstavka 107. člena (31. člen predloga zakona – čas uporabe), zato je primernejše, da se uporabi izraz »imajo«, ki nedvoumno določa, da imajo soavtorji avdiovizualnega dela pravice, določene v četrtem odstavku 107. člena, tudi če so sklenili pogodbo o filmski produkciji.

V četrtem odstavku 107. člena se dodajo nova 4., 5., 6. in 7. točka, s katerimi se soavtorjem avdiovizualnega dela določajo nove pravice do nadomestil. Te spremembe so povezane s spremembami 76. (10. člen predloga zakona) in tretjega odstavka 104. člena (15. člen predloga zakona). Ker ima po petem in šestem odstavku 76. člena avtor pravico do primerne nadomestila (praviloma od operaterja retransmisije, v primeru neposrednega oddajanja pa tudi od RTV organizacije – odvisno od njunega dejanskega prispevka k enotnemu dejanju priobčitve javnosti) za vsakokratno uporabo dela v primeru radiodifuzne retransmisije dela in (od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu) za vsakokratno uporabo dela v primeru priobčitve javnosti dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu, sta v četrtem odstavku 107. člena dodani primerljivi določbi nove 4. in 5. točke: z novo 4. točko se določi, da imajo soavtorji pravico do primerne nadomestila za vsakokratno radiodifuzno retransmisijo avdiovizualnega dela, z novo 5. točko pa se določi, da imajo soavtorji pravico do primerne nadomestila od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

Zaradi pravne domneve o prenosu pravic na filmskega producenta in s ciljem zagotovitve primerne in sorazmerne plačila za uporabo avdiovizualnega dela se z novo 6. točko v četrtem odstavku 107. člena določi, da imajo soavtorji avdiovizualnega dela tudi pravico do primerne nadomestila za vsakokratno priobčitev javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo. Z novo 7. točko četrtega odstavka 107. člena pa se določi, da soavtorji avdiovizualnega dela obdržijo tudi pravico do primerne nadomestila za vsakokratno dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela, ki ni obseženo s 5. in 6. točko četrtega odstavka 107. člena (torej, ki ni obseženo s priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev deljenja vsebin na spletu in priobčitvijo javnosti avdiovizualnega dela v okviru storitev videa na zahtevo), vendar le za tiste primere dajanja na voljo javnosti avdiovizualnega dela, s katerimi se dosega posredna ali neposredna gospodarska korist oziroma so namenjene doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi (ne pa tudi dajanja na voljo javnosti avdiovizualnega dela, ki ni namenjeno doseganju posredne ali neposredne gospodarske koristi, na primer dajanje na voljo javnosti avdiovizualnega dela pod pogoji določene proste licence, ki ne omogoča komercialnega izkoriščanja). Zavezanec za plačilo nadomestila je tisti, ki na tak način uporabi avdiovizualno delo.

Cilj take ureditve je zagotoviti soavtorjem avdiovizualnega dela, da so udeleženi pri prejemanju finančnih sredstev, ki se dosežejo z uporabo avtorskega dela, ki so ga ustvarili. Taka ureditev soavtorjem avdiovizualnega dela zagotavlja, da poleg praviloma enkratnega avtorskega honorarja prejmejo tudi primerno nadomestilo za uporabo dela, ki so ga ustvarili, s čimer se jim v skladu z 18. členom Direktive 2019/790/EU zagotovi primerno in sorazmerno plačilo za uporabo dela.

Ker se v skladu s petim odstavkom 107. člena ZASP soavtorji avdiovizualnega dela pravici iz četrtega odstavka 107. člena ZASP ne morejo odpovedati, se s tako ureditvijo soavtorjem avdiovizualnega dela zagotavlja, da bodo udeleženi pri delu sredstev, ki jih bodo z uporabo avdiovizualnega dela za gospodarsko korist prejeli drugi.

Enaka ureditev je predlagana za avtorja prvotnega dela s spremembo tretjega odstavka 104. člena ZASP (15. člen predloga zakona).

K 17. členu:

S 17. členom se spreminja drugi odstavek 108. člena ZASP, ki določa obveznost filmskega producenta, da mora najmanj enkrat letno pošiljati soavtorjem avdiovizualnega dela poročilo o ustvarjenem dohodku, in sicer ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela. Ker se z 12. členom predloga zakona spreminja 82. člen ZASP in se v njem celovito ureja obveznost poročanja avtorju o uporabi dela, je nujna sprememba drugega odstavka 108. člena ZASP tako, da se določi, da filmski producent poroča soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena (s čimer se tudi delno prenašajo določbe prvega, drugega, tretjega, četrtega in šestega odstavka 19. člena ter prvega odstavka 23. člena Direktive 2019/790/EU). Drugi odstavek 108. člena ZASP se zato spremeni tako, da se določi, da filmski producent poroča soavtorjem avdiovizualnega dela ob upoštevanju 82. člena ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela. V primerjavi z do zdaj veljavno določbo drugega odstavka 108. člena ZASP je črtano, da mora filmski producent najmanj enkrat letno pošiljati poročilo o ustvarjenem dohodku, saj je že v tretjem odstavku 82. člena (12. člen predloga zakona) določeno, da uporabnik vsaj enkrat letno avtorju (na njegovo zahtevo) pošlje posodobljeno, relevantno in celovito poročilo, ki ob upoštevanju posebnosti vsakega sektorja vsebuje zlasti: vse načine uporabe dela; vse prihodke, dosežene z uporabo dela, vključno s prihodki iz trženja blaga ali storitev, ki vsebujejo to delo; avtorski honorar ali nadomestilo, ki pripada avtorju. V primerjavi z do zdaj veljavno določbo se ohranja obveznost filmskega producenta, da poroča ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela. Tako se zagotovi, da bo filmski producent poročal soavtorjem avdiovizualnega dela, kot to določa spremenjeni 82. člen (12. člen predloga zakona).

K 18. členu:

Direktiva 2019/790/EU v 3. do 6. členu uvaja nove obvezne izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, besedilno in podatkovno rudarjenje, digitalno in čezmejno poučevanje ter ohranjanje kulturne dediščine, v drugem odstavku 8. člena pa za uporabo razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa. Na te izjeme se nanaša tudi določba prvega odstavka 7. člena Direktive. Razen za besedilno in podatkovno rudarjenje za raziskovalne namene veljajo te izjeme in omejitve tudi za računalniške programe, pri čemer je obseg izjem in omejitev različen.

Računalniški programi so urejeni v 2. oddelku četrtega poglavja ZASP (Računalniški programi), in sicer v členih od 111 do 117. Z 18. členom se spreminjajo in dopolnjujejo določbe 114. člena ZASP, ki ureja vsebinske omejitve avtorjevih pravic.

V novem četrtem odstavku 114. člena se določajo nove vsebinske omejitve avtorske pravice, ki veljajo za računalniške programe. V novi 1. točki je v skladu s prvim odstavkom 5. člena Direktive 2019/790/EU določena vsebinska omejitev avtorske pravice za računalniške programe, in sicer za ponazoritev pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno. Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko v tem primeru, če so izpolnjeni pogoji iz 47.b člena, izvrši dejanja iz prvega odstavka 113. člena ZASP⁶⁵, pri čemer je distribuiranje omejeno na elektronsko obliko. Dovoljena uporaba računalniških programov je omejena na elektronsko obliko (kot to izhaja iz 21. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU in na dejstvo, da se v okviru ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno lahko računalniški program uporablja le v elektronski obliki) in le, če so izpolnjeni pogoji iz 47.b člena. Učitelj bo zato lahko pod pogoji iz 47.b člena na primer reproduciral sestavni del računalniškega programa v elektronski obliki in ga dal na voljo javnosti (učencem) v varnem elektronskem okolju.

V novi 2. točki novega četrtega odstavka 114. člena se v skladu z drugim odstavkom 8. člena Direktive 2019/790/EU določa vsebinska omejitev avtorske pravice za računalniške programe, ki štejejo za delo izven pravnega prometa. Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko v primeru dela izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e člena, izvrši dejanja iz prvega odstavka 113. člena ZASP. Računalniški program se lahko v okviru te vsebinske omejitve pravic uporabi le, če šteje za delo izven pravnega prometa, in pod pogoji, ki jih določajo novi 50.e, 50.f in 50.g člen.

V skladu s prvim odstavkom 4. člena Direktive 2019/790/EU nova 3. točka novega četrtega odstavka

⁶⁵ Prvi odstavek 113. člena ZASP določa:

(1) Če ni v 114. in 115. členu tega zakona drugače določeno, ima avtor računalniškega programa zlasti izključno pravico do:

1. reproduciranja sestavnih delov ali celotnega računalniškega programa, ne glede na to, ali je začasno ali trajno ter s katerim sredstvom in v kateri obliki. Če je za nalaganje, prikazovanje, izvajanje, prenašanje ali shranjevanje računalniškega programa potrebno njegovo reproduciranje, je za ta ravnanja potrebno dovoljenje avtorja;
2. prevoda, prilagoditve, priredbe ali kakšne drugačne predelave računalniškega programa ter reproduciranja rezultatov teh predelav, vendar brez poseganja v pravice tistega, ki je predelave opravil;
3. distribuiranja izvirnika računalniškega programa ali njegovih primerkov v katerikoli obliki, vključno z njegovim dajanjem v najem.

114. člena določa, da lahko upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.a člena, izvrši dejanja iz 1. in 2. točke prvega odstavka 113. člena ZASP (torej reproducira in predela računalniški program ter reproducira rezultat predelave). Uporaba računalniškega programa je dovoljena brez dovoljenja imetnika pravic in brez plačila imetniku pravic, vendar pod pogoji iz 57.a člena, zato je treba pri tem upoštevati, da si lahko avtor tudi pridrži pravice in ne dovoli besedilnega in podatkovnega rudarjenja po 57.a členu. Upoštevati je treba tudi določbe o hrambi takih primerkov računalniških programov. V okviru vsebinske omejitve avtorske pravice iz 3. točke novega četrtega odstavka 114. člena pa ni dovoljena uporaba računalniških programov za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (ki jo določa novi 57.b člen).

Z novo 4. točko novega četrtega odstavka 114. člena se prenaša določba 6. člena Direktive 2019/790/EU v delu, ki se nanaša na računalniške programe, in dovoljuje prosto uporabo v okviru vsebinske omejitve avtorske pravice za ohranjanje kulturne dediščine. Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko v primeru ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz ~~57.e~~57dc člena, izvrši dejanja iz 1. točke prvega odstavka 113. člena ZASP. Pravne osebe iz prvega odstavka novega ~~57.ed~~ člena bodo lahko računalniške programe, ki so trajno v njihovih zbirkah, reproducirale, kot je določeno v 1. točki 113. člena ZASP, in pod pogoji iz novega ~~57.ed~~ člena.

Dosedanji četrti odstavek, ki postane peti odstavek, se spremeni tako, da določa, katere določbe ne veljajo za računalniške programe: za računalniške programe ne veljajo določbe o pravici skesanja (20. člen), privatnem ali drugem lastnem reproduciranju (37., 38. in 50. člen), pravici avtorja do primernega nadomestila za radiodifuzno retransmisijo (peti odstavek 76. člena), pravici do primernega nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (šesti odstavek 76. člena), avtorskem honorarju in nadomestilu (81. člen), evidenci prihodka in poročanju (82. člen), alternativnem reševanju sporov (82.a člen) in preklicu materialne avtorske pravice (83. člen). V primerjavi z do zdaj veljavno določbo prvega stavka četrtega odstavka 114. člena ZASP, se v prvem delu stavka, ki se nanaša na neveljavnost določb o pravici skesanja (20. člen) in privatnem ali drugem lastnem reproduciranju (37., 38. in 50. člen), črta sklic na 39. člen, ker je ta z uveljavitvijo ZKUASP prenehal veljati. Zato se navedejo le preostale veljavne določbe: »(37., 38. in 50. člen)« – do zdaj veljavno besedilo se v delu, kjer so navedene določbe, glasi: »(37. do 39. člen in 50. člen)«. S preostalim besedilom prvega stavka pa se prenaša drugi odstavek 23. člena Direktive 2019/790/EU, ki izključuje uporabo členov od 18 do 22 Direktive 2019/790/EU za avtorje računalniškega programa – to so določbe o načelu primernega in sorazmernega plačila avtorju in izvajalcu; obveznosti glede preglednosti oziroma poročanja avtorju in izvajalcu; mehanizmu prilagoditve pogodbe, kadar je prvotno dogovorjeno plačilo avtorju in izvajalcu nesorazmerno nizko v primerjavi z vsemi naknadnimi relevantnimi prihodki, ki izvirajo iz izkoriščanja del ali izvedb; postopku alternativnega reševanja sporov glede obveznosti preglednosti in mehanizma prilagoditve pogodbe; in pravici do preklica. Z besedilom prvega stavka četrtega odstavka 114. člena ZASP, ki je dodano v primerjavi z do zdaj veljavno določbo, je zato določeno, da za računalniške programe ne veljajo določbe o pravici avtorja do primernega nadomestila za radiodifuzno retransmisijo (peti odstavek 76. člena), pravici do primernega nadomestila za priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (šesti odstavek 76. člena), avtorskem honorarju in nadomestilu (81. člen), evidenci prihodka in poročanju (82. člen), alternativnem reševanju sporov (82.a člen) in preklicu materialne avtorske pravice (83. člen). Drugi stavek novega petega odstavka 114. člena v primerjavi z do zdaj veljavno določbo četrtega odstavka 114. člena ZASP ni spremenjen: računalniških programov ni mogoče javno posojati (36. člen), če ni s pogodbo z avtorjem drugače določeno.

Zaradi dodanega novega četrtega odstavka dosedanji peti odstavek postane šesti odstavek.

K 19. členu:

Prvi odstavek 18. člena Direktive 2019/790/EU določa, da države članice zagotovijo, da so avtorji in izvajalci, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje svojih del ali drugih predmetov varstva, upravičeni do prejemanja primernega in sorazmernega plačila. V skladu z drugim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU lahko države članice pri izvajanju načela iz prvega odstavka v nacionalnem pravu prosto uporabljajo različne mehanizme in upoštevajo načelo pogodbene svobode ter pravično ravnovesje med pravicami in interesi.

Eden od možnih mehanizmov je določitev prejemanja primernega nadomestila, ki skupaj s pogodbeno dogovorjenim nadomestilom (med izvajalcem in osebo, na katero je prenesel svoje izključne materialne pravice) zagotovi izvajalcu primerno in sorazmerno plačilo za uporabo njegove izvedbe. Izvajalec v

takem primeru prenese svoje izključne materialne pravice na drugo osebo, ki tako pridobi pravice do prepovedi uporabe izvedbe, vendar pa obdrži oziroma ima neodpovedljivo pravico, da prejme nadomestilo za uporabo izvedbe, ki jo je ustvaril. Primer takšne ureditve je določba prvega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES⁶⁶.

ZASP v 122. členu ureja pravico do nadomestila pri javni priobčitvi fonograma, in sicer ima izvajalec pravico do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo. Priobčitev javnosti obsega med drugim tudi radiodifuzno retransmisijo (spremenjeni 31. člen – 2. člen predloga zakona) in priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu (novi 163.b člen – 27. člen predloga zakona). Proizvajalec fonograma prejme od uporabnika enkratno primerno nadomestilo za javno priobčitev fonograma na podlagi prvega odstavka 130. člena ZASP⁶⁷, delež od tega nadomestila pa na podlagi drugega odstavka 130. člena ZASP⁶⁸ izplača izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na uporabljenem fonogramu. Nadomestilo je enotno in si ga delita izvajalec in proizvajalec fonograma. Ta ureditev temelji na 12. členu Rimske konvencije. Izvajalci (na primer filmski igralci) pa za priobčitev javnosti videograma s svojo izvedbo ne prejmejo od uporabnika nadomestila za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo. S prvim odstavkom 124. člena ZASP je za izvajalce, na primer filmske igralce, določena domneva prenosa: s sklenitvijo pogodbe o filmski produkciji se šteje, da je izvajalec izključno in neomejeno prenesel na filmskega producenta vse svoje materialne pravice na izvedbi, če ni s pogodbo drugače določeno. Zaradi te pravne domneve je olajšan položaj filmskega producenta pri uporabi avdiovizualnega dela, izvajalci, katerih izvedbe so v avdiovizualnem delu in posnete na videogramu, pa so zato v slabšem položaju v primerjavi z drugimi izvajalci, za katere ne velja ta pravna domneva.

Z 19. členom se zaradi prenosa prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU spreminja 122. člen ZASP predvsem zato, da se tudi izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na videogramu, zagotovi pravica do nadomestila za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo, ter da se za vse izvajalce zagotovi, da se pravici do nadomestila ne more odpovedati. Tako se zagotovi, da pravica do nadomestila v primeru priobčitve javnosti fonograma ali videograma ostane pri izvajalcu.

Spremenjeni 122. člen ureja pravico do nadomestila pri priobčitvi javnosti fonograma in videograma, zato v naslovu člena napotuje ne le na fonogram, temveč tudi na videogram. V primerjavi z naslovom do zdaj veljavne določbe 122. člena ZASP je v naslovu spremenjenega 122. člena namesto pojma »javna priobčitev« uporabljen pojem »priobčitev javnosti«, kar pomeni v skladu z drugim odstavkom 22. člena ZASP⁶⁹ uporabo dela v netelesni obliki, s čimer se naslov tudi notranje uskladi z drugimi določbami ZASP, ki napotujejo na priobčitev javnosti.

S prvim odstavkom spremenjenega 122. člena se določa pravica izvajalca do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za priobčitev javnosti fonograma z njegovo izvedbo (to je izvedbo izvajalca). V primerjavi z do zdaj veljavno določbo 122. člena ZASP je namesto pojma »javna priobčitev« uporabljen pojem »priobčitev javnosti«, kar pomeni v skladu z drugim odstavkom 22. člena ZASP uporabo dela v netelesni obliki, s čimer se določba tudi notranje uskladi z drugimi določbami ZASP. Zato je nujna tudi enaka sprememba v naslovu in besedilu 130. člena ZASP, ki do zdaj ureja pravico do nadomestila pri javni priobčitvi fonograma, po kateri proizvajalec fonograma prejme nadomestilo, do deleža tega nadomestila pa so upravičeni izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu.

⁶⁶ Prvi odstavek 5. člena Direktive 2006/115/ES določa:

Kadar je avtor ali izvajalec prenesel ali dodelil svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvirnikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma, ta avtor ali izvajalec obdrži pravico, da za najem dobi pravično nadomestilo.

⁶⁷ Prvi odstavek 130. člena ZASP določa:

(1) Če se fonogram, ki je bil izdan za komercialne namene, ali njegov posnetek uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve, je dolžan uporabnik vsakokrat plačati proizvajalcu fonogramov enkratno primerno nadomestilo.

⁶⁸ Polovico nadomestila iz prejšnjega odstavka mora proizvajalec fonogramov izplačati izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na uporabljenem fonogramu, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži.

⁶⁹ Drugi odstavek 22. člena ZASP določa:

(2) Uporaba dela v netelesni obliki (priobčitev javnosti) obsega zlasti naslednje pravice:

1. pravico javnega izvajanja (26. člen);
2. pravico javnega prenašanja (27. člen);
3. pravico javnega predvajanja s fonogrami in videogrami (28. člen);
4. pravico javnega prikazovanja (29. člen);
5. pravico radiodifuznega oddajanja (30. člen);
6. pravico radiodifuzne retransmisije (31. člen);
7. pravico sekundarnega radiodifuznega oddajanja (32. člen);
8. pravico dajanja na voljo javnosti (32.a člen).

Z drugim odstavkom spremenjenega 122. člena se prenaša določba prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU in se za izvajalce, katerih izvedbe so posnete na videogramu (na primer filmski igralci), določa nova pravica do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma s svojo izvedbo. S tem se v skladu s prvim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na videogramu, skupaj s tretjim odstavkom spremenjenega 122. člena zagotovi, da prejmejo primerno in sorazmerno nadomestilo, kadar licencirajo ali prenesejo svoje izključne pravice za izkoriščanje izvedb (kar je glede na pravno domnevo o prenosu pravic na filmskega producenta iz 124. člena v skoraj vseh primerih, saj so izvajalci praviloma šibkejša stran v primerjavi s filmskim producentom). Uporabnik plača nadomestilo izvajalcu, in sicer tisti uporabnik, ki uporabi videogram za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma z izvedbo izvajalca oziroma izvajalcev. Ker pri izvajalcih, katerih izvedbe so posnete na videogramu, ni treba vezati pravice do nadomestila na deležu, ki ga prejme filmski producent, oziroma ni treba določiti enotnega skupnega nadomestila filmskega producenta in izvajalca, se tem izvajalcem določa samostojna pravica do nadomestila. Izvajalec, katerega izvedba je na videogramu, bo tako upravičen do primernega nadomestila za priobčitev javnosti videograma s svojo izvedbo (na primer za radiodifuzno oddajanje, radiodifuzno retransmisijo, sekundarno radiodifuzno oddajanje, drugo obliko priobčitve javnosti, kot je priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu – novi 163.b člen (27. člen predloga zakona)). Z drugim odstavkom spremenjenega 122. člena se izvajalce, katerih izvedbe so na videogramu, postavlja v smiselno primerljiv položaj z izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu (na primer izvajalci glasbe), saj bodo za uporabo videograma s svojo izvedbo prejeli nadomestilo, ki ga zdaj ne prejema. Cilj take ureditve je zagotoviti izvajalcem, katerih izvedbe so na videogramu, da so udeleženi pri prejemanju finančnih sredstev, ki se dosežejo z uporabo njihovih izvedb (izvajalci, katerih izvedbe so na fonogramu, nadomestilo že prejema). Taka ureditev zagotavlja tudi izvajalcem, katerih izvedbe so na videogramu, da poleg praviloma enkratnega nadomestila po sklenitvi pogodbe o filmski produkciji prejmejo tudi primerno nadomestilo za uporabo svoje izvedbe, s čimer se jim v skladu s prvim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU zagotovi prejetje primerne in sorazmerne plačila za uporabo izvedbe.

S tretjim odstavkom spremenjenega 122. člena se zaradi prenosa določb prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU določa, da se izvajalec pravici do nadomestila po tem členu (to je iz prvega in drugega odstavka spremenjenega 122. člena) ne more odpovedati. Tako se zagotovi, da je izvajalec upravičen do primernega nadomestila, tudi če je prenesel svoje izključne pravice. S tako ureditvijo je v skladu s prvim odstavkom 18. člena Direktive 2019/790/EU vsakemu izvajalcu zagotovljeno prejetje primerne in sorazmerne plačila v primeru priobčitve javnosti fonograma in videograma s svojo izvedbo, saj bo kljub prenosu svojih izključnih pravic obdržal pravico do nadomestila za priobčitev javnosti izvedbe, ki jo je ustvaril.

K 20. členu:

V spremenjenem 123. členu so določene pravice izvajalca do nadomestila. Prvi odstavek 123. člena je vsebinsko enak do zdaj veljavnemu prvemu odstavku 123. člena ZASP, pri čemer se z navedbo številke prvega odstavka »(1)« odpravlja nomotehnična pomanjkljivost, ki je nastala pri predhodni spremembi tega člena. Prvi odstavek spremenjenega 123. člena enako kot do zdaj določa, da ima izvajalec pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po drugem odstavku 37. člena ZASP.

Z drugim odstavkom 123. člena se odpravlja pomanjkljivost pri prenosu prvega in drugega odstavka 5. člena Direktive 2006/115/ES, ki določa, da izvajalec (in avtor) obdrži pravico do pravičnega nadomestila, kadar je prenesel svojo pravico dajanja v najem v zvezi s fonogramom oziroma izvornikom ali kopijo filma producentu fonograma ali filma. Tej pravici do pravičnega nadomestila se izvajalci ne morejo odpovedati. Ker do zdaj veljaven drugi odstavek 123. člena ZASP ureja pravico do pravičnega nadomestila le za izvajalce, ki so prenesli pravico dajanja v najem fonogramov na proizvajalca fonogramov, ne pa tudi za izvajalca, ki je na filmskega producenta prenesel pravico dajanja v najem videogramov s svojo izvedbo (kar ni v skladu z Direktivo 2006/115/ES), se ta pomanjkljivost odpravlja. Z drugim odstavkom se zato določa, da kadar izvajalec na proizvajalca fonograma ali filmskega producenta prenese pravico dajanja v najem fonogramov ali videogramov s svojo izvedbo, mu mora proizvajalec fonograma ali filmski producent plačati pravično nadomestilo, in tudi da se izvajalec pravici do pravičnega nadomestila ne more odpovedati. S tako ureditvijo se tudi odpravlja neskladje med 7. točko 121. člena ZASP (ki za izvajalca določa izključno pravico dajanja v najem fonogramov in videogramov s svojo izvedbo – ne le fonogramov) in do zdaj veljavnim drugim odstavkom 123. člena (ki pri nadomestilu za dajanje v najem ne upošteva izvedb na videogramu in obveznosti filmskega

producenta do plačila pravičnega nadomestila izvajalcu).

K 21. členu:

Z 21. členom se v naslovu in v prvem odstavku 130. člena namesto pojma »javna priobčitev« uporabi pojem »priobčitev javnosti«, kar pomeni v skladu z drugim odstavkom 22. člena uporabo dela v netelesni obliki, s čimer se določba tudi notranje uskladi z drugimi določbami ZASP. Sprememba je nujna zaradi spremembe 122. člena (19. člen predloga zakona), ki zaradi prenosa določb prvega odstavka 18. člena Direktive 2019/790/EU ureja pravico do nadomestila pri priobčitvi javnosti fonograma in videograma. Ker je pravica izvajalca, katerega izvedba je posneta na fonogramu, vezana na delež enotnega nadomestila, ki ga prejme proizvajalec fonograma (za proizvajalca fonograma in izvajalca), je za izvajanje zakona nujno, da sta določbi med seboj usklajeni.

K 22. členu:

ZASP določa pravice filmskega producenta na videogramu in pravice izvajalca na izvedbi, ki je na videogramu, ne opredeljuje pa pojma »videogram«, kar je pomanjkljivost sedanje ureditve ZASP. V 133. členu se zato po vzoru ureditve proizvajalca fonogramov in fonograma (128. člen ZASP) pri določbi o filmskem producentu (133. člen ZASP) doda opredelitev pojma videogram.

V 133. členu se za besedilom, člena, ki se označi kot prvi odstavek, doda nov drugi odstavek, ki določa opredelitev pojma videogram v skladu z b) točko 2. člena Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah, d) točko prvega odstavka 3. člena in s c) točko prvega odstavka 9. člena Direktive 2006/115/ES ter z d) točko 2. člena in s c) točko drugega odstavka 3. člena Direktive 2001/29/ES (ti direktivi nastanek sorodnih pravic filmskega producenta vežeta na prvi posnetek oziroma prvo fiksiranje filma). Nov drugi odstavek tako določa, da videogram pomeni prvi posnetek avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik z zvokom ali brez, ali njihovega nadomestka, s katerega se ti lahko zaznajo, reproducirajo ali priobčujejo s pomočjo naprave.

K 23. členu:

Proizvajalec fonograma prevzame pobudo in odgovornost za nastanek fonograma, zato ima svoje izvirne pravice na fonogramu. Filmski producent pa organizira in vodi ustvarjanje avdiovizualnega dela ter je odgovoren za njegovo dokončanje, zato ima svoje izvirne pravice na videogramu. Proizvajalec fonograma in filmski producent zagotovita fiksiranje dela na nosilcu (fonogram, videogram) in sta glede tega v primerljivem položaju. Proizvajalec fonograma ima svoje izključne pravice, ki jih določa 129. člen ZASP⁷⁰, in po do zdaj veljavni določbi 130. člena ZASP pravico do nadomestila pri javni priobčitvi fonograma za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve, in sicer od uporabnika, ki uporabi fonogram za določeno obliko javne priobčitve oziroma priobčitve javnosti. Filmski producent ima svoje izvirne pravice, ki jih določa 134. člen ZASP⁷¹, ne pa tudi primerljive pravice do nadomestila, kot jo ima proizvajalec fonograma. Proizvajalec fonogramov in filmski producent imata tudi vsak svojo pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po drugem odstavku 37. člena ZASP.

Zaradi smiselne izenačitve položaja filmskega producenta s položajem proizvajalca fonograma se s 23. členom za 134. členom doda nov 134.a člen, ki po vzoru ureditve pravice do nadomestila pri priobčitvi javnosti fonogramov za proizvajalca fonogramov, ureja pravico filmskega producenta do nadomestila pri priobčitvi javnosti videograma. Določa se, da ima filmski producent pravico do primernega nadomestila za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko priobčitve javnosti videograma. Tako se zagotovi, da bo tudi filmski producent prejel primerno nadomestilo za vsakokratno radiodifuzno oddajanje ali drugo obliko priobčitve javnosti videograma (na primer za radiodifuzno oddajanje videograma s televizijskim programskim signalom, radiodifuzno retransmisijo videograma po

⁷⁰ 129. člen ZASP določa:

Proizvajalec fonogramov ima izključno pravico:

1. reproduciranja svojih fonogramov;
2. predelave svojih fonogramov;
3. distribuiranja svojih fonogramov;
4. dajanja v najem svojih fonogramov;
5. dajanja na voljo javnosti svojih fonogramov.

⁷¹ 134. člen ZASP določa:

Filmski producent ima izključno pravico:

1. reproduciranja svojih videogramov;
2. distribuiranja svojih videogramov;
3. dajanja v najem svojih videogramov;
4. javnega prikazovanja svojih videogramov;
5. dajanja na voljo javnosti svojih videogramov.

kablu ali drugem sistemu, sekundarno radiodifuzno oddajanje videograma po zaslonu, drugo obliko priobčitve javnosti, kot je priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu – novi 163.b člen). Taka ureditev odpravlja neenako obravnavo filmskega producenta v primerjavi s proizvajalcem fonograma v enakih okoliščinah.

K 24. členu:

S 24. členom se v prvem odstavku 139. člena ZASP, ki določa pravico založnikov do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena ZASP, za besedo »do« doda beseda »deleža«, za besedo »zakona« pa se doda vejica in besedilo »kadar so avtorji nanje prenesli svoje pravice«. S to spremembo 139. člena ZASP se določa, da imajo založniki pravico do deleža nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena ZASP, kadar so avtorji nanje prenesli svoje pravice. Po do zdaj veljavni določbi 139. člena ZASP imajo založniki svojo izvirno pravico do nadomestila za privatno in drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena ZASP, kar glede na stališče, ki ga je zavzelo Sodišče Evropske unije v zadevi C-572/13, ni ustrezno. S spremembo 139. člena ZASP se z namenom ohranitve sedanje ravni varstva založnikov, kolikor je to glede na evropski pravni red dovoljeno, prenaša nezavezujoča določba prvega odstavka 16. člena Direktive 2019/790/EU, ki omogoča državam članicam, da določijo, da založniki prejmejo delež nadomestila za uporabo dela na podlagi izjeme ali omejitve prenesene ali licencirane pravice.

K 25. členu:

S 25. členom se dodaja nov 139.a člen, ki prenaša določbo 15. člena Direktive 2019/790/EU o dveh novih sorodnih pravicah založnika medijske publikacije.

Na podlagi prvega odstavka 139.a člena ima založnik medijske publikacije s sedežem v državi članici Evropske unije za uporabo medijske publikacije v okviru storitev ponudnika storitev informacijske družbe izključno pravico reproduciranja in dajanja na voljo javnosti svoje medijske publikacije. Peti odstavek 2. člena Direktive 2019/790/EU »storitev informacijske družbe« opredeljuje kot storitev v smislu točke (b) prvega odstavka 1. člena Direktive 2015/1535/EU. Za ponudnika storitve informacijske družbe se uporabljajo določbe zakona, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, to je ZEPT. ZEPT določa pojem »ponudnik storitev ali ponudnica storitev« v 6. točki 3. člena, pojem »storitev informacijske družbe« pa v 11. točki 3. člena, zato teh pojmov v ZASP ni treba določiti. S to določbo se prenaša prvi odstavek 15. člena Direktive 2019/790/EU. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se določba prvega odstavka 139.a člena uporablja tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora oziroma založnike medijske publikacije s sedežem v državi članici Evropskega gospodarskega prostora.

Drugi odstavek 139.a člena prenaša določbo četrtega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU in opredeljuje pojem medijske publikacije. Za medijsko publikacijo se šteje zbirka, sestavljena pretežno iz literarnih del novinarske narave, ki lahko vključuje tudi druga avtorska dela ali predmete sorodnih pravic, in ki: 1. predstavlja posamezni del v periodični ali redno posodabljeni publikaciji pod enakim naslovom, kot je časopis ali revija splošnega ali posebnega interesa; 2. ima namen splošno javnost obveščati o novicah ali drugih temah ter 3. je objavljena v kateremkoli mediju na pobudo ponudnika storitve, ki je zanj uredniško odgovoren in ga nadzira.

Iz 3. točke drugega odstavka 139.a člena jasno izhaja, da je medijska publikacija na podlagi ZMed vpisana v razvid medijev, ki je javno dostopen na spletu (<https://rmsn.ekultura.gov.si/razvid/mediji>), zato je mogoče hitro preveriti, ali so objavljene vsebine na nekem spletišču del medijske publikacije in je za njihovo (ponovno) dajanje na voljo javnosti treba pridobiti dovoljenje založnika medijske publikacije.

Iz 56. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da naj medijske publikacije zajemajo le novinarske publikacije, ki se objavijo v katerem koli mediju, tudi na papirju, pri opravljanju gospodarske dejavnosti, ki v okviru prava Unije pomeni zagotavljanje storitev, kot so dnevni časopisi, tedenske ali mesečne revije splošnega ali posebnega interesa, vključno z revijami na osnovi naročnine, in novičarska spletna mesta. Periodičnih publikacij, ki se objavijo v znanstvene ali akademske namene, na primer znanstvene revije, ne bi smelo zajemati varstvo, ki se prizna medijskim publikacijam na podlagi te direktive. To tudi ne bi smelo veljati za spletna mesta, kot so blogi, ki zagotavljajo informacije kot del dejavnosti, ki se ne izvaja v okviru pobude, uredniške odgovornosti in nadzora ponudnika storitev, kot je časopisni založnik. Medijske publikacije vsebujejo predvsem literarna dela, vendar vse pogostejše vključujejo druge vrste del in drugih predmetov varstva, zlasti fotografije in videoposnetke. Kot izhaja iz 57. uvodne izjave, se

medijska publikacija ne nanaša na sama dejstva, o katerih se poroča v medijskih publikacijah, zato se lahko dejstva prosto uporabijo.

S tretjim odstavkom 139.a člena so v skladu s četrtem odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU iz opredelitve pojma medijska publikacija izključene periodične publikacije, ki se objavijo v znanstvene ali akademske namene, kot so znanstvene revije. Ker so te periodične publikacije izključene, založnik na primer znanstvene revije nima nove sorodne pravice iz prvega odstavka 139.a člena.

V četrtim odstavku 139.a člena je izrecno določeno, da se novi pravici iz prvega odstavka 139.a člena ne uporabljata v določenih primerih uporabe medijske publikacije. S 1. točko četrtega odstavka 139.a člena se prenaša drugi pododstavek prvega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU. Določa se, da se pravici iz prvega odstavka 139.a člena ne uporabljata v primeru zasebne ali nekomercialne uporabe medijskih publikacij, kadar jih uporabljajo posamezni uporabniki. Založnik medijske publikacije zato novih pravic ne more uveljavljati zoper posameznega uporabnika, ki njegovo medijsko publikacijo uporablja v zasebne ali nekomercialne namene. Tretji pododstavek prvega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU se prenaša z 2. točko četrtega odstavka 139.a člena. Določa se, da se pravici iz prvega odstavka 139.a člena ne uporabljata v primeru dejanja vstavljanja hiperpovezave. Hiperpovezave se lahko zato še naprej uporabljajo, saj ne štejejo za dejanje reproduciranja medijske publikacije. S 3. točko četrtega odstavka pa se v skladu s četrtem pododstavkom prvega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU določa, da se pravici iz prvega odstavka 139.a člena ne uporabljata v primeru uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije. Založnik medijske publikacije zato na podlagi prvega odstavka 139.a člena ne bo mogel preprečiti uporabe posameznih besed ali zelo kratkih izvlečkov iz medijske publikacije.

Peti odstavek 139.a člena prenaša drugi pododstavek drugega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU. Določa se, da pravici iz prvega odstavka 139.a člena ne posegata v pravice avtorjev in imetnikov sorodnih pravic na delih in predmetih sorodnih pravic, vključenih v medijsko publikacijo. Kot izhaja iz 1. točke petega odstavka 139.a člena, založnik medijske publikacije svojih novih pravic iz prvega odstavka 139.a člena ne more uveljavljati zoper avtorja dela, katerega avtorsko delo je vključeno v medijsko publikacijo, ali imetnika sorodne pravice, katerega predmet sorodne pravice je vključen v medijsko publikacijo. Prav tako ne more preprečiti avtorju ali imetniku sorodne pravice, da isto avtorsko delo ali isti predmet sorodne pravice uporablja neodvisno od založnikove medijske publikacije, v katero je vključeno. Na podlagi 2. točke petega odstavka 139.a člena založnik medijske publikacije svojih novih pravic iz prvega odstavka 139.a člena ne more uveljavljati zoper drugega uporabnika, ki je na podlagi neizključnega prenosa pridobil pravice za uporabo istega dela ali predmeta sorodne pravice, ki je na podlagi neizključnega prenosa pravic vključeno v založnikovo medijsko publikacijo (če je na primer založnik medijske publikacije z neizključnim prenosom pravic od avtorja pridobil pravice za uporabo fotografije v medijski publikaciji, ne more preprečiti drugemu uporabniku, da na podlagi neizključnega prenosa pravic (od avtorja) uporabi isto fotografijo). V 3. točki petega odstavka pa je določeno, da založnik medijske publikacije ne more uveljavljati pravic iz prvega odstavka 139.a člena tako, da prepove uporabo dela ali predmeta sorodne pravice, ki je vključen v njegovo medijsko publikacijo, če to delo ali predmet sorodne pravice ni več varovan (ker je poteklo trajanje varstva).

S šestim odstavkom 139.a člena se prenaša določba prvega stavka četrtega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU o trajanju varstva novih sorodnih pravic založnika medijske publikacije. Šesti odstavek 139.a člena določa, da pravici iz prvega odstavka 139.a člena trajata dve leti od prve zakonite objave medijske publikacije. Ta rok začne teči 1. januarja tistega leta, ki sledi datumu, na katerega je objavljena medijska publikacija. Po preteku roka trajanja varstva založnik medijske publikacije ne uživa več varstva iz prvega odstavka 139a. člena.

Sedmi odstavek novega 139.a člena v skladu z določbo petega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU določa, da ima avtor pravico do primerne deleža prihodka, ki ga na podlagi prvega odstavka 139.a člena od ponudnika storitev informacijske družbe prejme založnik medijske publikacije, v katero je vključeno avtorsko delo tega avtorja. Sedmi odstavek 139.a člena tudi določa, da se avtor tej pravici ne more odpovedati.

Ker je določba 139.a člena umeščena v peto poglavje ZASP, ki ureja sorodne pravice, in ker se ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP določbe o vsebinskih omejitvah avtorske pravice smiselno uporabljajo tudi za sorodne pravice, se vsebinske omejitve avtorske pravice (tudi nove vsebinske omejitve, ki se uvajajo s predlogom zakona) uporabljajo tudi za novi sorodni pravici založnika medijske

publikacije.

K 26. členu:

Direktiva 2019/790/EU v 3. do 6. členu uvaja nove obvezne izjeme in omejitve avtorske in sorodnih pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja, besedilno in podatkovno rudarjenje, digitalno in čezmejno poučevanje in ohranjanje kulturne dediščine ter v drugem odstavku 8. člena za uporabo razprodanih del oziroma del izven pravnega prometa. Te izjeme in omejitve je treba določiti tudi za podatkovne baze. ZASP ureja podatkovne baze v petem poglavju o sorodnih pravicah, in sicer v členih od 141.a do 141.g. Vsebinske omejitve izdelovalčevih pravic ureja 141.g člen ZASP.

S 26. členom se spreminja prvi odstavek 141.g člena ZASP in dodaja nov drugi odstavek, s katerima se določijo nove obvezne vsebinske omejitve sorodnih pravic izdelovalca podatkovne baze, ki jih Direktiva 2019/790/EU določa v 3. do 6. členu in v drugem odstavku 8. člena.

V prvem odstavku 141.g člena ZASP se 1. točka spremeni tako, da se uskladi z novim 47.b členom: upravičeni uporabnik objavljene podatkovne baze lahko uporablja znaten del njene vsebine v primeru ponazoritve pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno, če so izpolnjeni pogoji iz 47.b člena. Dodana je nova 2. točka, ki smiselno sledi do zdaj veljavni 1. točki 141.g člena ZASP in določa, da upravičeni uporabnik objavljene podatkovne baze lahko uporablja znaten del njene vsebine v primeru ponazoritve pri neposrednem poučevanju, če so izpolnjeni pogoji iz 1. točke prvega odstavka spremenjenega 49. člena. Izobraževalne ustanove bodo zato lahko uporabile objavljeno podatkovno bazo pod pogoji, ki jih določata novi 47.b člen in 1. točka prvega odstavka spremenjenega 49. člena. Določba 3. točke prvega odstavka je enaka kot v dosedanji 2. točki prvega odstavka 141.g člena ZASP in določa, da lahko upravičeni uporabnik objavljene podatkovne baze uporablja znaten del njene vsebine v primeru privatne ali druge lastne uporabe neelektronske podatkovne baze, če so izpolnjeni pogoji iz 50. člena ZASP.

V novem drugem odstavku 141.g člena je v 1. točki, ki prenaša drugi odstavek 8. člena Direktive 2019/790/EU, določeno, da je uporaba objavljene podatkovne baze dopustna v primeru del izven pravnega prometa, če so izpolnjeni pogoji iz 50.e, 50.f in 50.g člena. Na primer muzej bo lahko uporabil podatkovno bazo, če bo podatkovna baza štela za delo izven pravnega prometa in če bodo izpolnjeni drugi pogoji iz novega 50.e, 50.f in 50.g člena (6. člen predloga zakona). Taka uporaba bo glede na določbe 50.e, 50.f in 50.g člena prosta (brez predhodnega dovoljenja imetnika pravice in brez plačila imetniku pravice).

V skladu s prvim odstavkom 4. člena Direktive 2019/790/EU se v 2. točki novega drugega odstavka 141.g člena določa, da je uporaba podatkovne baze dopustna v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja, če so izpolnjeni pogoji iz novega 57.a člena (8. člen predloga zakona). Uporaba podatkovne baze bo prosta, vendar pa je treba upoštevati, da si bo lahko imetnik pravic pridržal pravice uporabe ter ne bo dovolil besedilnega in podatkovnega rudarjenja po svoji podatkovni bazi. Prav tako bo treba upoštevati druge določbe 57.a člena, na primer določbe o hranjenju primerkov, narejenih pod pogoji iz 57.a člena.

V 3. točki novega drugega odstavka 141.g člena se v skladu s prvim odstavkom 3. člena Direktive 2019/790/EU določa, da je uporaba objavljene podatkovne baze dopustna v primeru besedilnega in podatkovnega rudarjenja za namene znanstvenega raziskovanja, če so izpolnjeni pogoji iz 57.b člena (8. člen predloga zakona). V primerjavi z vsebinsko omejitvijo pravic iz 2. točke drugega odstavka 141.g člena si pri vsebinski omejitvi pravic za besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja iz 57.b člena imetnik pravic ne more pridržati pravic uporabe. Upoštevati bo treba tudi vse ostale pogoje, ki jih določa 57.b člen.

S 4. točko novega drugega odstavka 141.g člena se prenaša določba 6. člena Direktive 2019/790/EU v delu, ki se nanaša na uporabo podatkovne baze v okviru izjeme in omejitve pravic za ohranjanje kulturne dediščine. Določa se, da je uporaba objavljene podatkovne baze dopustna v primeru ohranjanja kulturne dediščine, če so izpolnjeni pogoji iz 57.[ed](#) člena (8. člen predloga zakona). Pravne osebe iz prvega odstavka novega 57.[ed](#) člena bodo lahko podatkovne baze, ki jih imajo trajno v svojih zbirkah, uporabile brez dovoljenja imetnika pravic pod pogoji iz novega 57.[ed](#) člena.

Zaradi dodanega novega drugega odstavka dosedanji drugi odstavek postane tretji odstavek.

K 27. členu:

Z novim 27. členom se za šestim poglavjem uvaja novo šesto a poglavje z novimi členi 163.b, 163.c, 163.d, 163.e, 163.f, 163.g in 163.h. Z novimi določbami se prenašajo določbe šestega odstavka 2. člena in 17. člena Direktive 2019/790/EU o določenih načinih uporabe varovanih vsebin s strani ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu.

S 163.b členom je prenesena določba šestega odstavka 2. člena Direktive 2019/790/EU. V prvem odstavku je določen nov pojem »ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu« (t. i. spletne platforme), na katere uporabniki storitev informacijske družbe naložijo določene vsebine, do teh vsebin pa spletne platforme ponujajo javnosti dostop, jih organizirajo in promovirajo za namene ustvarjanja dobička. Peti odstavek 2. člena Direktive 2019/790/EU »storitev informacijske družbe« opredeljuje kot storitev v smislu točke (b) prvega odstavka 1. člena Direktive 2015/1535/EU. Za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se šteje ponudnik storitve informacijske družbe po določbah zakona, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu, katere glavni namen ali eden od glavnih namenov je shranjevati in javnosti ponujati dostop do večje količine avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo uporabniki njegovih storitev, ter ki jih ta ponudnik organizira in promovira za namene ustvarjanja dobička. Namen take določitve ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu je zajeti tiste ponudnike storitve informacijske družbe, ki izvajajo navedena dejanja za namene (neposrednega ali posrednega) ustvarjanja dobička. ZEPT določa pojem »ponudnik storitev ali ponudnica storitev« v 6. točki 3. člena, pojem »storitev informacijske družbe« pa v 11. točki 3. člena, zato teh pojmov v ZASP ni treba določiti. Iz 63. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da je treba za vsak primer posebej oceniti, ali posamezni ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu shranjuje večjo količino avtorsko varovanih vsebin in omogoča dostop do njih, pri tem pa je treba upoštevati kombinacijo dejavnikov, kot je občinstvo storitve in število datotek avtorsko varovanih vsebin, ki jih uporabniki storitve naložijo na strežnik.

V drugem odstavku 163.b člena so v skladu s šestim odstavkom 2. člena Direktive 2019/790/EU primeroma naštetih ponudniki storitev informacijske družbe, ki se ne štejejo za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu: ponudniki storitev informacijske družbe, kot so nepridobitne spletne enciklopedije, nepridobitne izobraževalne in znanstvene baze, platforme za razvoj in skupno rabo odprtokodnih računalniških programov, izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev iz zakona, ki ureja elektronske komunikacije, spletne tržnice in storitve v oblaku med podjetji ter storitve v oblaku, ki uporabnikom omogočajo nalaganje vsebin za lastno uporabo na strežnik. Ti ponudniki storitev informacijske družbe delujejo nepridobitno oziroma imajo njihove storitve drugačen namen kot storitve ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu. Iz 62. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da ta seznam izključenih ponudnikov storitev ni izčrpen. Iz 62. uvodne izjave tudi izhaja, da med te ponudnike ne morejo spadati ponudniki storitev, katerih glavni namen je sodelovati pri piratstvu avtorske pravice ali ga omogočati, saj zanje mehanizem za oprostitve odgovornosti iz tega poglavja zaradi visoke ravni varstva avtorske pravice ne bi smel veljati.

Tretji odstavek 163.b določa, da se določbe tega poglavja, ki se nanašajo na avtorsko delo, avtorsko pravico in avtorja, smiselno uporabljajo za predmete sorodnih pravic, sorodne pravice in njihove imetnike. Zato v novih členih novega šestega a poglavja ni treba posebej urejati predmetov sorodnih pravic, sorodnih pravic in njihovih imetnikov.

V 163.c členu je urejena odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena). V prvem odstavku 163.c člena je v skladu s prvim odstavkom 17. člena Direktive 2019/790/EU določeno, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) izvaja dejanje priobčitve javnosti, kadar javnosti omogoči dostop do avtorskih del, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, za kar mora ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu predhodno pridobiti dovoljenje avtorja (imetnikov pravic). Način pridobitve dovoljenja je lahko različen, na primer s sklenitvijo licenčnega sporazuma (prvi odstavek 17. člena Direktive 2019/790/EU). Ta določba ne posega v pogodbeno svobodo strank. Kot izhaja iz 61. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, bi morali biti licenčni sporazumi (sklenjeni na podlagi tega odstavka) pravični in ohranjati razumno ravnovesje med obema strankama. Imetniki pravic bi morali prejeti ustrezno plačilo za uporabo njihovih del ali drugih predmetov varstva. Ker pa te določbe ne bi smele vplivati na pogodbeno svobodo, imetnikov pravic ne bi smeli obvezati, da dajo dovoljenje ali sklepajo licenčne sporazume. Nadalje je določeno, da to (predhodno) dovoljenje obsega tudi dejanja priobčitve javnosti, ki jih izvajajo uporabniki storitev tega ponudnika, kadar to stori brez namena doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi ali kadar dejavnost tega uporabnika ne ustvarja znatnih prihodkov. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu

bo zato moral pridobiti ustrezno dovoljenje avtorja (in ob upoštevanju tretjega odstavka 163.b člena drugih imetnikov pravic), ki bo (v skladu z drugim odstavkom 17. člena Direktive 2019/790/EU) obsegalo tudi dejanja priobčitve javnosti njegovih uporabnikov, ki na strežnik naložijo avtorska dela, vendar le, kadar to storijo brez namena doseganja posredne ali neposredne gospodarske koristi ali kadar dejavnost tega uporabnika ne ustvarja znatnih prihodkov. Iz 69. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da lahko v posameznih primerih velja tudi obratno: kadar imetniki pravic izrecno dovolijo uporabnikom, da na strežnik naložijo in dajo javnosti na voljo dela ali druge predmete varstva prek storitve deljenja vsebin na spletu, je dejanje priobčitve storitve javnosti ponudniku storitve dovoljeno v okviru dovoljenja, ki ga da imetnik pravic (ko na primer imetnik pravice izrecno dovoli uporabniku objavo svojega dela na YouTube platformi); vendar pa v korist ponudnikov storitev deljenja vsebin na spletu ne bi smeli domnevati, da so njihovi uporabniki uredili vse ustrezne pravice.

Z drugim odstavkom 163.c člena se prenaša določba tretjega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da kadar ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) izvaja dejanje priobčitve javnosti po določbah tega (to je šestega a) poglavja), se ne uporabljajo določbe o odgovornosti ponudnika storitev gostiteljstva po zakonu, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu (to je ZEPT), razen za njegova ravnanja v okviru drugih storitev informacijske družbe. Za ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se zato, kadar izvaja dejanje priobčitve javnosti iz prvega odstavka 163.c člena, ne uporabljajo določbe 11. člena ZEPT, ampak določbe tretjega odstavka 163.c člena, za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu pa določbe tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena. Če pa bi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu – in enako novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena) – poleg storitev deljenja vsebin na spletu ponujal tudi druge storitve informacijske družbe (na primer ponujanje fonogramov v okviru spletne tržnice), se za te njegove druge storitve uporabljajo tudi določbe ZEPT.

S tretjim odstavkom 163.c člena se prenašajo določbe četrtega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. V tretjem odstavku 163.c člena so določeni odgovornost ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu za nezakonito priobčitev javnosti in okoliščine, ki izključujejo njegovo odgovornost zanjo. Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) nima dovoljenja imetnikov pravic (iz prvega odstavka 163.c člena), je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti. Te odgovornosti se lahko razbremeni, če dokaže izpolnjevanje vseh (kumulativno) določenih okoliščin: 1. da si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja; 2. da si je po najboljših močeh in v skladu s skrbnostjo dobrega strokovnjaka (torej z večjo skrbnostjo od skrbnosti dobrega gospodarja) prizadeval, da bi zagotovil nerazpoložljivost določenega avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke (če mu avtor teh podatkov ni predložil, ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ni odgovoren za nedovoljena nalaganja); in 3. da je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega, in si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti njegova prihodnja nalaganja na strežnik v skladu z 2. (prejšnjo) točko istega odstavka (pri tem je treba upoštevati, da to ne sme voditi v splošno obveznost spremljanja vsebin, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki, v skladu z drugim odstavkom novega 163.f člena, ter v nadaljnje onemogočanje zakonite uporabe). Če ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne bo dokazal vseh teh okoliščin, bo odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti.

Direktiva 2019/790/EU v 66. uvodni izjavi navaja, da če ponudniki storitev ne prejmejo dovoljenja, si morajo v skladu z visokimi panožnimi standardi poklicne skrbnosti po najboljših močeh prizadevati preprečiti, da bi bila z njihovimi storitvami na voljo nedovoljena dela in drugi predmeti varstva, ki so jih kot take opredelili ustrezni imetniki pravic. Pri oceni izpolnjevanja pogoja iz 2. točke tega odstavka bi bilo treba (v skladu s Smernicami) upoštevati, ali je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu storil vse, kar bi storil skrben izvajalec storitev, da bi preprečil razpoložljivost nezakonitih del na svojem spletnem mestu, ob upoštevanju najboljših praks v panogi in učinkovitosti sprejetih ukrepov glede na ustrezne dejavnike in okoliščine. Pri tem se upošteva tudi uporaba tehnologije ali določene tehnološke rešitve, ki je v določeni panogi razpoložljiva na trgu v določenem času. Kot je pojasnjeno v 66. uvodni izjavi Direktive 2019/790/EU, bi morali biti »vsi ukrepi, ki jih sprejmejo ponudniki storitev, glede na zastavljene cilje učinkoviti«. Ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu bi moral imeti proste roke pri izbiri tehnologije ali tehnološke rešitve za izpolnjevanje obveznosti iz točke b) tega odstavka glede na svojo specifično situacijo.

Kot izhaja iz Smernic, se določba 3. točke, ki določa sistem obvestila in odstranitve (t. i. »*notice-and-take-down*«) ter obvestila in preprečitve nalaganja na strežnik (t. i. »*notice-and-stay-down*«), uporablja,

kadar je nedovoljeno delo razpoložljivo na spletnih straneh ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu. Na primer, kadar imetnik pravic ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu ni vnaprej zagotovil ustreznih in potrebnih podatkov (iz 2. točke tega odstavka), kadar je določeno delo kljub prizadevanju ponudnika storitev na podlagi 2. točke tega odstavka postalo razpoložljivo iz objektivnih razlogov (kadar na primer določenih vsebin ni mogoče prepoznati zaradi omejitev uporabljene tehnologije) ali kadar se v nekaterih posebnih primerih lahko od ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu pričakuje, da bo ukrepal šele, ko ga bo imetnik pravic obvestil (kot je pojasnjeno v 66. uvodni izjavi Direktive 2019/790/EU).

Oceno, ali si je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu v skladu z 2. točko tega odstavka po najboljših močeh prizadeval v zvezi s specifičnimi varovanimi deli, za katera so bili vnaprej zagotovljeni ustrezni in potrebni podatki, bi bilo treba izvesti za vsak primer posebej, in sicer v skladu z načelom sorazmernosti iz petega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU in ob upoštevanju sedmega do devetega odstavka istega člena. Za oceno prizadevanja po najboljših močeh se smiselno enako uporabi omenjeno načelo sorazmernosti tudi za izpolnjevanje obveznosti po 3. točki tega odstavka.

»Zadostno utemeljena zahteva« avtorja iz 3. točke tega odstavka ni nujno enaka »ustreznim in potrebnim podatkom«, ki jih mora posredovati avtor ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu (2. točka istega odstavka). Pojem »ustrezni in potrebni podatki« predpostavlja, da morajo biti podatki točni, da lahko ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ukrepa. Ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu upoštevajo naravo in kakovost informacij, ki jih imetniki pravic lahko realno zagotovijo. V skladu s Smernicami se bodo ustrezni podatki razlikovali glede na varovano delo in okoliščine, ki se nanašajo na vrsto del, predvsem bodo to tisti podatki, ki so točni vsaj glede tega, kdo je imetnik pravic za zadevno varovano delo. »Potrebni« podatki pa so odvisni od rešitve, ki jo uporablja ponudnik storitev, in bi morali ponudniku storitev omogočiti učinkovito uporabo tehnološke rešitve, kadar je primerno. Običajno gre za identifikatorje varovanega dela (na primer ISBN mednarodni sistem označevanja publikacij – pisanih del). Kadar se uporablja rešitev na podlagi metapodatkov, so lahko zagotovljeni podatki na primer naslov, avtor/producent, trajanje, datum ali drugi podatki, ki so ustrezni in potrebni za to, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ukrepa; v zvezi s tem je pomembno, da se metapodatki, ki jih zagotovi imetnik pravic, pozneje ne odstranijo. »Zadostno utemeljena zahteva« avtorja pa bi morala biti dovolj natančna in ustrezno utemeljena, da ponudniku storitev omogoči informirano in premišljeno odločitev v zvezi z določenim priglasi delom, na katerega se nanaša ta zahteva, in zlasti o tem, ali to delo oziroma njegova uporaba šteje za nezakonito. Zlasti bi morala ta zahteva vsebovati obrazložitev razlogov, zakaj naj se nemudoma odstrani določeno priglasi delo, onemogoči dostop do njega in prepreči prihodnja nalaganja na strežnik, ter jasno opredelitev mesta, kjer se to delo nahaja.

S četrtim odstavkom 163.c člena se prenašajo določbe petega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Določene so okoliščine, ki vplivajo na odločitev o odgovornosti ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu. Pri ugotavljanju, ali ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) izpolnjuje svoje obveznosti iz tretjega odstavka 163.c člena, se glede na načelo sorazmernosti upoštevajo zlasti: 1. vrsta, občinstvo in obseg storitev ter vrsta avtorskih del, ki so jih na strežnik naložili uporabniki storitve; in 2. razpoložljivost ustreznih in učinkovitih sredstev (to so sredstva, ki jih uporabi v okviru tretjega odstavka 163.c člena), na primer sredstva ali tehnologije, ki omogočajo ponudniku poiskati nedovoljene vsebine in preprečiti njihovo razpoložljivost, ter stroškov teh sredstev za ponudnika storitev.

V 163.d členu je določen pojem »novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu« v skladu s prvim pododstavkom šestega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Prvi odstavek določa, da se za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu šteje tisti ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena), katerega storitve so bile javnosti v Evropski uniji na voljo manj kot tri leta in katerega čisti prihodki od prodaje na bilančni presečni dan letne bilance stanja ne presegajo 10 milijonov evrov. Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, ni treba posebej določati, da se ta določba nanaša tudi na ponudnika storitev deljenja na spletu iz države članice Evropskega gospodarskega prostora.

Z drugim odstavkom 163.d člena se določa, da se določbe drugega odstavka 163.c člena uporabljajo tudi za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu. Tudi za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu se ne uporabljajo določbe o odgovornosti ponudnika storitev gostiteljstva po zakonu, ki ureja elektronsko poslovanje na trgu (določbe 11. člena ZEPT), kadar izvaja dejanje priobčitve javnosti

po določbah šestega a poglavja, ampak določbe tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena. Če bi novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu opravljal tudi druge storitve informacijske družbe, bi se za njegova ravnanja v okviru teh drugih storitev uporabljale določbe 11. člena ZEPT.

S tretjim odstavkom 163.d člena se prenašajo določbe prvega pododstavka šestega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. V tretjem odstavku 163.d člena so določene okoliščine, ki izključujejo odgovornost novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena). Ker gre za mlada (zagonška) podjetja, so te okoliščine za novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena) milejše v primerjavi z drugimi ponudniki storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena). Če novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena) nima dovoljenja avtorja (iz prvega odstavka 163.c člena), je odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti. Te odgovornosti se lahko razbremeni, če dokaže izpolnjevanje vseh (kumulativno) določenih okoliščin: 1. da si je po najboljših močeh prizadeval za pridobitev dovoljenja in 2. da je po prejemu zadostno utemeljene zahteve avtorja nemudoma odstranil določeno priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogočil dostop do njega. Zahteve glede utemeljene zahteve avtorja so enake kot za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu iz prvega odstavka 163.b člena. Če novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne bo dokazal vseh teh okoliščin, bo odgovoren za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti.

Četrty odstavek prenaša določbe drugega pododstavka šestega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Ta posebej ureja položaj tistega novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena), katerega povprečno število njegovih enkratnih obiskovalcev v enem mesecu presega 5 milijonov, izračunano na podlagi prejšnjega koledarskega leta (iz 66. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU izhaja, da se pri tem upošteva povprečno število enkratnih mesečnih obiskovalcev v Evropski uniji; pri ugotavljanju tega števila je treba upoštevati tudi tretji odstavek 163.f člena – prepoved identificiranja posameznih uporabnikov in zakonitost obdelave osebnih podatkov). V tem primeru se novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena) razbremeni svoje odgovornosti za nedovoljena dejanja priobčitve javnosti, če poleg okoliščin iz tretjega odstavka 163.d člena dokaže tudi, da si je po najboljših močeh prizadeval preprečiti prihodnja nalaganja določenega priglašene avtorskega dela, za katerega mu je avtor predložil ustrezne in potrebne podatke, na strežnik. Zahteve glede ustreznih in potrebnih podatkov o priglašenem delu, ki mu jih predloži avtor, so enake kot za ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu iz prvega odstavka 163.b člena.

S 163.e členom se prenašajo določbe sedmega osmega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Prvi odstavek 163.e člena določa, da ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) v sodelovanju z avtorjem, ne smejo preprečiti razpoložljivosti avtorskega dela, ki ga na strežnik naloži uporabnik, ki zakonito uporabi to avtorsko delo – torej ga uporabi v skladu z dovoljenjem avtorja ali v obsegu vsebinskih omejitev avtorske pravice (in ob upoštevanju drugega odstavka 4. člena ZASP ter tretjega odstavka 163.b člena tudi vsebinskih omejitev sorodnih pravic), ki jih določa ZASP. Določeno je tudi, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) ne sme preprečiti uporabnikom njegovih storitev, da na strežnik naložijo in priobčijo javnosti vsebine, ki jih ustvarijo za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša. S tem sta zagotovljeni svoboda izražanja (in obveščanja) ter svoboda umetnosti uporabnikov. Pri uporabi vsebinskih omejitev pravic po ZASP je treba upoštevati določbe o teh vsebinskih omejitvah pravic, saj vseh ni mogoče uporabiti pri priobčitvi javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu.

V skladu s četrtyim pododstavkom devetega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU drugi odstavek 163.e člena določa, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) v svojih splošnih pogojih obvesti uporabnike svojih storitev, da lahko uporabljajo avtorsko delo v skladu z vsebinskimi omejitvami avtorske pravice iz prejšnjega odstavka (prvega odstavka 163.e člena). Te splošne pogoje ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) objavi na svojem spletnem mestu.

Glede na opredelitev pojma novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) se določbe 163.e člena nanašajo tudi nanj.

S tretjim odstavkom 163.e člena se prenašajo določbe osmega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Določa se, da obveznosti ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu iz tretjega odstavka

novega 163.c člena in tretjega oziroma četrtega odstavka novega 163.d člena ne pomenijo obveznosti splošnega spremljanja vsebin, ki jih uporabniki naložijo na strežnik. Ukrepi, ki jih sprejme ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena in novi ponudnik iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) zato niso zavezani izvajati splošne obveznosti spremljanja vsebin, ki jih na strežnik naložijo njegovi uporabniki. Kot izhaja iz sodbe Sodišča EU v zadevi C-401/19 (90. točka), določba osmega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da »uporaba tega člena 17 ne sme pripeljati do splošne obveznosti nadzora, določa dodatno jamstvo za spoštovanje pravice uporabnikov storitev deljenja vsebin na spletu do svobode izražanja in obveščanja. Zaradi tega pojasnila se ponudnikom teh storitev namreč ne sme naložiti, da preprečijo nalaganje ali dajanje na voljo javnosti vsebin, v zvezi s katerimi bi morali ti ponudniki za ugotovitev njihove nezakonnosti opraviti neodvisno presojo vsebine glede na informacije, ki so jih posredovali imetniki pravic, ter glede na morebitne izjeme in omejitve avtorskih pravic«.

Drugi pododstavek osmega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU se prenaša s prvim odstavkom novega 163.f člena. Na podlagi prvega odstavka 163.f člena ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) – in enako novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) – avtorju na njegovo zahtevo zagotovi ustrezne podatke o: vrsti in načinu sprejetih ukrepov glede preprečevanja nedovoljenih dejanj priobčitve javnosti iz tretjega odstavka 163.c člena ali tretjega oziroma četrtega odstavka 163.d člena tega zakona (1. točka prvega odstavka 163.f člena); in o uporabi avtorskih del, kadar je zanj pridobil dovoljenje avtorja (2. točka prvega odstavka 163.f člena), torej kadar je z avtorjem sklenil pogodbo, ki mu dovoljuje uporabo del, oziroma je kako drugače pridobil dovoljenje avtorja za uporabo del.

Drugi odstavek 163.f člena v skladu s tretjim pododstavkom devetega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU prepoveduje posredovanje osebnih podatkov posameznih uporabnikov in druge obdelave osebnih podatkov, razen če drug zakon ali predpis Evropske unije določa drugače, na primer Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo in 177/20) in Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL L št. 119 z dne 4. 5. 2016, str. 1).

Novi 163.g člen prenaša določbo drugega pododstavka devetega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da avtor lahko zahteva, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) odstrani določeno njegovo priglašeno avtorsko delo s svojega spletnega mesta ali onemogoči dostop do njega, kadar je bilo to naloženo na strežnik ponudnika te storitve in priobčeno javnosti brez dovoljenja avtorja. Avtor svojo zahtevo utemelji v taki meri, ki bo ponudniku storitev deljenja vsebin na spletu omogočila, da na njeni podlagi sprejme odločitve. Na primer navede in predloži dokaze, da je imetnik pravice na tem delu, kje je delo, s katerim se kršijo pravice, zakaj meni, da je podana kršitev, kako posamezne na strežnik naložene vsebine kršijo njegovo avtorsko pravico (lahko navede tudi metapodatke ali enolične identifikatorje dela, kot je koda »ISBN«). Določba tega člena obsega tudi primere, kadar avtor ugotovi, da se delo uporablja v nasprotju z določbami o vsebinskih omejitvah avtorske pravice, saj je v tem primeru za uporabo dela potrebno predhodno dovoljenje avtorja. Avtor lahko svojo zahtevo naslovi tudi na novega ponudnika storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena).

Novi 163.h člen prenaša določbo devetega odstavka 17. člena Direktive 2019/790/EU. Prvi odstavek 163.h člena določa, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) – in enako novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) – zagotovi učinkovit, hiter in brezplačen postopek pritožbe zaradi odstranitve vsebine, ki jo je uporabnik naložil na strežnik, ali zaradi onemogočanja dostopa do nje. Če bo torej ponudnik storitve deljenja vsebin na spletu (enako tudi novi ponudnik deljenja vsebin na spletu) odstranil vsebino, ki jo je naložil uporabnik storitev tega ponudnika (ali onemogočil dostop do nje), se bo uporabnik lahko pritožil pri tem ponudniku.

Drugi odstavek 163.h člena določa, da ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena) – in enako novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) - obvesti svojega uporabnika (uporabnika svojih storitev), ki je naložil vsebino na njegov strežnik, da je bila ta odstranjena ali je bil onemogočen dostop do nje, o razlogih za to in o možnosti pritožbe.

V tretjem odstavku 163.h člena je določeno, da ponudnik storitev (iz prvega odstavka 163.b člena in novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) določi postopek pritožbe v splošnih pogojih, ki jih objavi na svojem spletnem mestu.

V četrtm odstavku 163.h člena je določeno, da ponudnik storitev (iz prvega odstavka 163.b člena in novi ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena) zagotovi, da o pritožbi uporabnika njegovih storitev brez odlašanja odloči človek. Človek (in ne morebitne tehnologije za avtomatsko prepoznavanje vsebin) mora torej odločati o okoliščinah uporabe posameznega avtorskega dela ter o tem, ali je uporabnik določeno delo res uporabil brez dovoljenja imetnika oziroma v nasprotju z določbami, ki urejajo vsebinske omejitve avtorske pravice (in sorodnih pravic), ali določbami, ki mu dovoljujejo, da na strežnik naloži in priobči javnosti vsebine, ki jih ustvari za namene citiranja, kritike, ocene, karikature, parodije ali pastiša (prvi odstavek 163.e člena).

V petem odstavku 163.h člena je določeno, da se ne glede na postopek s pritožbo (iz prejšnjih odstavkov 163.h člena) ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in uporabnik njegovih storitev lahko dogovorita za reševanje sporov glede storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.b člena), odstranitev vsebin ali onemogočanja dostopa do njih, na način iz novega 82.a člena (o alternativnem reševanju sporov – 13. člen predloga zakona). Enako velja za nove ponudnike storitev deljenja vsebin na spletu (iz prvega odstavka 163.d člena, vključno z novim ponudnikom iz četrtega odstavka 163.d člena). Zagotovljena je torej možnost alternativnega reševanja sporov, če uporabnik in ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu ne uspesta razrešiti nesoglasij tudi po odločitvi v (obveznem) pritožbenem postopku, določenem v 163.h členu. Alternativni načini reševanja sporov so že urejeni v predpisih, ki urejajo alternativne načine reševanja sporov, pri čemer morata obe strani (v tem primeru ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu in uporabnik njegovih storitev, ki je naložil na strežnik, pa jo je ponudnik storitev deljenja vsebin na spletu odstranil) soglašati s takim načinom reševanja sporov. Takšni mehanizmi omogočajo nepristransko reševanje sporov in uporabniku ne odvzemajo pravnega varstva ter ne posegajo v pravice uporabnikov do uporabe učinkovitih pravnih sredstev pred sodiščem.

K 28. členu:

Z 28. členom se prenašajo določbe drugega odstavka 7. člena Direktive 2019/790/EU, ki določa, da se prvi, tretji in peti pododstavek člena 6(4) Direktive 2001/29/ES uporablja za člene od 3 do 6 te direktive. Imetniki avtorske in sorodnih pravic lahko uporabijo tehnične ukrepe (iz 166.a člena ZASP) za preprečevanje dejanj, ki jih imetnik pravic ni dovolil, vendar pa morajo države članice zagotoviti, da oseba, ki lahko uporabi avtorsko delo ali predmet sorodne pravice v okviru vsebinske omejitve pravic, to vsebinsko omejitev uveljavlja. Kot izhaja iz 7. uvodne izjave Direktive 2019/790/EU, ostaja varstvo tehničnih ukrepov bistvenega pomena za zagotavljanje varstva in učinkovitega izvrševanja pravic, ki so avtorjem in drugim imetnikom pravic priznane s pravom EU. Takšno varstvo je treba ohraniti ter hkrati zagotoviti, da uporaba tehničnih ukrepov ne bo preprečila rabe izjem in omejitev iz te direktive. Imetniki pravic bi morali imeti možnost, da to zagotovijo s prostovoljnimi ukrepi. Še naprej bi morali imeti možnost izbire ustreznih sredstev, s katerimi bi upravičencem do izjem in omejitev iz Direktive 2019/790/EU omogočili, da se sklicujejo nanje.

S spremembo tretjega odstavka 166.c člena ZASP se zato med primere, v katerih se lahko uveljavijo vsebinske omejitve pravic (na primer tako, da imetnik pravic spremeni tehnični ukrep ali kako drugače omogoči uveljavitev vsebinskih omejitev pravic), dodajo tiste vsebinske omejitve avtorske pravice, za katere Direktiva 2001/29/ES določa, da je treba zagotoviti uveljavitev vsebinske omejitve pravic: ponazoritev pri poučevanju z uporabo elektronskih sredstev, na daljavo ali čezmejno (47.b člen), ponazoritev pri neposrednem poučevanju (1. točka prvega odstavka spremenjenega 49. člena), besedilno in podatkovno rudarjenje (57.a člen), besedilno in podatkovno rudarjenje za namene znanstvenega raziskovanja (57.b člen), za znanstveno raziskovanje (57.c člen) in ohranjanje kulturne dediščine (57.ed člen). Sklici na vse (obstoječe in nove) primere vsebinskih omejitev pravic se ustrezno razvrstijo, sicer pa ostaja določba 166.c, vključno z napovednim stavkom enaka kot do zdaj. Tako se zagotavlja, da lahko na podlagi prvega odstavka 166.c ZASP⁷² oseba, ki ima zakonit dostop do primerka

⁷² Prvi odstavek 166.c člena ZASP določa:

(1) Če imetnik pravic uporablja tehnične ukrepe po tem zakonu, mora osebam, ki imajo zakonit dostop do primerka avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic, na njihovo zahtevo v najkrajšem možnem času s spremembo tehničnega ukrepa ali z drugimi sredstvi omogočiti uveljavitev vsebinskih omejitev pravic iz tretjega odstavka tega člena.

avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic, zahteva uveljavitev vsebinskih omejitev pravic. Zaradi večje preglednosti sprememb je besedilo spremenjenega tretjega odstavka navedeno v celoti.

K 29. členu:

Z 29. členom se spreminja 182. člen ZASP, ki ureja priobčitev javnosti po satelitu, in sicer zaradi prenosa določb Direktive 2019/789/EU in zaradi odprave pomanjkljivosti pri prenosu Direktive 93/83/EGS. Prvi in tretji odstavek spremenjenega 182. člena urejata načelo države izvora. To načelo pomeni (zakonsko) določitev, kje oziroma v kateri državi članici Evropske unije se zgodi dejstvo neke uporabe avtorskih del ali predmetov sorodnih pravic. V skladu z Direktivo 93/83/EGS in Direktivo 2019/789/EU določijo to opredelitev v svojih zakonodajah vse države članice Evropske unije, s čimer se omenjena uporaba obravnava le v okviru te, zakonsko določene države. S tako poenotenim materialnim avtorskim pravom se izogne načelu teritorialnosti in njegovi kumulativni uporabi več nacionalnih zakonodaj za eno posamično dejanje uporabe, kar je na splošno sprejeto v mednarodnem avtorskem pravu. Mednarodno varstvo nekega avtorskega dela ne temelji na svetovni veljavi prava ene države (načelo univerzalnosti), temveč na svežnju pravnih ureditev posameznih in vsakokratnih držav varstva (načelo teritorialnosti). V obeh direktivah in v spremenjenem 182. členu sta to primera radiodifuznega oddajanja s satelitom (kot izhaja iz 14. uvodne izjave Direktive 93/83/EGS) in pomožnih spletnih storitev (kot izhaja iz 9. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU). S tako ureditvijo je olajšano urejanje pravic, saj velja pravo zgolj ene države članice Evropske unije, v preostalih državah članicah pa ni treba ničesar urejati in plačevati, tam tudi ni kršitev pravic. Primerno je, da se oba primera načela države izvora uredita v poenotenem členu in dikciji, ki upošteva tudi njune skupne vsebine (določanje nadomestil, prednost pogodbene svobode).

Prvi odstavek spremenjenega 182. člena prenaša določbo b) točke drugega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS, ker ta ni bila v celoti prenesena. Prvi odstavek spremenjenega 182. člena določa, da radiodifuzno oddajanje s satelitom nastane le v državi članici Evropske unije, v kateri se pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije vnesajo programski signali, namenjeni javnosti, v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na Zemljo. Določeno je načelo države izvora, da velja za (evropske) satelitske oddaje pravo države članice, v kateri se pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije vnesajo satelitski programski signali. Ker so tako v svojih nacionalnih zakonih določile vse države članice Evropske unije, je nastalo enotno pravilo materialnega avtorskega prava.

Drugi odstavek 182. člena prenaša d) točko drugega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS, saj ta ni bila ustrezno prenesena. Drugi odstavek spremenjenega 182. člena določa, da, kadar dejanje iz prejšnjega odstavka (to je iz prvega odstavka 182. člena) nastane v državi nečlanici Evropske unije z nižjo ravno varstva, se šteje, da je nastalo le v državi članici Evropske unije, v kateri: 1. se nahaja usmerjevalna postaja, iz katere se pošiljajo programski signali, pri čemer se pravice uveljavijo zoper operaterja te postaje; 2. ima svoj glavni sedež RTV organizacija, ki je naročila oddajanje s satelitom, če ni bila uporabljena usmerjevalna postaja iz prejšnje točke, pri čemer se pravice uveljavijo zoper to RTV organizacijo. S tako ureditvijo se odpravljajo ugotovljene pomanjkljivosti pri prenosu Direktive 93/83/EGS. V do zdaj veljavni določbi 182. člena ZASP namreč manjka predpostavka države nečlanice z nižjo ravno varstva in določba, da zanjo kljub temu velja izbor določene države članice in katere: lokacija usmerjevalne postaje v državi članici Evropske unije, iz katere se pošiljajo programski signali (podtočka i) d) točke drugega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS), ali glavni sedež RTV organizacije v državi članici Evropske unije, ki je naročila oddajanje s satelitom, če ni bila uporabljena prej navedena usmerjevalna postaja (podtočka ii) d) točke drugega odstavka 1. člena Direktive 93/83/EGS). Prav tako v dosedanjem 182. členu ZASP manjka določba Direktive 93/83/EGS, kdo sta odgovorni osebi v primeru kršitve, kar se prav tako odpravlja, saj je pri 1. točki drugega odstavka 182. člena dodano, da se pravice uveljavijo zoper operaterja te (usmerjevalne) postaje (iz katere se pošiljajo programski signali), in pri 2. točki drugega odstavka 182. člena, da se pravice uveljavijo zoper RTV organizacijo (ki je naročila oddajanje s satelitom).

Tretji odstavek 182. člena prenaša prvi odstavek 2. člena in prvi odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU glede načela države izvora, in sicer da pomožne spletne storitve RTV organizacije nastanejo le v državi članici Evropske unije, v kateri ima RTV organizacija svoj glavni sedež. Država izvora glede pomožnih spletnih storitev neke RTV organizacije je zato tista država, v kateri ima ta RTV organizacija svoj glavni sedež. Direktiva 2019/789/EU uvaža to načelo z omejitvami, ki so določene v četrtem odstavku 182. člena.

Četrti odstavek 182. člena prenaša prvi odstavek 2. člena in prvi odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU, in sicer glede definicije in obsega pomožnih spletnih storitev. Določeno je, da so pomožne

spletne storitve iz prejšnjega odstavka (tretjega odstavka 182. člena) spletne storitve RTV organizacije ali osebe pod njenim nadzorom in odgovornostjo, s katerimi zagotavlja javnosti svoje televizijske in radijske programe sočasno z oddajanjem (zato lahko na primer nekdo gleda program ne le na televiziji, ampak tudi na računalniku ali drugih napravah) ali z določenim časovnim zamikom, kakor tudi vsa temu oddajanju pomožna gradiva. Nadalje je določeno, da so pomožne spletne storitve v podrejenem razmerju s tem radiodifuznim oddajanjem in obsegajo priobčitev javnosti, vključno z dajanjem na voljo javnosti, in potrebnim reproduciranjem: 1. radijskih programov in 2. določenih televizijskih programov, ki so novice in aktualni informativni programi, ali v celoti financirane lastne produkcije RTV organizacije. S tem je določena omejitev uporabe načela države izvora iz tretjega odstavka 182. člena glede na predmet uporabe, saj pomožne spletne storitve obsegajo le radijske programe in določene televizijske programe (novice in aktualni informativni programi, ali v celoti financirane lastne produkcije RTV organizacije). Za druge televizijske programe torej ne velja načelo države izvora iz tretjega odstavka 182. člena.

Direktiva 2019/789/EU poudarja, da bi se načelo države izvora lahko uporabljalo le, kadar RTV organizacije programe uporabljajo v lastnih pomožnih spletnih storitvah (kot izhaja iz 10. uvodne izjave in prvega odstavka 2. člena Direktive 2019/789/EU). Slednje morajo biti v jasnem in podrejenem razmerju glede na njihova (prvotna) radiodifuzna oddajanja (kot izhaja iz 8. uvodne izjave Direktive 2019/789/EU).

Peti odstavek 182. člena tudi prenaša prvi odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU glede obsega pomožnih spletnih storitev, in sicer glede izključitve televizijskih programov športnih dogodkov in predmetov varstva, ki so vanje vključeni, iz pomožne spletne storitve. Določeno je, da se določba 2. točke prejšnjega odstavka (četrtga odstavka 182. člena, ki se nanaša na določene televizijske programe) ne uporablja za radiodifuzno oddajanje športnih dogodkov in predmetov varstva, ki so vanje vključeni. Načelo države izvora iz tretjega odstavka 182. člena zato ne velja za športne dogodke in predmete varstva, ki so vključeni v športne dogodke, v televizijskih programih, saj ti niso obseženi s pomožnimi spletnimi storitvami.

Šesti odstavek 182. člena prenaša drugi odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU. Določa, da pri določitvi zneska primerne nadomestila za pravice iz tega (182.) člena, pogodbenne stranke (za radiodifuzno oddajanje s satelitom so to imetniki pravic in RTV organizacije oziroma operater usmerjevalne postaje, za pomožne spletne storitve pa imetniki pravic in RTV organizacije) upoštevajo vse vidike, kot so značilnosti in čezmejni obseg uporabe, njeno trajanje, dejansko in potencialno občinstvo, razpoložljive jezikovne različice, izračun po prihodkih RTV organizacije in podobno. V tem primeru se ohranja načelo teritorialnosti, saj se pri določanju višine nadomestila upošteva večteritorialnost prenosa, in ne zgolj teritorij ene države članice. Ustrezne določbe o obsegu nadomestil imata Direktiva 93/83/EGS v 17. uvodni izjavi ter Direktiva 2019/789/EU v drugem odstavku 3. člena in v 12. uvodni izjavi. Taka zakonodajna intervencija je potrebna, ker je z načelom države izvora določena *de iure* fikcija, da se predmeti varstva uporabijo le v tej eni državi članici, medtem ko obseg uporabe del *de facto* poteka v vseh državah članicah Evropske unije. To zadnje dejstvo je treba upoštevati pri pogodbenem urejanju oziroma določanju višine primernih nadomestil. Torej načelo teritorialnosti ostaja vsaj na področju določanja obsega nadomestil. Tudi to pravilo je v dosedanjem 182. členu ZASP manjkalo.

Sedmi odstavek 182. člena prenaša tretji odstavek 3. člena Direktive 2019/789/EU, velja pa tudi po Direktivi 93/83/EGS. Določa, da lahko v skladu z načelom pogodbene svobode imetniki pravic in RTV organizacije omejijo uporabo načela države izvora po tem (182.) členu. Določba o načelu države izvora ni kogentna norma evropskega prava, temveč je dispozitivne narave: pomeni, da jo pogodbenne stranke lahko omejijo ali v celoti izključijo s pogodbo, vendar v skladu s pravom Evropske unije. To morajo države članice v svojih zakonodajah dopustiti. Taka izjema je normativno in interpretativno jasno določena v tretjem odstavku 3. člena ter 10. in 13. uvodni izjavi Direktive 2019/789/EU in v 16. uvodni izjavi Direktive 93/83/EGS. Tudi to pravilo je v dosedanjem 182. členu ZASP manjkalo.

Ker ZASP v petem odstavku 176. člena že vsebuje določbo, da določbe ZASP, ki se nanašajo na države članice Evropske unije, veljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora, v 182. členu ni treba določati, da se te določbe uporabljajo tudi za države članice Evropskega gospodarskega prostora.

K 30. členu:

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

S 30. členom se v 184. člen v prvi odstavki doda nova 6. točka, s katero se določa nov prekršek, s katerim se zagotovi izpolnjevanje obveznosti do založnika medijske publikacije.

Z novo 6. točko se določa prekršek, ki se nanaša na kršitve izključnih sorodnih pravic založnika medijske publikacije. Za prekršek se z globo od 1.700 do 5.000 eurov kaznuje pravna oseba, ki brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira ali da na voljo javnosti medijsko publikacijo (prvi odstavek 139.a člena).

V skladu z drugim, tretjim in četrtim odstavkom 184. člena se za ta prekršek kaznujejo tudi druge osebe.

Zaradi dodane nove 6. točke dosedanje 6., 7., 8., 9. in 10. točka postanejo 7., 8., 9., 10. in 11. točka.

K 31. členu:

S prvim odstavkom 31. člena se prenašajo določbe prvega odstavka 27. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se določbe zakona, kot so spremenjene in dopolnjene s tem zakonom (zdaj še predlog zakona), uporabljajo za vsa dela in predmete sorodnih pravic, na katerih avtor ali imetnik sorodne pravice 7. junija 2021 še uživa varstvo po do sedaj veljavnih določbah zakona, ter za dela in predmete sorodnih pravic, ki bodo nastali po tem datumu. Avtorji in imetniki sorodnih pravic bodo na predmetih varstva, ki so varovani na dan 7. junij 2021 (rok za prenos določb Direktive 2019/790/EU), uživali varstvo po novih določbah, kar je običajna določba, kadar se spreminja ureditev tako, da se določajo nove pravice (kadar se vzpostavi nova pravica, jo uživajo tudi imetniki pravic na že obstoječih delih, pod pogojem, da so ta dela in predmeti sorodnih pravic na dan uveljavitve zakona še varovani). Enako velja za dela in predmete sorodnih pravic, ki bodo nastali po 7. juniju 2021.

Z drugim odstavkom 31. člena se prenašajo določbe drugega odstavka 27. člena Direktive 2019/790/EU. Predlagatelj je skrbno preučil, ali lahko nova ureditev kakorkoli poseže v pogodbe, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo tega zakona.

Določbe novega petega in šestega odstavka 76. člena, nove 4., 5., 6. in 7. točke tretjega odstavka 104. člena, nove 4., 5., 6. in 7. točke četrtega odstavka 107. člena novega drugega odstavka 122. člena, spremenjenega drugega odstavka 123. člena in novega 134.a člena zakona, ki vzpostavljajo nove pravice avtorja, avtorja prvotnega dela, soavtorjev avdiovizualnega dela, izvajalcev, katerih izvedbe so na videogramu, in filmskih producentov nimajo retroaktivnega vpliva in ne morejo posegati v pogodbe o prenosu avtorske ali sorodnih pravic, ki so bile sklenjene, pred uveljavitvijo tega zakona. Ker ZASP teh pravic do zdaj ni urejal, imetniki pravic niso mogli sklepati pogodb, ki bi se nanašale na te pravice do primerne nadomestila (nove poplačilne pravice). Imetniki pravic so lahko pred uveljavitvijo tega zakona sklepali pogodbe o prenosu zgolj tistih pravic, ki jih je ZASP že urejal in so z njimi lahko razpolagali. Poleg tega nove določbe ne posegajo v obstoječa pogodbenja razmerja med avtorjem, izvajalcem oziroma filmskim producentom ter njihovimi sopogodbniki, saj slednji ne bodo imeli nobene dodatne finančne obveznosti na podlagi tega zakona, ker bo obveznosti do avtorja, izvajalca oziroma filmskega producenta izpolnil tisti zavezanec, ki na določen način uporablja avtorsko delo oziroma predmet sorodne pravice.

Z novim petim odstavkom 76. člena bo avtor dobil novo pravico do nadomestila (pravico »ima«), če je prenesel svojo izključno pravico radiodifuzne retransmisije, kar je nova neodpovedljiva poplačilna pravica za vsakokratno uporabo avtorskega dela v radiodifuzni retransmisiji, ki ne vpliva na izključno pravico radiodifuzne retransmisije, ki jo je avtor prenesel na sopogodbnika. Ker avtor ni imel pravice do primerne nadomestila (poplačilne pravice), kadar je prenesel (izključno) pravico radiodifuzne retransmisije, z njo ni mogel razpolagati in tudi ni imel svojega (ločenega) zahtevka do na primer kablanskega operaterja. Enako velja za avtorja prvotnega dela (nova 4. točka tretjega odstavka 104. člena) in soavtorje avdiovizualnega dela (4. točka četrtega odstavka 107. člena), ki imajo prav tako novo pravico do primerne nadomestila (novo poplačilno pravico). Ker imajo ti imetniki novo pravico in v zakonu ni več uporabljen izraz »obdrži« oziroma »obdržijo« pravico do nadomestila, ampak izraz »ima« oziroma »imajo« je nedvoumno, da se s temi določbami ne more posegati v pogodbe, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo zakona.

Enako velja za določbe novega šestega odstavka 76. člena, 5. točke tretjega odstavka 104. člena in 5. točke četrtega odstavka 107. člena, ki poleg tega urejajo nov način uporabe (priobčitev javnosti v okviru storitev deljenja vsebin na spletu), ki ga ZASP prej ni urejal, in že zato ne morejo posegati v pogodbe, sklenjene pred uveljavitvijo tega zakona. Šele 17. člen Direktive 2019/790/EU je uredil ponudnike

storitev deljenja vsebin na spletu in določil, da ti ponudniki izvajajo dejanje priobčitve javnosti.

Tudi z določbami nove 6. in 7. točke tretjega odstavka 104. člena ter nove 6. in 7. točke četrtega odstavka 107. člena se uvajajo nove pravice do primerne nadomestila (nove poplačilne pravice), ki ne morejo posegati v pogodbe, sklenjene pred uveljavitvijo tega zakona, saj teh pravic ZASP ni urejal (ZASP je za te primere uporabe izključne pravice, ne pa tudi poplačilne pravice, ki jo ima imetnik pravice neodvisno od sopogodbnika, na katerega je prenesel izključne pravice). Enako velja za določbo novega drugega odstavka 122. člena, ki za izvajalce, katerih izvedbe so na videogramu, vzpostavlja novo pravico do primerne nadomestila za priobčitev javnosti videograma z njihovo izvedbo (»ima« novo poplačilno pravico), ki je neodvisna od izključnih materialnih pravic na izvedbi, ki jih je ZASP že urejal. Enako velja za novo pravico teh izvajalcev do primerne nadomestila za dajanje v najem videograma z njihovo izvedbo, ki jo določa spremenjeni drugi odstavek 123. člena.

Novo pravico do nadomestila ima tudi filmski producent za priobčitev javnosti svojega videograma (novi 134.a člen), ki je prav tako neodvisna od izključnih pravic, ki jih ima filmski producent na videogramu in jih ZASP že ureja.

Določba novega tretjega odstavka 122. člena, ki za vse izvajalce določa, da se pravici ne morejo odpovedati, pa bi lahko posegala v pogodbe, ki so bile sklenjene pred uveljavitvijo tega zakona, vendar le za izvajalce, katerih izvedbe so na fonogramu, če so pravico do deleža nadomestila za javno priobčitev fonograma prenesli na drugo osebo (kar so lahko storili, ker ZASP ne določa, da se izvajalec tej pravici ne more odpovedati). Za te primere se zato določa, da določbe tretjega odstavka 122. člena zakona ne posegajo v pogodbe o prenosu sorodnih pravic, ki so bile sklenjene, ali dejanja uporabe, ki so bila izvršena pred uveljavitvijo tega zakona.

K 32. členu:

Z 32. členom se prenaša določba drugega pododstavka četrtega odstavka 15. člena Direktive 2019/790/EU. Določeno je, da se določbe novega 139.a člena ne uporabljajo za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene pred 6. junijem 2019. Novi pravici založnika na medijskih publikacijah (iz prvega odstavka 139.a člena) se zato ne uporabljata za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene pred 6. junijem 2019, to je pred začetkom veljavnosti Direktive 2019/790/EU (7. junij 2019), s katero sta bili ti pravici uvedeni v evropski pravni red. Za medijske publikacije, ki so bile prvič objavljene 7. junija 2019 ali pozneje založnik uživa varstvo, ki ga zagotavljata novi pravici iz 139.a člena (25. člen predloga zakona).

K 33. členu:

Z 33. členom so urejena različna prehodna obdobja.

Prvi odstavek 33. člena prenaša prvi odstavek 11. člena Direktive 2019/789/EU. Določeno je, da za pogodbe o zagotavljanju pomožnih spletnih storitev po novem tretjem do sedmem odstavku 182. člena zakona, ki veljajo na dan 7. junij 2021, se te določbe uporabljajo od 7. junija 2023 dalje, če se te pogodbe iztečejo po navedenem datumu. To je običajna prehodna določba, ki rešuje stanje, ko nova zakonska ureditev trči ob že obstoječe in še veljavne pogodbe, s katerimi je bila ta materija med imetniki pravic in uporabniki že predhodno pogodbeno urejena. Presečni datum je dan uveljavitve Direktive 2019/789/EU, to je 7. junij 2021 (do katerega bi morale države članice prenesti določbe te direktive). Pogodbenim strankam je treba omogočiti ustrezno prehodno obdobje, da še nekaj časa uživajo svoja obstoječa pogodbeno razmerja ali jih prilagodijo novi zakonodaji. Prehodna določba prvega odstavka 33. člena zato v skladu z Direktivo 2019/789/EU določa za pomožne spletne storitve prehodno obdobje dveh let (do 7. junija 2023), če se te (obstoječe) pogodbe iztečejo po 7. juniju 2021 oziroma če bi ob izteku prehodnega obdobja še veljale.

Drugi odstavek 33. člena prenaša drugi odstavek 11. člena Direktive 2019/789/EU. Določeno je, da se za dovoljenja (imetnika pravice) o neposrednem oddajanju po tretjem odstavku spremenjenega 31. člena, ki veljajo na dan 7. junij 2021, te določbe uporabljajo od 7. junija 2025 dalje, če se ta dovoljenja iztečejo po navedenem datumu. Enako kot prehodna določba prvega odstavka 33. člena tudi ta določba rešuje stanje, ko nova zakonska ureditev trči ob že obstoječe in še veljavne pogodbe ali dovoljenja imetnikov pravic, s katerimi je bila ta materija med imetniki pravic in uporabniki že predhodno pogodbeno urejena. Presečni datum je dan uveljavitve Direktive 2019/789/EU, to je 7. junij 2021 (do katerega bi morale države članice prenesti določbe te direktive). Pogodbenim strankam je treba omogočiti ustrezno prehodno obdobje, da še nekaj časa uživajo svoja obstoječa pogodbeno razmerja ali jih prilagodijo novi

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

zakonodaji. Prehodna določba drugega odstavka 33. člena zato v skladu z Direktivo 2019/789/EU določa za neposredno oddajanje (iz tretjega odstavka spremenjenega 31. člena) prehodno obdobje štirih let (do 7. junija 2025), če se te (obstoječe) pogodbe ali dovoljenja imetnikov pravic iztečejo po 7. juniju 2025 oziroma če bi ob izteku prehodnega obdobja še veljale.

K 34. členu:

Predlagan je običajen rok za začetek veljavnosti zakona, to je petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Predmet zakona

1. člen

(1) Ta zakon ureja:

1. pravico avtorjev na njihovih delih s področja književnosti, znanosti in umetnosti (avtorska pravica);
2. izvajalcev, proizvajalcev fonogramov, filmskih producentov, radijskih ali televizijskih (RTV) organizacij, založnikov in izdelovalcev podatkovnih baz (sorodne pravice);
3. (prenehala veljati).

(2) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašajo:

- Direktiva Sveta 91/250/EGS z dne 14. maja 1991 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 122 z dne 17. 5. 1991, str. 42), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2009/24/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o pravnem varstvu računalniških programov (UL L št. 111 z dne 5. 5. 2009, str. 16),
- Direktiva Sveta 92/100/EGS z dne 19. novembra 1992 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 346 z dne 27. 11. 1992, str. 61), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2006/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o pravici dajanja v najem in pravici posojanja ter o določenih pravicah, sorodnih avtorski, na področju intelektualne lastnine (UL L št. 376 z dne 27. 12. 2006, str. 28),
- Direktiva Sveta 93/83/EGS z dne 27. septembra 1993 o uskladitvi določenih pravil o avtorski in sorodnih pravicah v zvezi s satelitskim radiodifuznim oddajanjem in kabelsko retransmisijo (UL L št. 248 z dne 6. 10. 1993, str. 15),
- Direktiva Sveta 93/98/EGS z dne 29. oktobra 1993 o uskladitvi trajanja varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 290 z dne 24. 11. 1993, str. 9), zadnjič spremenjeno z Direktivo 2011/77/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2011 o spremembi Direktive 2006/116/ES o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic (UL L št. 265 z dne 11. 10. 2011, str. 1),
- Direktiva 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL L št. 077 z dne 27. 3. 1996, str. 20),
- Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 167 z dne 22. 6. 2001, str. 10),
- Direktiva 2001/84/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. septembra 2001 o sledni pravici v korist avtorja izvirnega umetniškega dela (UL L št. 272 z dne 13. 10. 2001, str. 32),
- Direktiva 2004/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL L št. 195 z dne 2. 6. 2004, str. 16),
- Direktiva 2012/28/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o nekaterih dovoljenih uporabah osirotelih del (UL L št. 299 z dne 27. 10. 2012, str. 5) ter
- Direktiva (EU) 2017/1564 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2017 o določenih dovoljenih uporabah določenih del in drugih predmetov urejanja, zaščiteneh z avtorsko pravico in sorodnimi pravicami, za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja ter o spremembi Direktive 2001/29/ES o usklajevanju določenih vidikov avtorske pravice in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL L št. 242 z dne 20. 9. 2017, str. 6).

Pravica radiodifuzne retransmisije

31. člen

Pravica radiodifuzne retransmisije je izključna pravica, da se sočasno, nespremenjeno in neskrajšano priobči javnosti neko radiodifuzno oddajano delo:

1. jo vrši druga RTV organizacija od prvotne; ali
2. gre za prenos po kablu ali mikrovalovnem sistemu, pa gre za več kot 100 kabelskih priključkov ali je delo prvotno oddajano iz druge države (kabelska retransmisija).

Pouk

49. člen

(1) Za namene pouka je prosto:

1. javno izvajanje in priobčitev javnosti objavljenih del v obliki neposrednega pouka;
2. javno izvajanje objavljenih del na brezplačnih šolskih slovesnostih pod pogojem, da izvajalci ne prejmejo plačila;
3. sekundarno radiodifuzno oddajanje RTV šolskih oddaj.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka je treba navesti vir in avtorstvo dela, če je navedeno na uporabljenem delu.

Evidenca skrbnega iskanja

50.č člen

(1) Pravne osebe iz prvega odstavka 50.a člena tega zakona vodijo evidenco svojih skrbnih iskanj, v kateri hranijo:

- natančno oznako avtorskega dela, ki se po rezultatih skrbnega iskanja šteje za osirotelo delo,
- podatke o načinu uporabe osirotelega dela,
- vsako spremembo statusa osirotelega dela po 50.d členu tega zakona in
- dokumente, iz katerih je razvidno, da je bilo skrbno iskanje izvedeno v skladu s prejšnjim členom.

(2) Pravne osebe iz prvega odstavka 50.a člena tega zakona ministrstvu, pristojnem za kulturo, po namenski aplikaciji brez odlašanja pošljejo podatke iz prve, druge in tretje alineje prejšnjega odstavka in svoje kontaktne podatke. Ministrstvo, pristojno za kulturo, takoj po prejemu teh podatkov le-te po namenski aplikaciji posreduje v spletno podatkovno bazo urada, pristojnega za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije.

(3) Skrbnega iskanja ni treba izvesti za avtorsko delo, ki je v javno dostopni spletni podatkovni zbirki urada, pristojnega za usklajevanje na notranjem trgu Evropske unije že vpisano kot osirotelo delo.

Proste predelave

53. člen

Predelava objavljenega dela je prosta:

1. če gre za privatno ali drugo lastno predelavo, ki ni namenjena in ni dostopna javnosti;
2. če gre za predelavo v parodijo ali karikaturu, če to ne ustvari ali utegne ustvariti zmede glede izvora dela;
3. če gre za predelavo v zvezi z dovoljeno uporabo, ki jo zahteva namen te uporabe;
4. če gre za predelavo v zvezi z dovoljeno uporabo, pa je avtorjevo nasprotovanje predelavi v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja.

Soavtorji

60. člen

(1) Kadar je delo ustvarilo več avtorjev, se rok trajanja iz prejšnjega člena računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji.

(2) Če sta pri glasbenem delu z besedilom glasba in besedilo ustvarjena posebej za to glasbeno delo z besedilom z namenom, da se uporabita skupaj, varstvo glasbenega dela z besedilom preneha 70 let po smrti zadnjega preživelega avtorja glasbe ali avtorja besedila, ne glede na to, ali sta določena kot soavtorja.

Pravilo ločenih prenosov

76. člen

- (1) Prenos posamične materialne avtorske pravice ali posamične druge pravice avtorja ne vpliva na prenos drugih pravic, če ni s tem zakonom ali s pogodbo drugače določeno.
- (2) Pri prenosu pravice reproduciranja dela (23. člen) se ne prenese tudi pravica do njegove shranitve v elektronski obliki in pravica do njegovega tonskega ali vizualnega snemanja, če ni z zakonom ali s pogodbo drugače določeno.
- (3) Pri prenosu pravice distribuiranja primerkov dela (24. člen) se ne prenese tudi pravica do njihovega uvoza, če ni z zakonom ali s pogodbo drugače določeno.
- (4) Pri prenosu pravice dajanja v najem (25. člen) fonogramov ali videogramov z avtorskim delom avtor obdrži pravico do primernega nadomestila za vsakokratno dajanje v najem. Tej pravici se avtor ne more odpovedati.

Avtorski honorar in nadomestilo

81. člen

- (1) Če avtorski honorar ali nadomestilo ni bilo določeno, se določi po običajnih plačilih za določeno vrsto del, po obsegu in trajanju uporabe ter glede na druge okoliščine primera.
- (2) Če se z uporabo avtorskega dela doseže dobiček, ki je očitno v nesorazmerju z dogovorjenim ali določenim honorarjem ali nadomestilom, lahko avtor zahteva spremembo pogodbe tako, da se mu določi pravičnejši delež pri dohodku.
- (3) Pravici iz prejšnjega odstavka se avtor ne more odpovedati.

Evidenca dohodka

82. člen

- (1) Če je honorar ali nadomestilo dogovorjeno ali določeno v odvisnosti od ustvarjenega dohodka pri uporabi dela, mora uporabnik dela voditi ustrezne knjige ali drugo evidenco, iz katere je mogoče ugotoviti, kakšen dohodek je bil ustvarjen.
- (2) Uporabnik dela mora omogočiti avtorju vpogled v evidenco iz prejšnjega odstavka in mu pošiljati ustrezna poročila o ustvarjenem dohodku, oboje v običajnih rokih in v potrebnem obsegu.

Preklic materialne avtorske pravice

83. člen

- (1) Avtor lahko prekliče materialno avtorsko pravico, če jo njen izključni imetnik izvršuje v nezadostni meri ali sploh ne in so zaradi tega avtorjevi upravičeni interesi znatno prizadeti. Avtor preklica ne more uveljaviti, če vzroki za neizvrševanje ali nezadostno izvrševanje pretežno izvirajo iz njegove sfere.
- (2) Preklica iz prejšnjega odstavka ni mogoče uveljaviti pred potekom dveh let od prenosa materialne avtorske pravice na delu. Pri prispevku za dnevni časopis znaša ta rok tri mesece, za drug periodični tisk pa eno leto.
- (3) Avtor lahko uveljavi preklic po tem členu samo, če ponudi imetniku primeren dodatni rok za zadostno izvrševanje pravice.
- (4) Z uveljavitvijo preklica materialna avtorska pravica imetnika ugasne.
- (5) Avtor se preklicu po tem členu ne more odpovedati.

(6) Če to zahteva pravičnost, mora avtor povrniti imetniku primerno odškodnino.

Pravica avdiovizualne priredbe

104. člen

(1) Pravica avdiovizualne priredbe je izključna pravica, da se prvotno delo predela ali vključi v avdiovizualno delo.

(2) S sklenitvijo pogodbe o avdiovizualni priredbi se šteje, da je avtor prvotnega dela izključno in neomejeno prenesel na filmskega producenta pravico predelave in vključitve prvotnega dela v avdiovizualno delo, svoje materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na tem avdiovizualnem delu, njegovem prevodu, njegovih avdiovizualnih predelavah ali na fotografijah, nastalih v zvezi s produkcijo avdiovizualnega dela, če ni s pogodbo drugače določeno.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka obdrži avtor prvotnega dela:

1. izključno pravico do nadaljnje predelave avdiovizualnega dela v kakšno drugo umetniško obliko;
2. izključno pravico do nove avdiovizualne priredbe prvotnega dela, vendar po preteku desetih let od sklenitve pogodbe iz prejšnjega odstavka;
3. pravico do primerne nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno dajanje v najem videogramov avdiovizualnega dela.

(4) Avtor prvotnega dela se ne more odpovedati pravicam iz prejšnjega odstavka.

Pogodba o filmski produkciji

107. člen

(1) Razmerja filmskega producenta do soavtorjev avdiovizualnega dela in avtorjev prispevkov ter razmerja med samimi avtorji se urejajo s pogodbo o filmski produkciji, ki se v skladu s tem zakonom sklene v pisni obliki.

(2) S sklenitvijo pogodbe o filmski produkciji se šteje, da so soavtorji izključno in neomejeno prenesli na filmskega producenta vse svoje materialne avtorske pravice in druge pravice avtorja na avdiovizualnem delu, njegovem prevodu, njegovih avdiovizualnih predelavah ali pri tem delu nastalih fotografijah, če ni s pogodbo drugače določeno.

(3) S sklenitvijo pogodbe o filmski produkciji se šteje, da so avtorji prispevkov izključno in neomejeno prenesli na filmskega producenta pravico do uporabe svojih prispevkov za dokončanje avdiovizualnega dela.

(4) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov obdržijo:

1. soavtorji izključno pravico do nadaljnje predelave avdiovizualnega dela v kakšno drugo umetniško obliko;
2. avtorji prispevkov pravico, da svoje prispevke k avdiovizualnem delu posebej uporabljajo, če niso s tem prizadete pravice filmskega producenta;
3. soavtorji pravico do primerne nadomestila od filmskega producenta za vsakokratno dajanje v najem videogramov avdiovizualnega dela.

(5) Soavtorji in avtorji prispevkov se ne morejo odpovedati pravicam iz prejšnjega odstavka.

Avtorski honorar

108. člen

(1) Soavtorjem avdiovizualnega dela pripada avtorski honorar ločeno za vsako preneseno materialno avtorsko pravico ali drugo pravico avtorja.

(2) Filmski producent mora najmanj enkrat letno pošiljati soavtorjem avdiovizualnega dela poročilo o

ustvarjenem dohodku, in sicer ločeno za vsako dovoljeno vrsto uporabe dela.

Vsebinske omejitve avtorjevih pravic

114. člen

(1) Če ni v pogodbi drugače določeno, lahko zakoniti pridobitelj računalniškega programa izvrši dejanja iz 1. in 2. točke prejšnjega člena, vključno z odpravo napak, brez dovoljenja avtorja, če je to potrebno zaradi uporabe računalniškega programa v skladu z njegovim namenom.

(2) Upravičeni uporabnik računalniškega programa lahko brez dovoljenja avtorja reproducira največ dva varnostna primerka programa, če je to potrebno zaradi njegove uporabe.

(3) Upravičeni uporabnik primerka računalniškega programa lahko brez dovoljenja avtorja opazuje, proučuje ali testira delovanje programa zato, da dožene ideje in načela, ki so osnova kateremukoli elementu programa, če to stori pri njegovem nalaganju, prikazovanju, izvajanju, prenašanju ali shranjevanju, do katerih je upravičen.

(4) Za računalniške programe ne veljajo določbe tega zakona o pravici skesanja (20. člen) ter o privatnem ali drugem lastnem reproduciranju (37. do 39. člen in 50. člen). Računalniških programov ni mogoče javno posojati (36. člen), če ni s pogodbo z avtorjem drugače določeno.

(5) Pogodbena določila, ki so v nasprotju z drugim in tretjim odstavkom tega člena, so nična.

Pravica do nadomestila pri javni priobčitvi fonograma

122. člen

Izvajalec ima pravico do deleža na nadomestilu, ki ga prejme proizvajalec fonograma za javno priobčitev fonograma z njegovo izvedbo.

Pravica do nadomestila

123. člen

Izvajalec ima pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po drugem odstavku 37. člena tega zakona.

(2) Kadar je izvajalec na proizvajalca fonogramov prenesel pravico dajanja v najem fonogramov s svojo izvedbo, mu mora proizvajalec fonogramov plačati pravično nadomestilo. Izvajalec se pravici do pravičnega nadomestila ne more odpovedati.

Pravica do nadomestila pri javni priobčitvi fonograma

130. člen

(1) Če se fonogram, ki je bil izdan za komercialne namene, ali njegov posnetek uporabi za radiodifuzno oddajanje ali kakšno drugo obliko javne priobčitve, je dolžan uporabnik vsakokrat plačati proizvajalcu fonogramov enkratno primerno nadomestilo.

(2) Polovico nadomestila iz prejšnjega odstavka mora proizvajalec fonogramov izplačati izvajalcem, katerih izvedbe so posnete na uporabljenem fonogramu, če niso s pogodbo med njimi določeni drugačni deleži.

(3) Za namen tega člena se fonogrami, ki so bili dani na voljo javnosti na način, ki omogoča posameznikom dostop do njih s kraja in v času, ki ju sami izberejo, štejejo kot fonogrami, ki so bili izdani v komercialne namene.

Filmski producent

133. člen

Filmski producent je fizična ali pravna oseba, ki v svojem imenu in za svoj ali tuj račun organizira in vodi ustvarjanje avdiovizualnega dela ali zaporedja gibljivih slik ter je odgovorna za njegovo dokončanje.

Pravica do nadomestila

139. člen

(1) Založniki imajo pravico do nadomestila za privatno ali drugo lastno reproduciranje po tretjem odstavku 37. člena tega zakona.

(2) Pravica iz prejšnjega odstavka traja 50 let od zakonite izdaje dela.

Vsebinske omejitve izdelovalčevih pravic

141.g člen

(1) Upravičeni uporabnik objavljene podatkovne baze lahko prosto uporablja znaten del njene vsebine:

1. primeru pouka, če so izpolnjeni pogoji iz 49. člena tega zakona;
2. primeru privatne ali druge lastne uporabe neelektronske podatkovne baze, če so izpolnjeni pogoji iz 50. člena tega zakona.

(2) Uporaba podatkovne baze je prosta, kadar je to nujno potrebno v posamičnih konkretnih primerih zaradi izvajanja nalog javne varnosti ali zagotovitve izvedbe katerih koli uradnih postopkov, kot so postopki v Državnem zboru Republike Slovenije ali v Državnem svetu Republike Slovenije, sodni, upravni in arbitražni postopki.

Uveljavljanje vsebinskih omejitev pravic

166.c člen

(1) Če imetnik pravic uporablja tehnične ukrepe po tem zakonu, mora osebam, ki imajo zakonit dostop do primerka avtorskega dela ali predmeta sorodnih pravic, na njihovo zahtevo v najkrajšem možnem času s spremembo tehničnega ukrepa ali z drugimi sredstvi omogočiti uveljavitev vsebinskih omejitev pravic iz tretjega odstavka tega člena.

(2) Če imetnik pravic ne zagotovi sredstev iz prejšnjega odstavka, lahko osebe, ki uveljavljajo vsebinske omejitve pravic, zahtevajo posredovanje mediatorja.

(3) Ob upoštevanju pogojev iz tega zakona, vključno z morebitnim plačilom nadomestila, se lahko po prvem odstavku tega člena vsebinske omejitve pravic uveljavijo v naslednjih primerih:

1. uporaba v korist invalidov in upravičenih oseb (48.a člen);
2. uporaba za namene pouka (49. člen);
3. privatno in drugo lastno reproduciranje (50. člen);
4. uradni postopki (56. člen);
5. efemerni posnetki RTV organizacij (drugi odstavek 77. člena).

(4) Prvi, drugi in tretji odstavek tega člena ne veljajo glede tehničnih ukrepov, ki so uporabljeni:

1. za izpolnitev obveznosti imetnika pravic po prvem odstavku tega člena, vključno z izvajanjem ustreznih pogodb, sklenjenih za ta namen,
2. za varovana dela, ki se na podlagi ustrezne pogodbe uporabljajo v smislu 32.a člena tega zakona.

Priobčitev javnosti po satelitu

182. člen

(1) Varstvo po tem zakonu uživajo avtorji in imetniki sorodnih pravic, katerih delo ali predmet sorodnih

pravic so priobčeni javnosti po satelitu, če se v Republiki Sloveniji vnesejo pod nadzorom in odgovornostjo RTV organizacije ustrezni programski signali v neprekinjeno komunikacijsko verigo, ki vodi k satelitu in nazaj na zemljo.

- (2) Varstvo po tem zakonu velja tudi, če ni izpolnjen pogoj iz prejšnjega odstavka, pa
1. v Republiki Sloveniji usmerjevalna postaja, iz katere se prenašajo programski signali, ali
 2. RTV organizacija, ki je naročila priobčitev javnosti po satelitu, svoj sedež v Republiki Sloveniji.

184. člen

(1) Z globo od 1.700 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba:

1. brez prenosa ustrezne materialne avtorske pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, distribuira, da v najem, javno izvede, javno prenese, javno predvaja, javno prikaže, radiodifuzno oddaja, radiodifuzno retransmitira, sekundarno radiodifuzno oddaja, da na voljo javnosti, predela, avdiovizualno priredi ali kako drugače uporabi delo oziroma primerek dela (21. in 22. člen);
2. poseduje primerek računalniškega programa za gospodarske namene, za katerega se zaveda ali bi se moral in mogel zavedati, da je nedovoljen primerek (2. točka 116. člena);
3. brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, snema, javno prenaša ali radiodifuzno oddaja živo izvedbo ali reproducira, da na voljo javnosti, distribuira ali da v najem fonogram ali videogram s svojo izvedbo ali kako drugače uporabi izvedbo (121. člen);
4. brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, distribuira, da v najem ali na voljo javnosti ali kako drugače uporabi fonogram ali videogram (129. in 134. člen);
5. brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, radiodifuzno retransmitira, snema, reproducira, distribuira, da na voljo javnosti ali kako drugače uporabi oddajo oziroma posnetek oddaje (137. člen);
6. brez prenosa ustrezne izključne pravice v primerih, ko je tak prenos potreben po tem zakonu, reproducira, distribuira, da v najem ali na voljo javnosti ali kako drugače uporabi podatkovno bazo oziroma njen primerek (141.c člen);
7. odstrani ali spremeni elektronski podatek za upravljanje pravic (1. točka prvega odstavka 166. člena);
8. reproducira, distribuira, uvozi zaradi distribuiranja, da v najem ali priobči v javnosti avtorsko delo ali predmet sorodnih pravic oziroma njihov primerek, glede katerega je bil elektronski podatek za upravljanje pravic nedovoljeno odstranjen ali spremenjen (2. točka prvega odstavka 166. člena);
9. se izogne dejanskim tehničnim ukrepom ali proizvede, uvozi, distribuira, prodaja, da v najem, oglašuje za prodajo ali najem, poseduje za gospodarske namene tehnologijo, napravo, proizvod, sestavni del ali računalniški program, ali opravi storitev z namenom neupravičene izoginitve dejanskim tehničnim ukrepom v primerih iz drugega odstavka 166.a člena (prvi in drugi odstavek 166.a člena);
10. proizvede, uvozi, distribuira, prodaja, da v najem, oglašuje za prodajo ali najem ali poseduje za gospodarske namene tehnologijo, napravo, proizvod, sestavni del ali računalniški program za odstranitev ali spremembo elektronskega podatka za upravljanje pravic (četrti odstavek 166.a člena).

(2) Z globo od 350 do 3.000 eurov se kaznuje samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 350 do 1.500 eurov se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z globo od 350 do 1.000 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena.

(5) Predmeti, ki so nastali s prekrškom, se odvzamejo.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, da predlog zakona obravnava po nujnem postopku, da se tako preprečijo težko popravljive posledice za delovanje države.

Sprejem predloga zakona je potreben po nujnem postopku zato, ker se s prenosom Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU zamuja, rok za prenos je potekel 7. 6. 2021.

Republika Slovenija je dne 23. 7. 2021 v predsodnem postopku prejela uradni opomin Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v pravni red Republike Slovenije. Republika Slovenija je Evropsko komisijo prosila za odobritev dvomesečnega podaljšanja roka za odgovor na uradni opomin, da bi se lahko v dodatnem zaprošenem obdobju še bolj približali sprejemu vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bodo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v celoti prenesene v pravni red Republike Slovenije. Evropska komisija je odobrila prošnjo za podaljšanje roka za odgovor na uradni opomin.

Republika Slovenija je v odgovoru na uradni opomin Evropsko komisijo obvestila o vseh ukrepih za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU ter pojasnila, da je bilo v skladu z načrtovanimi aktivnostmi Republike Slovenije na področju prava intelektualne lastnine predvideno, da bosta Direktiva 2019/789/EU in Direktiva 2019/790/EU v slovenski pravni red v celoti preneseni z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o avtorski in sorodnih pravicah ter Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic. Republika Slovenija je pojasnila, da je aktivnosti za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU začela že poleti 2019 ter je bilo prvotno načrtovano, da se spomladi 2020 opravijo vsa večja posvetovanja s strokovno in zainteresirano javnostjo, predloga zakonov pa naj bi posredovala Vladi Republike Slovenije v obravnavo jeseni 2020 s ciljem, da bi bila zakona sprejeta v Državnemu zboru Republike Slovenije do konca leta 2020. Do zamika od načrtovane časovnice je prišlo zaradi:

1. odpovedi javnih posvetov s strokovno in zainteresirano javnostjo zaradi razglasitve epidemije koronavirusa COVID-19 marca 2020;
2. poglobljenih posvetovanj, ki jih je bilo treba opraviti v okviru javne razprave predlogov zakonov in so v večini potekali v pisni obliki, saj srečanja v živo v fizični obliki niso bila dovoljena;
3. podaljšanega javnega posvetovanja in medresorskega usklajevanja, do česar je prišlo zaradi večjega števila zaprosil deležnikov za podaljšanje roka za oddajo pripomb;
4. v času usklajevanja in po njem prejetega velikega števila obsežnih pripomb k predlogoma zakonov;
5. aktivnosti v zvezi s pripravo izrednih ekonomskih ukrepov za boj proti negativnim ekonomskim posledicam epidemije koronavirusa COVID-19;
6. aktivnosti v zvezi s predsedovanjem Republike Slovenije Svetu EU;
7. seznanitve s Smernicami, objavljenimi šele 4. 6. 2021.

Oba predloga zakonov sta bila nato v medresorskem usklajevanju in javni obravnavi od 24. 5. do 28. 6. 2021. Po preučitvi predlogov in pripomb vseh deležnikov iz medresorskega usklajevanja in javne razprave sta se pripravila nova predloga zakonov, ki sta bila dana v drugo medresorsko usklajevanje in javno obravnavo od 1. do 13. 2. 2022 z namenom, da se oba predloga zakonov predložita v obravnavo na Vlado Republike Slovenije 18. 2. 2022. Zaradi več nasprotujočih si pripomb in predlogov različnih deležnikov iz javne obravnave kot tudi medresorskega usklajevanja, predloga zakonov nista bila predložena v obravnavo na Vlado Republike Slovenije do 18. 2. 2022, kot je to bilo načrtovano.

Zaradi zelo nasprotujočih si interesov različnih deležnikov ter s tem težav pri prenosu določb Direktive 2019/790/EU se je na pobudo Republike Slovenije sklical tudi sestanek z Evropsko komisijo. Ta je potekal 2. 3. 2022, kjer so se preko video konference sestali generalna direktorica Direktorata za notranji trg Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, direktorica Urada Republike Slovenije za intelektualno lastnino in generalni direktor DG Communications, Networks, Content and Technology Evropske komisije. Predstavnici Republike Slovenije sta pojasnili razloge za zamudo pri sprejemanju predlogov zakonov.

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo Republike Slovenije in Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino sta 5. 1. 2022 organizirala tudi javni posvet z zainteresirano strokovno javnostjo z namenom, da deležniki izrazijo in izmenjajo mnenja glede predlogov in pripomb, ki so jih podali v času javne obravnave predlogov zakonov.

Ker ukrepi za prenos obeh navedenih direktiv do dne 19. 5. 2022 niso bili sprejeti, je Republika Slovenija v predhodnem postopku prejela obrazloženo mnenje Evropske komisije zaradi nenotifikacije predpisov za prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v pravni red Republike Slovenije. ~~Do 19. 7. 2022 mora zato Republika Slovenija sprejeti ukrepe za uskladitev z obrazloženim mnenjem ali pa v istem rokuje~~ Evropsko komisijo ~~zaprositi~~ prosila za odobritev podaljšanja roka za odgovor na uradni opomin, da bi se lahko v dodatnem zaprosenem obdobju še bolj približali sprejemu vseh potrebnih ukrepov, s katerimi bodo določbe Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU v celoti prenesene v pravni red Republike Slovenije. ~~Evropska komisija je odobrila prošnjo~~ za podaljšanje roka za ~~uskladitev z obrazloženim mnenjem. Prošnja za podaljšanje roka mora vsebovati realno in natančno časovnico sprejema teh ukrepov, osnutke ukrepov in zahtevke za uvrstitev teh ukrepov na dnevni red zakonodajne skupščine (tj. odgovor na vladi sprejeto besedilo predloga zakona, poslano v obravnavo v državni zbor).~~ V primeru odobritve navedene prošnje bi bil skrajni ~~uradni opomin. Skrajni~~ rok za sprejem vseh ukrepov za uskladitev z obrazloženim mnenjem ~~je~~ 19. 10. 2022, kar pomeni, da bi do tega datuma morali stopiti v veljavo vsi zakonodajni akti, s katerimi se navedeni direktivi v celoti prenašata v slovenski pravni red, hkrati bi moral biti opravljen postopek notifikacije, ki se lahko izvede šele po objavi zakonskih aktov v Uradnem listu Republike Slovenije. ~~Če Evropska komisija Republiki Sloveniji prošnje za podaljšanje roka za uskladitev z obrazloženim mnenjem ne odobri, rok za sprejem vseh ukrepov za uskladitev z obrazloženim mnenjem izteče že 19. 7. 2022.~~ V primeru, da Republika Slovenija do ~~tega datuma~~ 19. 10. 2022 ne bo izvedla postopka notifikacije obeh navedenih direktiv, lahko Evropska komisija na Sodišču EU zoper Republiko Slovenijo vloži tožbo.

V skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU pa lahko Evropska komisija, če pred Sodiščem EU vloži tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti države članice glede obveščanja o ukrepih za prenos direktive, določi višino denarne kazni, ki naj jo država članica plača. Evropska komisija denarne kazni predlaga v skladu s sporočilom z dne 11. 11. 2010 o izvajanju tretjega odstavka 260. člena PDEU in s sporočilom Evropske komisije Pravo EU: z boljšo uporabo do boljših rezultatov (UL C št. 18, 19. 1. 2017, str. 10-20), s katerim je Evropska komisija uvedla nov pristop glede denarnih kazni v zadevah, ki jih Sodišču EU predloži na podlagi tretjega odstavka 260. člena PDEU. Če Evropska komisija zaradi nepravočasnega prenosa direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, zadevo predloži Sodišču EU, od Sodišča EU sistematično zahteva, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska, čeprav torej država članica izpolni obveznosti v teku sodnega postopka, Evropska komisija ne umika več zadeve pred Sodiščem EU, kar pomeni, da Sodišče EU kljub izpolnitvi obveznosti države članice v sodbi državi članici naloži plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave. Navedeno prakso Evropske komisije je Sodišče EU potrdilo že v več svojih sodbah, poleg sodbe v zadevi C-534/17, EK proti Belgiji iz julija 2019, je Sodišče EU julija 2020 izdalo še dve sodbi (v zadevi C-549/18, EK proti Romuniji, in v zadevi C-550/18, EK proti Irski), v katerih je prvič v skladu s tretjim odstavkom 260. člena PDEU naložilo plačilo pavšalnega zneska zaradi nesprejema ukrepov in neobveščanja o ukrepih za prenos direktiv, sprejetih v skladu z zakonodajnim postopkom, v nacionalni pravni red, navedeno sodno prakso pa je potrdilo še v nekaj nadaljnjih sodbah. To v praksi pomeni, da bo, če bo do vložitve tožb prišlo, Sodišče EU za vsako od navedenih direktiv zagotovo naložilo plačilo pavšalnega zneska kazni. Ob letu dni zamude pri prenosu direktive bi ob srednjem koeficientu resnosti kršitve 10 (na lestvici od 1 do 20) pavšalni znesek kazni za vsako od direktiv znašal okrog 564.000 EUR (dnevni znesek 1.545 EUR x 365 dni zamude).

Zaradi vsega navedenega je nujno, da se skrajšajo roki rednega zakonodajnega postopka, saj bo sicer izgubljena priložnost za čim hitrejši prenos Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU, Republiki Sloveniji pa grozi denarna kazen, ki bo vplivala na proračun Republike Slovenije.

Zaradi nastale opisane zamude pri prenosu Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU in opisanih postopkov pred Sodiščem EU, ki jih Evropska komisija lahko sproži, **predlagamo, da se predlog zakona sprejme po nujnem postopku, da se tako preprečijo težko popravljive posledice za Republiko Slovenijo** zaradi nepravočasnega prenosa Direktive 2019/789/EU in Direktive 2019/790/EU ter se Evropsko komisijo odvrne od tega, da bi zadevo predložila Sodišču EU, od Sodišča EU pa sistematično zahtevala, naj poleg dnevne denarne kazni državi članici naloži še plačilo pavšalnega zneska, ki kaznuje državo članico za čas trajanja kršitve do njene odprave, ter da bi se Republiki Sloveniji naložilo tudi stroške postopka pred Sodiščem EU in stroške Evropske komisije, kar bo vplivalo na proračun Republike Slovenije.

Novela ZASP-I
primerjava vladnih gradiv z dne 14-07-2022 in z dne 24-08-2022

Vlada Republike Slovenije predlaga Državnemu zboru, naj predlog zakona obravnava na ~~julijski~~avgustovski seji, ki se bo začela ~~konec julijav drugi polovici avgusta~~ 2022.

VI. PRILOGE

- MSP-test (za celovito presojo posledic na gospodarstvo, predvsem za mala in srednje velika podjetja, je pri pripravi vseh predlogov zakonov, z izjemo zakonov iz petega odstavka 8.b člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije, obvezna uporaba MSP-testa).